XVIII. évfolyam. Budapest, 1908. október hó 24. 83. (1754.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utcza 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Károlyi Sándor gróf szobra.

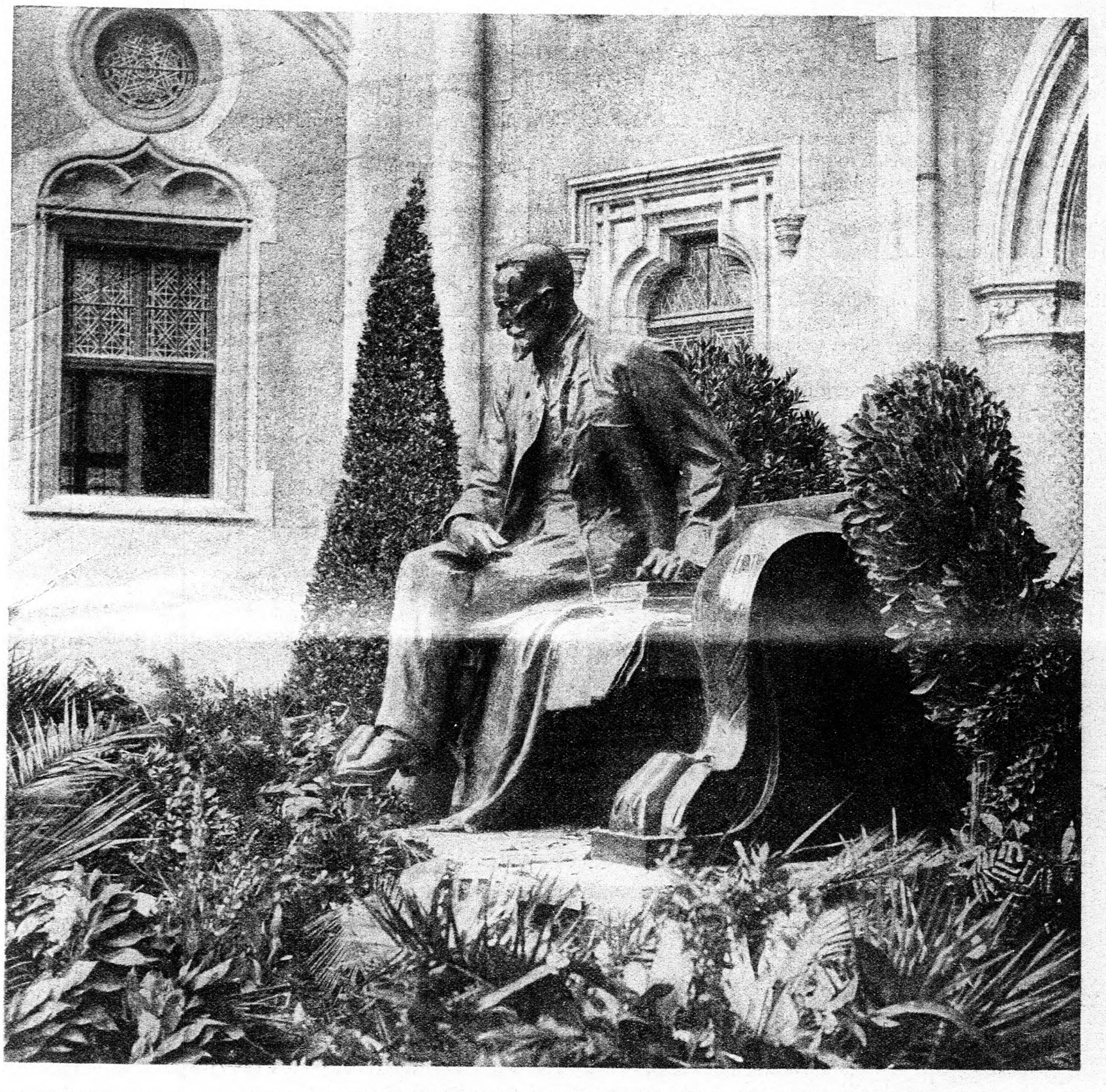

Mai számunk 58 oldal.

Gazdák nagyhete.

Eseményekben gazdag, külső képére nézve szines, benső tartalmában mély volt az a most leélt három nap, melyeknek mozgalmai a megdicsőült Károlyi Sándor gróf emléke körül fonódtak össze.

Központja nemcsak a gazdatársadalom ünneplésének, de az egész ország figyelmének is a Károlyi-szobor leleplezési ünnepélye volt. Sokan meglepetve tekintettek arra a szoborra, melyet az ország szine-java vett körül és a nép koszoruzott meg. Mert Károlyi életében szolgálatait kicsibe vették. A szövetkezeti kérdésben apró szatócsküzdelmet láttak; nem értették meg azt a benne rejlő magasabb gondolatot, hogy az elszakadóban levő népet megbizható vezetőkhöz juttatni, visszaterelni a történelmi társadalomhoz s tömöriteni a nemzet czéljai körül, csakis egészséges gazdasági szervezkedés keretében lehetséges és ennek legtökéletesebb módja és eszköze a szövetkezet. Ma, mikor már közel háromezer intézmény s ezek közül sok valóban fényesen bizonyitja a szövetkezeteknek a falu népére gyakorolt üdvös, nevelő és átalakitó hatását, ma már e bizonyságok megkapják a gondolkodó lelket és elismerésre kényszeritik a magyar szövetkezetek megteremtője iránt. Cselekedeteinek jelentőségét csak most kezdik megitélni; lelkének nagysága csak most ül győzelmet az általánosabb beismerésben, valamint szelleme diadalt ült a sirokon.

Ritka napja volt az országnak ez a Károlyi-emlékünnep, mert kicsiny és nagy ember, a falu legszegényebbjei és az ország zászlósurai ünneplésében teljes megértéssel egyesülhettek. S amint ennek a széthuzó társadalomnak alsó és felső rétegzeteit, gyengéit és hatalmasait a Károlyi emléke az együttérzésben összeolvasztotta, éppen ugy dolgozott Károlyi Sándor cselekedeteivel a társadalom összetartásának, *a magyarság szolidaritásának* megteremtésén. Ezért volt nagy és emléke a nemzeti politika itélőszékéből is ezért érdemel örök életet.

Ha elvonultatjuk szemeink előtt a lefolyt napok kimagasló mozzanatait, legelső sorban Darányi miniszternél kell megállapodnunk, mert kétségtelenül ő volt az, ki Károlyi ünneplésében szinte megható kötelességtudással a legfárasztóbb részt vette ki. Nemcsak egyszerü jelenlétével sulyozta meg a gazdatársadalom összes mozgalmait, de munkavágyának teljes erejével, szónoki képességeinek legszebb köntösében jelent meg közöttünk, hogy kegyeletét a halott iránt s magasabb rendü kötelességét a társadalommal szemben hiven lerója. Ünnepléseinknek vezérszónoka volt. Mindenben tevékeny részt vett; három beszédet tartott, a legszebbek közül valókat, melyek a Darányi ajkain felcsendültek ritka szép pályafutásának hosszu ideje alatt. Gondolatainak meglepően magas szárnyalása és a nemes hév magával ragadta azt a hallgatóságot, mely egy országot képviselt s a miniszter és a gazdaközönség között ezuttal a nagyrabecsülésnek és a megértésnek ismét ujabb szálai szövődtek. Darányi miniszter szereplésével ujabb bizonyitékát adta annak, hogy a társadalommal akar gondolkozni, érezni és cselekedni s benne Károlyi Sándor eszméinek méltó letéteményesét látjuk.

A Károlyi ünnepségek többi szónokai: *Dessewffy* Aurél gróf, *Pallavicini* Ede őrgróf és *Mailáth* József gróf mindmeganynyian hü eszmei követői a megboldogultnak, kihez a barátság szálai és az együttmunkálkodás szentelt emlékei füzték. Hálás hallgató közönség előtt beszéltek.

Nemcsak magán a leleplezési ünnepélyen és az emléklakomán, de a Magyar Gazdaszövetség közgyülésén, a „Hangya“ és az Országos Központi Hitelszövetkezet kongresszusán is nagyszámban jelentek meg a szövetkezetek kiküldöttjei, egyszerü falusi emberek, kik fogékony szivükbe vésték minden szót, mely az ő atyai vezérükre vonatkozott. Ezernyi ember jelent meg az ország minden részéből. Példás rend, fegyelmezettség, őszinte érdeklődés jellemezte a falvaknak ezt az elittjét. Nem kellettek ide a rend fenntartása végett semmiféle különleges intézkedések. A magyar faj ősi méltósága volt itt a fegyelmező erő.

Büszkék voltunk népünkre s gyönyörködhetett benne aggodalom nélkül a főváros közönsége is. Közveszélyes felvonulások helyett, orditozó emberek, gyülölködő arczok helyett látott csendes zarándok-csapatot; napsütötte arczokat, melyeket átragyog a nyers erő öntudata, de bearanyoz a bizalom; és látott könnytől ázott szemeket, melyeket a megdicsőült emlékénél az a fájdalmas, de büszke érzés varázsolt elő, hogy magyarok vagyunk s azok akarunk maradni a poklok minden szenvedései között is.

Nem tartozik ugyan szorosan az ünnepségek keretébe, mégis meg kell emlékeznünk e helyen az OMGE. közgyülésének eredményéről is. Az eredmény köztudomásulag az, hogy a közgyülés az egyesület elnökségét ujból megválasztotta. Ez a választás, különösen válságos előzményeit tekintve, fényes bizonyitéka annak, hogy a gazdaközönség meg van elégedve az OMGE. vezetésével.

Biráskodó szerepre a közgyülés a széltében hiresztelt kontroverzia kérdésében nem vállalkozott. Szó szerint az történt, amit e helyen jóslatként megirtunk. A gazdaközönség megválasztotta elnökül Dessewffy Aurél grófot s bár tudva volt, hogy Dessewffy gróf az elnöki tisztet továbbra nem vállalja el, mégis megválasztotta, hogy kifejezze ragaszkodását, nagyrabecsülését és bizalmát. És a Dessewffy gróf mellett tanusitott hálás elismerést tökéletesen össze tudta egyeztetni a gazdaközönség a Zselénski gróf kitartó következetességét és vaserélyét megillető elismeréssel. Méltányolta vezéreit, mert a maga vérmérsékletéhez és legjobb belátásához mérten mindegyiket hü és feltétlenül megbizható előharczosának tekinti.

Őszintén fajlaljuk Dessewffy Aurél gróf visszavonulását; a sajnálkozásnak ez az érzése az ünnepségek derült és felemelő hangulatára is eltávolithatlan árnyékot vetett.

A lefolyt napok eseményeit lehető részletességgel a következőkben örökitjük meg:

A Károlyi-szobor ünnepély.

Megjelent egy ország, hogy hódoljon egy szobornak. Magyarország egész népe gyült össze szerdán a haza szivében, hogy lerakja hálaadóját *Károlyi* Sándor gróf érczbeöntött emlékének talapzatára. Eljött mindenki a kegyelet és hála e páratlanul szép *nemzeti* ünnepére, aki csak számottevő képviselője a nagy magyar nemzettest gazdasági életerejének. A mágnástól le a kérges marku földmivelőig, a miniszterelnöktől le a szerény falusi tanitóig, az egyházfejedelemtől kezdve le a szegény egyházfiig ott csoportosult, nyüzsgött s a kora tél csipős hidegében is kipirult a honfilelkesedés tüzétől egész Magyarország annak a nagy, vasakaratu és holtig munkás magyar gazdának emlékszobra körül. És a vasembernek érczalakja mintha megelevenedett, mintha mosolygott volna boldogan e magasztos órában: lábai előtt látta

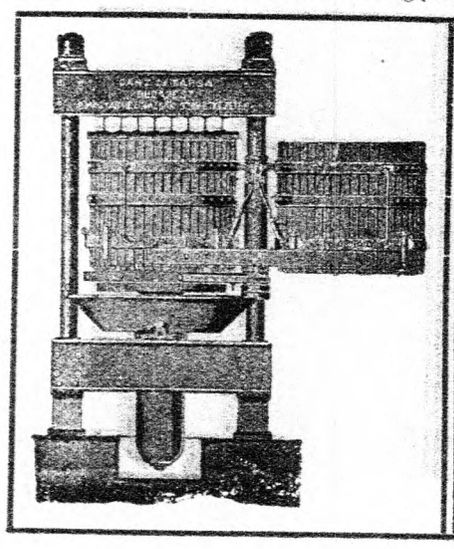

Ajánljuk legujabb, javitott szerkezetü, **2 kosaras „Toldi“ viznyomásu,** továbbá a legnagyobb munkaképességü „Kinizsi“ amerikai rendszerü **különbzéki folytonosan** müködő emeltyüs orsós borsajtóinkat. Valamint egyéb szerkezetü **borsajtókat, szőlőzuzókat, borszivattyukat** és minden egyéb szőlőgazdasági gépeket és czikkeket a legmegbizhatóbb minőségben. **Most megjelent nagy szüreti árjegyzékünket kivánatra bérmentve ingyen küldjük.**

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

egyesitve, egyetlen magasztos érzelemben egyesülve egész nemzetét. Ezt akartam, ezért küzdöttem, ezért áldoztam és — győztem! Boldog vagyok . . . Szólt az érczszobor, némaságában is beszédesebben minden ékes szónál; mert hiszen helyette ezerek lelke beszélt igy Hollós Mátyás királyi várudvarán a Károlyi-ünnepen, az egybeforrott szivek és meggyőzött elmék e magasztos kinyilatkoztatási napján.

A „Bund der Landwirte", Németország gazdáinak világszerte ismert szövetsége a mult század utolsó éveiben tartotta legfulminánsabb üléseit. Akkor kovácsolták össze azt a szervezetet, amely lassanként negyedmillió német gazdát egyesitett magában; röpiratok, napilapok, könyvek, brosürák tüzes és lankadatlan agitációval készitették elő azt a mélységes átalakulást, amely abban jelentkezett, hogy Németország a Caprivi-féle gazdaellenes kereskedelmi szerződések rendszerét rongygyá tépte.

Mi innen Magyarországból mohó érdeklődéssel lestük a németországi eseményeket s a bámulat s az irigység vegyes érzelmeivel főleg a „Bund" évi közgyüléseit, amelyeken a gazdáknak sok ezernyi tömege előtt, a német agrármozgalom vezérei hatalmas szónoklatokban hatalmas igazságokat vagdostak olykor magának a *császárnak* fejéhez is. Nekünk akkor elérhetetlen valaminek tetszett az, hogy gazdasági, vagy társadalmi jelszavakkal nálunk is lehessen a *mezei hadakat* megmozgatni.

S most a „Bund der Landwirte" küldötteinek szemeláttára Budapest utczáin felvonultak az első *szövetkezeti tömegek*. Ki a Városligetbe, a Mezőgazdasági Muzeum történelmi diszü palotáinak udvarára s ott fölállottak tömör sorokban, majdnem félkilométer hosszuságban Károlyi Sándor szobra elé.

Ez volt a magyar népgyülés! És a főváros „népgyülésektől" borzadozó polgársága most nem rohant e nép láttára rémülten lebocsátani üzletei rolóit s nem zárta el iskolából a gyermekszoba mélyébe szive legféltetebb kincseit, gyermekeit s nem bujt el maga is biztos helyre testi épségét féltvén. Szeretettel, gyönyörrel nézte Budapest lakossága városszerte Károlyi Sándor gróf magyar népét, amint szines, tarka csoportokban, piros-pozsgás arczával és ünnepi köntösében, sürü csapatokra váltan nézegette e nép az ő magyar nemzetének gyönyörü szép fővárosát. A nemzeti kokárdás, Károlyi-képes *arany buzakalász* egyszerre népszerü jelvény lett Budapesten s alig tünt föl az első agrárcsapat mellén, egy óra mulva már a pesti gyermeknek is ott ragyogott kalapja mellett, a pesti kislány is oda tüzte pihegő keblére.

Példás rendben, lárma nélkül, de büszke önérzettel vonult ki a falvak népe már a kora délelőtti órákban ünnepe szinhelyére, a városligeti Vajdahunyad-vár udvarába. Zsufolt omnibuszok sürü egymásutánban hordták az Andrássy-uton végig a Károlyi-szoborhoz. De egy kicsike kis részét győzték csak meg az ódivatu járművek; nagyrésze gyalog vonult föl a város minden részén szétszórt szállásairól. És féltizenegy órakor nem volt már talpalatnyi üres hely az udvarban máshol, csak az előkelőségek biborzsinórral bekeritett kis területén a szobor körül. A nép tekintélyes része kiszorult a nagy Városligetbe. A „fenntartott hely" is zsufolásig megtelt csakhamar. Tülkölő automobilok, robogó fogatok százai hozták az arisztokrácia, a kormányzat, a klérus s a közélet előkelő képviselőinek százait. A ragyogó diszmagyar együtt pompázott a violaszin főpapi talárral, a tábornoki diszruhával s a szines csoportképet ünnepi háttér gyanánt harmónikusan fogta körül a szalonruhások fekete serege.

Néma csöndben állta körül a nemzetiszin lepellel leboritott szobrot az óriási közönség s a szobrot ölébe záró Vajda-Hunyad vára erkélyeit, ablakait a főuri világ hölgykoszoruja lepte meg. Itt állott sort a Budapesti Polgári Dalegylet hatalmasan képzett énekkara is, mely pont tizenegy órakor megnyitotta az ünnepséget a Himnusz magasztos akkordjaival. Minden kalap lekerült a főről s a főherczeget képviselő tábornok is katonásan tisztelegve állota végig a nemzet énekét. A közönség meghatva gyönyörködött a dalkör mesteri énekében, de csakhamar ur és paraszt együtt zengte áhitattal Kölcsey Himnuszát a dalárdával.

Majd az ünnepi beszédek hangzottak el, előbb *Dessewffy* Aurél grófé, majd a *Darányi* miniszteré, miközben lehullt a lepel a szoborról. A tömegen egy pillanatig halálos csend vett erőt, a meghatottság csendje; majd éljenriadal tört elő kebléből, a gazdák vezérének érczalakját megpillantva. A földmivelési miniszter csengő hangon, fiatal tüzzel tartott gyönyörü beszéde csak fokozta a lelkesedést, mely csakhamar tapsviharban tört ki. A dalkör „Szózat-"át már a hazaszeretet kigyuladt tüzének lángja várta minden arczon. A svábok, ráczok és zempléni tótok együtt lelkesedtek s együtt daloltak ez órában magyar gazdatestvéreikkel. Még egy szavalat s megindult a koszoru-erdő a szobor felé.

A száznál több koszoru mindenikét a küldő testület egy-egy képviselője rakta le Károlyi Sándor lábaihoz, mindenik pár hálás vagy magasztaló szó kiséretében. Nagy hatást tett minden jelenvoltra a német *Bund der Landwirthe* képviselőjének, *Müller* Hansnak ünnepi szónoklata a magyar gazdák vezérének emlékénél. A Szlavoniába szakadt magyarok koszoruját könnyes szemekkel s rebegő hangu pár szóval tette le egy öreg földmives. A zágrábi szerb szövetkezetek babérját meghajolva ajánlotta föl három kisgazda a szobor előtt. A barsi svábok hófehér daróczviseletben hozták el hálás emlékezésük virágait. A tótok áhitattal néztek föl a nagy magyar „mladi pán"-ra, mialatt koszorujokat ügygyel-bajjal ráthették a már felhalmozódott virággarmadára. Megható volt a ruthének és székelyek egyszerü hálanyilvánitása, melylyel kalapjukat emelgették örökemlékü jótevőjük szobra előtt.

Az urak pedig összekeveredtek lassacskán a százfajta vidékről elzarándokolt egyszerü parasztnéppel s meleg érdeklődéssel kérdezősködtek ügyük-bajuk felől. A miniszterek, a mágnások, a képviselők kezeltek a kérges tenyerekkel s perczekig eldiskuráltak a nép becsületes fiaival ott a szobor körül, melynek nemes alakja im' hogy összehozta őket. Az egész szines, mozgalmas s szeretettől sugárzó gyülekezet, igy valóban megható képet nyujtott a szemlélőnek s örökre feledhetetlen emléke lesz a rang- és módkülönbség nélkül egybevegyült, egymás láttán gyönyörködő nemes magyar nemzetnek. E magasztos pillanatban mintha csak a lelkek néma beszédének hü megnyilatkozása lett volna, mikor rázenditett a dalkör a *Csak magyarok legyünk!* nemzeti indulóra . . .

Ez volt a ligeti ünnepség záró akkordja és ez az akkord maradt is meg örök érzésül, erős fogadalmul minden távozó szivében: csak magyarok legyünk!

Az ünnepély lefolyása.

A nagy gazdavezér szobrának leleplezése október 21-ikén történt meg a városligeti Mezőgazdasági Muzeum udvarterén.

Az ünnepélyekre eljöttek a fővárosba a magyar szövetkezeti élet munkásai, az Országos Központi Hitelszövetkezet, a „Hangya" fogyasztási szövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek kiküldöttei, a vidéki gazdasági egyesületek, gazdakörök képviselői, kiknek tömeges érkezése s az ünnepélyen való nagyszámu résztvétele legjobban illusztrálja azt a hatást és nagy jelentőséget, melyet Károlyi Sándor gróf élete és munkája a magyar gazdatársadalmi szervezkedés s a szövetkezeti élet kifejlődése és megerősödése tekintetében jelentett.

Az ünneplők élén mindenütt ott láttuk magát az ország földmivelésügyi kormányzatának vezetőjét, *Darányi* Ignácz dr. földmivelésügyi minisztert, kiben a magyar gazdák a boldog emlékü Károlyi Sándor gróf eszméinek és törekvései-

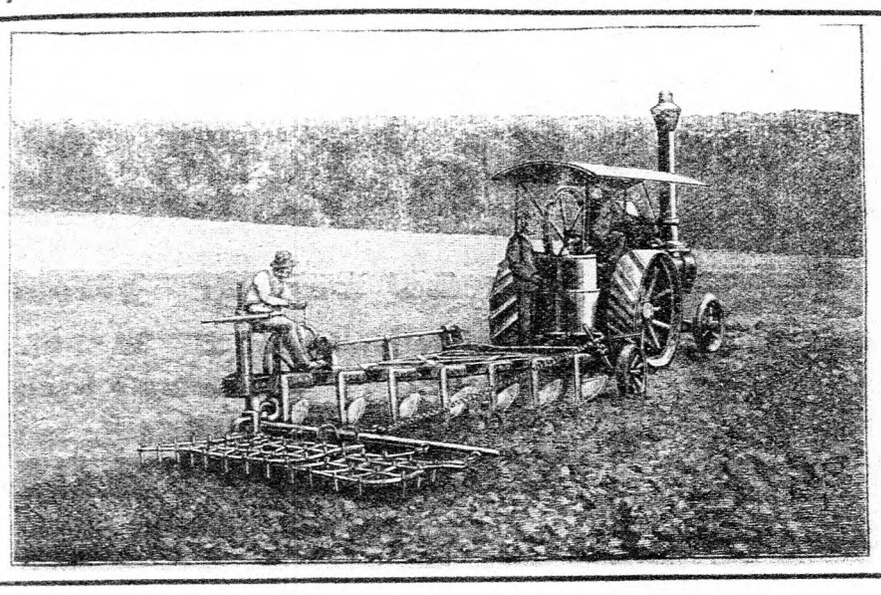

UJ! UJ! **Egygéprendszerü gőzszántás** UJ! UJ!

(egy ölet fogó 7 vasu ekével).

Csekély befektetés. **Olcsó üzem.**

Tökéletes munka.

Referencziák az egész országból kivánatra rendelkezésre állnak

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váczi-ut 19. szám.

nek letéteményesét látják s kire Károlyi utolsó irásaiban mintegy maga ruházta rá azt a feladatot, hogy fennkölt gondolkodásának és a magyar nép érdekében kezdeményezett alkotásainak hüséges gondozója és istápolója legyen.

A magyarországi képviseleteken kivül ott volt a szobor talapzatánál a müvelt nyugat gazdatársadalmi hatalmas szervezetének, a „Bund der Landwirte", valamint a Nemzetközi Szövetkezetek Szövetségének, Szerb Szövetkezetek Szövetségének képvise'ete is.

A leleplezési ünnepélyre részvételüket bejelentették s ott voltak a következők:

A gróf Károlyi család tagjai közül: Károlyi László gróf és neje, Károlyi Mihály gróf, Károlyi József gróf, Károlyi Gyula grófné és leányai, özv. Károlyi István grófné, özv. Károlyi Viktor grófné, Károlyi Gyula gróf és neje, Károlyi Imre gróf és neje, Károlyi Antal gróf, Károlyi György gróf, Károlyi Lajos gróf és neje, Piret Lajos báróné, Zay Miklós grófné, Almásy Dénes gróf, neje és családja, Pálffy Miklós herczeg és neje, Pálffy Sándor gróf, Pálffy Pál grófné, Festetich Pál gróf és neje, Apponyi Lajos gróf, neje és családja, Barchtold Lipót gróf és neje, Pappenheim Sigfried gróf és neje, Wenckheim István gróf és neje.

Udvari méltóságok és zászlós urak: Gudenus Lipót báró, Cziráky Béla gróf, Apponyi Lajos gróf, Szegedy Maszák Aladár dr., Orczy Béla br., Rauch Pál, id. Zichy Nándor gr., Széchenyi Gyula gróf, Festetich Tasziló gróf, Bánffy György gróf, Csekonics Endre gróf, Eszterházy Alajos herczeg, Beliczey Frigyes gróf, Apponyi Sándor gróf, Pálffy István gróf, Széchenyi Béla gróf, Wesselényi Miklós báró, Nákó Sándor gróf.

A kormány tagjai közül: Wekerle Sándor dr., Zichy Aladár gróf, Darányi Ignácz dr., Apponyi Albert gróf, Jekelfalusy Lajos miniszterek; Márffy Albin. Vértessy Géza, Bezerédj Viktor, Popovics Sándor, Désy Zoltán, Kupecz Ödön, Szalay Péter, Ludwigh Gyula, Mezőssy B la dr., Ottlik Iván, Tóth János dr., Molnár Viktor, Meskó László dr., Imling Konrád és Töry Gusztáv államtitkárok.

Kossuth Ferencz keresk. miniszter gyengélkedése folytán kimentette magát.

A főrendiház képviseletében: Dessewffy Aurél gróf elnök, Kemény Kálmán báró és Széchényi Sándor gróf alelnök.

A képviselőház tagjai közül: Hammersberg László, Nemes Bertalan, Uray Imre, Pálffy Károly, Keller István, Héderváry Lehel, Vécsey László báró, Luby Béla, Luby Géza, Károlyi István gróf, Szunyogh Mihály, Kun Árpád, Lengyel Zoltán, Buza Barna, Endrey Gyula, Faragó Antal, Emődy József, Mérey Lajos, Szilassy Zoltán, Buday Barna, Teleky Géza gróf, Ábrányi Dezső, Szabó Istvan, Semsey László gróf, Thoroczkay Miklós gróf, Zichy János gróf.

A földmivelésügyi miniszterium részéről: Horváth Sándor, Lossonczy Mihály, Pirkner János, Csabay Béla, Darányi Péla dr., ifj. Rakovszky György dr., Bartóky József, Dobokay Lajos, Kazy József, Forster Kálmán, Tervey Imre, Tomcsányi Gyula, Nagy Gábor, Szapáry Péter gróf, Lónyay Ferencz, Róth Lóránt, Ebersz Károly miniszteri tanácsosok, Deininger Imre jószágigazgató, Szomjas Lajos dr., Péchy József, Kakucsi György dr., Adler Rácz József dr., Gedeon Mihály, Tóth Elemér, Papp Ragányi István, Radisich György, Győry Lóránt, Leky István, Podmaniczky Gyula báró dr., Landgraf János, Dobravszky Róbert, Zsedényi Béla és Lovass Sándor osztálytanácsosok, Sierbán János jószágigazgató, Lászlóffy Gábor, Nagy Károly, Séch Kálmán, Földy János főerdőtanácsosok, Nagy Vincze erdőigazgató, Arató Gyula erdőtanácsos, Magyar Kázmér tanfelügyelő, Tóth Jenő dr., Tahy Jakab dr., Ferdinándy Bertalan dr., Kövess György dr. titkárok.

Főpapok közül: Radnay Farkas dr., Vályi János dr., Széchényi Miklós gróf, Firczák Gyula, Bende Imre, Zichy Gyula gróf, Prohászka Ottokár dr., István Vilmos dr., Csáky Károly gróf, Dessewffy Sándor, Mailáth G. Károly gróf, Balás Lajos, Boromissza Tibor dr., Párvy Sándor, püspökök.

Budapest székesfőváros részéről: Fülep Kálmán főpolgármester, Bárczy István dr. polgármester, Rózsavölgyi Gyula és Vaszilievics János alpolgármesterek, Faller Ferencz, Vosits Károly, Kun Gyula, Rémi Dezső és Fesztetich Géza gróf, Bódy Tivadar dr., Piperkovich Bátor, Melly Béla dr., Almády Géza és Viola Imre tanácsnokok, Boda Dezső dr. rendőrfőkapitány.

Az OMGE. igazgató-választmánya: Almássy Imre gróf dr., Ambrózy Gyula báró, Andrássy Sándor gróf, Apponyi Albert gróf, Babits József, Baranyai Géza, Barcza Károly, Baross János dr., Bathyány Tivadar gróf, Bánffy Miklós gróf, Bedő Albert, Beliczay Géza, Bernáth Béla, Bernát István dr., Bethlen István gróf, Blaskovits Ferencz, Bolla Mihály, Bujanovics Gyula, Csillagh Gyula dr., Darányi Béla, Darányi Ignácz dr., Dessewffy Emil gróf, Drucker Jenő dr., Elek Ernő, Emich Gusztáv, Emődy József, Erős Rezső, Esterházy Miklós herczeg, Eszterházy Miklós Móricz gróf, Förster Aurél, Förster Lajos, Gaál Gaszton, Gaál Jenő dr., Grassl Hugó, György Endre, Hamersberg Jenő, Hensch Árpád, Hertelendy Ferencz, Hutyra Ferencz, Ivánka István, Ivánka Oszkár, Jeszenszky Andor, Kazy József, Kállay András, Károlyi Lajos gróf, Károlyi László gróf, Károlyi Mihály gróf, Keglevich Gábor gróf, Kerpely Kálmán, Kohner Adolf dr., Kokas József, Koller Pál, Koppély Géza, Koritsánszky János, Kosutány Tamás dr., Kostyán Ferencz. Kuncz Jenő dr., Küszler Henrik, Kvassay Jenő, Lázár Pál, Libits Adolf, Lossonczy Mihály, Löherer Andor, Luczenbacher Miklós, Madarassy Gábor dr., Majláth József gróf, Makfalvay Géza, Malcomes Jeromos báró, Máday Izidor, Meskó Pál, Mezey Gyula, Mezőssy Béla, Mérey Lajos, Miklós Ödön, Molnár István, Nagy Emil dr., Nagy Ferencz dr., Nick Ede, Ottlik Iván, Perczel Ferencz, Piller Kálmán, Pirkner János, Propper Samu, Rakovszky István, Rátz István dr., Reusz Henrik, Rodiczky Jenő dr., Sághy Gyula, Sierbán János, Simonyi-Semadam Sándor dr., Somssich Andor, Somssich Béla gróf, Somssich Géza gróf, Sporzon Pál ifj., Szegedy György, Szemere Huba, Szent-Iványi Zoltán, Széchenyi Viktor gróf, Széll Kálmán, Tahy István, Tallián Béla, Teleki Arvéd gróf, Teleki József gróf, Tisza István gróf dr., Ugron Gábor, Ujhelyi Imre, Vásárhelyi József, Wass Béla gróf, Wekerle Sándor dr., Wittmann János, Zalesky Jenő, Zichy Aladár gróf, Zichy János gróf.

Testületek: Az Országos Központi Hitelszövetkezet képviseletében: Hajós József alelnök és Seidl Ambrus vezérigazgató. A Magyar Gazdaszövetség képviseletében: Darányi Ignácz elnök, Bernát István dr., Emődy József, Meskó Pál, Molnár István dr., Schandl Károly dr.. A Nők Szövetkezeti Ligája képviseletében: Kolossváryné Korányi Ilona.

A „Hangya" képviseletében: Pallavicini Ede őrgróf elnök, Ivánka Oszkár alelnök, Balogh Elemér ügyv. igazgató, Bernát István, Bujanovics Gyula, Emődy József, Eszterházy Miklós herczeg, Eszterházy Móricz gróf, Förster Aurél, Károlyi Mihály gróf, Meskó Pál, Németh Gábor, Pajor Ignácz dr. és Szilassy Zoltán igazgatósági tagok, Rubinek Gyula, Kalivoda Ferencz, Nérey Ödön, Telegdy Károly, Végh Jenő és Zalesky Jenő felügyelő-bizottsági tagok és a tisztviselőkar.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete képviseletében: Barcza Károly, Bujanovits Sándor alelnökök, Perczel Ferencz és Harsány Oszkár vezérigazgatók, Ambrózy Gyula báró, Bernát István dr., Hajós István, Halász Zsigmond, Nagy Ferencz dr., Ráthonyi Reusz Henrik, Széchenyi Bertalan gróf és Tolnai Lajos igazgatósági tagok és a szövetkezet tisztviselői.

A Gazdák Biztositó Szövetkezete képviseletében: Zselénski Róbert gróf elnök, Kammerer Ernő dr., Petricsevics Horváth Artur báró, Várady L. Árpád, Kövér János, Végh Jenő, Manojlovics János dr., Nérey Ödön és Lang József igazgatósági tagok, továbbá Ozmits Géza, Vadász Endre Sándor, Bartus Gyula, Schopf Mihály, Zauser Károly és Paur Ödön szövetkezeti főtisztviselők.

A Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete képviseletében: Bethlen István gróf elnök, Szilassy Zoltán alelnök, Eszterházy Móricz gróf, Bujanovics Gyula és Balogh Dezső igazgatósági tagok.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület képviseletében: Bánffy Ernő báró elnök, Jósika Gábor báró és Lészay Ferencz alelnökök, Jakab László, Bánffy György gróf, Szentkirályi Ákos dr., Csérer Lajos, Teleky Árvéd gróf, ifj. Teleky Géza gróf igazg. tagok és Tokaji László titkár.

Pest vármegye törvényhatósága képviseletében: Fazekas alispán.

Pozsony sz. kir. város képviseletében: Molecz Dániel t. főügyész.

Bihar vármegye törvényhatósága képviseletében: Telegdy József bizottsági tag.

Arad vármegye képviseletében: Vásárhelyi Dezső törvényhatósági bizottsági tag, Keller Iván.

Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület képviseletében: Lippmann Lajos, Sulyok Mór, Borszéky Soma, Tihanyi Károly és Iwankovics Béla.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete képviseletében: Széchenyi Géza gróf elnök, Bujanovics Gyula és Wieland Artur alelnökök, továbbá Engel Henrik és Lonkay Ármin.

A szoborbizottság tagjai: Dessewffy Aurél elnök, Rubinek Gyula, Jeszenszky Pál, Apponyi Albert gróf, Bethlen István gróf, Buday Barna, Bujanovics Sándor, Hertelendy Ferencz, Károlyi László gróf, Kodolányi Antal, Libits Adolf, Pallavicini Ede őrgróf, Széchenyi Viktor gróf, Szilassy Zoltán, Zselénski Róbert gróf, Zichy Aladár gróf, Kazy József, Kvassay Jenő, Bolla Mihály, R. Molnár István, Hutyra Ferencz dr., Kerpely Kálmán, Horváth Sándor, Ivánka Oszkár, Bujanovics Gyula, Balogh Elemér, Bernát István, Meskó Pál, Emődy József és Cserny Károly.

Az OMGE. tisztikara: Rubinek Gyula igazgató, Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán

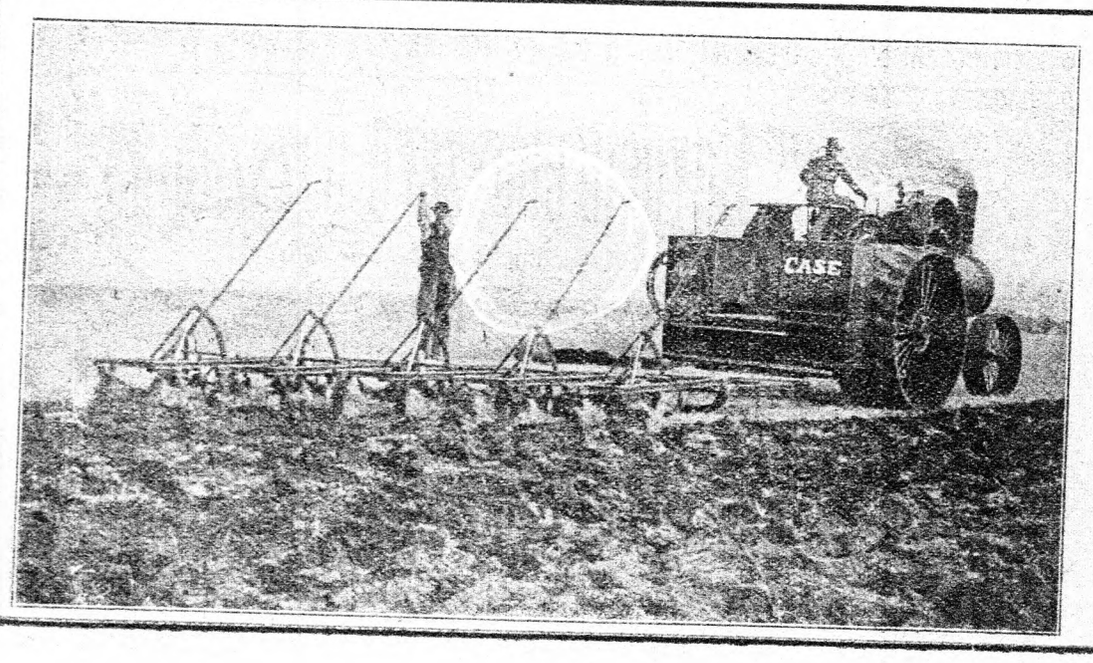

Budapest mellett.
Uzemben látható

AZ IGAZI SZÁNTÓGÉP
CASE
amerikai magajáró gözeke.
:: Napi teljesitmény 20—30 hold. ::
Olcsó ár! Gazdaságos üzem!
VEZÉRKEPVISELŐ:
HAHN ARTHUR
Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

Buday Barna, Krolopp Hugó titkárok, Mutschenbacher Emil dr., Fabricius Endre, Kovácsy János segédtitkárok, Muranyi Nándor, Kirchner Lajos, Rusztler Károly, Krajcsik Jenő, Mike János és Mérey Ernő, Péterfy Tamás, Székely Győző és Dervarics Viktor.

A Debreczeni Gazdasági Akadémia képviseletében: Ormándy János tanár.

A Debreczeni G. E. Ifjusági Egyesülete képviseletében: Kaffka Dezső.

Az Állatorvosi Főiskola képviseletében: Hutyra Ferencz dr.

Károlyi Mihály gróf tisztikaraból: Jurcsek Győző, Marton Zsigmond, Torkos László, Ferenczy Ede, Corzán Avendó Béla és Baghy Antal dr. titkár.

Károlyi József gróf uradalmaiból: Schik Emil és Váry Szabó Elemér.

A Bund der Landwirte képviseletében: Joachim v. Levetrow és H. Schmied.

A bábolnai menesbirtok képviseletében: Lejtényi György.

Kolozsvár szab. kir. város képviseletében: Fekete Nagy Béla és Nemes Ferencz dr.

Máramaros vármegye törvényhatósága képviseletében: Nyegre László orszgy. képv.

Torda-Aranyos vármegye képviseletében: Miksa Imre képviselő.

Szepes vármegye törvényhatósága képviseletében: Raisz Aladár képviselő.

Sopron szab. kir. város képviseletében: Csizmazia Endre dr. képviselő.

Jásznagykunszolnok vármegye képviseletében: Benkó Albert dr. alispán.

A Magyarországi Kisbirtokos-Szövetség képviseletében: Joachim v. Levetrow és H. Schmied.

A bábolnai menesbirtok képviseletében: Lejtényi György.

Kolozsvár szab. kir. város képviseletében: Fekete Nagy Béla és Nemes Ferencz dr.

Máramaros vármegye törvényhatósága képviseletében: Nyegre László orszgy. képv.

Torda-Aranyos vármegye képviseletében: Miksa Imre képviselő.

Szepes vármegye törvényhatósága képviseletében: Raisz Aladár képviselő.

Sopron szab. kir. város képviseletében: Csizmazia Endre dr. képviselő.

Jásznagykunszolnok vármegye képviseletében: Benkó Albert dr. alispán.

A Magyarországi Kisbirtokos-Szövetség képviseletében: Doboczky Dezső, dr. Drechsler Gyula báró, Fekete Márton, Harkányi János báró, Kovács S. Aladár, Kovács Béla, Lázár György dr., Meczner Gyula, Nedeczey János, Novák József, Rohonczy Gedeon, Rónay Jenő, Szapáry György gróf, Tisza István gróf, Wenckheim Frigyes gróf, Botka Béla, Csáky Lajos gróf, Hauser Károly báró, Hunyady Béla, Károlyi Gyula gróf, Kövér János, Magyary Kossa Géza dr., Malina Gyula és Papp Géza dr. tagok.

Szilágyvármegyei G. E. képviseletében: id. Kovácsy Miklós alelnök, Kávássy Sandor, Szentkirályi Zoltán, Vaska Gyula és K. Nagy Béla.

Szolnokdobokavármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Korniss Károly gróf, László László, Inczédy Samu báró, Csiky Elek és Szemáry József titkár.

Tolnavármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Jeszenszky Andor elnök, Bartal Béla, Bernrieder

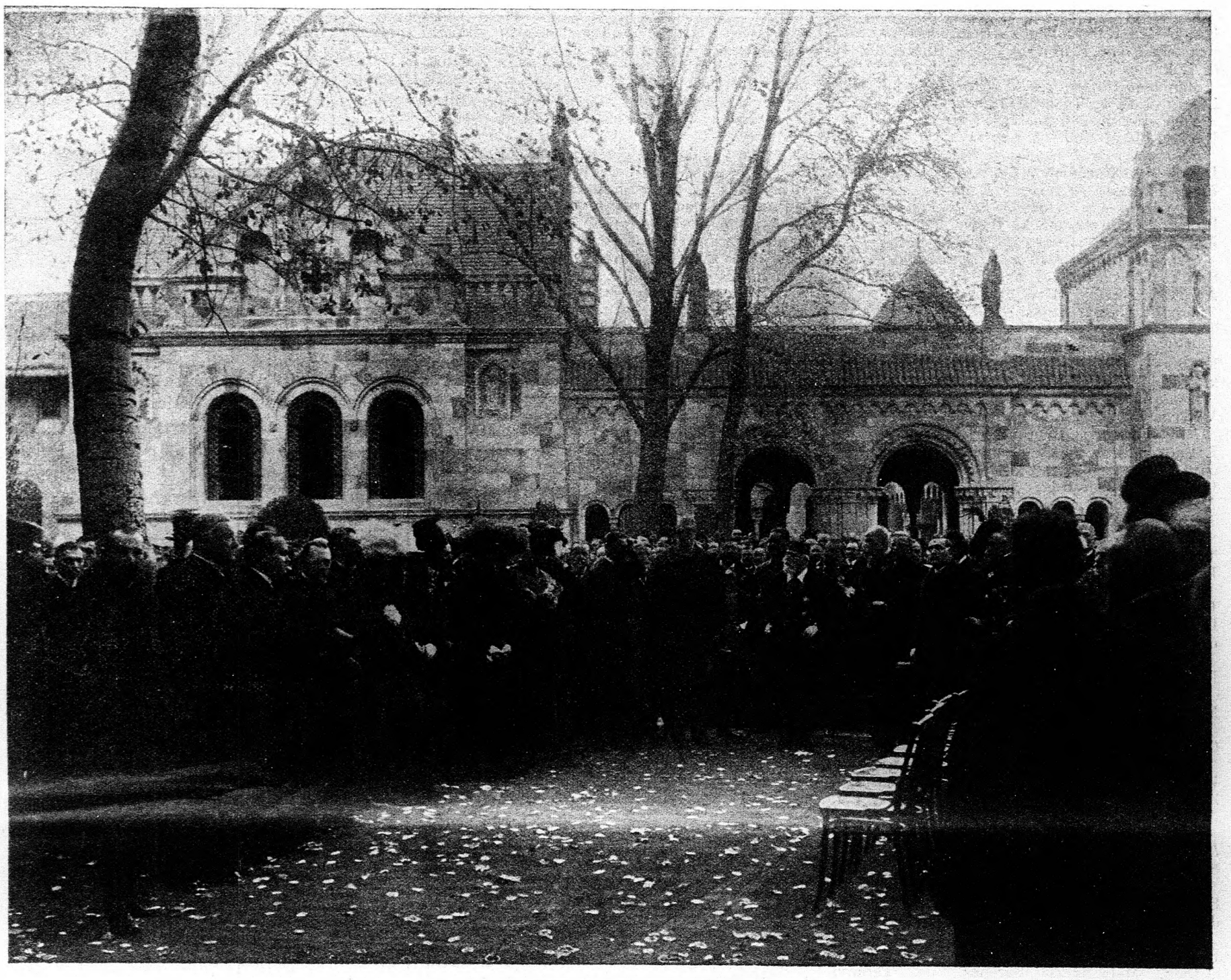

Az ünneplő közönség a Himnusz éneklése közben.

A Kolozsvári Gazdasági Akadémia képviseletében: Sztankovics János tanár.

Nógrád vármegye képviseletében: Nagy Mihály alispán.

A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei G. E. képviseletében: Keglevich Gábor gróf elnök vezetése alatt az igazgató választmány tagjai, Serfőző Géza titkár, Póka József s. titkár.

A Szegedi Gazdasági Egyesület képviseletében: Bokor Pál elnök és Kátay Ferdinánd titkár.

A Borsodvármegyei G. E. képviseletében: Miklós Ödön elnök, Szatmáry K. Pál, Melczer László, Tarnay Gyula dr., Kohn Gábor és Vértessy Tivadar.

A Hunyadmegyei G. E. képviseletében: Szentiványi Gábor elnök, Ajtay Aladár orszgy. képviselők, Kemény József báró, Lázár László, Pietsch Lajos.

ben: Hunyár László, Szabó István orszgy. képv. és bellusi Baross Kálmán.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egy. képviseletében: Bujanovics Sándor elnök, Mády Izidor és Nick Ede alelnökök, továbbá Gressler Vilmos és Kodolányi Antal választmányi tagok.

A Szőlősgazdák Országos Egyesülete képviseletében: Piukovich József, Molnár Imre dr., Szabó Zoltán, Bernáth Béla, Herczegh Mihály dr. és Drucker Jenő dr.

Vasvármegye képviseletében: Herbst Géza alispán.

A Tiszavölgyi Társulat központi bizottsága képviseletében: Dániel Ernő báró elnök, Mailáth József gróf és dr. Almássy Imre gróf alelnökök, Andrássy Gyula gróf, Babics József, Csávossy Béla dr., Darányi Ignácz, Dessewffy Aurél gróf,

János, Kovács Sebestyén Endre vál. tagok, Molnár József titkár.

Torontálvármegyei G. E. képviseletében: Csekonics Endre gróf elnök, Zombory Rónay Ernő, Bottka Béla, Poroszkay Béla, Papp Géza dr., Gyergyánffy László dr. és Marton Andor titkár.

Udvarhelyvármegyei G. E. képviseletében: Ugron Ákos elnök, Hiatky Miklós titkar, Ugron Zoltán, Nagy Samu dr. és Szőcsössy Samu vál. tagok.

Veszprémvármegyei G. E képviseletében: Hunkár Dénes elnök, Fischer Karoly, Hennel Károly, Reé Jenő, Walla Géza és Kajdacsy Endre.

Hevesmegyei Gazdasági Egyesület képviseletében: Kállay Zoltán dr. elnök, Borhy György, Graefl Jenő, Maizik Viktor, Beniczky Elemér, Biró Lajos dr., Csépán Géza, Fáy József, Graefl

Andor, Hellebrond Géza, Keglevich Gyula gróf, Malatinszky György, Matyasovszky Miklós, Széky Péter dr., Török Kálmán, Csekó Gábor és Foltin János.

Hontvármegyei Gazdasági Egyesület képviseletében: Ivánka István elnök, Bolgár János és Vilczek Vilmos gróf alelnökök, Bolgár István titkár, Farkas Géza, Ivánka László, Razgha Ernő, Pózer Mór, Lits Gyula, Hoffer Márton és Czobor László vál. tagok.

Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyei Gazdasagi Egyesület képviseletében: Almássy Imre gróf dr. elnök, Szapáry György gróf, Fejér Miklós, Lippich Gusztáv, Gorove László dr., Kuszka István dr., Baghy Béla, Kövér János dr., Baghy Gyula, Baghy Imre és Geilhoffer István titkár.

Komáromvármegyei G. E. képviseletében: Kálmán Rudolf elnök, Csetke Béla alelnök és Baranyay Géza.

Krassószörényvármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Fialka Károly elnök, Bukovinszky Artur, Eckstein Fülöp, Koronghy Gyula, Huszár Károly és Lukonics Lajos titkár.

Máramarosvármegyei G. E. képviseletében: Nyegre László elnök és Teleky Gyula gróf.

Nyitravármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Emődy József elnök, Mezey Gyula alelnök.

Somogyvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Hoyos Miksa gróf elnök, Somsich László gróf, Inkey Pál báró és Bogyay Emil.

Sopronvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Rupprecht Olivér elnök, Bauer Ottó és Éber Ernő dr. titkár.

Szatmárvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Szeőke Barna alelnök, Domahidy Elemér, Falussy Árpád dr., Luby Béla, Szent-Iványi Zoltán és Világossy Gáspár titkár.

Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesülete képviseletében: Wittmann János elnök, Blaskovics Ferencz és Frecot Menyhért dr., helyettes elnökök, Dold István és Lunacsek Albert titkárok.

Aradvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Vásárhelyi János, Keller Iván.

Bácsbodrogvármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Latinovics Pál elnök, Falcione Lajos dr., Széchenyi Emil gróf, Törley Gyula legifjabb, Lelbach Gyula, Kiss Károly, Faragó József, Hesz Márton, Szemző István, Kiss Lajos, Vermes Károly és Günther Ferencz.

Biharvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Telegdy József, Des Echerolles Kruspér Sándor, Erőss Dezső, Papp Imre, Weingärtner Andor.

Csongrádvármegyei Gazdasági. Egy. képviseletében: Cicatricis Lajos dr., Zsoldos Ferencz, Mátéffy László, Kádar Árpád, Határ Károly, Nagy Ákos és Csucs Károly.

Debreczeni Gazdasági Egyesület képviseletében: Rickl Antal elnök és Rácz Lajos titkár.

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület képviseletében: Melczer Vilmos.

Esztergomvármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Gyapay Pál elnök.

Fejérvármegyei Gazdasági Egyes. képviseletében: Eszterházy László gróf, Nadasdy Tamás gróf, Zichy Rafael gróf, Kluge Ferencz, Koller Pál, Armos Jenő.

Nyugatmagyarországi Földmivelők G. E. képviseletében: Laehne Hugó, Giesswein Sándor és Simonyi Semadam Sándor dr.

Gömörkishontvármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Szentiványi Árpád elnök, Hamos Árpád, Fodor Jenő, Fekete Pál, Grimer Lipót, Hámos László.

Zalavármegyei Gazdasági Egyesület képviseletében: Hertelendy Ferencz elnök, M. Koller István alelnök, Malatinszky Ferencz, ifj. Tarányi Ferencz dr. választmányi tagok és Sárközy Viktor titkár.

Zemplénvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Meczner Béla alelnök, Potoczky Dezső, Andrássy Sándor gróf, Mailáth József gróf, Szmrecsányi Béla dr., Molnár Béla dr., Bernát Béla dr. és Berzeviczy Béla titkár.

Marostordavármegyei Gazd. Egy. képviseletében: Sántha Albert titkár.

Fogarasvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Széll József elnök.

A Pancsovai G. E. képviseletében: Sesitinszky Adolf és Zakó Milán.

Vasvármegyei Gazdasági Egyesület képviseletében: Széll Kálman, Korniss Emil gróf, Cotthardt Sándor, Lelovics Sándor, Maróthy László dr., Sághy István dr. és Rösler Károly titkár.

Szabolcsvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Liptay Jenő, Varaljay Ferencz, Szikszay Sándor.

Temesvármegyei Gazdasági Egy. képviseletében: Sztojanovics György báró.

Recsk község képv.: 12 tagu küldöttség. *Somogy megye képv.:* Kacskovics Lajos alispán *Budapest székesfőváros képv.:* Almády Béla és Melly Béla dr tanácsnokok. *Az Oesterreichische Zentralstelle képv.:* Alfréd Smitsch lovag. *Bácsbodrogvármegye képv.:* Várossy Károly. *A gróf Károlyi-uradalmak képviseletében:* Báró Bornemissza Elemér jószágkormányzó, Mestellér János jószágfelügyelő és az egész tisztikar *A Mezőgazdasági Muzeum részéről:* Sárossy Kapeller Ferencz igazgató, Kovácsy Béla gazd. ak. igazgató, Paikert Alajos muzeumőr és az összes tisztviselők; *továbbá a következő hitelszövetkezetek és gazdakörök:* Moholi ker. szocziálista egyesület, Pázmáneum szocziálista köre, Bodrog-Kisfaludi gazdakör, Bodrog-Kisfalud község, Mezőtárkányi hitelszövetkezet, Antunováczi hitelszövetkezet, Pusztalödémes község, Nagyrábéi hitelszövetkezet, Szerb mezőgazdasági szövetkezetek szövetsége (Zágráb), Püspökladányi hitelszövetkezet, Torontalmegyei hitelszövetkezet. Telekei hitelszövetkezet, Dombói gazdakör, Beregdebreczeni hitelszövetkezet, Kastélydombói hitelszövetkezet, Drávaszentmártoni hitelszövetkezet, Nyágovai hitelszövetkezet, Kilitii gazdakör, Kajalai gazdakör, Brogyáni földbérlőszövetkezet és hitelszövetkezet, Kőröstarcsai hitelszövetkezet, Szatmárcsékei hitelszövetkezet, Bácstopolyai gazdakör, Krizbai hitelszövetkezet, Csikrakosi gazdák szövetsége, Inkei hitelszövetkezet, Huszti hitelszövetkezet, Mátraverebélyi gazdakör, Felőri hitelszövetkezet, Dombovár és Vidéke gazdakör, Tapolcza vidéke gazdakör, Árdánházi hitelszövetkezet, Temesváraljai hitelszövetkezet.

A leleplezési ünnepélyre egybesereglett küldöttségek elhelyezkedése után a Budapesti Polgári Dalkör férfikara a Himnusz eléneklésével nyitotta meg az ünnepélyt, mely után *Dessewffy* Aurél gróf a szoborbizottság nevében a következő beszédet mondotta el, Darányi földmivelésügyi miniszterhez intézve szavait.

Dessewffy Aurél gróf beszéde.

Tisztelt ünneplő közönség! Összegyültünk, hogy lerójuk kegyeletünk adóját Károlyi Sándor gróf emlékének; ő évtizedeken át a gazdatársadalom felébresztője, vezére volt, istápolója, mondhatni apja összes gazdatársadalmi mozgalmainknak. Az elismerés és hála érzelmeitől indittatva az Országos Gazdasági Egyesület ezen nagy jótevőjének bekövetkezett elhunytakor, 1906-ban, elhatározta, hogy emlékének egy szobrot emel. Ezélból egy szoborbizottságot alkotott kebelében és akkor fordultunk a gazdák összességéhez, hogy adakozzanak e czélra. A felhivásnak meg is lett a maga eredménye. 60,000 korona gyült össze, minek folytán Strobl Alajos művészt bizta meg a bizot ság e mü megalkotásával, ki feladatának dicséretes módon felelt meg. Én ez alkalommal Károlyi Sándor jellemére és müködésére csak néhány vonással kivánok rámutatni. Ő egy régi, igazi magyar nemes törzsnek volt sarja, ki a kornak, melyben élt, fejleményeit felfogva, azon irányzatnak szentelte életét, hogy a mindent nivellalni akaró kultura terjedésével egyidejüleg, honfitársait és főleg a nemzetnek a leggyengébb osztályát, a kisebb ekszisztenczeiákat, a kisembereket a szövetkezés különféle módjai által mintegy felvértezze, ellentálló képességüket fejleszsze a szabad verseny jelszava alatt őket kizsákmányolással fenyegető áramlat ellen. Mig azelőtt a történelem tanusága szerint a nemzetek fennmaradása és uralma a harczmezőn dőlt el, napjainkban az anyagi jólét és boldogulás megteremtésén mulik azoknak jövője és fennmaradása, amint Károlyi Sándor már 17 éves korában a szabadságharcz alatt a Károlyi-huszárezredben vállalt szolgálatot, hogy hazájának fennmaradásáért harczolva, nemzeti érzelmeinek adja tanujelét, ugy ezen vonás életének későbbi éveiben is őt minden tetteiben irányitá. Azon intézmények létesitésénél, melyeket ugy a közgazdaság, mint a jótékonyság terén alapitott, nemzete iránti fajszeretete jut kifejezésre és ebben ő valóban példaképül állitható oda az anyagi javakkal megáldott honfitársainak. Az ő legelénkebb tevékenysége 1879-ben a Köztelken és a 80-as években a gazdakörben jut kifejezésre. Ő kezdeményezte az OMGE. kebelében lefolyt első nagy ankétet, gazdasági bajainknak felderitése tárgyában. Ez volt a gazdaosztály felébredésének első lépése; ezután következett később, az országos kiállitással kapcsolatban, az általa oly hévvel létrehozott 1895-iki nemzetközi gazdakongresszus, melyből indult ki egyrészt a középeurópai vámunióra irányuló törekvés, másrészt a gazda személyi hitelügyének szervezése és javitása, szóval a szövetkezeti mozgalom — az előbbi, mint tudjuk, még eddig czélt nem ért, de annál inkább sikerült a második. Magyarország akkor kapcsolódott bele abba a nagy európai mozgalomba, mely megdöntötte a gazdaosztály kárára sokáig fenntartott elméletet, az ugynevezett *tultermelési elméletet*, mely azóta sem tudott többé feltámadni. Később, 1900-ban Páris és Versaillesben tartott kongresszuson az agrárérzésü férfiak nemzetközi gyülése még inkább összeforrasztotta a rokonérzelmüek müködését, különösen a szövetkezeti téren és

Károlyi Sándor munkássága akkor már, azt lehet mondani, egész Európaszerte elismerésre talált. Én őt valóban gondviselésszerű férfiunak tartottam, kinek sokat-sokat köszönhetünk különösen azon hatás és befolyásnál fogva, melyet hazánkban munkatársaira és a társadalom azon szerveire gyakorolt, melyek után az ő irányzatát átvitték úgy törvényhozásunkba, valamint általában a közfelfogásba.

A nemzeti munka védelme, az emberiesebb eszmények megvalósitása, a gyengébbek érdekeinek felkarolása, szóval a praktikus altruisztikus irány érvényesülése számos ujabbkori intézményeinkben nézetem szerint *Károlyi* Sándor munkálkodásának volt nagyrészt folyománya és következménye. Az ő közéleti működése egy fáradhatan buzditás volt az utolsó 30 éven át az általam jelzett irányban minden téren, mi a gazdák érdekkörébez tartozott. A kooperáczió terjesztésének igazi apostola volt ő. A pestmegyei első hitelszövetkezet után fejlődtek később a hazai többi szövetkezetek, a „Hangya", az Országos Központi Hitelszövetkezet és ma közel 3000 szövetkezet hirdeti, hogy a mag, mely oly nehezen kelt ki, egy sokfelé szétágazó gyökérrel ellátott, mindinkább erősödő szervezetté nőtt.

Azok, kiknek alkalmuk volt különösen a kezdett nehézségei között, midőn még őt kevesen értették és sokan nem méltányolták czéljait és a kétkedők tábora nagy volt, ezen fáradhatlan és kitartó munkásságát közelről szemlélni, azok még inkább fognak elismeréssel adózni, ezen akadályokat nem ismerő szivós l üzdelmei iránt és utólagosan azok sikeres eredményeinek.

És mi szerény munkatársai és követői, kik évek hosszu során az elérhetőnél is többet kivánni akaró, agitátori szelleme által buzditva és lelkesitve, oldala mellett küzdöttünk, nemcsak szivünkben kell emlékét megőrizni, de *továbbá is követni akarjuk azon irányt*, melyet ő kijelölt — és hisszük, hogy az egész magyar gazdaközönség, mely rokonszenvvel fogja *Károlyi* Sándor gróf nemes alakját érezbe ötve látni és fogja a későbbi nemzedékeknek mutathatni, hogy minél többen kövessék az ő hazafias példáját.

Végül az itt körünkben jelenlevő Földmivelési Miniszterhez volna néhány szavam. Ő volt Károlyi Sándornak éveken át igazi munkatársa és az altruisztikus gyakorlati irányzat végrehajtója, megteremtője, mezőgazdasági érdekeink védője és azoknak valóban érvényt is tudott szerezni ott, ahol arra szükség volt. Érdemeit e részben most nem kivánom felsorolni, de azt hiszem, hogy ezen a helyen a Mezőgazdasági Muzeum területén, mely szintén az ő páratlan alkotása, Károlyi Sándor szobra és emléke nem lehetne méltóbb kezekre bizva, mint amidőn azt az ő, *Darányi* Ignácz földmivelési miniszter gondozásába ajánlom, — egyuttal felkérem őt, adja meg az engedélyt a szobor le epzéséhez! (Hosszantartó lelkes éljenzés.)

Darányi beszéde. — Lehull a lepel!

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter harsány hangon „Hulljon le a lepel" adta meg a jelet a szobrot eltakaró lepel eltávolitására, mely után a jelenvoltak megilletődéssel tekinthettek a nemes gróf érczalakjára.

Az általános megilletődés hatása alatt Darányi miniszter a következőket mondotta:

Mélyen meghatva veszem át e szobrot Nagyméltóságod ól a muzeum területén. Olyan hűséggel és kegyelettel fogjuk a szövetkezeti ügy apostolának és a szocziális munka úttörőjének, a magyar gazdák vezérének szobrát minden időken megőrizni, amily hiven és önzetlenül Károlyi Sándor gróf mindvégig a magyar földet szolgálta. Boldog vagyok, hogy e szobrot épp Nagyméltóságodtól vehetem át, aki a megdicsőültnek egy emberöltőn át hü vezértársa volt és akinek a Gondviselés azt a nemes hivatást szánta, hogy az Idvezült szellemét, eszméjét és irányát éltesse tovább. (Ugy van.) Boldog vagyok azért is, hogy épp én vehetem át e szobrot: mert bár Nagyméltóságod jóakarata igénytelen személyiségemet messze tulbecsülte, annyit mégis hálásan elismerek, hogy a Megdicsőültnek bizalmát, barátságát és támogatását 30 esztendőn keresztül élveztem. Felette megtisztelő reám nézve, hogy a magyar gazdatársadalom legféltettebb kincsét, ünnepelt vezérének szobrát a földmivelésügyi miniszterium felügyelete alatt álló Mezőgazdasági Muzemra bizza. A bizalom ezen megnyilatkozása a földmivelésügyi miniszterium és a gazdatársadalom között egy ujabb érzelmi kapcsot képez, amely azt fogja hirdetni, hogy nagy czélokat sikerrel szolgálni csak nagy összetartással és teljes együttmüködéssel lehet. (Igaz! Ugy van.)

Ünnepelt hazánkfia szobra hátterét régi dicsőségünk, Vajda-Hunyad vára képezi, jeléül annak, hogy történeti hagyományaink mellett hiven megálljunk és mindahhoz, ami azokban nemes és felemelő volt, törhetetlenül ragaszkodjunk. (Éljenzés.) E vár felett lebeg Mátyás királynak, az igazságosnak az alakja: e dicső alak arra emlékeztet bennünket, hogy intézményeinkben és törekvéseinkben a valódi és benső igazságot és tartalmat keressük, hogy a szegény ember is igazát mindenkor megtalálja. (Ugy van.) E szoborral szemben áll Árpád-kori müemlékünk, a jáki templom, arra figyelmezteti a magyar gazdát, aki verejtéke jutalmát az Ég áldásától várja, hogy Istenét soha meg ne tagadja és el ne feledje. (Taps.) A szobor környezete pedig a Mezőgazdasági Muzeum, mely dióhéjban Magyarország ujabb gazdasági haladását és fejlődését tünteti fel. Károlyi Sándor grófnak erős jogczime van ahhoz, hogy szobra itt legyen elhelyezve, mert ami haladásunk és fejlődésünk az ujabb korban mutatkozik, abból a maga osztályrészét

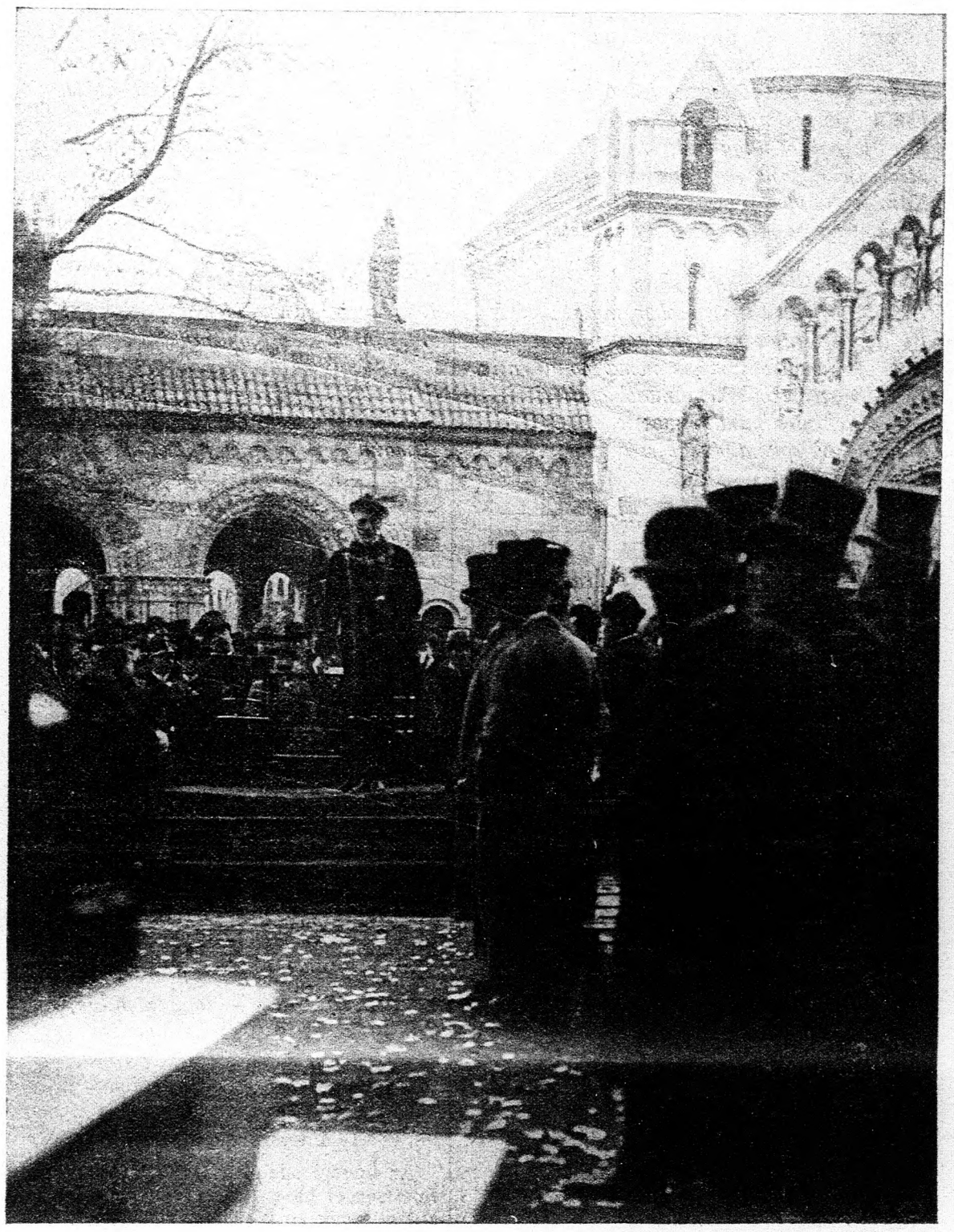

Dessewffy Aurél gróf megnyitó beszédet tart.

Isten és ember előtt becsületesen kivette. (Hosszas taps.)

A koszorus iró azt mondja, hogy: „Ami eltünt, vissza nem jön, de aki tündökölve ment el, fénye visszasugárzik". Az Ő emléke fénye sugározzék vissza a magyar földre, a magyar gazdára, a magyar hazára időtlen-időkig! (Éljenzés és taps.)

Darányi beszédét követő tapsvihar elcsendesülése után Máté *Tóth* Jenő, az Országos Széchényi-Szövetség tagja szavalta el Bárd Miklós következő *ünnepi ódáját.*

Károlyi Sándor szobra előtt.

Érczemlék, szobra egy nemes magyarnak,
Te ihlesd zengő hurjait e lantnak,
Hogy amig véle összecsendül ajkam,
Erő legyen és nemes érez a dalban.
Kerülje azt a nagy szó, lenge frázis,
Megbujjék benne még a szóvirág is;
Károlyi Sándor, érzteklnteted
Ád komoly szómnak komoly ihletet.

Férfit éneklek, nagy, nemes urat,
Kit hü képmásban e szobor mutat;
Itt élt közöttünk királyi vagyonban
S ez érczhomlokon mégis néma gond van;
E nyilt szemekből nem mosolygtak élvek,
Ez érztekintet mindig messze nézett
S termő melegként áradt szét sugára,
Mig szemet vet a milliók bajára.

Szemet vetett rá s szemét rajt feledte,
A férfilélek felbuzdult a tettre;
Az ellenárnak nem rettegve sodrát,
A vergődőknek odanyujtja jobbját;
Testén érzi, az ár miként sodor,
S megáll szilárdan, mint ez érczszobor,
Mert hü, igaz volt, hő a szivverése,
Elméje mély s nagy a felismerésbe.

Egy nemzetrontó nagy veszélyt felismert,
Meglátta lent a vergődő kisembert.
Kit huz az ág is s a kiélt rögön
Csak küzködik és teng örömtelen.
Kit a szegénység hajt ujabb robotba,
Nincs reménysége, csak a vándorbotja.
A nagy ur látta, megfájult a lelke
S a föld szegényét gondjaiba vette.

És munkához lát. Nem kérdi: ha hálás,
Munkát irányit a helyes belátás:
Az alamizsnán teng csupán az inség,
Erőt neveljen az okos segitség.
„Ki szerteszét hullsz, mint az oldott kéve,
Gyere kisember, álljunk szövetségbe."
Igy szól, miközben karját nyujtja néki, —
Élni tanitja, mikor felsegéli.

Magyarán szól és nem süket füleknek:
„Segits magadon, majd én is segitlek".
S ami szegénynek téli, nyári szükség,
Helyébe hozza menten a segitség.
Ne higyje senki, hogy ezt ingyen adják,
De nem veszik el érte derekalját,
S még kitanitják szives ráadásul:
Becse, hitele nő, ha összetársul.

S a négy folyam honában szertefutva,
Áldáshozóvá lesz a „Hangya" utja.
Nyomát, a kártyán jelző zöld csikok,
Megannyi falvak, mind oázisok,
Eternyi nyájas mosolyú jelenség
Vallja, hogy innen megfutott a szükség,
Utban a jó mód s a föld emberének
Hallgatag ajkán megcsendült az ének.

S hol egy böles szóra sok kérges marok,
Kézt kézbe téve, ekként összefog,
Mint Anteus, mikor a földet érte,
Lábra, erőre kap a föld szegénye.
Érzi becsét, nöttén becsérzetenek
Jussát e földhöz, hol apái éltek,
Látja: az ég is kiderült felette,
Károlyi Sándor gondjaiba vette.

S a nagy ur, ki egy nagy veszélyt felismert,
Mig ekként védi, óvja a kisembert,
Kimond egy nagy szót, magyarán, hiven,
És ez a nagy szó sulyos intelem:
„Mit a kisember elhágy, nem mivel,
A földet ez a nemzet veszti el,
De melyhez tapad minden termő holdban,
Nemzetfenntartó erő s hatalom van".

Aztán egy nap a munkát abbahagyta,
Ősihez tért meg a kisember atyja.
S ma itt, e szobron csüng busan merengve
A hivek és a tanitványok serge.
Ez O, az erős, tisztaszivü férfi!
Igy szól nem egy, mig könnyein át nézi,
De haj, a nehéz felhő most is ott van,
Az érczhomlokon ma is néma gond van.

És ez a gond, az édes apa gondja,
Mely őt nyugodni odatúl se hagyja;
Mely most a lanton szót, hangot talál,
Fájón kicsendül s szivetekre száll.
Hivek! ez érczemlék tövében állva,
Ismerjetek benn Károlyi szavára:
„Honom gazdái, nemes férfiak,
Ne hagyjátok el az árváimat!"

A koszoruk elhelyezése.

Az ünnepi óda elhangzása után, melyet mély ihlettséggel hallgattak végig, kezdetét vette a küldöttségek koszoruinak elhelyezése.

Elsőül a magyar országgyülés főrendiháza nevében Dessewffy Aurél gróf tette le a koszorut; utána a képviselőház részéről Bernát István dr., az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében Bujanovics Sándor, a gróf Károlyi-család nevében Károlyi Mihály gróf, a földmivelésügyi minisztérium és a kormány nevében Darányi Ignácz a következő szavak kiséretében tette le a koszorut: „Menj fáradt veterán, egy nemzet látta halálod! harczban elesni dicső!"

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete nevében Esterházy Miklós herczeg, a Gazdak Biztositó Szövetkezete nevében Zselénski Róbert gróf, a Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete nevében Szilassy Zoltán, a Bund der Landwirte nevében Joachim v. Levetzow, a Szerb Szövetkezetek Szövetsége részéről Avramovic, a Nemzeti Kaszinó nevében Széll Kalmán, a „Hangya" igazgatósága nevében Pallavicini Ede őrgróf, az alkotmánypárt nevében Szilassy Zoltán, a Tiszavölgyi Társulat nevében Mailáth József gróf, Pest vármegye törvényhatósága nevében Fazekas alispán, a Mezőgazdasági Muzeum nevében Saárossy Kapellergazgató, Budapest székesfőváros nevében Melly Béla, a Haztartás fogyasztási szövetkezet nevében Ivánka Oszkár, a „Hangya" tisztviselőkara nevében Balogh Elemér az Erdélyi Gazdasági Egyesület nevében Bánffy Ernő br., a Pestmegyei G. E. nevében Keglevich Gábor gróf, az Aradmegyei Gazdasági Egyesület nevében Zselénski Róbert gróf, a Bács-Bodrogmegyei G. E. nevében Falcioni Nándor, a Debreceni G. E. nevében Rickl Antal, Délvidéki Földmivelők G. E. nevében Blaskovics Ferenc, Esztergomi G. E. nevében Gyapay Pál, Fejérmegyei G. E. nevében Esterházy László gróf, Gömör-Kishontmegyei G. E. nevében Szent-Iványi Árpád, Hontmegyei G. E. nevében Ivánka István, a Borsodmegyei G. E. nevében Miklós Ödön. Pancsovai G. E. nevében Scsitinszky Adolf, Szabolcsmegyei G. E. nevében Szikszay Sándor, Hevesmegyei Gazdasági Egylet nevében Kállay Zoltán dr., Máramarosmegyei G. E. nevében Nyegre László, Nyitramegyei G. E. nevében Mezey Gyula, Pozsonymegyei G. E. nevében Bartal Aurél Tolnamegyei G. E. nevében Jeszenszky Andor, Torontálmegyei G. E. nevében Csekonics Endre gróf, Zalamegyei G. E. nevében Hertelendy Ferencz, Nyugatmagyarországi Földmivelők nevében Giesswein Sándor, Budapesti Országos Első Gyermekmenhely Egyesület nevében Novák Lajos, Kolozsvári Gazd. Akad. nevében Sztankovits János, az egyetemi ifjuság Orsz. Széchenyi-Szövetsége nevében Marsall Ferencz, Ujpest-Rákospalotai Athletikai Klub nevében Toperczer Lajos, Debreczeni gazd. akad. Ifjusági Egyesülete nevében Kaffka Dezső. Ujszászi Fogy. Hitelszövetkezet nevében Hirling Janos, Zsibói Fogyasztási Szövetkezet nevében Vaska Gyula, Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége nevében Hans Müller. Koszorut helyeztek még a következő egyesületek és testületek: Barsmegyei G. E., gróf Károlyi-uradalom tisztikara, Fót község, Derékegyháza község, Antonovácz Hitelszövetkezet, Hajdudorogi Hitelszövetkezet, Parád községi Fogyasztási Szövetkezet, Komáromi Gazd. és ipari Hitelszövetkezet, Szilágymegyei Gazdasági Egyesület, Szent István Társulat, az egyetemi ifjuság Szent-Imre köre.

A HEID-féle GÉPGYÁR

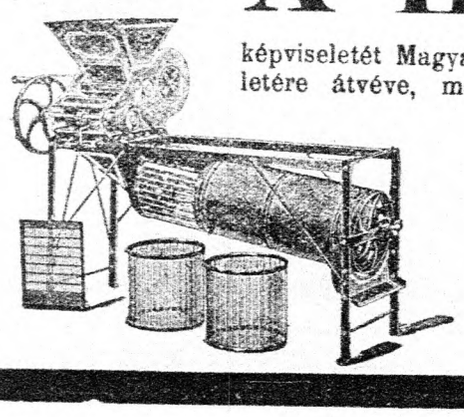

képviseletét Magyarország területére átvéve, módunkban áll **eredeti HEID-féle gabonakonkolyozókat, eredeti HEID-féle magosztályozó gépeket** jutányos áron, **az ismert elsőrangu kivitelben** szállitani. E gyártmányt tartóssága és kiváló tökéletes munkateljesitése jellemzik. **Ujdonság:** kemény **nickel átvonatu** trieur-köpenyek, melyek tartósság tekintetében minden eddigi készitményt sokszorosan felülmulnak. — Leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz, Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

A koszoruk elhelyezése után a Budapesti Polgári Dalkör férfikara a Szózatot énekelte el, mely után a leleplezési ünnepség véget ért.

Itt jegyezzük meg, hogy a Városligetben lefolyt egész ünnepély förendezésének felelősségteljes feladatát *Jeszenszky* Pál, az OMGE. ügyvezető-titkára végezte a legszebb sikerrel.

Magyar gazdák Károlyi Sándor emléklakomája.

Miután az ország minden tájáról felzarándokolt gazdák és szövetkezeti férfiak leróták Károlyi Sándor gróf emlékszobra előtt kegyeletük adóját, egy részüket ujabb ünnepi alkalom gyüjtötte össze az Erzsébet-körúti Gambrinus-nagyvendéglő nemzeti zászlókkal és virágokkal diszitett éttermeiben. Itt rendezték ugyanis az OMGE, a Magyar Gazdaszövetség, a „Hangya" és az Országos Központi Hitelszövetkezet impozáns arányu Károlyi Sándor emléklakomájukat, amelynek közel 1200 főnyi közönsége zsufolásig megtöltötte a vendéglő hatalmas földszinti termein kivül az ez alkalomra lefoglalt emeleti külön termeket is, de mindamellett nagyszámu jelentkezőt helyszüke miatt vissza kellett a rendezőségnek utasitania. A magyar gazdák e nagyarányu társasebédjének, amelyhez foghatót még a bankettekhez hozzászokott Budapest is csak keveset látott, fénypontja az a remek beszéd volt, amelylyel Darányi Ignácz dr., magy. kir. földmivelésügyi miniszter, mint az OMGE. által felkért diszszónok, az ujonnan közadakozásból készitett Károlyi-emlékserleget felavatta, éppen olyan találó, mint plasztikus jellemzését adván Károlyi Sándor munkássága valódi jelentőségének.

A Károlyi-emlékserleg alapitásának terve, mint ismeretes, egyesületünk nesztorától, Galgóczy Károlytól ered, a kinek ily értelmü javaslatát az OMGE igazgatóválasztmánya, valamint a Károlyi Sándor gróf szoborbizottság egyhangu lelkesedéssel tették magukévá s mivel a szobor czéljára folytatott gyüjtés a szobor készitésére megkivánt költségeken felül feleslegge zárult, ebből az összegből készült el összesen 3600 korona költséggel *Muhics Sándor* pályadijnyertes terve alapján a magyaros motivumu, aranynyal és drágakövekkel ékitett Károlyi-emlékserleg, a melynek izléses kivitele *Herpka Károly* tanár müvészetét dicséri. A Károlyi Sándor gróf eszméinek állandóságát és folytonosságát késő nemzedékek előtt is hirdetni hivatott diszserleget az OMGE a M. Kir. Mezőgazdasági Muzeumban fogja elhelyezni és évenkint egyszer, a szokásos közgyülési lakoma alkalmával használatba venni, hogy egy-egy ünnepi szónok megfelelő megemlékezés keretében Károlyi Sándor gróf emlékére ürítse azt.

A Károlyi-lakoma impozáns és sikerült tüntetés volt azok mellett az eszmék mellett, amelyeknek szimbolumává Darányi Ignácz a Károlyi-serleget felavatta. Gyönyörü beszédén lelkesülő hallgatóságának dörgő tapsai között idézte Károlyi Sándor gróf beszédeiből és leveleiből ama mesterileg kiválasztott mondatokat, amelyek e nagy férfiu gondolkodását és egész politikai programmját a legtalálóbban jellemzik s amelyek során Darányi a hü tanitvány hódolatával és megértésével domboritotta ki nagy Mesterének hagyományait. És az ezer főnyi hallgatóság minden egyes tagján meglátszott, hogy valamennyien lelkes apostolai annak az evangéliumnak, amelyet Károlyi Sándor maradandó öröksége gyanánt a serleget felavató szónok hirdetett; látszott rajtuk, hogy átértették és át is érezték a Károlyi Sándor tanitását s hitükben, meggyőződésükben még jobban megerősödve szélednek most szerte az Alföld rónaságán s a Kárpátok bérczei között, mint a rájuk bizott szent hagyománynak buzgó sáfárai, mint a kisember, a középosztály, a gazdatársadalom javát munkáló törekvések előőrsei.

A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt emléklakomán, melynek rendezésével járó nagy munkát szép sikerrel *Rubinek* Gyula az OMGE igazgatója és *Mutschenbacher* Emil dr. az OMGE s.-titkára végezték, képviselve volt az OMGE, a M. Gazdaszövetség, a M. Mezőgazdák Szövetkezete, csaknem valamennyi gazdasági egyesület és a Hangya, valamint az Országos Központi Hitelszövetkezet központja a kötelékükbe tartozó szövetkezetek százaival együtt. A főhelyet Darányi Ignácz dr., mint felkért ünnepi szónok foglalta el, előtte állott virágdisz közepette az emlékserleg, vele szemben pedig Galgóczy Károly foglalt helyet. Darányi jobbján Dessewffy Aurél gróf, Apponyi Albert gróf, Joachim von Lewetzow a német Bund der Landwirte kiküldöttje, Zselénski Róbert gróf, György Endre, Mezőssy Béla, Hajós József, H. Schmidt würtembergi delegátus, Nagy Ferencz dr., Keglevich

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter fellép a szónoki emelvényre.

Gábor gróf, Bernát István, Rubinek Gyula, Seidl Ambrus, Balog Elemér, Kodolányi Antal, Hans Müller dr. a szövetkezetek nemzetközi szövetségének főtitkára, Nagy Emil dr., Mérey Lajos, Kühne Hugó és Emődi József ültek, balfelől a Károlyi-család képviseletében Károlyi Mihály és József grófok, Bujanovics Sándor, Zichy Aladár gróf, Esterházy Miklós herczeg, Majláth József gróf, Ottlik Iván, Hertelendy Ferencz, Hoyos Miksa gróf, Almássy Imre gróf, Fazekas Ágoston, Ivánka Oszkár stb. és a földmivelésügyi miniszterium min. tanácsosai foglaltak helyet. Miklós Ödön családi gyásza miatt, Pallavicini Ede őrgróf pedig másoldalu elfoglaltsága miatt kimentették magukat.

A lakoma minden résztvevője a Károlyi-serleg sikerült képével diszitett ételsort és a Károlyi emléklapok egy-egy példányát kapta emlékül. A társaság emelkedett hangulatban a késő délutáni órákig maradt együtt s lelkesen ünnepelte a megjelent gazdavezéreket, valamint a külföldi vendégeket.

A második fogásnál emelkedett szólásra Darányi Ignácz dr. földmivelésügyi miniszter, aki a Károlyi-emlékserleget a következő, helyeslésekkel és éljenzéssel sürüen megszakitott beszéddel avatta fel:

Darányi serlegfelavató beszéde.

Tisztelt Uraim!

Károlyi Sándor gróf emlékének és a Károlyi-serleg felavatásának ünnepére gyültünk össze és pedig nemcsak mi, magyar gazdák, hanem a szövetkezeti ügy európai képviselői is megjelentek. Nekem különös szerencsém, hogy aki az életben annyi éven át oldala mellett állhattam, gazdatársaim kitüntető bizalma folytán a kegyeletnek ily méltóan áldozhatok és a Károlyi-serleggel kezemben először tarthatom meg az emlékbeszédet.

Károlyi Sándor gróf életének három korszaka volt. Az elsőt a család anyagi ügyei töltötték ki; érezte, hogy a közéleti szereplésnek és az ehhez szükséges függetlenségnek is első kelléke az anyagi rendezettség és hogy az ország közjogi helyzete is szoros összeköttetésben van a nemzet és a nemzet egyes tagjainak vagyoni erejével. Életének második szaka a magyar faj ősi fészkének, a Tiszavölgynek mentesitésével telt el. Engem is Károlyi Sándor gróffal azon nagy katasztrófa hozott össze, mely a Tiszavölgyet és Szegedet érte és ő a tiszavölgyi társulat vezetésében mindaddig ki is tartott, amig biztositva nem látta e nagy magyar vidéket. Fáradozása emlékeül egy nagy tiszai átmetszés nevét és emlékét őrzi. Életének harmadik szaka a magyar mezőgazdaságnak volt szentelve. Felébresztette társaival együtt a magyar gazdaközönséget, inaugurálta a magyar agrárpolitikát, apostola volt a szövetkezeti eszmének Magyarországon, uttörője a szocziális munkának, megalapitója a magyar gazdaszövetségnek. Vezér volt, anélkül, hogy forma szerint vezérré választották volna és anélkül, hogy vezérségét valaha éreztette volna. Csak egy férfiu volt még, akinek érdeme jogczimet adott a vezérségre; ez a férfiu Dessewffy Aurél gróf ő excellenciája volt; ő azonban önzetlen jelleme nemes vonásával az első szót Károlyi Sándor grófnak mindenkor átengedte. Másoktól Károlyi Sándor gr. sokat követelt, de magától legtöbbet. Akadályt, nehézséget nem ismert, azt tartotta, hogy: „az erő akarat, mely előbb vagy utóbb, de győzelmet arat".

Pihenés nála ismeretlen fogalom volt; mihelyt valamely sikert elért, már a következőt készitette elő. Bizalmával tartózkodó volt, de a barátnak barát, az ellenfélnek ellenfél volt mindenkor. Kicsinylés, gunyolódás nem bántotta; ennek eltürése nála a közérdek szolgálatához tartozott. Hiuság nem zavarta tiszta itéletét. Modora nemesen egyszerü volt, de jelleme kemény és hajthatatlan. Mint az ország egyik nagybirtokosa, a régi magyar arisztokrácia legnemesebb hagyományait képviselte. Mint iró és szónok is nem a látszatot, nem a formát, hanem a tartalmat és belértéket kereste. A magánéletben takarékos volt, hogy a közdolgokban és a közjótékonyság terén annál bőkezübb lehessen. Mellette állt a jótékonyság terén az ő örangyala, neje, Korniss Clarisse grófnő, áldott lelkével. Európai müveltséggel birt; európi hir és összeköttetések felett rendelkezett, de azért gondolataiban és érzésében tősgyökeres magyarságát soha, egy perczre sem tagadta meg. Példát adott abban, hogy egy materiális korszakban miként kell erkölcsi és altruisztikus czélokat szolgálni. Nemcsak maga dolgozott, nemcsak maga fáradt, hanem iskolát is alapitott; számtalan tanitvány hirdeti az országban ma már az ő elveit. Példát adott a kitartásban és szivóságban is. Féllábbal a sirban, vezetett, bátoritott, irányitott bennünket, mint a sebesült hadvezér, akit már hordágyon visznek, de azért még mindig osztja parancsait. Törekvéseit, czéljait különben alig lehetne hivebben jellemezni, mint saját szavaival, melyeket hires gönczi leveléből veszek: „A nemzet erősödését és felvirágoztatását a nép millióinak erősitésében és boldogitásában kell keresnünk". — „Fokozni kell a gyengék erejét egyesülés által!" — „Üldözzük különösen a kisemberekre nehezedő jogtalan nyerészkedés minden nemét". — „Törekedjünk a munka értékét biztositani egy helyes vám- és kereskedelmi politikával és az értékesités hazai feltételeinek oly rendezésével, hogy a nagyban fogyasztás előnyeit a kisebbek is élvezhessék". — „Közmivelődési politikánk pedig vegye fel a harczot a szellemi elmaradottság terén, hogy a nemzeti kultura varázsereje minden lelket közénk olvaszszon, ami idegen".

Ez az ő hagyománya. 1906 márczius 9-én pedig a következőket irja Mentoneból nekem: „Az egoizmus tana szerint nevelve, az uj nemzedék nem bir azzal az összetartozandósági érzettel, mint hajdan. Szervezetlenek vagyunk; hogy gyengék ne legyünk, szervezkednünk kell". — Majd később: „Ki kell tartani rövid, vagy hosszu ideig, de puhulni nem szabad". — Az ő hagyománya tehát, hogy szervezkedjünk, mert csak igy tudunk megállani. Az ő hagyománya, hogy azon nagy intézményeket, melyeket alkotott, szeretettel vegyük körül, fejleszszük és virágoztassuk, hogy a földmives népet, a kisgazdát, a munkást soha el ne hagyjuk, hogy a középosztály vezesse őket és ezért a középosztályt anyagi helyzetében erősitsük. Az ő hagyománya, hogy törvényhozási, kormányzati és társadalmi törekvéseinkből a falut, a falu jólétének és haladásának előmozditását soha ki ne felejtsük. Az ő hagyománya, hogy ne tagoljuk szét a nemzetet, de a visszaélést üldözzük fent és alant, ahol azt találjuk. Minden mellékteketintetet, minden egyéni szempontot rendeljünk a mezőgazdaság érdekeinek alá, de magát a mezőgazdaság jogos érdekét semmi szempontnak alá ne rendeljük. Az ő hagyománya, hogy a magyar gazda sorsát és jövőjét a haza sorsától, annak jövőjétől, annak alkotmányától és szabadságától soha el ne válaszsza. Az ő hagyománya, hogy a különböző osztályokat hozzuk közelebb egymáshoz, hogy a szeretet törvénye legyen vezérelvünk és ne legyen olyan napunk, amelyen a társadalmi békét ne szolgáltuk volna.

Kezemben e kehely, a Károlyi-serleg. A mi nesztorunk, Galgóczy Károly tiszteleti tag kezdeményezésére vezethető az vissza. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület alapitotta e kelyhet Károlyi István gróf és Károlyi Sándor gróf emlékére, azzal a rendeltetéssel, hogy ez a kehely évenkint ürittessék Károlyi Sándor gróf emlékezetére. Ez eszmét bizonnyal a Széchenyi-serleg adta, amely minden évben egyszer üritteti gróf Széchenyi István emlékezetére. A nagy Tanitvány ugyanazon tiszteletben részesül, melyet a nemzeti kegyelet a nagymesternek juttatott. De amidőn e kelyhet nem mint földmivelésügyi miniszter, nem is mint Károlyi Sándor gróf egyik régi tisztelője, hanem mint az OMGE. e végre felkért megbizottja felavatom, nem mulaszthatom el, hogy Károlyi Sándor gróf mellett édes atyjának, id. Károlyi István grófnak magasztos emlékét fel ne elevenitsem. Károlyi Sándor grófnak méltóbb atyja nem lehetett. Ritka volt mint hazafi, ritka mint emberbarát az OMGE. ezen nagy meczenása. Megérdemli, hogy minden magyar ember kegyelettel emlegesse nevét.

Mi, halandó emberek, változunk és nemzedékek egymásnak adnak helyet, de a Károlyi Sándor gróf emléke kell hogy fennmaradjon. Az Ő eszméinek folytonosságát és állandóságát van hivatva e serleg hirdetni. E kehely nekünk szövetséget jelent az ő emlékével. Jelenti azt, hogy legyen minden magyar gazda között egy nem irott szövetség, mely nem irányul senki ellen, de amely megáll a magyar mezőgazdaság érdekei mellett és amelynek tagja legyen mindenki, aki Károlyi Sándor gróf szelleme osztályrészesének érzi magát. Ezzel a kehelylyel számoljon be a gazdatársadalom évenként arról, hogy mennyire maradt hü Károlyi Sándor gróf szelleméhez és mennyire fejlesztette az ő intézményeit. Ha pedig „nem szeretem" napok jönnek, akkor ez a kehely legyen a talizmán, mely megsegit bennünket.

Szivattyuk és Mérlegek
különleges gyár
GARVENSWERKE,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

E kehely a fémek legnemesebbikéből, aranyból van készitve. Mennyi fáradság, mennyi szorgalom, mennyi tudás kellett ahhoz, mig a hegyek közetéből kiolvaszthatta a bányász a szinaranyat és mig az ötvös müértő keze ennek a szinaranynak formát adhatott. Épp ily változatos és tanulságos gondolkozásunk világának átalakulása is. Mennyi küzdelem, mennyi önmegtagadás, mennyi önzetlen rábeszélés fáradságos eredménye az, hogy a mi egykor elcsüggedt, reményt vesztett gazdatársadalmunk megpróbáltatások nehéz tüzében megtisztult a közöny salakjától és megállva a tüzpróbát, most ime mindnyájunk lelkében él a hit ügyünk igazságában, él a rendithetetlen bizalom, hogy törekvésünk minden akadály daczára, e kehely jelvénye alatt, diadalra fog jutni.

De mielőtt bevégezném szavaimat, legyen szabad Károlyi Sándor gróf végső napjaiból egy emlékezést visszaidéznem. Utolsó levelében ezt irja hozzám: „Sokat voltam szenvedő, sőt most se vagyok jól, igen gyenge, kimerült vagyok: emellett bevallom, legalább is annyira bánt a haza sorsa, mint rossz egészségem".

Ezzel azután elfogytak a levelek és a levelekkel együtt elfogytak az ő napjai is. De valamint a leáldozó nap még egyszer biborfényben felragyog, azonképpen az ő halálos ágyára is idegenbe, mesze földről, a hazából szállott egy meleg, áldott napsugár, amely hirt vitt neki arról, hogy király és nemzet ujra kezet fogtak egymással és szebb napok derülnek a hazára. Az Isten kegyelme és igazsága nem engedte, hogy aki mint ifju, karddal védte hazáját, mint férfiu, annyit dolgozott és annyit küzdött érette és mint agg is tünődött és fáradozott, az elcsüggedve szálljon sirjába és ne vigye magával egy szabad, egy boldog és nagy Magyarország hitét és reménységét. Most már nyugodtan álmodik, szövi nagy terveit tovább .... Vajha álmai valókra válnának! A Károlyi-serleget Károlyi Sándor gróf emlékére emelem!

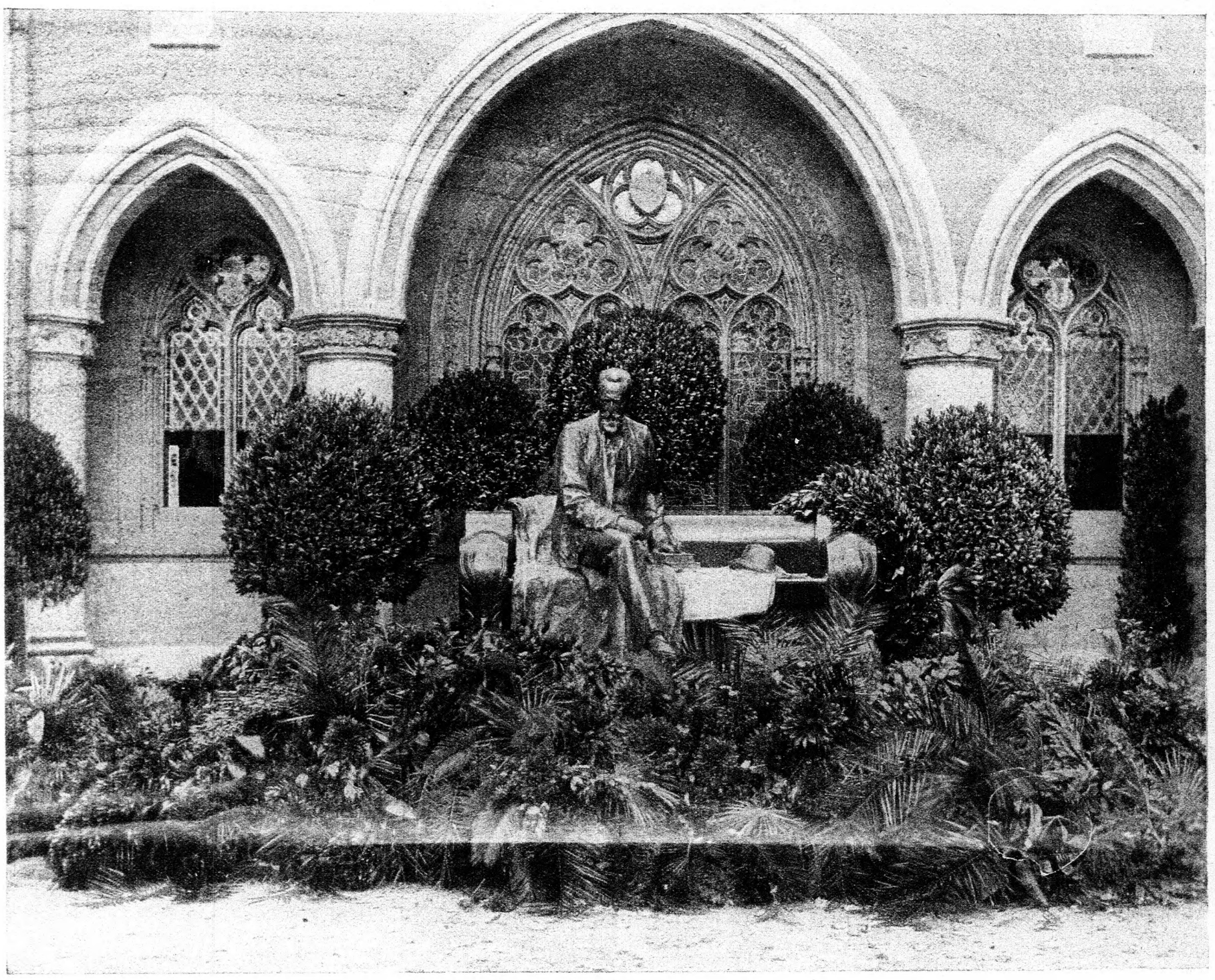

A Károlyi-szobor a koszoruzás után.

A miniszter serlegavató beszédét osztatlan figyelemmel hallgatták az ünneplő gazdák. A beszédnek *Károlyi* Sándor gróf müködését vázoló részeit élénk helyesléssel kisérték, mig a személyes vonatkozásu részleteknél perczekig tartott az éljenzés és lelkes ovácziő, mely a magyar földmivelési ügyek népszerü vezetőjének, *Darányi* miniszternek szólott. Több beszéd a megállapitott programm szerint nem is következett volna, de az egybegyültek mindenképpen *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi minisztert kivánták hallani.

A Bund der Landwirte kiküldöttje Joachim von *Lewetzow*, aki az asztalnál Apponyi Albert gróf mellett foglalt helyet, szólásra kelt fel s német nyelven mondott beszédében abból indult ki, hogy Magyarország és Ausztria között mily nagy érdekkapcsolat van különösen a gazdák közt. A Bund der Landwirténeknek, főleg az Északnémeteknek az az óhajtásuk, hogy itt a Közép-Duna mentén egy erős független magyar királyság létezzék és Magyarország felvirágzása nem hogy ártana a németek érdekeinek, sőt ellenkezőleg: a németségnek kivánsága. Ennek következtében a német mezőgazdák és a magyar gazdák között csak természetes a harmónia. De nemcsak ez a rokonszenv vezette őt ide, hanem az a különös tisztelet és elismerés is, amellyel a külföld gazdaközönsége és szövetkezői Károly gróf emlékezete iránt viseltetnek, mert Károlyi Sándor gróf szövetkezeti tevékenysége a külföldön is nagyon ismeretes és nagyon meg tudják becsülni azokat az érdemeket, melyeket a boldogult a magyar agráriusok szervezésében és főleg a szövetkezeti mozgalom terén szerzett. Amidőn tehát Károlyi gróf emlékezete előtt tisztelettel hajtja meg a Bund der Landwirte 300.000 tagja nevében a lobogót, azzal a kivánsággal fejezi be beszédét, hogy Károlyi Sándor grófnak példáját és hagyományait követve a magyar mezőgazdaság virágozzék és boldoguljon. Magyarul kiáltja: Éljenek a magyar gazdák!

Dessewffy Aurél gróf válaszolt a Bund der Landwirte kiküldöttjének, engedelmet kérve arra, hogy németül szólhasson. Megköszönte a szives figyelmet, hogy a külföldi rokontestületek szivesek voltak a magyar mezőgazdák ünnepélyére képviselőjüket kiküldeni és ezzel az ünnepélyek fénypontját emelték.

Apponyi Albert gróf: Hogy gazdatársaim szives felhivásának csak némi vonakodással engedtem, ennek oka nem az, mintha ezen körben nem szólalnék fel szivesen, hanem tisztán az a tudat, hogy magamat nem érzem hivatva arra, hogy ennél a gyülekezetnél előtérbe lépjek és magamat hallassam. Igaz, hogy ahhoz a nagy és ami több, jó férfiuhoz, akinek emlékünnepét ma üljük, egy emberöltőn át személyes barátság füzött, igaz hogy azon eszmekörben, melyet ő képviselt, én vele tökéletesen egyet értek, de nem számithatom magam munkatársai közé, mert munkásságom, bár teljes harmóniában az övével párhuzamos ő vele, de mégis elsősorban más téreken, a hazai alkotmány jogának és ujabban a magyar nemzeti kultura kiépitése körül mozog. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) De hát a bekapcsolás ezen kettős tevékenységi köröm és Károlyi Sándoré között megvan; maguk azok az idézetek adják meg ezt a bekapcsolást, amelyeket az én tisztelt barátom, Darányi Ignácz Károlyi Sándor grófnak régebbi és ujabb nyilatkozataiból az imént felolvasott. Ezen egyik idézetében azt mondja a mi felejthetetlen barátunk és vezérünk, hogy a magyar gazda a maga törekvéseit soha más talajban, mint a magyar alkotmányos szabadságnak talajában nem kereste. (Éljenzés, igaz, ugy van.) Másik idézetében a gönczi levél sarkalatos programmpontja gyanánt említi, hogy terjesszük a világosságot, terjesszük a müvelődést a néprétegekben, mert a müvelődés nemcsak erkölcsi, nemcsak anyagi, de egyszersmind gazdasági erő is. És tisztelt barátaim, még egy második pontban is egynek érzem magam Károlyi Sándor gróf törekvéseivel, abban a pontban, t. i., melyben ő a gazdasági erőgyüjtést első sorban a kisebb, a szerényebb gazdasági exsistentiáknál akarta érvényesiteni, nemcsak azokból az eszmékből, melyeket az ő nemes és keresztény lelke érzett, hanem azért is, mert tudta, érezte, hogy a haza erőssége nem csupán a haza összes társadalmi osztályainak szoros együttérzésében, az irigység, a gőg szellemének kiirtásában, hanem a gazdagok és szegényebb sorsuak között a kölcsönös megbecsülés, a kölcsönös szeretet, az érdekek szolidaritása táplálják ezt az érzést, ezt a nagy erőt, amelyet a gazdasági szövetkezeti téren Károlyi Sándor gróf érvényesitett. Ezt tartom én kötelességemnek kulturális téren, mert a kulturális téren ki kell lehetőleg egyenliteni a nagy különbségeket, mert hisz különbségek mindig lesznek és maradni fognak, ezeket az emberi természet igy hozta magával, de ezek a különbségek uraim ne legyenek kiáltók, ne legyenek bántók, ne álljon a gazdagság mellett a nyomor, a tudomány mellett a tudatlanság, hanem bizonyos általános jólét járja át nemzetünk testének, minden tagjának minden részét, járja át minden népfaját, egyesitve a tudásban, egyesitve az egységes magyar nemzeti érzésben s ezen egyetértés által fogunk nagyokká válni. (Igaz! Ugy van!)

Tisztelt Barátaim! A szövetkezeti intézmény, amelynek meghonositása Károlyi Sándor működésének javarészét képezi, nem tisztán csak gazdasági intézmény, hanem legalább is erkölcsi intézmény s abban a nagy gondolatban, hogy Károlyi a hitelképesség emelését az erkölcsi tulajdonságoknak kifejlődéséhez füzi, a gazdasági boldogulásnak és erkölcsi megerősödés együttes alapeszméjét rakta le. Én tehát ugy, mint Darányi, poharamat emelem arra, hogy ez az eszme akár elsősorban a gazdáknál, de a társadalmi müködés minden munkásánál épp ugy azoknál, akik elsősorban a gazdasági boldogulás terén, ugy azoknál, akik a politikát, vagy a kulturát müvelik, mint az egy czélra való törekvés kifejezője hassa át mindeneknek lelkületét. Ez az egy gondolat a nemzeti szolidaritás megteremtésének a gondolata s emelem poharamat azokra, akikre Károlyi Sándor gróf munkája folytatását örökségül hagyta, a magyar gazdákra s azok törekvéseinek letéteményesére, Dessewffy Aurél gróf Ő Exczellenciájára. (Hoszantartó lelkes éljenzés.)

A lakomán több beszéd nem hangzott el, a nagy gazdatársaság tagjai a késő délutánig voltak együtt s onnan az este 1/26-kor az Országos Széchenyi Szövetség által a „Köztelek" disztermében rendezett Károlyi emlékünnepélyre vonultak.

Károlyi Emléklapok.

A *Károlyi-szoborbizottság Buday* Barna orsz. képviselőt, OMGE. szerk. titkárt bizta meg, hogy a szoborleleplezés alkalmára Károlyi Sándor gróf tevékenységét albumszerü kiadásban ismertesse. Az emléklapok boritékát Károlyi Sándor gróf szobrának *Strobl* Alajos szobrászmüvész által készitett fényképsokszorositása diszíti. Mindjárt az album elején Károlyi Sándor gróf megszólalásig hü arczképe, alatta pedig sajátkezü aláirásának sokszorositása van. Az album szövegtartalmát *Bárd* Miklós „*Károlyi Sándor szobra előtt*" czimü ódája nyitja meg. Majd *Buday* Barna mondja el, hogy „*Ki volt Károlyi Sándor?*" Következik „*Károlyi Sándor tevékenysége*", mely a következő fejezetekre van osztva: Szövetkezeti mozgalom. Jogpolitika. A Tisza-szabályozás. A sajtó terén. — „*Károlyi Sándor alkotásai*" czim alatt a következő fejezetekben számol be Károlyi Sándor gróf alkotásairól: Hitelszövetkezeti központok. A Magyar Gazdaszövetség. A „Hangya" a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezete. Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete, most Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete. „*Károlyi Sándor gróf emberbaráti és népmüvelési alkotásai.*" A Budapesti Első Gyermekmenhely-Egyesület. Az Istvántelki Kertész- és Iparostanonczképző-Intézet. A „Clarisseum" leánynevelőintézet. A főti menedékház. „Stephaneum" aggok menhelye Rákospalotán. Az ujpesti gróf Károlyi kórház. A csongrádi és szegvári jótékonysági leánynevelőintézetek. Kisebb alkotások. Templomok A mindennapi jótékonyság. Következik az Emléklapok képeinek magyarázata „*Képeinkhez*" czim alá foglalva. A *szobor* Strobl Alajos müvészi alkotása. A *főthi kastély* és ebből a *dolgozószoba*. Az Eszterházy-utczai *Károlyi-palota*. A Louvre-kastély Mentoneban, hol Károlyi Sándor gróf meghalt. A *főthi templom* és ebben a *sirbolt*, hol örök álmát alussza Károlyi Sándor gróf. Alkotásai közül a „*Hangya áruháza*", az *ujpesti kórház*, az *istvántelki templom és intézet*, a *Clarisseum* bejárata, a *szegvári árvaház* vannak képekben is bemutatva. A *Károlyi-serleg* és arról a Károlyi Sándor gróf dombormüvü képét ábrázoló részlet vannak képekben bemutatva az albumban. Végül emléksorok zárják be a diszes és tartalmas müvet, melyek közül néhányat itt is idézünk.

*

Károlyi Sándor gróf látnoki szemmel látta, hogy a XX-ik századot a szocziális és szövetkezeti kérdések fogják uralni; látnoki szemmel látta azt is, hogy a mai társadalmi helyzetet csak ugy fogjuk tudni változott viszonyok daczára is fenntartani, hogyha a nagy tömegekre is gondolunk és széles néprétegek érdekeit a magunkéival szorosan kapcsolni tudjuk. Ő látta azt is, messze előre, hogy a társadalmi békét fenntartani és biztositani csakis a gyengék védelmével, a kisemberek erejének egyesitésével és közczélra való felhasználásával lehet. Ezért vetette ő magát egészen a szocziális és szövetkezeti kérdésekre. Nem azért, mintha a politika és közgazdaság más ágait kicsinyelte volna, hanem azért, mert érezte, hogy e téren egy egész emberre van szükség. Igy alkotta meg Károlyi Sándor gróf a Magyar Gazdaszövetséget, mely majdnem kizárólag e kérdéssel foglalkozik. A Magyar Gazdaszövetség magán hordja Károlyi Sándor gróf egyéniségének és irányának jellegét; a munkamegosztás modern elvéből indul ki, nem akar mindennel foglalkozni, de amivel foglalkozik, azt egészen akarja cselekedni.

Károlyi Sándor gróf elhunyta óta is a Magyar Gazdaszövetség fejlődést és haladást mutat; de ha mindjárt nagy utat is tettünk meg, nagyobb az ut azon része, a mely még hátra van.

Ebbe a munkába, melyet most néhány lelkes hazafi végez, felvonni százakat és ezreket és ezek segélyével felkelteni tudni milliók érdeklődését, ez a Magyar Gazdaszövetség hivatása.

Aki Károlyi Sándor gróf emlékének akar áldozni, az pártolja a Magyar Gazdaszövetséget áldozatkészségével vagy munkával, ha lehet: mindakettővel együtt és akkor támogatta gróf Károlyi Sándor legsajátosabb alkotását és leg emlesebb hagyományát.

Darányi Ignácz.

*

Károlyi Sándort életének utolsó huszonöt évében két alapgondolat uralta: a magyar szocziális politika és a nemzeti eszme megerősitése. Az utóbbiért már 18 éves korában

KINCSET TALÁLT A GAZDA
a kőbányai
száritott hizósertéstrágyában.
Minden gazdasági növénynél, de különösen
a szőllőben 100% terméstöbbletet
biztosit. Kérjen saját érdekében mielőbb közelebbi ismertetést, számtalan hiteles szakvéleményt, árajánlatot, melyekkel szivesen szolgál a:
BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRITÓGYÁR
Bosányi, Schletrumpf és Társa.

is sikra szállott (atyja által létesitett huszárezredben, résztvett a szabadságharczban); később ennek lagbiztosabb megalapozását a társadalmi szervezkedésben vélte feltalálhatni. Szövetkezés minden téren: ez volt jelszava. Ennek valódi eredménye csak évek mulva lesz felismerhető, ha ezek még jobban fognak országszerte terjedni s a meglevők valóban meg fognak erösödni.

Ennek adott ő éveken át kifejezést szóban és irásban, előttem számos alkalommal.

Desseffy Aurél gróf.

*

Károlyi Sándor gróf Magyarország legtevékenyebb férfiainak egyike volt. Egyre azon gondolkodott, müködött, hogyan lehessen a birtokos, gazda és gazdasági munkás helyzetén javitani.

Végzett is nagy és tartós munkát és alkotásai nemcsak fönnállani, hanem még jó ideig gyarapodni is fognak, mert az általa elvetett mag még mindig kél.

De közismert eredményeit nem érte volna el, ha csak fölötte szorgalmas lett volna. Tevékenysége mellett azonban azzal a ritka tulajdonnal is birt, hogy az eszméivel rokonszenvezőket szinte reá tudta kényszeriteni, hogy vele együtt dolgozzanak, lázas munkásságában osztozkodjanak. Mint igazi lelkes ember, nem a dicsőség, hanem az elérendő közhaszon kedvéért müködött. Valószinüleg ez a munkatársai részéről ösmert nagyrabecsült tulajdonsága, karöltve szivósságával, csoportositotta körülötte apostolként mindazokat, kik munkájukban osztozkodni versenyeztek, eszméit, törekvéseit az egész országban terjesztették.

Igy vált Károlyi Sándor gróf, ki névszerint sohsem vitt vezérszerepet, tényleges vezérévé mindazon mozgalmaknak, alkotásoknak, melyek hasznára voltak, vannak és lesznek az egész magyar gazdatársadalomnak, igy vált alighanem még sokáig pótolhatatlan vezérévé a magyar agrárizmusnak.

Zselénski Róbert gróf.

*

Károlyi Sándor gróf emlékének azzal vélem legjobban tiszteletemet megadni, ha legnagyobb élő alkotásánál: a „Hangyá"-nál, mint végrendeleti végrehajtója, a megboldogult intenczióinak megfelelően, teljes lelkiismeretességgel és odaadással müködöm

Pallavicini Ede őrgróf.

*

Károlyi Sándor grófról még mindig nehéz elhinnünk, hogy már nincs velünk, nincs közöttünk. Dicső alakja minél inkább válik emlékezetté, az ür — melyet maga után hagyott — annál nagyobb, annál érezhetőbb. S ez épp az igazi mértéke a valódi nagyságnak.

Rubinek Gyula.

A napisajtó Károlyi Sándor grófról.

A megboldogult gróf egyéniségéről, közéleti szerepléseiről, de főleg alkotásainak nagyjelentőségéről meleghangu elismeréssel emlékeztek meg a napilapok. Több lap vezetőczikkben méltatta a gazdák néhai nagy vezérét, mások több oldalt szenteltek az ünnepségek leirására, fölemlités nélkül egyetlen lap sem hagyta.

Budapesti Hirlap. Vezetőczikkének czime: „Emlékezés Károlyi Sándorról", melyben fölemliti, hogy ha Károlyi Sándor gróf hátrahagyott alkotásainak valamennyi résztvevő, müködő tagja eljönne a szoborleleplezésre, kevés volna a Városliget területe, mert számuk közel hétszázezerre rug. Jelentősebb munkát a modern Magyarország társadalmi életére nézve Károlyi Sándornál senki sem végezett korunkban. Az uri osztályt arra serkentette, hogy ne hagyja sorsára a falu népét, hanem foglalkozzék vele. Károlyi nem jótékonyságot gyakorolt, hanem alkotott a gyöngék számára védő szervezeteket, melyeknek egyuttal felsőbb czéljuk a nemzet erősitése és védése volt. Ez a szükkeblünek és fukarnak hirdetett főur a nyilvánosság elkerülésével 15—20 millió koronát áldozott emberbaráti és népmüvelési intézmények alkotására. És igy végzi a lap, — ma már mindenki egyforma magyar szivvel itéli meg ezt a lángoló magyarérzésü főurat és szobrának leleplezését nemcsak a szövetkezetek fogják ünnepelni, de kegyelettel veszi körül érczemlékét az egész nemzet, melynek hü és nemes munkása volt.

Magyar Hirlap. Szintén vezető czikkben sorolja föl a gazdák néhai nagy vezérének érdemeit. Károlyi Sándor emlékét ahogyan körülölelik — irja a lap — ez már nem ünneplés, hanem kultusz, amilyenben csak a nemzet igaz nagyjainak lehet részük.

A Károlyi Sándor nagysága egyszerüen a százezrek önkéntes elismerésében gyökerezik. Elméjének nagyságát abból ismerjük meg, hogy mély belátása néhány évtizeddel megelőzte korát, hogy messze előre dolgozott és maradandót tudott alkotni. Az ő belátása szerint a magyar vezetőtársadalom rossz nyomon haladt, mert a rideg tekintély elve alapján követelt vezető szerepet, nem pedig természetes kötelességeinek buzgó teljesitése fejében. A nép bizalmát ki kell érdemelnünk, terheit könnyitenünk, haladását segitenünk, ha azt akarjuk, hogy utánunk jöjjön és czéljainkkal egybeforrjon. Károlyi Sándor nagy ember volt. Nem rangja és vagyona, hanem az emberi mérték mutatta nagynak. Tömörüljetek! Ez a szó volt utolsó üzenete, melyben egész élete benne foglaltatik.

Az ünnepség leirásáról szólva ez a lap, azt fejti ki, hogy méltóságteljes, komoly ünneplés volt, méltó a magyar gazdak apostolának felejthetetlen érdemeihez.

Alkotmány. Vezető czikkében kifejti, hogy Károlyi Sándor gróf szelleme életerős tüntetéssé avatta a gazdák gyülésnapjait. A középosztály tönkremenetele után már a kisbirtokos-osztályt fenyegette a pusztulás, mikor Károlyi Sándor megállj!-t kiáltott a magyar faj pusztulásának. Meglátta, hogy a nemzet erösödésének forrása ott fakad a bogárhátu falvak körében és sietett kiragadni a népet a testére tapadt uzsorasok karmai közül. A keresztény Magyarország zászlajára [illegible] mert a szocziáldemokraczia rombolásának erejét nagyrészt azok a falusi szervezetek csökkentették, melyek az ő agitácziója révén alakultak. A magyar falvak romlatlan népe küldte el vezetőit Károlyi szobrához, hogy lerója a kegyelet adóját iranta, aki minden lépésében Magyarország vezérharczosai közé tartozott.

A szoborleleplezésről irván, azt mondja, hogy a magyar gazdatársadalom ünnepe Károlyi Sándor gróf nagy és nemes emléke köré fonódott, mely meg kell, hogy illesse azok lelkét is, akik azon részt nem vehettek. Nem az méltó jutalma Károlyi Sándor grófnak, hogy szobra van, hanem az, hogy példája müködésének még az elkövetkezendő nemzedékben is felemelőleg müködik hálás érzések között.

Az ünnepről azt irja, hogy lélekemelően szép és bensőséges volt.

Magyarország. Hosszu hasábokat szentel Károlyi Sándor gróf emlékének, mert a magyar agráriusok háborus nagy napjai óta nem volt ilyen nagyszabásu gazda-demonstrácziő Budapesten, mint a Károlyi Sándor gróf emlékünnepe alkalmából. Megérdemli a magyar közéletnek ez a nagy alakja, hogy mindenki, akinek hazánk függetlensége szivén fekszik, legyen gazda vagy más foglalkozásu ember, kegyelettel és hálás emlékezéssel vegye le kalapját Károly gróf szobra előtt. Károlyi Sándor gróf döntötte el a gazdák magatartását 1905. évi május 6-iki képviselőházi beszédében, mikor kimondotta, hogy az ország függetlensége elömozditásának minden alá van rendelve. Szobor emlékével — folytatja e lap — uj életre hivják azt a férfiut, aki nem annyira politikában, mint inkább társadalmi téren kereste és találta meg a vezéri pozicziót és ezzel ujabb nyomokat vert a magyar közélet fejlődésébe. A magyar nemzeti társadalmi munkának alapját Károlyi Sándor gróf vetette meg a maga rendkivüli hitarásával, buzgóságával és kifogyhatlan erélyével. A Városligetben az idők viharának ellenálló szobor őrzi meg földi vonásait az elhunytnak, aki azonban már életében besorozódott a nemzet nagyemlékü, örökéletü fiai közé.

Magyar Állam. Vezetőczikkének czime: Károlyi Sándor emlékezete. Azt irja, hogy Károlyi Sándor gróf élete, munkássága a magyar föld tiszteletében, szeretetében nyilatkozott meg. Károlyi Istvánnak és Györgynek lelki nagyságát, hazafiságát örökölte együttesen. Mintája volt a jó gazdának, az igaz hazafinak. Életének föczélját a gazdatársadalom szervezésében találta, főleg pedig a kisbirtokosok gazdasági erejének egyesitésében. Áldás Károlyi Sándor gróf emlékezetének. Lelke éljen és munkáljon a magyar gazdatársadalomban.

A szoborleleplezésről kétoldalra átmenő, terjedelmes tudósitást közöl a lap, melynek bevezető sorai szintén szépen emlitik a nagy gazdavezér érdemeit.

Budapest. Ez a lap is hasábokat szentel Károlyi Sándor gróf emlékének. Lélekemelő volt — irja — a magyar gazdatársadalom impozáns felvonulása erre az ünnepélyre. Ezrével zarándokoltak föl a leptávolabb vidékről az ország gazdai, hogy lerójják kegyeletüket apostoluk emléke iránt. Megemlékezvén Károlyi gróf emlékeiről, alkotásairól, hosszu leirásban adja az ünnepség lefolyását és egész terjedelmében közli a gazdavezérek beszedét.

Pesti Hirlap. Vezetőczikkében emlékezik meg a gazdatársadalmi mozgalmakról a „*Magyar gazdák*" czim alatt. Az ország különböző részeiből jöttek össze, hogy a különböző testületi gyüléseken részt vegyenek és egykori vezérük, Károlyi Sándor gróf szobrát leleplezzék. Egy külön ezikket szentel Károlyi Sándor grófnak, „*A magyar gazdák vezére*" czimmel. A

10 lóerejü motor.

Nyitra-Ujlak, 1903 december 13-án.

Tekintetes Oberurseli motorgyár részvénytársaságnak.

Becses felszólitásuknak készségesen eleget téve, szivesen adom jelen nyilatkozatunkat az Önök által 1902. évben szállitott 10 lóerejü „GNOM" benzinmotor munkaképessége és használhatóságáról. **A motor két éve van nálunk**, használjuk egy 48" Umrath és társa-féle cséplőgarnitura hajtására, szecska, répa és faforgácsolásnál, daralásnál. **Szemben a gőzgéppel igen nagy előnye, hogy egy kis elővigyázat mellett a motort bárhol, zárt helyiségben vagy szalmakazlak közvetlen közelében is munkába állithatom, tehát tüzveszély ki van zárva.** A fenntartási költség, javitás, feltételezve a kellő gondozást, igen csekély. Az üzemhelyezés igen egyszerü, könnyü, kevés időt igényel a villanyos gyujtás folytán. Nem szükséges mellé jó tanult gépész. A benzinfogyasztás igen csekély, óránként és lóerőnként 0.48 kgr. A napi olaj- és vizszükséglet feltünően kevés. Mindezen felsorolt előnyök nagyban hozzá fognak járulni a motorok elterjedéséhez és biztositják ezek jövőjét.

Tisztelettel

Gróf Esterházy János uradalma, Nyitra-Ujlak

Desev Dezső intéző.

Városligetben, a Mezőgazdasági Muzeum udvarán áll Károlyi Sándor gróf szobra, még helyével is hirdetve a Hüzdőteret, melyre merészen kiállott s melyen kora, kortársai s egy egész közvélemény ellenére is nagy sikereket birt kivivni, örök emlékü alkotásokat létrehozni s egy nagy nemzetet sorvasztó álmából felrázni férfias, vas energiával, soha nem lankadó ügybuzgalmával és ritka fajszeretetével. A királyi vagyonnal rendelkező főur, nem szeszélyes mágnáspasszióból, de kitüzött életczéllal leszállt az élvezetek regiójából az elfeledett milliók vergődésének tanyájára s ott megiatta a kinlódó kisembert. Közéje ment az elárvult magyar népnek s magához emelte. Karját nyujtotta neki s tanitva segitette: pillanatnyi alamizsna helyett a nyomor forrását sürün ette meg a népnél, a pénz- és áruuzsorahitelt, még pedig önmagával a nyomorba jutott néppel. Ezt rázta fel nemtő ödömségéből és megtanitotta szétszórtan meddő erőinek felismerésére, az erők összefogására, a szövetkezésre. Ne koldulj magyar nép, harcra állj össze és igy segits magadon, hiszen igy erősebb vagy minden hatalomnál és kitiprasz minden ellenséget, megsemmisitesz minden szipolyozó nadályt, mely haladásodnak, boldogulásodnak életfáján rágódik. Apostoli hittel vallotta e tételt Károlyi Sándor gróf s valóra váltásáért rögtön neki látott a nagy munkának: meggyőzni előbb az egész nemzetet a nagy veszélyről, mely az árvasorsra hagyott kisemberek millióinak züllésében rejlik az országra nézve s aztán hatékony munkára serkenteni minden tényezőt az elhanyagolt népmilliók szeretetteljes gondozása végett. Nagy, sőt héroszi munka volt ez akkor s rája sikerrel csak az vállalkozhatott, aki társadalmilag irigyelt magas trónuson ült, vagyonilag senkitől nem függött, becsülete kristálytiszta s dereka megnem hajlik. Melléje még önzetlen férfi, vasakaratu és munkabiró, mindenek fölött pedig szereti hazáját és faját. Ez volt Károlyi Sándor gróf . . . Jelszava volt: boldogulni anélkül, hogy mástól valamit elvegyünk! . . . Czikkét azzal fejezi be, hogy — ha a magyar főuraknak csak egyharmada gondolna s érezne ugy, mint Károlyi Sándor, akkor a magyar már rég boldog, az ország már rég független volna.

A szoborleleplezésről is a legmelegebb hangon és hasábokon emlékezik meg e lap.

Ezeken kivül az összes napilapok hosszabb tudósitást közöltek a lefolyt ünnepségekről.

A Magyar Gazdaszövetség közgyülése.

A Magyar Gazdaszövetség október 20-án délután 4 órakor tartotta meg Károlyi Sándor emlékének szentelt rendkivüli közgyülését a Royal-szálloda diszermében.

A közgyülés résztvevői soraiban ott voltak: Darányi Ignácz földmivelésügyi minisztert, mint elnök, Mezössy Béla és Ottlik Iván földmivelésügyi államtitkárok, Rubinek Gyula igazgató, Paykert Alajos, Küszler Henrik, Makfalvay Géza, Dobokai Lajos, Forster Gyula báró, Rácz István dr., Molnár István dr., Borszéki Soma, Löherer Andor, Bujanovics Sándor, Bernát István, Meskó Pál, Dobokay Lajos min. tanácsos, Maday László, Emődy József, Forster Elek, Német József dr., Vimmer Kálmán, Szilassy Zoltán, Balogh Elemér, Kajdacsy Endre, Krolopp Hugó, Somssich Andor, Hermandinger Hermann, Károlyi Mihály gróf, Horváth Mihály, Mailáth József gróf, Dessewffy Aurél gróf, Zselénski Róbert gróf, Széchenyi Aladár gróf, Herfelendy Ferencz, Balogh Dezső, Pallavicini György őrgróf, Pallavicini Ede őrgróf, Seidl Ambrus, György Endre, Dömötör László dr., Esterházy Miklós herczeg, Lachne Hugó, R. Molnár István, Kolossváryné K. Ilona.

Résztvettek a közgyülésen és az ezt követő kongresszuson a „Hangya" kötelékébe tartozó következő fogyasztási és értékesitési szövetkezetek kiküldöttei: Korpona, Csiktapolcza, Alsószecse, Boldog, Kondo, Kisfalud, Erdőtelek, Répczelak, Vedresabrány, Máramarossziget, Tótkomlós, Gyergyócsomafalva, Poklóstelep, Bikfalva, Alsóvist, Varsolcz, Bucsatelep, Ujbars, Pudmericz, Fertőszeplak, Somogyberzence, Szarazajta, Geletnek, Konyár Nagyszombat, Vágkirályfa, Abaujcsány, Kolozsvár, Zseliz, Ágya, Türkeve közp., Bánkeszi, Brassó-Apácza, Mezőgyán, Miszlóka, Tarnaszentmiklós, Hosszupály, Kavocsán, Naprágy, Papolcz, Esztró, Oroszka, Datk, Mezötárkány, Egerlövő, Litke, Sarud, Pele, Ersekkéty, Szobotiszt, Szolyva, Sobor, Kászonujfalu, Lopassó, Csall, Kispereg, Kunhegyes, Karczag, Tótmegyer, Vágmedencze, Szarvaskend, Szakadát, Ajnácskő, Felsőtur, Tajó, Nagyrozvágy, Feldebrő, Zalacsicsó, Kiskunfélegyháza, Vágbeszterczе, Lovasberény, Székelyderzs, Nagylócs, Somorja, Atkár, Garamszentgyörgy, Bekecs, Mottócz, Sárospatak, Varsolcz, Nagylégh, Mohi, Szernye, Vágtapolcza, Velencze, Kevermes, Gyergyóujfalu, Sepsibükszád, Lekér, Nemesény, Tura, Kápolna, Sajógömör, Bedő, Hevesvisonta, Gyöngyöshalmaj, Kötegyán, Lekér, Trencsénvöröskő, Kubach, Turkeve, Csalánzug, Hangács, Nagysurány, Nagybánhegyes, Nagyenyed központ, Csáb. Bihardiószeg, Forró, Nagyida, Felsőtiszovnyik, Szolyva, Mezötárkány, Barcs, Vatta, Rudnóvölgy, Micske, Erdőkövesd, Felsősófalva, Farnad, Domoszló, Tiszaugh, Tarnaméra, Csurgó, Abaujszéplak, Bikfalva, Csiktaplócza, Bucsatelep, Pamagy, Alvasár, Szegbalom, Poroszló, Karácsond, Hácsfalu, Makó, Poklostelek, Püspökhatvan.

Továbbá a következő hitelszövetkezetek és gazdakörök: Moholi Keresztényszociálista Egyesület, Pázmáneum Szociálista Köre, Bodrogkisfaludi Gazdakör, Bodrogkisfalud község, Mezőtarkányi Hitelszövetkezet, Antanováczi Hitelszövetkezet, Pusztafödémes község, Nagyrábéi Hitelszövetkezet, Szerb Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége (Zágrábból), Püspökladányi Hitelszövetkezet, Torontálmegyei Hitelszövetkezet, Felekei Hitelszövetkezet, Dombói Gazdakör, Beregdebreczeni Hitelszövetkezet, Kastélydombói Hitelszövetkezet, Drávaszentmártoni Hitelszövetkezet, Nyágovai Hitelszövetkezet, Kilitii Gazdakör, Kajalai Gazdakör, Brogyáni Földbérlőszövetkezet és Hitelszövetkezet, Köröstarcsai Hitelszövetkezet, Szatmárcsékei Hitelszövetkezet, Bácstopolyai Gazdakör, Krizbai Hitelszövetkezet, Csikrákosi Gazdák Szövetsége, Süköi Hitelszövetkezet, Huszti Hitelszövetkezet, Mátraverebélyi Gazdakör, Felőri Hitelszövetkezet, Dombóvár és Vidéke Gazdakör, Tapolcza Vidéke Gazdakör, Árdánházi Hitelszövetkezet, Temesváraljai Hitelszövetkezet.

A Bund der Landwirthe képviseletében Levetzov Joachim képviselő, a Nemzetközi Szövetkezeti Központ képviseletében Hans Müller.

A közgyülést Darányi Ignácz elnök nyitotta meg, a jegyzőkönyv vezetésével *Sandl* Károlyt bizván meg, a jegyzőkönyv hitelesitésére *Makfalvay* Gézát és *Forster* Eleket kérve fel.

Az elnöki megnyitó.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter azután a következő elnöki megnyitót mondotta:

Darányi Ignácz elnöki megnyitója.

Tisztelt Közgyülés!

A mai nap az emlékezés napja.

Minket e közgyülésre a Károlyi Sándor gróf emléke hozott össze. Messze földről jöttek önök ide, századok és ezrek, nagyok és kicsinyek, hogy az Ő emlékéből meritsenek erőt és kitartást. Vajha mindannyian lélekben és erkölcsben, gondolkodásban és érzésben ez ünnepélyek benyomása alatt gazdagabban térnénk vissza tüzhelyeinkhez, mint ahogy idejöttünk, hogy szivósabbak legyünk a küzdelemben, szorgalmasabbak a munkában, erősebbek az összetartásban, bölcsebbek az előrelátásban, egyszerübbek igényeinkben, bőkezübbek az áldozatkészségben. A mi nagy elnökünk és alapitónk érezte, hogy nem sok ideje van hátra, ezért fejezte ki azon kivánságát, hogy én az Ő elnöki székét — bár méltatlanul, — de még életében elfoglaljam. Ezért nyilatkozott az utóbbi időkben gyakrabban meg.

1905 deczember 21-én többek közt nekem ezeket irja:

„Ma a szervezkedések korszaka van. A nemzetek és az egyes érdekcsoportok szövetségeit látjuk, szemléljük alakulásaikat és szétbomlásaikat, az individualizmus pedig háttérbe szorul. Az egyéni szabadság alapján fogunk majd állani továbbra is, csakhogy nem az individuumok, hanem mindinkább az érdekcsoportok fognak harczolni.

A Gazdaszövetségnek, a Magyar Gazdák Szemléjének, a Szövetkezésnek, a Széchenyi Szövetségnek a fentieket kell hirdetnie, hangoztatva mindenkor, hogy a szabadság alapján állunk. Igy hóditjuk meg magunknak a szabadság barátainak nagy számát, mert éppen ezen nézeteinkben találandják a menekvést."

Károlyi Sándor grófnak megadatott, hogy meglássa az igéret földjét, hogy megérje a szövetkezeti eszme és a szocziális munka hatalmas haladását és nagyszabásu fejlődését. De a végleges diadalt már nem érhette meg. Az ő nagy érdeme azonban épp abban áll, hogy a küzdelem vége már nem bizonytalan. Hallunk

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetü és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták" len- és heremagtisztitó-gépek

Elsőrendü hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben **a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő** általános terménytisztitáshoz berendezett **különleges** gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmazva. — **Ezévi ujdonságainkról szi-veskedjék ingyen árjegyzéket kérni.** — Minden esetleges kérdésekre azonnal és dijtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztitó gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. 1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve. Sürgönyczim: Kalmár-rostagyár.

ugyan még mindig ellenvetéseket és érezzük a támadásokat, de elleneink napról-napra fogynak, barátaink száma pedig napról-napra szaporodik. A gyermekbetegségeken egyszer s mindenkorra tul vagyunk; idők és viszonyok változnak, de a szövetkezeti eszme erejét és betetőzését már semmi sem akaszthatja meg. De mi joggal is lehetne megakadályozni, hogy mikor mindenki tömörül, akkor csupán a gyöngék nézzék ölbe tett kézzel a küzdelmet. (Ugy van.) Mi joggal lehetne ezt hátráltatni akkor, amikor azt látjuk, hogy a legszabadabb és leghaladottabb kulturállamok e téren már messze előttünk vannak. (Helyeslés.) Mikor szövetkezeti munkáról szólok, mindig az egységes szövetkezeti tevékenységet értem. Az olyan szövetkezet, amelynek előfeltétele nincsen, amelyet csak nagy mesterkedéssel lehet megalakitani, olyan mint a melegházi növény, idő-nap előtt elsenyved. Mig ellenben az a szövetkezet, amely egységes alapon indult meg, önerejénél fogva fejlödik tovább s a siker biztositékát önmagában hordja. Bármely vállalatot előbb lehet koczkázat mellet alapitani, de szövetkezet alapitását csak biztos alapokon szabad megindítani, mert más anyagi érdekeket előbb lehet veszélyeztetni, de a szövetkezeti eszmét meghurczoltatásnak kitenni nem szabad. (Általános tetszés.) Ez nem csak az én nézetem, ami kevesebbet jelent, hanem a Károlyi Sándor gróf nézete is, ki nem győzte azt eléggé ismételni. Most már ott vagyunk, hogy nem annyira a kezdet nehézségeivel, mint inkább a fenntartás, a helyes vezetés munkájával kell foglalkoznunk. „Non minor est virtus parere, quam parta tueri." Nem kisebb érdem megtartani valamit, mint amilyen volt annak a megszerzése. A Magyar Gazdaszövetség, hála nagyrabecsült elnöktársam és Bernát István barátom buzgó müködéseinek, nagy alapitónk elhunyta óta is haladást mutat, de azért óva intek minden elbizakodástól. Vegyünk példát Károlyi Sándor grófról; valamint ő nem volt megelégedve soha az elért eredményekkel, azonképpen mi sem legyünk pillanatig se vesztegek, hanem uj meg uj tereket keressünk közérdekü müködésünkre. (Ugy van.) Hányszor tünödött Károlyi Sándor gróf az elért eredmények felett. Hányszor kicsinyelte a sikert, ugy hogy szembe kellett állitani a nagy változást, szembe a számokat, szembe a statisztikát, szembe a közlelkiismeretet, szembe az állami élet megnyilvánulásait a két időpont között. Ilyenkor pillanatra megnyugodott, de nem azért, hogy szüneteljen, hanem azért, hogy fáradhatlan tevékenységének uj czélpontokat és irányokat keressen.

Gazdaszövetségünk másik nagy hivatása a szociális munka. Ebben is Károlyi Sándor gróf úttörő volt. Ezt a munkát, akarva, nem akarva, a korszellem diktálta reánk. Nem lehet, hogy a mi becsületes magyar népünket védtelenül kiszolgáltassuk a hamis prófétáknak. Aki a gépies vagyoni egyenlőséget hirdeti, az a lehetetlent hirdeti azért, hogy minden lehető javulást megakadályozzon. (Helyeslés.)

Amire a siker jogos reményével törekedhetünk, az az arányosság, a méltányosság, az igazság. A szocziáldemokráczia fejlödése nálunk határozott visszaesésben van. Csalódtak a vezetőkben, ugyanazon a vidéken ezért csak egyszer sikerül az izgatás. Ezen eredményekben Gazdaszövetségünknek is része van, de ez nem elég; a régi magyarok sem állapodtak meg, ha elleneiket hátrálásra kényszeritették. Nem hagytak pihenést, mindaddig utánuk mentek, amig teljesen le nem győzték azokat. (Általános tetszés.) Nekünk meg kell mutatni, hogy nemcsak beszélni, hanem tenni is tudunk a földmives népért. Ha minden faluban akad egy birtokos, egy lelkész vagy tanitó, aki magának szobrot akar emelni, de nem kőből, hanem földmives népünk jólétében; ha minden lelkészlak, iskola és előljáróság egy néphivatal lesz, amelyben a kisgazdák és munkások öszinte, igaz tanácsot kapnak és azt követik is, akkor lesz igazán megszentelve a Károlyi Sándor gróf emlékezete. (Éljenzés.) Az erős érezze, hogy az ő legbiztosabb jogczime a gyengének védelme. A gyenge pedig érezze, hogy ő is erős lehet, ha egyesül és egyesülve tud dolgozni és akarni. (Éljenzés.) „A porszemet, mely magában áll, elfujja egy szellő, egy lehellet, de ha összetapad, összenő és sziklára tömörül, a fergeteg sem ingatja meg." A közgyülést ezennel megnyitottnak nyilvánitom és inditványozom, hogy első határozatunk a Károlyi Sándor gróf dicső emlékének megörökitése legyen. És most átadom a szót a nagymester hü tanitványának, Bernát István barátomnak! (Szünni nem akaró éljenzés és taps.)

Bernát István előadása.

Bernát István vázolja mindenekelőtt az okokat, melyek a Magyar Gazdaszövetség megalapitására ösztönözték az alapitókat az 1895. évi gazdakongresszus utáni évben. Olyan intézmény alkotása volt a czél, amely az OMGE. müködési körén kivül eső feladatokat karolja fel, különösen a kisember szervezése körül, hogy a gazdaosztály, amely a kilenczvenes évek elején politikai és társadalmi sulyát, ugy látszik, elveszíti, azt ismét visszanyerje és azt a vezetőszerepet játszsza a nemzet életében, amelyet azelőtt játszott volt. Ismerteti a kezdet nehézségeit, az uttörés akadályait. Széchenyi és Kossuth tanitásai nyomán igyekezett a Gazdaszövetség megtörni a közöny jegét a nem törvényes, de társadalmi intézmények alkotásával és hogy minél biztosabban czélt érjen, anyagi téren kezdte a munkát. Szövetkezeteket alapitott, amelyeknek eredményeit a most kiadott emlékkönyv ismerteti. Örömmel konstatálja, hogy többet tudott a Gazdaszövetség elérni, mint amennyire vágyódott. Hivatkozik a vámtarifára, a szociális törvényekre és készülőben levő javaslatokra stb. Az altruizmus eszméjét ma már minden faluban ismerik és jelentőségét felfogják. Végül eredményként kell felhoznia, hogy mig a németek csak évtizedek mulva tudtak *Raffeisennek* szobrot emelni, addig mi a mi Raffeisenünknek, *Károlyi* Sándor grófnak aránylag rövid idő alatt szobrot emeltünk. Gyönyörködni tudunk már, ugymond, a kitartó, folytonos munkában s ez a jelenség biztató a jövőre nézve. (Általános lelkes éljenzés.)

Az általános tetszés csillapulta után ugyancsak Bernát István jelentette be azokat a testületeket, egyesületeket, melyek a mai rendkivüli közgyülésen magukat képviseltették s ezek közül különösen kiemelte a Bund der Landwirte, valamint a szerb szövetkezetek szövetségének és a nemzetközi szövetkezetek szövetségének képviselőit, kik a leleplezendő szoborra koszorut is helyeznek.

Ezután pedig Meskó Pál titkár tartotta meg nagyhatásu előadását.

Meskó Pál előadása.

Meskó Pál a jövő feladatairól szólva, azt mondja, hogy a társadalmi munkásság terén minden intelligens embernek, aki a földmivelők között él, olyan hiven kell kötelességeit teljesitenie, mint ahogy azt Károlyi Sándor gróf tette, mert szomoru jövő várna erre az országra, ha megengednék, hogy annak sorsa felett elámitott s félrevezetett emberek itt a főváros utczáin döntsenek s ha megfélemlitve a revolverlövésektől, meghátrálva a hazafiui lelkiismeret nélküli szájhősök lármájától, átengednénk a teret azoknak, akik az ország érdekeire külföldi zsibvásárokon végeladást rendeznek. Azt mondja továbbá, hogy a falusi gazdakörökben és szövetkezetekben végzendő munkára kell kimondani elsősorban a pluralitást, itt kell magára vállalnia mindenkinek minél több munkát, mert aki a kisgazdát és a földmivelőt portáján megerősiti, az a legbiztosabb gerendákat rakosgatja az állami önállóság épületébe. Felhivja azokat, akik képzettségüknél és társadalmi állásuknál fogva a közszereplésre hivatottak, hogy a közéleti munkásságnak ne csak azon utjait keressék, melyen hir és dicsőség terem, hanem azt nézzék, hogy hol használhatnak legtöbbet az országnak és polgártársaiknak. Aki egy gazdakörben — mondja előadó — a gazdasági ismeretek terjesztése által a földmives jövedelmét megkétszerezni tudja, aki a termelés terén a falu népe számára uj jövedelmi forrásokat tud felfedezni, aki a szövetkezetek segitségével takarékosságra szoktatja a népet s képessé teszi arra, hogy az üzleti élet tekervényes utjain el ne tévedjen, aki olyan intézményt tudott teremteni faluja számára, mely a terméynek értékesitése alkalmával a tájékozatlan földmivelőnek biztos támasza, aki egy falu erkölcsi életét nemesebbé, gondolkozását fennköltebbé s lelkét eszményi czélok iránt fogékonyabbá tette, annak neve — ha nem is vette szárnyaira a hir, ha nem is tud áldásteljes munkájáról más, mint falujának megelégedett népe — ragyogó betükkel lesz megörökitve az elismerés aranykönyvben, áldott lesz a falu népe előtt, mert a szerénynek látszó gazdaköri és szövetkezeti munkásság erkölcsi megujhodást, jólétet és megelégedést teremtett. A Magyar Gazdaszövetség programmja — mondja a szónok — határozott utbaigazitást ad a teendőkre nézve. *Károlyi* Sándor gróf a földmivelő kisgazdák lelkéből olvasott, midőn munkásságuk irányelveit megjelölte. A földmivelő kisgazda szivének dobogását hallgatta, midőn szövetségünk programmját megszerkesztette. Ha a Gazdaszövetség programmját tekintjük a szociális munkásság tizparancsolatjának, ha *Károlyi* Sándor gróf szellemében dolgozunk a falvak népe érdekében, akkor bátran nézhetünk a jövőbe, akkor nincs mit félnünk az utunkban álló ellen-

WEISER J. C.
.·. GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE, MALOMÉPITÉSZET .·. .·.
NAGYKANIZSÁN.

Egyetemes aczélekék és ekeszerelvények. ::
Teljes takarmánykamraberendezések. .. .. ..
Szecska és répavágók, darálók. .. ..
Malmok minden nagyságban. .. ..
Elsőrangu hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

séges csapatoktól, mert ha le is foglalják maguknak a főváros utczáit, mienk marad a barázda, mienk maradnak a szántóföld hantjai s ha ezeken erősen megállhatunk. akkor azok, akik nemzetellenes, gonosz szándékaik sikere érdekében a mi zászlóaljainkra, az ország gerinczére, a földmivelőkre fenik fogaikat, csakhamar megérzik, hogy sziklába haraptak, melyet kikezdeni nem lehet. (Hosszantartó éljenzés.)

Meskó Pál nagyhatásu beszéde után *Bernát* István hivta fel a közgyülés figyelmét a Magyar Gazdaszövetség által kiadott s 12 év történetét tartalmazó müre, mely után *Darányi* Ignácz elnök az ülést bezárta.

A „Hangya" szövetkezeteinek kongresszusa.

A Magyar Gazdaszövetség közgyülése után, ugyancsak a Royal nagytermében, kezdetét vette a „Hangya" fogyasztási szövetkezeteinek kongresszusa *Pallavicini* Ede őrgróf, v. b. t. t. elnöklete alatt.

Pallavicini Ede őrgróf elnöki megnyitójában kegyeletes szavakban emlékezvén meg Károlyi Sándor grófról, a jelenvoltak üdvözlése után az ülést megnyitja.

Az elnöki megnyitó után Hans *Müller*, a Nemzetközi Szövetkezeti Központ képviselője üdvözölte német nyelven a magyar szövetkezeteket, mely üdvözletet *Balogh* Elemér tolmácsolta magyar nyelven.

Ezután *Meskó* Pál a „Hangya" tizéves munkásságáról szólva azt mondja, ha most közöttünk lehetne diesőült vezérünk s látná eszméjének lelkes bajnokait s ha érezhetnék arczán holnap megszólalhatna, azt mondaná, minek ez az érzemlék, ott van az én hallhatatlan emlékem háromezer faluban, ahol a szövetkezet áldásait óvezik, ott van az én soha nem muló emlékem százezrek lelkében, melyekben eszméim megfogamzottak, ott van az én élő emlékem azokban az intézményekben, amelyek eszméim diadalát a legszebb szobornál is szebben hirdetik. Hogy a Károlyi Sándor gróf alkotása — mondja a szónok — hatalmas és megdönthetetlen intézménynyé fejlődött, azt diesőült alapitónk böles előrelátásán kivül mostani vezéreinknek köszönhetjük.

Aki tudja azt, hogy mily örvények kavarognak egy fogyasztási szövetkezet létesitése körül, az méltányolhatja az e téren harczolók küzdelmét. Aki sikra mer szállani a fogyasztási szövetkezetek létesüléséért azok ellen, kik a szövetkezeti mozgalom ellenesei, az igazán megérdemli, hogy mellére tüzzék a népmentés vitézi érdemkeresztjét. Az országnak ezen bátor és nemes czélt szolgáló munkásai minden évben összejönnek egyszer, hogy eszmét cserélve, egymás lelkétől megihletve s bajtársi kézszoritás által hizalmukban megerősitve még nagyobb lelkesedéssel dolgozhassanak a szövetkezeti eszme diadaláért. (Helyeslés.)

Csernay Odön ismertette ezután *Hollós* István nagyenyedi szövetkezeti igazgató inditványát a „szövetkezeti alkalmazottak nyugdijbiztositása" tárgyában. A javaslat a „Hangya" igazgatóságához pártolólag áttétetett.

Meskó Pál titkár értekezett ezután a szövetkezetek ügyvitelének ellenőrzéséről, példákkal és adatokkal illusztrálva az ellenőrzési költség megtérítésének szükségességét azon szövetkezetek részéről, akik a „Hangyá"-tól szükségleteiknek csupán egy kis részét szerzik be. E tárgyhoz *Berkenyi* Béla nyujtott be részletes indokolás kiséretében javaslatot, melynek első része *Balogh* Elemér vezérigazgató felszólalására, mely az ilyen szövetkezetek kizárását tartalmazta, mellőzték; az inditvány második részét pedig, mely az ellenőrzési költségek aránylagos felosztását tárgyalta, megfontolásra az igazgatósághoz utasitották. Ezzel a tárgysorozat kimerülvén, *Pallavicini* Ede őrgróf a kongresszust bezárta.

A hitelszövetkezetek kongresszusa.

Az elhunyt nagy gazdavezér, Károlyi Sándor gróf emlékezete iránt kegyelettel adóztak az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó szövetkezetek is, amelyek kiküldöttei okt. 21-én d. e. 9 órakor a vármegyeház nagytermébe ünnepi kongresszusra gyültek össze. Félezernél több hitelszövetkezet kiküldötte jelent meg az ünnepségen, köztük a szövetkezeti életnek több vezető egyénisége: Hajós József, György Endre, Förster Aurél, Seidl Ambrus, Horváth János dr., Vikár Béla, Széchényi Aladár gróf, Bernát István, Mailáth József gróf és mások. A kormányt *Mezőssy* Béla és *Ollyk* Iván államtitkárok képviselték. A kongresszus elnöki székét *Mailáth* József gróf foglalta el, aki a következő beszéddel áldozott Károlyi Sándor gróf emlékének:

„Uraim! A mi ünnepségünkön, mikor a magyarországi szövetkezetek atyjának leleplezendő szobra előtt az ő szellemének hatalma, varázsa, millió lelketet egygyé kovácsol, versenyre kél a nyelv hatalma, a szó ereje, a virág, a szemben megrezzent könnycsepp, hogy Károlyi Sándorunk nagy egyéniségének vonásait, alkotó elemeit ő is szoborként a maga részleteivel egyetemben kidomboritsa, megjelenitse. A szeretet szava, az igaz közvetlen, czifrálkodás nélkül való érzelem hullámverése vezet ma a Te érczszobrod elé, hatalmas magyarszerető vezérünk, mikor megjelenik hü néped. Mert meg van az szeretve, akit ez a nép egyszer megszeret.

Én is megkérhetném szivemet, hogy mozduljon meg dagadó keblemben és áraszsza szét itt e pillanatban az érzelem folyamát, sőt tengerét. De a szivem azt mondja nékem: jer velem most az értelemhez szövetkezni. Uraim! Mikor ugyanis Károlyi Sándor gróf törekvéseiről, eszméiről, melyet zászlajára tüzött, gondolkozunk, azt megtestesiteni törekszünk: ne tartsunk ám azokkal, akik azt hiszik, hogy Károlyi Sándor törekvése és a mi törekvésünk, eszménk, csupán a nemzeti ideális törekvést ismeri. Hogy a mi munkánk csak amolyan kicsinált altruisztikus mozgalom. Az értelmi világ, mely megszólaltatja a multat, az ősi gondolkodást, a föld szeretetének régi énekeit, a falu, az otthon, a család költészetét és ezekkel akar játszani a nemzet szivének, érzéseinek hurjain!

Ó nem! Károlyi Sándor gróf értelmének, zseniális felfogásának megkapó erejével, ugyszólván prófétai előrelátásával veti sastekintetét a nemzet reális törekvéseire is, bajaira, jelenére és jövőjére. Ismeri jól a gondolkodó észnek szétválasztó és összetevő erejével a nemzet reális helyzetét. Belát oda, ahol azt hiszik, hogy csak igen kevesen és meghittek láthatnak. És megdöbben, de kétségbe nem esik. Ez a nagy, a lélek erejét hordozó emberek sajátsága.

Miként a legnagyobb magyar, tudja és meg van győződve, hogy csak az a nemzet valósithatja meg ideális czéljait, mely ismeri reális kötelességeit is, mely anyagilag erős, izmos, szálon fogja a hitelt, a hitelügyet és ebbe is beleviszi a társulás, a szövetkezés eszméjét, erejét, altruizmusát.

És az értelemhez, a számitó észhez, a spekulativ ember önzéséhez odakapcsolja az altruizmust, az embernek azt az érzését, mely hivatva van gyöngiteni, helyes irányba, utra terelni az *én*, az *egyén* érvényesülését a *köznek* érvényesülésével szemben. Mely megteremti a rideg szám, hitel, adós, boldogulás fogalmai közt is a nagy eszmét: *Mindnyájan egyért s egy mindnyájáért!*

Mikor tehát mi megjelenünk a Te érczszobrod leleplezése napján az Országos Központi Hitelszövetkezetek ünnepi kongresszusán, Te zseniális nagy vezérünk és elhozzuk szivünket, szövetkeztetjük vele a mi értelmünket, hogy igenis megértjük eszméidet. És a rideg számok közt is, az érdekek hullámzó esélyei közepette is, a Te nagy eszméd leszen a mi irányitónk.

Tudjuk mi azt, hogy nagy gigászi erőre volt szükséged, mig az alvó, tespedő nemzetet nagy eszméidre csak figyelmessé is tehetted. Ámde igazság volt mindig és az ma is, hogy az utörésnek nem szégyene, ha utjában nagy szakadékokkal kell megküzdenie, hanem inkább dicsősége.

És mi abban különbözünk minden más népektől, hogy gigászi erőkifejtéssel kellett arra az utra jutni, hogy a magyar értse meg a magyart.

Ime, ma a milliók és milliók értik egymást azon az uton, melyre az egyesülés, a szövetkezés eszméje vezette.

A Te erős érczkarod hajtotta kitartással, félelem nélkül, nem törődve gunynyal, kicsinyléssel, óriási sziklák közt a szövetkezetek hajóját, a nemzeti élet legerősebb hullámvizein.

Azért állitott a nemzet emlékedre szerény, de mégis érczszobrot. És ne említse senki e szobormü szerénységét, kicsiségét a Te nagyságoddal és müveid érdemével szemben.

Mert ahol egyek lesznek Veled millió szivek, ahol milliók lelkét egygyé kovácsolja eszméid hatalma: ott nemcsak élettelen szoborban él a nép atyjának emléke, hanem magának a nemzetnek szivében.

És megadja a magyarok Istene, hogy a magyaroké lesz időtlen-időkig ez a föld és akkor a haza is. És akkor a szobrot ledöntheti az idők zugó vihara, de a Te szellemedről, emlékedről a magyar föld és a magyar nép élete és boldogsága beszél majd! Úgy legyen!"

Zugó, perczekig tartó taps fogadta a magas szárnyalásu beszédet.

Ezután *Seidl* Ambrus, az Országos Központi Hitelszövetkezet igazgatója utalt arra, hogy a hitelszövetkezetek legméltóbban ugy vehetik ki a részüket az ünneplésből, ha törekednek fejleszteni a szövetkezeti szellemet. Előterjeszt

Aránkamentes lóhere és luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával magasabb árt fizetek a napi árnál, ab vidéki állomás átvéve és kifizetve.

Ajánlatot és 10 kilós mintát utánvéttel kér, az eladó menyiség közlésével

MAUTHNER ÖDON

cs. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPEST.

ezután a nagykátai hitelszövetkezet inditványát, mely szerint a szövetkezetek közös hozzájárulással *teremtsenek egy nagyobb alapot*, melynek kamatait szövetkezeti tisztviselők segélyezésére, azok gyermekeinek ösztöndijára forditanák. Hasonló javaslatot már az előző kongresszus is elfogadott, a mostani abban különbözik az előzőtől, hogy a létesitendő pénzalap céljait is megszabja.

Határozati javaslatot nyujt be az inditvány kapcsán, mely szerint a nagykátai inditványhoz hozzájárulva, 10 szövetkezet kiküldöttjéből alakitott bizottság dolgozza ki a pénz alapszabályait s azt megvitatás, hozzájárulás végett küldjék meg a szövetkezeteknek, az alapot pedig nevezzék el *Károlyi* Sándor gróf nevéről.

Az inditványt egyhangu lelkesedéssel elfogadták, melylyel a kongresszus véget ért.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghivó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület"

földmivelési és növénytermesztési szakosztályának

1908. évi november hó 5-én (csütörtökön) d. u. 4 órakor a Köztelken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály megalakulása.
2. *Hegyi* Dezső, a magyaróvári növényélet és kórboncztani állomás első asszisztensének előadása: A burgonya levélfodrosodása és egyéb veszélyes betegségeiről.

Cserháti Sándor s. k.,
bizotts. elnök.

Müszaki bizottság ülése.

(1908. október 15.)

Jelen voltak *Bolla* Mihály elnöklete alatt *Hofherr* Albert, *Karkoványi* Ákos. *Melegh* Béla, *Nick* Ede, *Ország* Róbert, *Propper* Samu, *Reusz* Henrik, *Sporzon* Pál, *Vajda* Ödön. A tisztviselőkar részéről *Rubinek* Gyula igazgató, *Kovácsy* János segédtitkár és *Jeszenszky* Pál ügyvezető-titkár mint előadó.

Bolla Mihály elnök a téli munkaszezon kezdetén szivélyesen üdvözli a bizottság tagjait és az ülést megnyitja. Felkéri előadót előterjesztéseinek megtételére.

Nemzetközi motoros szántó-verseny.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár előadó, mielőtt a nemzetközi motoros szántóverseny ügyének előterjesztésére áttérne, rövid előterjesztést tesz a bizottság megalakulására vonatkozólag. — Arról méltóztatnak tudomással birni, hogy a bizottság beolvasztatott a mult évben ujjászervezett ipari és kereskedelmi szakosztályba és most tulajdonképpen annak egy kiküldött bizottsága, miután pedig az OMGE. uj ügyrendje értelmében az egyesület bizottságainak taglétszáma maximálisan 12-ben állapittatott meg az ipari szakosztály megalakulása alkalmával egyidejüleg megalakitott müszaki bizottságba csupán 12 tag delegáltatott, ugy hogy e bizottságnak sok éven keresztül buzgó tagjainak egy része kiesett. Szóló ezért javaslatot terjesztett az igazgatóválasztmány elé oly értelemben, hogy a bizottságok tagjainak száma ne maximálisan, hanem minimálisan állapittassék meg 12-ben, azért hogy e bizottság taglétszáma 12-ön felül is kiegészitő legyen. Az ügyrend ily értelemben módosittatván, lehetővé vált a bizottságnak sok év óta buzgón működő valamennyi tagját a bizottságba beválasztani. Ezt azonban ma még nem tehetjük meg, mert a szakosztály még meg nem alakult erre a szezónra, hanem majd a megalakuláskor fogjuk ezt a javaslatot a bizottság taglétszámának kiegészitésére vonatkozólag megtenni. Az előterjesztést a bizottság helyeslőleg veszi tudomásul.)

Ezek után áttér előadó a nemzetközi motoros szántóverseny ügyeinek előterjesztésére. Méltóztatnak tudni, hogy ezt az ügyet teljes egészében jóformán előkészitettük már és Sporzon Pál tanár ur szives volt a tervezetet is részletesen kidolgozni, amelyet a bizottság letárgyalt, bizonyos módositásokat tett rajta s kiküldött egy szükebb bizottságot azzal a mandátummal, hogy a Sporzon által kidolgozott tervezeten a szükséges módositásokat megtegye. Ennek a bizottságnak tagjai voltak Lázár Pál, Sporzon Pál, Karkovány Ákos, Propper Samu, az azóta elhunyt Renner Gusztáv, Bolla Mihály és Jeszenszky Pál. Amikor ez a bizottság kiküldetett, szóló azt a javaslatot tette, hogy mivel nem tudjuk, vajjon a miniszter engedélyezni fogja-e a költségeket vagy sem, nehogy a bizottság haszontalan munkát végezzen, ne fogjon hozzá ehhez a nagy munkához, csak akkor, amikor már tudni fogja, hogy adott-e a miniszter költséget vagy sem, s e verseny rendezhető lesz-e vagy sem. Bejelenti szóló a bizottságnak, hogy a földmivelésügyi miniszternek erre vonatkozó leirata leérkezett s azt egész terjedelmében felolvassa. A leiratból kitünik, hogy a miniszter egyelőre 10.000 korona hitelt engedélyez a verseny rendezési költségeinek fedezésére, azonkivül teljesitette azon kérésünket is, hogy a mezőhegyesi ménesbirtokot erre a czélra rendelkezésünkre bocsájtja, ugy hogy a verseny rendezése most már teljesen lehetővé van téve. Javasolja tehát, hogy határozza el a bizottság, hogy a versenyt rendezni fogja s felir a miniszterhez, hogy köszönettel tudomásul véve a leiratot, igyekezni fog a 10.000 koronából kijönni. Azonkivül javasolja, hogy az emlitett albizottság most már küldessék ki azzal a mandátummal, hogy a Sporzon által kidolgozott tervezetet, — figyelembe véve a mult ülésen kifejezésre jutott kivánalmakat, — megfelelően módositsa és egy végleges tervezetet terjeszszen a legközelebbi ülés elé. (Helyeslés)

Sporzon Pál bejelenti, hogy kilátás van már rá szólóig, hogy gőzekével is, benzinmotorral pedig 4 gyáros fog a versenyen résztvenni.

A bizottság az előadó előterjesztéseihez mindenben hozzájárult, amelynek értelmében egy szükebbkörü bizottságot küldött ki, amely kibővitve a következő bizottsági tagokból áll: Lázár Pál, Sporzon Pál, Karkovány Ákos, Propper Samu, Ország Róbert, Jankovich Lőrinez, K. Jónás Ödön, Nagy Dezső, Bánki Donát, Simanek Emil, Bolla Mihály és Jeszenszky Pál.

Ezenkivül előadó javaslatára a bizottság felhatalmazta Sporzon Pált, hogy közvetlenül érintkezésbe lephessen az érdekelt gépgyárosokkal s a részvétel iránt velük a tárgyalásokat megindítsa. Ha majd azután velök eredményre jutott, akkor fog az OMGE. részéről a hivatalos felszólitás is megtörténni.

Végül a szükebbkörü bizottság legközelebbi ülését november hó 6 ára tüzte ki. Ezzel az ülés véget ért.

Az Országos Törzskönyvelő-Bizottság ülése.

(1903 okt. 15-én.)

Jelen voltak *Reusz* Henrik elnöklete alatt: *Nick* Ede, *Pirkner* János, *Podmaniczky* Gyula báró és *Szily* Tamás bizottsági tagok, *Jeszenszky* Pál titkár és *Murányi* Nándor törzskönyvvezető.

Reusz Henrik elnök üdvözli a bizottságot és az ülést megnyitja.

Az ülés első tárgya: *Uj tenyészetek és tenyészállatok felvétele.*

Murányi Nándor törzskönyvvezető előterjesztése alapján a bizottság felveszi:

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe: A kisujszállási közbirtokosság uj tenyészetét: 1 bikát és 24 tehenet. *Schaumburg-Lippe* hg. uj tenyészetét: 3 bikát és 25 tehenet. *Chotek* Rezső gróf 4 bikáját és 32 tehenét. *A kisszállási uradalom* 8 tehenét.

A borzderesek könyvébe: Lamm Tibor uj montafoni tenyészetét: 3 bikát és 28 tehenet.

A simmenhaliak könyvébe: Politzer Géza 2 bikáját. *Mailáth* Géza gr. 1 bikáját és 18 tehenét. *Degenfeld-Schomburg* Ottó gr. 1 bikáját és 6 tehenét. A *rimaszombati földmivesiskola* 2 tehenét. *Huszár* Elemér 1 bikáját. *Biró* Albert 4 tehenét. *Apponyi* Sándor gróf 2 tehenét. *Domahidy* Pál dr. 2 bikáját és 7 tehenét.

A berniek könyvébe: Széchenyi Antal gróf uj tenyészetét: 1 bikáját és 8 tehenét.

A pinzgauiak könyvébe: A betfalui czukorgyár 19 tehenét.

A bonyhádiak könyvébe: Apponyi Sándor gr. 2 tehenét.

A yorkshire sertések könyvébe: Blascsok Gyula 1 kanját.

A próbabélyegzés eredménye.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti, hogy a Crotalia-fülbélyeggel 5 állattenyésztési kerületi felügyelő által 7 tenyészetben, összesen 427 db szarvasmarhán próbaképpen végzett bélyegzések a felügyelők jelentése szerint igen jól sikerültek és gyorsan s fennakadás nélkül végezhetők voltak. Kezdetben némi nehézséget okozott az a körülmény, hogy a Crotáliák, ha a törzskönyvi számot kissé mélyebben verték be a fémbe, nehezen voltak összecsukhatók; ezen a bajon a Crotália szárának helyregörbitésével és a számok gyengébb beverésével könnyen lehetett segiteni. Tekintettel a próba sikeres voltára, most már nagyobb arányokban kellene a fülbélyegzést végeztetni, illetve az állattenyésztési felügyelők közremüködésével az összes

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST
Elsőrangu külföldi és magyarországi referenciák.
Kedvezményes árak és szállási feltételek.
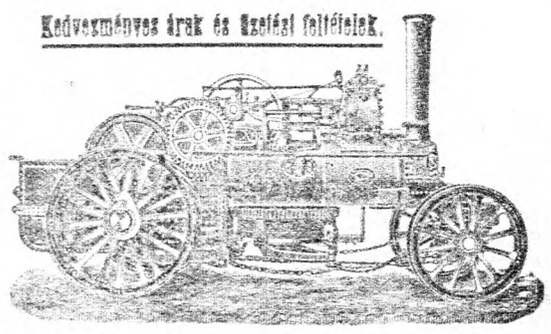
Teljes gőzeke-készleteket
és gőz-utihengereket
legtökéletesebb kivitelben szállit:
KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utcza 8.

törzskönyvezett állatokat fülbélyegeztetni, hogy végre a törzskönyvbe felvett összes állatok külső jellel is felismerhetőkké tétessenek, mert a törzskönyvezésnek csak igy volna valóban jelentősége. A bizottság a javaslatot elfogadja s felkéri Pirkner János bizottsági tagot, hogy az állattenyésztési felügyelők bevonása érdekében a szükséges rendelkezéseket megtenni szíveskedjék. Ezek után

Reusz Henrik elnök inditványára a bizottság jegyzőkönyvi köszönetet szavaz *Pirkner* János állat enyésztési főfelügyelőnek és a bélyegzést véghezvitt *Balhauser* Ottó (*Széll* Kalmán és *Szabó* Ernő tenyészetében), *Csanády* Aurél (*Simon* Pál tenyészetében), *Jakabffy* Imre (özv. *Döry* Vilmosné tenyészetében), *Kluge* Ferencz (*József* főherczeg és *Esterházy* Miklós Móricz gróf tenyészeteiben) és *Töly* Gyula (*Gülcher* Jakab tenyészetében) állattenyésztési kerületi felügyelőknek.

Jeszenszky Pál titkár jelenti, hogy az Orsz. Törzskönyv uj szabályzata, melyet az OMGE. utján még május 14-én terjesztettünk fel a földmivelési miniszterhez, mindezideig nem nyert megerősitést s igy a törzskönyvezett állatok általános följegyzése sem inditható még meg, valamint egyéb abban foglalt intézkedések sem foganatosithatók. Kéri az állattenyésztési ügyek jelenlevő főintézőjét, hogy a szabályzat megerősitését szorgalmazza

Pirkner János tudatja a bizottsággal, hogy a kérdéses felterjesztés késedelmes elintézésének nem az állattenyésztési osztály az oka, hanem mivel az uj törzskönyvi szabályzat több pontjához a miniszterium más osztályának is van köze, az aktát ezen osztályhoz is át kellett tenni, ahonnan még nem került vissza. Igéri, hogy az elintézést személyesen megsürgeti.

Egyéb tárgy nem lévén, *elnök* az ülést berekeszti.

Az OMGE. közgyülése.

1908 október 20

A magyar gazdaközönségnek rendkivül nagy mértékben megnyilvánult érdeklődése mellett folyt le az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1908. évi rendes közgyülése.

A közgyülésen ott volt gazdatársadalmunknak szine-java, akiknek soraiban a kormány részéről *Darányi* Ignácz földmivelésügyi, *Kossuth* Ferencz kereskedelmi, *Apponyi* Albert gróf közoktatásügyi és *Zichy* Aladár gróf a király személye körüli miniszterek jelentek meg.

A közgyülésen *Bujanovics* Sándor elnökölt. Jelen voltak:

Adamecz Elek, Adamecz Gyula, Andrássy Géza gróf, Andrássy Sándor gróf, Apponyi Albert gróf, Andrónyi Jenő, Andrónyi Péter, Ardó Alfréd, Ármos Jenő.

Babics József, Bakay Dezső, Balla Kálmán, Balázsovich István, Balogh Dezső, Balogh Elemér, Baly Kálmán, Baranyay Géza, Baranyay József, Baranyi Gyula, Baross Endre, Baross János dr., Bartsch János, Bárány Zsigmond, Bánffy Miklós gróf, Bartal Aurél, Bartóky József dr., Beliczey Géza, Beer Henrik, Beck Lajos, Beniczky Adám, Bernát István dr., Bernrieder János, Betegh István, Bezerédj Andor, Bezerédj Pál, Biró Lajos, Blasesók Gyula, Blaske László, Blantz Jenő, Bolla Mihály, Bogyay Emil, Bornemissza Lajos, Borszéki Soma, Brezovay László, Buday Barna, Bukovinszky Arthur, Bujanovics Gyula, Bujanovics Sándor.

Chorin Ferencz dr., Czeglédy Tivadar, Cziráky Antal gróf, Csapkovits György, Csapó Dániel, Csekonics Sándor gróf, Cselkó István, Cselka János, Csengery Loránt, Csetke Béla, Csitáry Béla.

Darányi Béla, Darányi Gyula dr., Darányi Ignácz dr., Daróczi Vilmos, Dániel Pál, Dáni József, Degenfeld Imre gróf, Dercsényi Bertalan, Dessewffy Miklós gróf, Dénes Manó, Dervarits Viktor, Dobokay Lajos, ifj. Dobozy Dániel, Domahidy István, Domahidy Elemér, Dombay Vilmos, Domokos Géza, Dömötör László dr., Dörschung Antal dr., Döry Béla, Döry Frigyes, Döry Hugó, Drucker Jenő dr.

Egly Ernő, Elek Emil, Elek Ernő, Emődy József, Engel Henrik, Eszterházy László gróf, Esterházy Miklós herczeg, Eszterházy Móricz gróf, Etlényi Lajos, Etter Gyula, Eősz Ferencz.

Fabricius Endre, Faltin Géza, Falussy Árpád dr., Fantus Fülöp, Farkas Ferencz alsóeőri, Farkas Géza, ifj. Fedák István, Fenyvessy Adolf dr., Fechtig Imre báró, Feichtinger Sándor, Fidy Lajos, Fejér Zoltán, Floch Reichersberg Alfréd lovag, Fodor Béla, Follmann Gyula, Forster Gyula báró, Forster Elek, Förster Jenő, Förster Lajos, Fromm Antal, Friebeisz Miklós, Fülöp Gábor.

Gaál Jenő dr., Galgóczy Károly, Gallassy István, Gayer Pál, Ghillányi Imre báró, Galter Frigyes, Geiger Ferencz, Goldfinger Gábor, Gregersen Niels. Graefl Andor, Gressler Vilmos, Gruner Lipót, Guttmann Samu, Günther Ferencz, Gülcher Jakab.

György Endre, György Samu, Györgyey Ödön, Győry Loránt.

Halász Zsiga, Harkányi János báró, Haracsek László, Haydin Károly, Hedry Géza, Heim Gyula, Hegyi István, Hegedüs János dr., Herczmanszky Imre, Hermandinger Herman, Hertelendy Ferencz, Hetsch Miklós, Hitter Lajos, Hirsch Alfréd dr., Hlatky Miklós, Horváth Jenő, Horváth József, Horváth Miklós, Hoyos Miksa gróf, Hutyra Ferencz dr.

Ikkey Pál báró, Iszlay Gábor, Ivánka István.

Jancsó Dezső, Jeniss Adám, Jeszenszky Andor, Jeszenszky István báró, Jeszenszky Pál, Jókay Géza, Jurcsek Győző.

Kazy József, Kálmán Rudolf, Károlyi Mihály gróf, Kállay András, dr. Kállay Zoltán, Keglevich Gábor gróf, Keglevich Gyula gróf, Kende Zsigmond, Kenessey Antal, Keller Iván, Kerpely Kálmán, Kirchner Lajos, Kiss Lajos, Kiss Pál, Kiesling Ferencz, Kleindin Hugó, Klein Sándor, Kodolányi Antal, Kokas József, Kolmann Gyula, Kintzig János, Koppély Géza, Korizsánszky János, Kossuth Ferencz, Kosutány Tamás dr., Kossuth János, Krolopp Hugó, Králitz Gyula, Krajtsik Jenő, Kovács Béla, Kovács Pál, Kovács Sebestyén Endre ifj., Kovács Sebestyén Endre id., Kovácsy János, Kovácsy Miklós id., Kovácsy Miklós, ifj. Köller Albert és László, Kubovics Ignácz, Kubinyi Márton, Kuliffay Árpád, Küszler Henrik, Küzdényi Szilárd.

Laczkovics Rezső, Landhaller Dezső, Laehne Hugó, Lázár Pál, Lang József, Leidenfrost Károly, Lestyánszky Sándor, Leopold Lajos, Libits Adolf, Lippach Brunó, Lippay Géza, Lipthay Géza, Lipthay Jenő, Lónyay Ferencz, Lónyay Géza, Löherer Andor, Lukovics Aladár.

Madarassy András, Majláth Géza gróf, Majláth Ervin gróf, Majláth György gróf, Mailáth József gróf, Makfalvay Géza, Malatinszky Ferencz, Mansbarth János, Mann László, Mandel Jenő, Marcsány Kálmán, Manndorf Géza báró, Marton Zsigmond, Marton Andor, Matta Árpád dr., Matisz Lajos, Mayer Pál, Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Máday László, Málnássy Ferencz, Mandi Sámuel, Matlaszkovszki Tádé, Melly Béla dr., Meliorisz Kálmán, Mérey Lajos, Meskó Pál, Mendl Jeromos, Meszlényi Pál, Merza Márton, Metisz Lajos, Mezey Gyula, Mezőssy Béla, Mérey Ernő, Mike János, Milassevits József, Mikes Ármin gróf, Mitvey Dénes, Miklós Ödön, Mihalyfy Károly, Molitórisz Ákos, Molnár Jenő Andor, Molnár István dr., Munk József, Munk Pál, Munk Soma, Murányi Nándor, Mutschenbacher Emil dr., Müller Ottó.

Nagy Ákos, Nagy Emil dr., Nagy Ferencz, Nagy György, Natorp Tivadar báró, Nádasdy Tamás gróf, Neppel Ferencz, Németh Gábor, Németh Zoltán, Nick Ede.

Ormándy János, Országh Lajos, Ottlik Iván, Orkonyi Károly, Ondrejovich László, Ozmits Géza.

Paál Viktor, Paikert Alajos, Pejor Ignácz, Pappenheim Siegfried, Pallavicini Ede őrgróf, Pallavicini György őrgróf, Papp Imre, B. Papp János, Pálffy Béla gróf, Pálffy Miklós herczeg, Perczel Ferencz, Perczel József, Peregi Mihály, Piukovich József, Pethő György, Pechy Zsigmond, Pfeiffer István, Péterfy Tamás, Pirkner János, Piller Kálmán, Podmaniczky Géza báró, Podmaniczky Levente báró, Podmaniczky Gyula báró, Politzer Géza, Póka József, Polónyi Lajos, Purgly László.

Radisich György, Radvánszky Albert báró, Radvánszky Antal, Ragányi István, Raics Ferencz, Rátz István dr., Rácz György, Razgha Ernő, Rappenberger Károly, Rapcsák Gyula, Raday Gedeon gr., Reusz Andor dr., ráthonyi Reusz Henrik, Récsey Miklós, Réginger Frigyes, Rónay Jenő, Rónay Ernő, Roskoványi Miklós, Rovara Frigyes, Rubinek Gyula, Ruszinkó Antal, Rusztler Károly.

Sass László, Sághy Gyula, Sárközy Viktor, Salkovszky Iván, Strasser Imre, Sárközy Aurél, Schwarzer Jenő, Scheil József báró, Sterbán János, Seidl Kalman, Seidl Ambrus, Selevér József, Somssich Aladár, Somssich Miklós, Spett Ferencz dr., Sennyey Miklós báró, Solymossy Jenő báró, Solymossy Lajos báró, Somssich Andor, Somssich László gróf, Steer Ferencz, Strobel Zoltán, Spitz János, Somogyi Albert, Sujánszky Ödön, Somogyi Ferencz, vári Szabó Elemér, Szahlender Károly, Szapáry György gróf, Szapáry István gróf, Szalay Gyula, Szandtner Ernő, Szapáry László gróf, Szánthó Lajos, Szánthó Sándor, Szemere Huba, Szente Móricz, Szentiványi Egon, Szent-Iványi Gabor, Szent-Iványi József, Széll Kálmán, Széchenyi Aladár gróf, Széchenyi Emil gróf, Széchenyi Sándor gróf, Székács István, Székely Salamon, Székely Győző, Sziebert Gusztáv, Szilárd Ferencz dr., Szily Tamás, Szilágyi Gyula, Szlávik Leó, Szkalla Ferencz, Szomjas Lajos dr., Sztankovánszky János, Szlávik Ferencz, Sztankovich János, Sztáray Sándor gróf, Szőllősy Samu, Szőke Gyula, Szikossy Sándor, Szilassy Zoltán, Szita János, Szikszay Sándor, Sztankovics Ferencz, Sztojanovich György báró, Sztehló Kálmán.

Takács Mihály, Tamássy Árpád, Telegdy József, Teleky Gyula gróf, Teleky József gróf, Templom József, Thaisz Lajos, Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezete, Tóth Béla, Tóth Jenő dr., Tornallyay Elemér, Törley Gyula, Törley Bálint.

Ugron Ákos, Urbán Iván, Usztanek Antal.

Váraljay Ferencz, Vantsó Gyula, Vargha Sándor dr., Vásárhelyi József, Vásárhelyi Dezső, Vásárhelyi Ferencz, Váska Gyula, Vasm G. E., Vécsey László báró, Vetzel Sándor, Vermes Károly, Visolyi Ákos, Vidovich László, Vietorisz Gusztáv, Vild Ernő, Világossy Gáspár, Vörösss Sándor, Vojnich Sándor, K. Vörös Sándor.

Wagner Ernő, Weingärtner Andor, Wittenberger Kornél, Wighardt Ernő, Wimmer Kálmán, Wolf Ottó, Wodiáner János.

Zabó Gyula, Zalesky Ernő, Zemplény László, Zichy Aladár gróf, Zichy Károly gróf, Zoltán

Olcsó árak! GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐ-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI. Pontos kiszolgálás!
Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzekedrónykötelek.
Sack-rendszerü ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek.
SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA,
Kazánkovácsmunkák, uj tüzszekrények.
Malomberendezések!
Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.
MISKOLCZ.

Elek, Zsigmond Elemér, Zsilinszky Mihály, Zselénski Róbert gróf.

Elnöki megnyitó.

Bujanovics Sándor alelnök a következő beszéddel nyitotta meg a közgyülést:

Igen tisztelt Uraim! Szivélyesen üdvözlöm a mai közgyülésünkre ily szép nagy számmal megjelent gazdatársaimat. Ez a nagy szám bizonyitéka annak a meleg érdeklődésnek, amelylyel tagtársaink egyesületünk belső élete s egyesületünk ügyei iránt viseltetnek és ez az érdeklődés kutfeje a mi sikeres müködésünknek. Mindenekelőtt jelentem, hogy a mai közgyülésre szóló meghivó alapszabályaink 15. paragrafusának megfelelően egyesületünk közlönyében lett a tárgysorozattal egyetemben közzétéve. Jelentem továbbá, hogy megjelent tagtársainknak száma a határozathoz szükséges 50 számot sokszorosan meghaladja. Ennélfogva a mai rendes közgyülést alapszabályaink 15. és 20. paragrafusai értelmében alapszabályszerüleg összehivottnak és határozatképesnek kijelentve, a közgyülést ezennel megnyitom. (Éljenzés.) A mai közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitésére felkérem *Miklós* Ödön és *Jeszenszky* Andor tagtársakat. A mai közgyülés jegyzőkönyvét pedig *Jeszenszky* Pál ügyvezető-titkár ur fogja vezetni.

Igen tisztelt Közgyülés! (Halljuk! Halljuk!) Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mai kivételes helyzetében senkisem kivánhatja tőlem, hogy én terjedelmesebb megnyitót tartsak. Felmentve érzem magam ettől annálfogva is, mert én az elnöki állásomat a mai napon is csak ideiglenes minőségben s átmenetileg töltöm be. Mellőzve tehát ugy a multakra való visszatekintést, mint a jövő tevékenységünk irányának vázolását, én csak azzal a kivánsággal nyitom meg a közgyülést, vajha a mai közgyülésünknek rendelkezései és határozatai egyesületünknek felvirágozására szolgáljanak és vajha ezek a határozatok a gazdaközönségben megnyugvást keltenének. (Éljenzés.) Az én feladatom mindenekelőtt előkészíteni az elnökségnek megválasztását és azért mellőzve minden egyebet, áttérünk napirendünk első pontjára, tudniillik a szövetségi kiküldöttek bejelentésére.

Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.

Mutschenbacher Emil dr. s.-titkár jelenti, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányában, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottságában a kiküldött tagok sorában a következő változás állott be a mult évi közgyülés óta előfordult elhalálozás, illetve lemondás folytán:

Abauj-Tornavármegyei G. E.: Schnell Gyula báró, Unger Arthur. *Barsvármegyei G. E.:* Doubay Vilmos, Zongor János. *Bács-Bodrogvármegyei G. E.:* [illegible] Lajos, Kiss Lajos, Günther Ferencz. *Békésvármegyei G. E.:* Wenckheim Dénes gróf. *Esztergomvármegyei G. E.:* Geiger Ferencz. *Fejérvármegyei G. E.:* Eszterházy László gróf, Ármos Jenő. *Gömörvármegyei G. E.:* Gruner Lipót. *Komáromvármegyei G. E.:* Baranyay Géza. *Magyar Malátagyárosok Orsz. Egyesülete:* Bokor Gusztáv dr. *Mosonvármegyei G. E.* Németh Vincze, Bánwart Sandor. *Pozsonyvármegyei G. E.:* Förster Lajos. *Sárosvármegyei G. E.:* Péchy Zsigmond. *Szabolcsvármegyei G. E.:* Kállay András. *Szatmárvármegyei G. E.:* Falussy Árpád dr., Világossy Gáspár. *Szolnok-Dobokavármegyei G. E.:* Korniss Károly gróf. *Udvarhelyvármegyei G. E.:* Hollaky Arthur. *Veszprémvármegyei G. E.:* Hennel Károly.

A választmányba hivatalos tagul érdemeire való tekintettel megválasztotta és kiküldötte az igazgató-választmány *Buday* Barna szerkesztő-titkárt.

Bujanovics Sándor elnök: A szövetségi tagok kiküldéséről szóló jelentést méltóztassék tudomásul venni.

A közgyülés a jelentést tudomásul veszi.

Bujanovics Sándor elnök: Következik a szavazatszedő-bizottságnak kiküldése. Méltóztatnak, igen tisztelt Közgyülés, tudni azt, hogy elnökünk és a három alelnök is lemondását beadta. Betöltendő tehát a mai napon mindenekelőtt az elnöki és a három alelnöki állás. Alapszabályaink értelmében közfelkiáltással való választásnak helye nincs, hanem minden körülmények között szavazólapokkal kell szavazni. Ennek következtében szükségessé válik szavazatszedőküldöttség kiküldése. Tekintve a megjelent tagok nagy számát, javaslatba hozom, hogy méltóztassanak belenyugodni abba, hogy két szavazatszedő küldöttség küldessék ki. (Helyeslés.) Az első küldöttségnél szavazzanak azok az urak, akiknek neveinek kezdőbetüi A-tól K-ig terjednek bezárólag. A második szavazatszedő küldöttségnél pedig az L-től Z-ig terjedő betükkel kezdődő nevü urak fognak szavazni. A szavazás két egymástól elválasztott mellékhelyiségben fog megtörténi. A két szavazatszedőküldöttség kiküldésére vonatkozólag javaslatba hozom, hogy az első, az A—K-ig bezárólag terjedő szavazatokat átvevő-küldöttség tagjaiul *Somssich* Andor elnöklete alatt *Förster* Lajos, *Sierbán* János, *Reusz* Henrik és *Szilassy* Zoltán urakat; a második, L—Z-ig terjedő szavazatokat-szedő bizottságba pedig *Mezey* Gyula elnöklete alatt *Leiderfrost* Károly, *Darányi* Gyula dr., *Matta* Árpád dr. és *Mutschenbacher* Emil dr. urakat méltóztassanak megválasztani. (Helyeslés.) Felkérem azután az első küldöttség elnökét, Somssich Andort, hogy a két szavazatszedő-küldöttség előtt leadott szavazatokat összeállitani és a hivatalos eredményt az ujból megnyitandó közgyülésnek bejelenteni sziveskedjék. Megjegyzem, hogy a most eszközlendő választások alapszabályaink 26-ik §-a értelmében csak a hátralévő három évre szólanak t. i. 1912-ig. Tehát az elnökök 3 évre lesznek választandók.

Engedjék meg továbbá, hogy már most bejelenthessem, hogy ezen a közgyülésen fog megválasztatni egy évre a számvizsgálóbizottságnak öt tagja is. Javaslom, hogy az elnökségre történő [illegible] mányi és számvizsgálóbizottsági tagokra is a szavazás egyidejüleg történjék meg. Mielőtt a szavazatok átvétele végett az ülést felfüggesztenénk, Emődy József urnak adom át a szót, aki felszólalni kiván.

Emődy József: Tisztelt Közgyülés! Az elnökségjelölő-bizottság csekélységemet is felvette az alelnök-jelöltek sorába. Ezen bizalom megnyilvánulása által igen megtisztelve érzem magam, de miután nekem meggyőződésem, hogy az OMGE. mai helyzetében nem nélkülözheti azon régi kipróbált erőket, melyeknek mai állását köszönheti s midőn azon meggyőződésemnek adok kifejezést, hogy a magyar gazdáknak az erők tömörülésére, nem pedig azok szétforgácsolására van szükségük, a magam részéről kérem azon tisztelt barátaimat, akik netalán reám akartak szavazni, hogy ezuttal az én jelöltségemtől eltekinteni sziveskedjenek. (Éljenzés.)

Keglevich Gábor gróf: Mélyen tisztelt Közgyülés! Én is teljes mértékben hozzájárulok előttem szóló tagtársam érveléséhez. Én is azon szerencsések közé tartozom, akiket a bizottság minden felszólitás nélkül kandidált, kérem tehát azokat az urakat, akik netalán reám akarták szavazataikat leadni, méltóztassanak az én kandidálásomtól eltekinteni.

Károlyi Mihály gróf: Mélyen tisztelt Közgyülés! En is abban a megtisztelésbe részesültem, hogy mint alelnök jelölve lettem. Midőn ezen megtiszteltetést megköszönöm, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy én ezen jelöltséget nem fogadhatom el. Nem pedig azért, mert én egy csoportban lettem Pallavicini Ede őrgróffal jelölve és én, akinek Pallavicini őrgrófnak müködését legközelebbről van szerencsém tapasztalni, helytelennek találnám a magam részéről, hogy midőn én Pallavicini Ede őrgróffal együtt müködöm a szövetkezetek terén, most itt mintegy ellenfele fellépjek. Minden más körülmények között megköszönném és el is fogadnám ezt a megtiszteltetést, de a jelen esetben kérem azon tisztelt urakat, akik esetleg reám akarják leadni szavazatukat, legyenek szivesek attól magukat visszatartani. (Éljenzés.)

Bujanovics Sándor elnök: Ezek után kérem gazdatársaimat, sziveskedjenek szavazataikat a megfelelő szavazatszedő küldöttségek előtt leadni és a szavazás tartamára az ülést felfüggesztem.

Szavazás után.

Bujanovich Sándor elnök: Az ülést ujból megnyitom. A szavazatszedő-bizottság munkáját elvégezte, sziveskedjenek meghallgatni a bizottság jelentését. Felkérem Somssich Andor urat a választás eredményének bejelentésére. (Halljuk! Halljuk!)

Somsich Andor: Méltóságos Elnök ur! Tisztelt Közgyülés! Van szerencsém bejelenteni, hogy a mai szavazásnál beadatott összesen 412 szavazat. Ebből *Dessewffy* Aurél gróf az *elnöki* állásra kapott 405 szavazatot. (Hosszantartó, szünni nem akaró, lelkes éljenzés és taps.)

Az *első alelnöki* állásra történt szavazásnál *Bujanovics* Sándor 322, Keglevich Gábor gróf 16, Mérey Lajos 60 szavazatot kapott.

A *második alelnöki* állásra történt szavazásnál *Zselénski* Róbert grof 249, Teleki Arvéd gróf 105 és Szentiványi Arpád 45 szavazatot.

A *harmadik alelnöki* állásra történt szavazásnál *Pallavicini* Ede őrgróf 253, Károlyi Mihály gróf 84, Emődy József 20 szavazatot kapott. Ezenkivül egyes szavazatokat kaptak még: Hoyos Miksa gróf, Csitáry Béla és Mailáth József gróf. A szavazólapokat és a szavazatszedő-bizottság

Arankamentes vagy legalább arankamentesithető kisarankás lóherét és lucernát magot vásárol a legmagasabb árakon Haldek magnagykereskedése József főherczeg ő cs. és kir. fensége udvari szállitója, Budapest, V., Bálvány-utcza 6.

eljárásáról felvett jegyzőkönyvet van szerencsém beterjeszteni.

Bujanovics Sándor elnök: A szavazatszedő-küldöttség jelentése alapján kihirdetem a szavazás eredményét, amely szerint Dessewffy Aurél gróf majdnem egyhangulag elnökké megválasztatott. Első alelnökké az én csekélységem 322 szavazattal, második alelnökké Zselénski Róbert gróf 249 szavazattal, harmadik alelnökké Pallavicini Ede őrgróf 253 szavazattal, tehát az elnökség valamennyi tagja az alapszabály szerint megkövetelt szavazatok abszolut többségével elnökké, illetve alelnökökké megválasztattak. (Élénk éljenzés.) Bátorkodom javaslatba hozni, hogy megválasztott elnökünkhöz küldöttséget meneszszünk, amelynek feladata lesz a szavazás ezen eredményét az elnökkel közölni és őt az elnöki állás elvállalására felkérni. A küldöttség eljárásáról szives lesz nekünk jelentést tenni. A küldöttségbe bátorkodom javaslatba hozni *Hertelendy* Ferencz vezetése alatt: *Beliczey* Géza, *Pálffy* Béla gróf, *Emődy* József, *Falussy* Árpád, *Kállay* András és *Makfalvay* Géza tagtársakat, akik szivesek lesznek elnökünk lakására fáradni, ott vele az eredményt közölni és őt az elnöki állás elfogadására felkérni. (Helyeslés.)

Amig a küldöttség ezen megbizatásában eljár, azalatt folytathatjuk tanacskozásainkat. Mindenekelőtt azonban engedje meg a tisztelt Közgyülés, hogy ugy a magam, mint alelnöktársaim nevében is a személyünk iránt nyilvánult bizalmat hálásan megköszönjem és biztositsam a tisztelt Közgyülést, hogy ugy én, mint alelnöktársaim, kiki a maga módja, kiki a maga tehetsége és képessége szerint ernyedetlen buzgalommal igyekezni fogunk a gazdaközönség ezen bizalmát meghálálva, egyesületünk érdekében továbbra is közremüködni. (Lelkes éljenzés.)

Kilépő 18, továbbá 6 elhunyt igazgató-választmányi tag helyébe: 6 évre husz, 5 évre egy, 2 évre kettő, 1 evre egy, összesen 24 igazgató-választmányi tag választása.

Bujanovics Sándor elnök: Most következik tehát a megüresedett igazg.-választmányi tagok és számvizsgáló bizottsági tagokra való szavazás. Bátorkodom javaslatba hozni, hogy ugy az igazgatóválasztmányi, mint a számvizsgálóbizottsági tagokra együttesen adassanak be egy küldöttség előtt a szavazatok. (Helyeslés) Felkérem tehát az első szavazatszedő küldöttséget, hogy Somssich Andor tagtársunk elnöklete alatt müködését megkezdeni sziveskedjék. A szavazatok beadása után folytatni fogjuk a napirend további targyalását, felkérem tehát a tagtársakat, sziveskedjenek szavazataik leadása után a terembe visszafáradni. Megjegyzem még, hogy az egyesületi tanács által javaslatba hozott választmányi tagok és a számvizsgáló bizottság listája kiosztatott, sziveskedjenek azt figyelembe venni. Most egy rövid időre, a szavazatok beadásának idejéig tanácskozásunkat ujból felfüggesztem.

Szavazás után.

Bujanovics Sándor elnök: A szavazatok az igazgatóválasztmányi és számvizsgálóbizottsági tagokra be lévén adva, méltóztassék megengedni, hogy azalatt, mig a számvizsgáló bizottság a szavazatokat összeszámitja, a napirenden levő tárgyak feletti tanácskozast tovább folytassuk (Helyeslés), ennélfogva a közgyülest ujból megnyitom. A következő tárgy:

Az igazgató-választmány jelentése az 1907/8. évi egyesületi müködésről.

Rubinek Gyula igazgató: Tisztelt Közgyülés! Az 1907/8. évi egyesületi müködésről a választmány jelentését az összes tagok annak idejében megkapták az évkönyv révén, amelynek első része az egyesületi müködésről szóló igazgatóválasztmányi jelentést magában foglalja. Amennyiben barkinek a jelentéshez észrevétele volna, kérném azt megtenni s amennyiben észrevétel fel nem merül, kérem, hogy a választmány jelentését tudomásul venni és a felmentvényt megadni sziveskedjenek. (Helyeslés. Felkialtások: Tudomásul veszszük.)

Bujanovics Sándor elnök: Ugy látom, hogy az igazgató választmányi jelentésre észrevétel nem tétetik. Kimondom tehát a közgyü és határozataként, hogy az igazgató-választmány jelentését az 1907/8. évi egyesületi müködésről a közgyülés helyeslőleg tudomásul veszi.

Rubinek Gyula igazgató: Az évi jelentés kapcsolatában van szerencsém még bejelenteni, hogy az egyesület tisztikarában a következő változások történtek: *Krolopp* Hugó, a debreczeni gazdasági akadémia rendkivüli tanárát a kereskedelmi ipari és üzemi szakosztály titkárjává választotta meg a választmány s ezenkivül *Fabricius* Endre és *Kovácsy* Janos gyakornokoknak kifejtett szorgalmas munkásságuk elismeréseül a segédtitkári czimet adományozta. Kérem a tisztelt Közgyülést, hogy a valasztmány ezen intézkedését jóváhagyólag tudomásul venni méltóztassék. (Helyesles.)

Bujanovics Sándor elnök: Kimondom a közgyülés határozataként, hogy az egyesület tisztviselőkaraban történt változásokról az igazgató jelentését tudomásul veszi.

Jelentés a tagok létszámában beállott változásról.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Tisztelt Közgyülés! A szétküldött *Évkönyv* magában foglalja a tagmozgalomra vonatkozó részletes adatokat. Egészen röviden bátor vagyok csak azt bejelenteni, hogy a tagmozgalom a mult évben eléggé élénk volt. 1907. év julius 1-től belépett 18 alapító, 371 évdijas tag, összesen 389 tag. Elhunyt 10 alapító és 55 évdijas tag, kilépett 1 alapító és 90 évdijas tag. Az 1906/7. évi Évkönyvben kimutatott 357 alapító és 3746 évdijas, összesen 4103 taglétszámot összehasonlitva az 1907/8. évi 364 alapító és 3972 évdijas, összesen 4336 taglétszámmal, a tagsz porulat 233. Méltóztassek ezt tudomásul venni.

Bujanovics Sándor elnök: A tagmozgalomról és a tagok létszámában beállott változásról szóló jelentést méltóztatnak tudomásul venni. (Helyeslés) Méltóztassanak hozzájárulni ahhoz is, hogy az Évkönyvben felsorolt elhunyt tagtársaink feletti részvétünket a mai közgyülésről felveendő jegyzőkönyvben megörökitsük. (Helyeslés.)

Az 1909. évi költségvetés megállapitása.

Rubinek Gyula igazgató: Tisztelt Közgyülés! Az Évkönyv kapcsolatában méltóztattak kézhez venni az egyesületnek 1909. évre szóló költségvetését is; az igazgató-választmány ugyanis azon előterjesztést teszi a közgyülésnek, hogy a folyó költségvetési évre, amely 1908 julius 1-től deczember 31-ig szól, az előző évi költségvetés legyen az irányado s mivel a mult közgyülés elhatározta, hogy jövőben januar 1-től decz. 31-ig terjedjen az egyesületi év, az uj költségvetes 1909. január 1-től deczember 31-ig szóljon. A költségvetési összeállitás szerint az összes bevétel 212,190 korona, az összes kiadás 211,380 korona, tehát a bevétel fedezi a kiadást s a költségvetés reálisnak mondható. Az egyes eltérések egyébként részletesen indokolva vannak a választmány jelentésében. Amennyiben a közgyülés tagjainak észrevételük volna a költségvetésre, kérem azokat megtenni, hogy a szükséges felvilágositasokat megadhassuk.

Bujanovics Sandor elnök: Kérdem, t. Közgyülés, van-e valakinek észrevétele az előterjesztett költségvetésre nézve? Ugy látom, nincs észrevétel; ki mondom tehát határozatként, hogy a közgyülés az előterjesztett költségelőirányzatot elfogadja s kiadja az igazgató-választmánynak végrehajtás végett. (Helyeslés.)

Rubinek Gyula igazgató: Még egy bejelentéssel tartozunk, t. Közgyülés. A f. évi közgyülés napirendjéből a zárszámadás előterjesztése elmaradt, miután most másféléves egyesületi évünk van, mely 1908 deczember 31-ig tart s amelyről a zárószámadást a jövő évi közgyülésen fogjuk beterjeszteni. Tudomásul szolgál.

Inditványok.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: Az alapszabályokban biztositott jogánál fogva az egyesületnek két tagja terjesztett inditványt a közgyülés elé, amelyet már a választmány tárgyalt. Az egyik *Hoyos* Miksa gróf inditványa, mely a következő eg szól:

„Mondja ki a közgyülés, hogy nemcsak méltányosnak, de jogosnak és czélszerünek találja, ha a vidéki gazdasági egyesületek elnökei elsőosz ályu szabadjegygyel lattatnának el a vasutaknak az egyesületek székhelyei és Budapest közötti vonalán levő érvényességgel és egyszersmind kérvényt intéz a m. kir. földmivelésügyi miniszter urhoz, hogy az ő közbenjárása folytán ezen szabadjegyek az érdekelt vasutak igazgatóságai által 1909 január 1-től az OMGE. előterjesztésére a vidéki gazdasági egyesületek elnökeinek kézbesittessenek."

A valasztmány annyi a indokoltnak tartja az inditványban foglalt javaslatot, hogy a maga részéről azt a legmelegebben pártolja s elfogadás végett a közgyülésnek javaslatba hozza azzal, hogy az egyesület ez irányban a kellő lepéseket az illetékes helyen megtegye. (Helyeslés.)

Matta Árpád dr.: Én kérem a tisztelt Közgyülést, hogy az inditványban foglalt kérelmet a gazdasági egyesületek alelnökeire is kiterjeszteni méltóztassanak.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: A magam részéről elfogadom az előttem szóló tagtárs inditványát s kiegészitenem azzal, hogy miután az egyesületek titkárjai is igen gyakran kénytelenek felutazni a fővárosba hivatalos ügyekben, hogy ezekre is kérjük a kedvezmény kiterjesztését.

Bujanovics Sándor elnök: Az inditványt méltóztatnak elfogadni azzal a pótlással, hogy

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA"

tiszta bitumenből készitett valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolást nem igenylő **tetőfedőanyag. „Bituminá"**-val fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitünő védelmet is nyujt a nap melege ellen. **„Bitumina"** régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. ☞ **Tetőfedések elsőrendü szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt- és kátrányterm kek vegyi gyára **Budapest.**

Telefon-szám: 90—21. Gyár: IX., Soroksári-ut 101. • Városi iroda: IX., Üllői-ut 25. Sürgönyczim: Karbolkel Bpest.

nemcsak a vidéki egyesületek elnökei és alelnökei, de a titkárok részére is megadassék ezen kedvezmény. Megjegyzem egyébként, hogy a titkárok részére több izben kérelmeztük e kedvezmény megadását, de mindig elutasító választ kaptunk. Ez azonban nem indok arra nézve, hogy ujból ne kérelmezzük, ezért méltóztatnak tehát az inditványt a felhozott pótlásokkal elfogadni. (Elfogadjuk.) Ezt kimondom tehát a közgyülés határozataként.

Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár: *Kiszely* Zsigmond egyesületi tag a czigányügyben a következő inditványt terjeszti a közgyülés elé:

„Tekintettel arra, hogy a mezőgazdák azok, kik a kóborczigányok kártételeinek legjobban ki vannak szolgáltatva azáltal, hogy terményeiket meglopják és meglegeltetik, tegyen meg minden lehetőt a közgyülés, hogy a czigányok lótartásának beszüntetése és helyhez való kötése mielőbb törvény által legyen szabályozva."

Ez az inditvány impulzust szolgáltat arra nézve, hogy az egyesület a czigányügy rendezését, melylyel már több izben foglalkozott, ismét napirendre tüzze és illetékes helyen szorgalmazza.

Bujanovics Sándor elnök: Az inditvány tehát elfogadtatik.

Ezzel a napirendre tüzött tárgyak le vannak tárgyalva, hátra van még a választmányi és számvizsgáló tagokra beadott szavazatok összeszámitása és az eredmény kihirdetése.

Mielőtt erre reátérnénk, hallgassuk meg *a megválasztott elnökhöz küldött bizottság eljárásáról szóló jelentést.* (Halljuk! Halljuk!)

Hertelendy Ferencz: Tisztelt Közgyülés! Megtisztelő megbizatásunkban eljárván, mély sajnálattal kell bejelentenem, hogy Önagyméltósága *Dessewffy* Aurel gróf elnökünk, bár megköszöni s rendkivül hálásan veszi a személye iránt ujból megnyilatkozott bizalmat, elhatározásánál kénytelen határozottan megmaradni és az elnökséget nem vállalja el.

Bujanovics Sándor elnök: Tisztelt Közgyülés! A magam részéről és azt hiszem, mindnyájunk részéről kifejezhetem abbeli sajnálkozásunkat, abbeli fájdalmas érzésünket, hogy elnökünk az elnöki tisztet el nem fogadja. Nekünk nincs jogunk az ő elhatározásának indokait birálni, de kifejezhetjük azt a reményt, hogy ő, aki évek hosszu során a mi tevékenységünk élén volt, kit mindenkor tiszteltünk és követtünk, ha nem is mint elnökünk, de mégis egyesületünknek buzgó és odaadó tevékenységü tagja marad, amit különben maga is kijelentett s amire mi is reményteljesen számitunk. Azt hiszem, méltóztatnak hozzájárulni ahhoz, hogy a mai közgyülésünkből abbeli fájdalmas érzésünknek, hogy ő mint megválasztott elnökünk a reá esett választást nem fogadta el, kifejezést adjunk. (Ugy van! Lelkes éljenzés.) Ezt fejezi ki a közgyülés, fejezem ki én megválasztott alelnöktársaim nevében is és az OMGE. összes tisztikara nevében is. Ezen fájdalmas akkorddal kell bezárnom mai közgyülésünket. Kérem azonban, sziveskedjenek még néhány perczig ittmaradni, hogy a választmányi és számvizsgáló-bizottsági tagságra vonatkozólag a szavazás eredményét meghirdethessem.

Ami az elnökválasztást illeti, elnökünk nincs és sajnos, az ő lemondása folytán az elnöki állás üresedésben van. Erre nézve bátorkodom javaslatba hozni azt, hogy méltóztassék a közgyülés az elnökséget felhatalmazni arra, hogy alkalmas időben, tisztán az elnökválasztás megejtése czéljából, rendkivüli közgyülést hivhasson össze, melynek kizárólagos tárgya az elnöki állás betöltése leend. Méltóztassék ezt a meghatalmazást az elnökségnek megadni, mi alkalmas időben a közgyülést össze fogjuk hivni, mert mi is érezzük azt, hogy ily tekintélyes testületnél az elnöki állás üresedésben léte soha sincs javára a testület működésének.

A szavazás eredménye.

Somssich Andor: Méltóságos Elnök Ur! Tisztelt Közgyülés! A kiküldött bizottság az igazgató-választmányi és számvizsgáló bizottsági tagok választására nézve megbizatásában eljárván, van szerencsém jelenteni, hogy igazgatóválasztmányi tagokul megválasztattak *6 évre 1914-ig:* Beliczey Géza 161, Bernát István 167, Elek Ernő 148, Emődy József 167, Engel Henrik 104, Grassl Hugó 162, Kende Zsigmond 145, Kerpely Kálmán 167, Koppely Géza 157, Koritsánszky János 159, Kosutány Tamás dr. 167, Laehne Hugó 117, Mailáth József gróf 143, Mikós Ödön 160, Nehrebeczky György 141, Piukovich József 152, Rodiczky Jenő dr. 152, Szentiványi Árpád 157, Zalesky Jenő 135, Zichy János gróf 166 szavazattal.

5 évre, 1913-ig: Szomjas Lajos dr. 161.

2 évre, 1910-ig: Farkas Ferencz felsőeöri 155, Nyegre László 121.

1 évre, 1909-ig: Matlia Árpád dr. 160.

Szavazatokat kaptak még: Törley Gyula, Csitáry Béla, Rakovszky István, Cserháti Sándor, Strasser István, Lindtner Sándor, Fehér Zoltán, Luczenbacher Miklós, Lipthay Jenő, Fantus Fülöp.

Bujanovics Sándor elnök: Kimondja határozatként, hogy a szavazatszedő bizottság elnöke által előterjesztettek *választmányi tagokul* a közgyülés által megválasztattak.

A számvizsgáló-bizottságba egy évre megválasztattak 161 szavazattal: Bolla Mihály, Drucker J nő dr., Grassl Hugó, Küszler Henrik, ráthonyi Reusz Henrik.

Bujanovics Sándor elnök: Kimondja határozatként, hogy a fentnevezettek a *számvizsgálóbizottság* tagjaiul megválasztattak. A közgyülés nevében hálás köszönetet mond a szavazatszedő-bizottságnak, mely nagy buzgalommal végezte a szavazással járó fáradságos munkát s ezzel a közgyülést berekesztette. (Felkiáltások: Éljen az elnök.)

Tiltakozó népgyülés a boritaladó ellen.

Egyhamar nem volt a székesfővárosban olyan nagyarányú demonstrácziő, mint amilyent okt. 21-én a magyar szőlősgazdak a Tattersallban tartottak. Nyolczezer szőlősgazda jelent meg, képviselve valamennyi borvidéket, a tokaj-hegyaljai, ménesgyoroki, gyöngyösvisontai, badacsonyi, versenczi borgazdák népes küldöttséggel képviselve. Már az elsők egyike volt a budaörsiek népes csapatja, élén fuvózenekarral, tölgyleveles zöldgalyakkal a kecskeméti gazdák százas csoportja, *Szappanos* István orsz. képviselővel. Szintén százas küldöttség jelent meg *Póka* Károly polgármester elnöklete alatt Nagykőrösről. Külön vonaton jöttek a szegzárdiak *Szabó* Károly orsz. képviselő elnöklete alatt. A gazdasági egyletek közül: a veszprémmegyei (*Ováry* Ferencz orsz. képviselő vezetésével), a honti, temesi, biharmegyei (*Telegdy* József vezetésével), a marostordai vettek részt. Az elnöki emelvényen a rendkivüli sokaságban tudositónk följegyezte *Barabás* Béla dr., *Bernát* István, *Szilassy* Zoltán, *Kmetty* Károly, *Molnár* Ákos dr., *Török* Kálmán orsz. képviselőket, *Szabó* Zoltán, *Dsida* fehértemplomi tanácsost, *Bokor* Pal tanácsnok, a Szegedi Gazdasági Egyesület elnökét, *Hock* János orsz. képviselőt stb.

Melegen üdvözölték *Zselénski* Róbert grófot, a Szőlősgazdak Egyesületének elnökét s agilis igazgatóját; *Drucker* Jenőt, aki a nagyméretü demonstrácziót előkészitette.

Zselénski Róbert gróf üdvözli a népgyülésre fölutazó szőlősgazdakat. Mikor filloxera elpusztitotta a szőlőket, a kormánynak tervszerü és nagyarányu munkasságával, melyet a rekonstrukczió érdekében tett, odavezetett, hogy ma több szőlő terem, mint a filoxera előtt. Az államnak ezt a munkáját azért emelem ki — mondja a szónok — mert ebből azt következtetem, hogy a tultermelésnek hátrányos következménye nagyrészben az állami beavatkozásnak tekinthető. És ebből a helyzetből viszont az következik, hogy a kormánynak minden rendelkezésre álló módot meg kell ragadnia, hogy a borárak tulságosan ne romoljanak. A földmivelésügyi kormány mindent megtett a szőlőtermelés fellendítésére. Egyik jelentős intézkedése volt *Darányi* földmivelésügyi miniszternek (Lelkes éljenzés.) a borhamisitók ellen való erélyes föllépés. (Tetszés.) *Tallián* Béla miniszterségére esik az olasz borvámklauzula eltörlése. Mindkét dolog hathatós eszköz volt a borárak oly szinvonalon való tartására, amidön a termelő még nem veszteséggel dolgozik. Azonban az idei nagy árhanyatlás még egy lényeges intézkedést sürget: a boritaladó eltörlését. (Nagy helyeslés.) A bor nemzeti ital. A borfogyasztást emelni, a pálinkát visszaszoritani, melyreható föladat. A belső borfogyasztas akadálya a boritaladó. (Ugy van! Nagy tetszés.) El kell törülni, mert a termelőt a deficzit réme fenyegeti. Fel kell szavunkat emelni és kérésünket a kormánynak meg kell hallgatnia. Különösen az ellen kell erélyesen állást foglalni, hogy valahogy ez az adó ne adassék az állami feladatok egyrészének ellátása rekompenzacziójképen a városoknak és községeknek, mert ez még több visszaélésre vezetne és még sulyosabb helyzetbe juttatná a gazdakat. A mai népgyülésen mutatkozó erő tenne azt a reményt érleli, hogy az ügy diadalt arat. (Élénk tetszés és éljenzés.)

Szabó Kálmán inditványára a népgyülés elnökévé Zselénski Róbert grófot lelkes éljenzéssel választották meg.

Drucker Jenő dr. bejelenti, hogy 34 város, 82 borvidék, 39 nagyközség, 27 gazdakör, 56 napkör, 4 iparkamra, 6 vendéglős-testület, 254 bejelentett küldöttség vesz részt és 30,000 aláirással ellátott tiltakozó szó gyült be a mai nap során. (Tetszés.) Bejelentés után előadja a szőnyegen lévő kérdést. A bor gazdasági termék. Nem bir tehát el oly adót, mint egy ipari termék. A boradót az abszolutizmus hozta be és egy szerencsétlen pénzügyi politika tartotta fenn. Reméli, hogy ez a kormány, mely oly sok jelét adta nemzeti érzékének, félmilliő szőlősgazdának régi óhaját teljesiteni fogja. Már tiz év óta van felszinen a kérdés. Igérgek sokat, de pozitiv cselekedetekben nem tettek semmit. (Ugy van!) Olyan magas borvám sehol sincs mint nálunk. Franczia- és Olaszország részint be sem hozta, részben eltörölte a boritaladót. Még a sörfogyasztó Németországban is olyan felzudulás lenne, hogy a birodalmi kormány erre az adónemre sohasem gondolhatott. Boritaladó van Svájcz némely kantonjában, ahol szőlőt nem termelnek. De még Ausztriában sem oly nagy az adó. Ime:

A legerősebb konkurrenczianak is ki kell térni
az 1908. évi uj modellü Perfekt Separatoraink elől.
Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállitó-kannák.
Teljes tejgazdasági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni.
BURMEISTER ÉS WAIN
gép- és hajógyár részv.-társaság
Budapest. V., Kálmán-utcza 3. sz.

Bécsben a boritaladó 8 kor. 32 fillér, Budapesten 12 kor. 92 fillér.

Ausztriában a boritaladó 6 korona 40 fillér, Magyarországban 12 kor. 70 fillér.

Ausztriában vidéki helyeken 1 kor. 30 fillér, Magyarországban vidéken 9 korona.

Franciaországban, ahol pedig az államnak ez az adónem 173 millió frankot jelentett, 24 óra alatt eltörölték a franczia képviselők egyértelmü állásfoglalására a boritaladót. Bizonyitja, hogy az állami budgetnek csak bevételeiben 1%-a a boritaladó. Eltörölni tehát könnyedén lehet, mert különben el se lehetne hinni, hogy az állami költségvetés reális. Ha a boritaladót el nem törlik, akkor hazamehetünk s krumplit ültetünk. (Ugy van!) Lelkesedés közt jelenti ki, hogy a szőlősgazdák a kérdést a napirendről le nem veszik, mert ennek a kérdésnek győzelme a magyar szőlötermelők exisztenciája. (Nagy és meg-megujuló helyeslés és éljenzés.)

Ezután a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Tekintettel arra, hogy hazánkban a borfogyasztás általános térhóditásának legfőbb akadálya a boritaladó, mely ma már néhol a bor tényleges árát is meghaladja; tekintettel arra, hogy ugy közegészségügyi, mint közgazdasági szempontból kivánatos, hogy a mi nemzeti italunk a közélelmezésben a régi helyét ismét elfoglalja; tekintettel arra, hogy sehol a világon a bort oly nagy adó nem terheli, mint nálunk, sőt a legtöbb bortermelő államban a bor megadóztatva egyáltalán nincs és tekintettel arra, hogy kivánságunk teljesitése nélkül nagy költséggel felujitott szőlőink az előrelátható évről-évre növekvő termések folytán a legnagyobb válságnak néznek elébe: egyhangulag kivánják *ugy az állami boritaladónak, mint a községi pótléknak teljes eltörlését*, ilyen értelemben a képviselőházhoz és a kormányhoz kérelmet intéznek, melyet küldöttségileg nyujtanak át és végre nyomatékosan tiltakoznak az ellen, hogy a boritaladó akár jelen formájában, akár leszállitva a törvényhatóságoknak, illetve községeknek az állam helyett teljesitett szolgálatok fejében rekompenzációként átadassék."

Bernáth Béla nagy tetszéssel fogadott beszédben járult a határozati javaslathoz s mint a tokaj-hegyaljai borvidék képviselője ezen a népgyülésen, vázolta a szőlősgazdák siralmas helyzetét. Egyetértésre buzditó szavai frenetikus hatást keltettek.

Molnár Imre dr. a belső fogyasztás lényeges javulását várja a boritaladó eltörlésétől. Erre előléptek az egyes borvidékek képviselői, hogy hozzájárulásukat kifejezzék. Kmetty Károly az esztergomi gazdák nevében sürgette, hogy a borgazdák a képviselőket szoritsák, hogy még ez évben szólittassék föl a kormány a törvényjavaslat benyujtására. Szabó Zoltán az aradhegyaljai, Bokor Pál a szegedi, Szabó Károly a szegzárdi, Török Kálmán a gyöngyösi, Weber János a dunántuli borvidékek nevében járultak a határozati javaslathoz. Pozsgai Miklós, Szappanos István, Engel Jakab dr., Kovács Pál, Hock János szólottak még lelkes tetszést keltve. Igen rokonszenvesen fogadták Kommer Ferencz felszólalását, aki a budapesti szállodások, korcsmárosok, valamint a Vendéglősök Országos Szövetsége nevében jelentette ki, hogy tartalék nélkül csatlakozik a szőlősgazdák akciójához.

Az országos tiltakozó gyülés azon határozatát, hogy a szőlőtermelők, borkereskedők és vendéglősök kivánságait kifejező emlékiratot küldöttségileg adja át a pénzügyminiszternek, a deputáczió még aznap délután 4 órakor hajtotta végre. A küldöttségben, melyet *Zselénszki* Róbert gróf a MSzOE. elnöke vezetett, ezernél több megbizottja a különféle gazdaegyesületeknek és bortermő-községeknek vett részt. Az országgyülési képviselők közül jelen voltak: *Bernáth* Béla, *Csányi* Sándor, *Török* Kálmán, nagyatádi *Szabó* István, *Hock* János, *Ováry* Ferencz dr. *Nemes* Bertalan, *Bakó* József stb. *Wekerle* Sándor dr. pénzügyminiszter, *Darányi* Ignácz dr. földmivelésügyi miniszter kiséretében jelent meg. A küldöttség nevében *Zselénski* Róbert gróf ecsetelte a szőlőbirtokosság kétségbeejtő helyzetét és kérte, hogy a miniszter sürgősen terjeszszen be a boritaladó törléséről szóló törvényt és semmi esetre se ruházza át a városokra a fogyasztási adó szedési jogát. *Wekerle* Sándor válaszában kijelentette, hogy teljesen átérzi a szőlőbirtokosság helyzetének sulyos voltát s ezért minisztertársával együtt azon lesz, miszerint az értékesitési viszonyok javitása által a jelen bajokon könnyittessék. A szőlősgazdák országos egyesülete által öt év előtt beadott memorandum alapján, a kérdés megoldása érdekében szakértekezletet óhajt egybehivni. Végül *Bernáth* Béla országgyülési képviselő köszönte meg a miniszterelnöknek a küldöttség fogadását és ujból szeme elé tárta a szőlőbirtokosságnak néhol legkétségbeejtőbb állapotát, azon reményének adva kifejezést, hogy a helyzet gyökeres orvoslására mielőbb módot fog nyujtani.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Nyulszapuka és komócsin. *540. kérdés.* Kisérletet óhajtok tenni Thimotheus és nyulszapuka vetésével kötött talajon. Kérdem, mikor vettetnek ezen takarmánynövények, mennyi a szükségeltető vetőmag k. holdankint, hány kaszálást és mily hozamot adnak? *K. M.*

(Felelet az 540. sz. kérdésre.) A nyulszapuka talajban nem válogatós és kötött földön is termeszthető, feltéve, hogy ez nem nagyon nyirkos természetü s nem tartalmaz tulságosan kevés meszet. Mészszegény agyagföldben termése nem biztos, vagy legalább is csekélyebb hozamot ad.

A mi viszonyaink között legjobb a nyulszapukát védőnövénynyel vetni és pedig vagy az őszi rozs közé korán tavaszszal, amikor a rozs még alacsony és a föld annyira megszikkadt, hogy baj nélkül lehet rámenni. Vagy pedig tavaszi kalászossal vetik korán tavaszszal, például árpával vagy zabbal, épp ugy mint a vörös lóherénél szokásos. Tekintettel a talaj kötöttségére, helyesebb a jól előkészitett talajba, tavaszi kalászossal elvetni; ilymódon jobb vetőágyat kap s jobban fejlődik. Korai tavaszi vetése fontos, a vetőmagszükséglet pedig kat. holdanként soros vetésnél 15 kg. A rendes gabonasortávolságra kell vetni.

A védőnövény lekerülte után a nyulszapuka vetése gyakran alig látszik, fejlődése nem ritkán az ősz beálltáig gyenge és lassu, de azután erőre kap s tavaszra sürü, zárt állományt képez. Ha őszszel tulerősen fejlődne, legeltethető szarvasmarhával (persze száraz időben), de időt kell adnia, hogy a legeltetés után a tél beálltáig még megerősödhessen. Őszszel (a legeltetés után) s tavaszszal a nyulszapukát fogasoltatni kell.

Az áttelelt nyulszapukát jövő tavaszszal, amikor a virágzás kezdetén van, kaszáltatni kell, mert különben elvénül s megfásodott száru takarmányt ad. Száritani olyan módon kell, mint a lóherét.

Kat. holdanként átlagban 22—24 q szénát ad, de vannak esetek, hogy eléri a 35—40 q-át is.

A nyulszapuka rendesen csak egy kaszálást ad; sarjuja legtöbbnyire oly gyenge, hogy nem érdemes meghagyni. Kivételes (kedvező esetekben) a sarju legeltethető, de ez klimatikus viszonyaink között igen ritka.

A réti komócsin (Phleum protense) vagy amint kérdésttevő német neve után mondja, „Thimoteus„ fü. egymagában tiszta vetésre, takarmánytermesztési szempontból nem igen való. Általában véve a fükeverékekben van helye, de felhasználhatjuk a vöröshere keverékvetésére is. Ennek a tiszta vöröslohere vetésével szemben, különösen oly helyeken, ahol utóbbi egymagában vetve nem jól diszlik, sok előnye van. A komócsin a vöröslóheréhez hasonlóan szintén a második évben adja legnagyobb termését s ha nem törjük fel, akkor a harmadik évben (vetés utáni második évben) a kipusztuló here helyét elfoglalva, még jó kaszálót ad. Megjegyzem, hogy a komócsin épp kötött talajokra való, feltéve, hogy nem tulságosan szárazak; utóbbi esetben alacsony marad.

A komócsint a here magjával összekeverve egyszerre vethetjük el, olymódon járva el, mint a tiszta herevetésnél szokásos, tehát védőnövénynyel. A keverék aránya lehet 60% vöröshere és 40% komócsin ugy, hogy a vetőmag mennyisége 50% ráadás számitásával, 10 kg. vöröslóhere és 6·5 kg. komócsin lenne kat. holdanként. Vagyis a vetőmaggal (különösen kötött talajon) takarékoskodni nem szabad.

A komócsinos vöröshere kezelése s értékesitése egészen olyan, mint a tiszta vöröshere-vetésé, tehát kapálásról, amint a kérdésben emlittetik, szó sincsen. *K. K.*

Tavaszi gabona műtrágyázása. *541. kérdés.* Egy táblán, melynek földje kötött, vereses agyag, 1907-ben és 1908-ban egyharmadon kapás növény, kétharmadon árpa termeltetett. Az uj vetésforgó szerint 1909-ben az egész táblába megint csak tavaszi vetemény jöhet, kérdem, árpát vagy zabot vessek-e és a termés biztositása végett minő mütrágya és mikor alkalmazandó? *B. L.*

Felelet az 541. sz. kérdésre. A kérdésttevő nem irta meg azt, hogy minő erőben van az illető tábla, mikor s mivel lett utoljára trágyázva, ezért határozott feleletet adni nem lehet. Ha az illető tábla jól termi az árpát és a kellő őszi szántást megkapta, akkor termelhető árpa, különben pedig czélszerü lesz zabot vetni. Mind a két esetben azonban szükséges lesz kat. holdankint 200 kg. szuperfoszfátot és 50 kg. chilisalétromot alkalmazni. A szuperfoszfátot még az őszszel kell elszórni, a chilisalétromot tavaszszal a vetés előtt. *Cs. S.*

A vadászati jövedelem felosztása. *542. kérdés.* A vadászat Soók község határában 1904. évben lett bérbe adva, nyilvános árverés utján. A bérösszeg előre s egyszerre — hat évre — lett a bérlő által lefizetve. A bérösszeget a képviselőtestület a község adósságának törlesztésére használta fel a közbirtokosok beleegyezése nélkül. Kérdem: 1. Volt-e joga hozzá? 2. Követelhetem-e az egész összeg visszatérítését, illetve birtok arányában való felosztását? *M. D.*

Felelet az 542. sz. kérdésre. A községi vadászterület haszonbérbeadásából eredő jövedelem felosztására, illetőleg felhasználására vonatkozólag az 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-a a következőleg intézkedik:

Az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat birtokarányban illeti. Ha az arány ilymódon nem lenne megállapitható, az egész jövedelem

TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRITÓ
kastélyok, lakóházak stb. számára.
954a
DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.
HAZAI GYÁRTMÁNY. Több mint ezer berendezés üzemben. — Kérjen referenczlajegyzéket. 430 MUNKÁS.

a községet illeti, mely azt közigazgatási czélokra forditani köteles.

Az utóbbi esetben a község képviselőtestületének csakugyan van joga a vadászati haszonbérből befolyó jövedelem fölött rendelkezni. Ha ez az eset nem forog fenn és az arány megállapitásának mi sem állott az utjában: akkor a képviselőtestület eljárása nem volt jogos és helyes, illetőleg nem felelt meg a törvénynek. Nem hiszszük azonban, hogy az összeg visszatérítését és birtokarányában való felosztását most már magánjogi uton sikeresen követelni lehetne, mert annakidején kellett volna a képviselőtestület határozata ellen közigazgatási uton jogorvoslattal élni. Minden birtokos, aki ezt elmulasztotta, a határozatba belenyugodottnak tekintendő.

A jövőre nézve kell ebből levonni a tanulságot és ha a legközelebbi alkalommal a képviselőtestület ujból a törvénybe ütköző módon akarna ezen jövedelem fölött rendelkezni, minden érdekeltnek jogában áll, hogy ezen rendelkezés ellen a törvény rendes utjan keressen jogorvoslatot. *Sz. F.*

Őszi zab vetése. *543. kérdés.* Miután a mi vidékünkön a tavaszi vetemények zab és árpa legtöbbnyire az uralkodó szárazságok által a könnyü talajunkban veszélyeztetve vannak s ennélfogva csak ritka esztendőben adnak kielégitő termést, fősulyt az ősziekre kell fektetnünk, miért is az itt-ott hiresztelt őszi zabra is kiterjedt a figyelmünk; igaz, hogy még alig hallani róla, mert mint olvastam, a téli fagyoknak való ellentálló képessége még nem tökéletes. Kérdem, kisérletezett-e valamelyik szaktársam őszi zabbal és mily eredménynyel? Hol lehet vetőmagvát beszerezni? *D. M. gr.*

Felelet az 543. sz. kérdésre. Bár a tisztelt kérdésttevő az őszi zabra vonatkozólag, már csak a jövő évi vetés szempontjából kér felvilágositást, mégis már most adom meg a feleletet, nehogy a kérdés feledésbe merüljön.

Az őszizab vetésével különösen az országos növénytermesztési kisérleti állomás végzett országszerte kisérleteket, de ezek eredményre egyáltalában nem vezettek. Mi is több éven át kisérleteztünk vetésével, de eredményt nem értünk el, mert minden évben kifagyott s az itt-ott megmaradt tövek léha magvakat hoztak. Feltünő volt az is, hogy az áttelelt tövek nagy része nem az avena, hanem a bromus-nemhez tartozott, vagyis termesztési szempontból gyomból állott.

Azok a kisérletek sem vezettek eredményre, melyeknél az áttelelt s annyira-mennyire kifejlődött magot használtuk tovább tenyésztésre, mert fagyállóságát nem fokozhattuk vagy pedig a vad zab (avena fatua) jellegét vette fel, melyet, mint veszedelmes gyomot jól ismerünk.

Esetleges beszerzési forrásokért tessék az országos növénytermesztési kisérleti állomásokhoz, Magyaróvárra fordulni. *K. K.*

Luczernás felültrágyázása. *544. sz. kérdés.* 1905-ben istállótrágyás takarmányrépa után vetettem — kat. holdankint 330 kg. Thomassalakkal meghintett és alászántott földbe — takarmánybükköny közé luczernát. A luczerna két évben igen jó, egyben pedig kitünő termést adott.

Szeretném luczernámat még egy-két évig jó termőképességben fenntartani, ennélfogva szándékom rá kat. holdankint november elején 330 kg. Thomassalakot elhinteni és befogasolni, tavaszszal pedig holdankint 2 kg. luczernamagot elszórni — inkább a ritkuló helyekre — és ugyancsak befogasolni. Helyes lesz-e ez? *R.*

Felelet az 544. sz. kérdésre. A luczerna trágyázá-ánál azt a hibát követték el, hogy keveset adtak a Thomassalakból. Ezen már most bajos segiteni, mert a luczerna felültrágyázása sohasem ad olyan eredményt, mintha a mütrágya a vetés előtt adatik. Felültrágyázásra Thomassalak helyett inkább ajánlom a szuperfoszfátot, mert a szuperfoszfát foszforsava könnyebben oldódik és oszlódik a talajba; ebből 200 kg.-ot kellene elhinteni és pedig még az őszszel. *Cs. S.*

Szalmafélék viszonylagos értéke. — *545. sz. kérdés.* Mennyit ér 3·40 K szalmaár mellett 1 mmázsa török és polyva, tekintettel a nagy takarmányhiányra? Egy köbméter török és polyvának mi a sulya, külön rozs és buza, zabtönk és polyva? Mennyit ér a jó zabszalma mmázsája, ha a széna ára 10 kor. és az őszi szalmáé pedig 3·40 K. *H. H.*

Felelet az 545. sz. kérdésre. Takarmányozásra alkalmas szalmafélék gazdasági értékének megállapitásánál általában feltehető, hogy 1 q jó minőségü széna helyettesitésére 2 q zab- vagy árpaszalma, illetve ugyanannyi buza-, rozs-, árpa- vagy zabtörek és polyva és 3 q buza- vagy rozs-szalma szükséges. Hogyha tehát egy q széna ára 10 korona, akkor a tavaszi szalma és a polyvafélék értéke 5-, az őszi szalmáé 3·3 koronára tehető.

Ezek azonban csak átlagadatok s pontosabb eredményre ugy jutunk, ha a szalmafélék keményitőértékét veszszük alapul, mely jobb szénánál 30 és 40, árpa- és zabszalmánál 18—19, a polyvaféléknél 22 és 28 közt váltakozik, miszerint ezen szalmafélék becslésénél azok specifikus minősége is figyelembe veendő. Egy köbméter buza- vagy rozsszalma sulya teljes leülepedés után 70—90 kg., a törekféléké 180—200 kg. és a polyvaféléké 200 és 230 kg. közt szokott váltakozni. De mivel ezek az adatok nem teljesen megbizhatók, különösen ily magas szalmaárak mellett nagyon ajánlatos a köbméter valódi sulyát próbamérések utján megállapitani olyformán, hogy a kazalból egy folyó méter kivágatik és megmázsáltatik. *Hensch A.*

Takarmányrépamagtermesztés. *546. kérdés.* Miként és hol tartható el a magrépának szánt takarmányrépa a tavaszi kiültetésig? Mily sor- és tőketávolságra szokás azokat kiültetni és mik a takarmánymagrépatermesztés körüli egyéb fontos tudnivalók? *B. K.*

Felelet az 546. sz. kérdésre. A magrépának vagy anyarépának szánt takarmányrépát, a tavaszi kiültetés idejéig épp olyan módon tarthatjuk el, mint ez a közönséges takarmányrépánál szokásos, vagyis prizmákban (kupaczokban). Ügyelni kell különösen arra, hogy a magrépa ugy a kiszedés, mint a behordás és kupaczolás alkalmával meg ne sérüljön, ütődést ne szenvedjen. Epp azért a szekérről kézzel rakassuk kosarakba és a kosarakból egyenként kiszedve, készittessük a kupaczot ugy, hogy a répákat leveles részükkel kifelé forditva, darabonként egymás mellé fektetjük. Az anyarépák leveleit ugyanis kiszedés alkalmával 3—5 cm. levélcsonk meghagyásával levágjuk ugy, hogy az alsó szivlevelek sértetlenek maradjanak. A prizmába rakott anyarépáknál épp oly módon járunk el, mint a közönséges takarmányrépa eltartásánál, vagyis sort sorra rakunk, vagy pedig egy-egy sor lerakása után egynehány cm. földet szórunk a sorra s csak azután rakjuk az uj sort. Utóbbi eljárás kissé költségesebb, de feltétlenül kevesebb lesz a romlás. A beföldelésnél is a rendes kupaczolási módon járunk el, de a szalmatakarót a lehetőségig mellőzzük s a fagyos idők beálltával vastag, 60—90 cm.-es földtakarót adjunk. A szelelő kürtök használata pedig határozottan káros.

Az anyarépák tavaszi kiültetése s kezelése, valamint a tenyésztésnél követendő eljárásokra nézve ajánlom Grabner Emil „A gazdasági növények nemesitése" czimü munkájának beszerzését, ahol részletes felvilágositást nyer erre nézve. *K. K.*

Homoktalaj meszezése. *547. kérdés.* Gazdaságom termőterülete homok, herét egyáltalában nem termő, mészben szegény talaj. Minő mütrágyát használjak, hogy annyi meszet hozzak a talajba, a mennyit a növények igényelnek? *B. E.*

Felelet az 547. sz. kérdésre. A meszezés két okból lehet szükséges; egyrészt, hogy a talaj fizikai tulajdonságát javitsuk, másrészt pedig, hogy a növények táplálására szükséges meszet megadjuk. Az első eset csak kötöttebb talajoknál fordulhat elő, a második eset csak kivételesen, mert a tapasztalatok szerint a legtöbb növény megterem, ha a talaj 0·1%meszet tartalmaz. A herefélék sem kivánnak többet 0·2%-nál. Ezek szerint aligha lesz szükség a fennforgó esetben a meszezésre. Pontosan ezt ugy tudhatja meg, ha valamelyik vegykisérleti állomáson talaját mésztartalomra megelemezteti. Lóherét vagy luczernát a meszezés daczára sem termelhet a homokon, mert ezek ott diszleni nem fognak. A homoktalajnak legbiztosabb pillangós takarmánynövénye a nyulszapuka, melynek termését ugy biztosithatja, hogy a rozs alá, vagy a jelen esetben a kikelt rozsra még most őszszel 200 kg. szuperfoszfátot és tavaszszal a rozs közé 18 kg. nyulszapukamagot szórat el. *Cs. S.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Gazdák nagyhete	2256
Az OMGE. közleményei	2271
Tiltakozó népgyülés a boritaladó ellen	2275
Levélszekrény	2276
Vegyesek	2277
Lapunk szerdai számát. — A magyarországi szövetkezetek szövetsége. — Óriás buza. — Állami csemeték és oltványok. — Pályázat vinczelléri iskolai tanfolyamra. — A tejártudósitási hirszolgálat nemzetközi szervezése. — Kiállitási hirek és állatdijazások. — Gőzhajózási hirek. — Országos vásárok. — „A góbé a gazdaságban"	2279
Kereskedelem, tőzsde	2279
Szerkesztői üzenetek	2282

Lapunk szerdai számát többen reklamálták. E lapszám, miként azt lapunk 82. számának „Vegyesek" rovatában közöltük, azért maradt el, mert nagyhetünk gazdatársadalmi mozgalmai teljesen lekötötték a szerkesztőség munkálkodását. Egyébként lapunk mai és következő számainak bő tartalma kárpótolni fogja az olvasókat.

A magyarországi szövetkezetek szövetsége. A Károlyi Sándor gróf szoborleleplezésével kapcsolatos ünnepségek bevezetéseként az Országos Központi Hitelszövetkezet székházában október 20-án reggel 9 órakor tartotta választó gyülését, amely a Magyar Gazdaszövetség parádi közgyülésekor alakult meg. A választógyülésen *Mailáth* József elnökölt, aki bejelentette, hogy a szövetség alapszabályai jóváhagyást nyertek. *Horváth* János dr. ismertette ezután az erre vonatkozó miniszteri leiratot, majd egyhangulag megválasztották a

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesitő szövetkezetek, valamint földbérlő társaságok létesitésénél és tanácsot ád általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaköröket alakit. Abból a czélból, hogy a földmiveseknek a földvásárlásnál utbaigazitással szolgálhasson, nyilvántartja a földvételi és eladási szándékokat. **Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik,** az jelentse be ezen szándékát a **Magyar Gazdaszövetségnél, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40.**, melynek tagjalehet **minden magyar honpolgár** és a **köz javáért dolgozó minden testület,** ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő **„Magyar Gazdák Szemléje"** vagy a **„Szövetkezés"** czimü hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdijas tagok évi 2 koronával is belépheznek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

szövetség elnökévé *Mailáth* József grófot. Az igazgato-tanács tagjai lettek: *Bernát* István, *Imrédy* Kálmán, *Seidl* Ambrus, *Hajós* József, *Perczel* Ferencz, *Rubinek* Gyula, *Balogh* Elemér, *Wolf* Károly dr., *Mutegovics* Vladimir, *Ivánka* Oszkár, *Poroszkay* Béla, *Baranyay* Géza, *Emődy* József, *Karolyi* Mihály gróf, *Szilassy* Zoltán; a számvizsgaló bizottság tagjaiul: *Wildfeuer* Károly, *Pajor* Ignácz, *Vikár* Béla választattak meg. Elhatározta ezután a közgyülés, hogy a szövetség müködését 1909 január 1-én fogja megkezdeni. Károlyi Mihály gróf, Ivánka Oszkár felszólalása után kimondták, hogy a szövetség belép a Szövetkezetek Nemzetközi Szövetségébe. Mailáth József gróf mondott ezután köszönetet megválasztásáért, majd berekesztette a közgyülést. A közgyülést követő igazgató-tanácsi ülésen alelnökökül egyhangulag *Seidl* Ambrust és *Bernát* Istvánt, igazgatóul pedig *Horváth* János dr.-t választották meg.

Óriás buza czimen emlékezett meg a Köztelek 69. száma Abraham Adams Id ho állambeli farmer csodabuzájáról, amelyet a „Molnárok Lapja" ismertetett. Előttem van éppen egy amerikai gazdasági szaklap, amelynek egy czikke ezen buzával foglalkozik. Elvezetes volna teljes egészében közölnöm azt, mert a mi Hári János bácsiaink tanulhatnának belőle, hogy miképp kell „elvetni a sulykot". Azonban csak a czikk végét közlöm, mert ott a tanulság. W. H. Olin, Colorado állam kisérleti allomásának tanára kisérletezett ezen buzával, melynek eredménye az, hogy az „Alaska"-buza, — amint Adams nevezi az ő állitólagos uj féleségét — teljesen azonos az Amerikában Egyptian, Seven Headed vagy Mummy néven ismert buzával. „Elég most annyi, — irja Olin tanár — hogy az Egyptian, Seven Headed, Mummy, vagy Alaska buza (amely nevek alatt ismeretes a féleség), puha tavaszi buza, amelyet a molnárok nem kivánnak (not desirable to millers) és ahol valamely mennyiségben termelik, a malmok kevesebbet adnak érte. Ahelyett, hogy a molnárok czéljaira nagyon kivánatos buza volna, éppen ellenkezőleg, mert nagy keményitő- és csekély glutintartalma miatt gyenge a minősége. A farmereket figyelmeztetjük, hogy kerüljék ezt a buzát, amint kerülnék a dögvészt. (Farmers are warned to awid this wheat as they would a pestilence)." A Köztelek tehát fején találta birálatával a szeget. *Szafián Lajos.*

Állami csemeték és oltványok. Az állami kertgazdasági tanintézetekben, földmivesiskolákban termelt gazdasági és diszfák, csemeték, oltványok, cserjék, oltóvesszők és füzdugványok eladása körüli ményeiről most teszi közzé a tudnivalókat a földmivelésügyi miniszterium. Ezek szerint a negyvenkét állami intézetben mintegy egymillió darab gyümölcs vadcsemete, mintegy 50,000 darab gazdasági és diszfa, ugyanannyi diszcserje, nagymennyiségü oltvány és cserje eladó. Az I. osztályba sorozott gyümölcsfák ára darabonkint 60 fillér, a gyengébb minőségü 30 fillér, az őszi és kajszinbarackoltvány 40 fill., a cserje db ja 10 fill., az oltóvessző db ja 4 fillér, 1000 db makkcsemete tiz és negyven korona közt váltakozik, a diszfák ára pedig e renként tiz és harminez korona között. A miniszterium egy gazdának 1000 db-nál többet nem ad el. Vételi előjegyzések a faiskolakezelőknél deczember 15 ig fogadtatnak el. A földmivelésügyi miniszter rendeletére lelkészek, tanitók, jegyzők, állami tisztviselők és földmivesgazdák kedvezményes árban kapnak fákat és csemetéket. A folyamodványokat deczember 15-ig kell benyujtani és a főszolgabirónak láttamoznia kell a kért oltvány gyümölcsnem darabszámát feltüntető kimutatást. A községi faiskolák ingyen kapnak magot, csemetét, oltványt, ha ezért 1909 január elsejéig folyamodnak.

Pályázat vinczelléiskolai tanfolyamra. A tapolczai m. kir. vinczelléiskola az 1909. év jan. 1-én kezdődő egyéves tanfolyamra pályázatot hirdet, amely időre a fölvett tanuló teljes ellátásért 312 korona tápdijat köteles fizetni, de a szegényebb sorsuak egész vagy fél tápdijmentességgel is fölvétetnek. A sajátkezüleg irt kérvények a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz czimezve, október hó 30-ig küldendők be a vinczelléiskola igazgatóságához (Tapolcza, Zalam.). A kérvényhez csatolandók: 1. Legalább 16-ik életkor betöltését igazoló keresztlevél, vagy katonakönyv; 2. irni és olvasni tudást igazoló iskolai bizonyitvány; 3. ép, erős, egészséges testalkatot igazoló orvosi bizonyitvány; 4. községi erkölcsi bizonyitvány; 5. a szülők vagy gyám beleegyező nyilatkozata arról, hogy a tápdijat egész évre pontosan fizetni fogják. A nagykoru pályázó ezen kötelező nyilatkozatot maga tartozik kiállitani. 6. A tápdijmentesség kérelmezése esetén a szegénységet hatóságilag igazoló bizonyitvány. A pályázati kérvényben határozottan kifejezendő, hogy a folyamodó egész vagy fél tapdij fizetésével, avagy teljes tápdijmentességgel kéri a fölvételt.

A tejártudósitási hirszolgálat nemzetközi szervezése. Müncheni levelezőnk értesitese szerint a svájczi *Bauernverband* nemzetközi tejártudósitói hirszolgálat szervezésére törekszik, amelynek feladata volna folytonosan megbizható értesitéseket adni:

a) a legfontosabb termelési vidékek takarmánytermeséről,

b) a tejtermelés fejlődésével és feldolgozásának módjáról,

c) a kiviteli kereskedelem alakulásáról,

d) a tej és tejtermékek fogyasztásának mérvéről,

e) a vaj és sajt áralakulásáról,

f) a tejáruról, az egyes termelési vidékeken.

A kivánt adatok kérdőivek utján volnának beszerzendők, amelyek kibocsátását, a beérkezett adatok összeállitását és köztudomásrahozatalát a kezdeményező „Schweizerischer Bauernverband" titkársága végezné. Az adatok beszolgáltatására az érdekelt államok gazdatársadalmi szervezetei kéretnek fel és a magyar gazdatársadalommal való érintkezés szervezése czéljából elsősorban az OMGE. közremüködését kivánja a nevezett Bauernverbandban biztositani. Az OMGE. a kérdést most tanulmányozza és előreláthatólag melegen fogja a kérdéses intézmény létesitését ajánlani.

Kiállitási hirek és állatdijazások. *Állatdijazások Gömörmegyében.* A Gömörkishontvármegyei Gazdasági Egyesület f. é. okt. 25-én *Rimaszombatban* és november hó 1-én *Pelsőczön* szarvasmarha és lódijazást rendez. A dijazásokra felhajthatók a megyebeli tenyésztők szopós borjas tehenei, 1—3 éves üszői, anyakanczák szopós csikaikkal és 1—3 éves kanczacsikók. *Szarvasmarhadijazás Tótmegyeren.* A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület október hó 29-én szarvasmarhadijazást rendez, amelynek dijaira az *érsekujvári* járásban lakó kistenyésztők piros-tarka szarvasmarháikkal versenyezhetnek.

Gőzhajózási hirek. A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhirré teszi, hogy a Vukovár—Ujvidéki vonal n *Opatovácz* ladikállomást kis viz miatt f. é. október hó 19-ével további intézkedésig megszünteti. Továbbá, hogy *Monostorszeg* állomást kis viz miatt f. é. október 14-től kezdve és *Zimnicza* állomást a személyszállitó gőzösök a kikötő elzátonyosodása következtében további intézkedésig nem érintik. Végül, hogy a Száván bekövetkezett rendkivüli kis vizállás következtében a Sabácz—Mitrovicza Bosna—Racsa között járó gőzös f. évi október hó 21-től csak Bosutig közlekedhetik s hogy ennélfogva Bosna—Racsa és Racsa állomásokkal a személy- podgyász- és gyorsáruforgalom további intézkedésig szünetel.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségü országos állatvásárok a vásártartó hatóságoktól beérkezett jelentések szerint *november* havában a következő helyeken tartatnak.

Mezőturon október hó 31 én. Legnagyobb *felhajtás* remélhető sertésből (500), szarvasmarhából (500), lófféléből (400). Tavalyi felhajtás és eladás magyar szarvasmarhából 2054—721, lóból 687—135, juhból 1640—259, sertésből 910—380.

Ujvidéken október 31-én, november 1-én és 2-án. Legnagyobb felhajtás remélhető sertésből, ha addig a sertésvész miatti zár feloldatik (2000), lóból és csikóból (1500), szarvasmarhából (1000—1300). Tavalyi felhajtás és eladás magyar szarvasmarhából 1345—155, lóból 1150—41, juhból 180—73.

Segesváron november 1-én és 2-án. Legnagyobb felhajtas remélhető erdélyi és pinzgaui szarvasmarhából, valamint lóból.

Budapesten november 8-án és 9-én. Legnagyobb felhajtás remélhető nehéz nyugati jobb minőségü kocsislóból és középminőségü fuvaroslovakból.

Szikszón november 8-án és 9-én. Legnagyobb felhajtás remélhető lóból (2—3000), szarvasmarhából (2500—300), juhból (1—2000).

Munkacson november 9-én. Legnagyobb felhajtás remélhető magyar fajta, tarka és borzderes fajta szarvasmarhából és sertésből.

Kiskunhalason november 15-én és 16-án. Legnagyobb felhajtás remélhető lóból (3000), szarvasmarhából (1500), baromfiból (40—50,000).

Huszton november 16-án. Legnagyobb felhajtás remélhető magyar, piros tarka, borzderes és egyéb vegyes fajta szarvasmarhából, sertésből és lóból. Tavalyi felhajtás és eladás t. szarvasmarhából 1795—134, lóból 240—27, sertésből 220—75.

Sopronban november 16-án. Legnagyobb felhajtás remélhető lóból (2,000), sertésből (1200), szarvasmarhából (800).

Szatmárnémetiben november 17-én. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, sertésből és juhból.

Erzsébetvárosban november 17-én.

Lippán november 20, 21 és 22-én. Legnagyobb felhajtás remélhető veres-fehér fajtáju ökrökből, tehénből, tinóból, borjuból, angol és mongalicza fajtáju sertésből, juhból és birkából. Házilagos készitésü *faárukban*: csebrekből, teknőkből, kanalakból.

Temesvárban november 22-én. Legnagyobb felhajtás remélhető lóból, szarvasmarhából és sertésből. Házilagos készitésü *faárukban*: asztalos-, bognár- és kadármunkából.

Zomborban november 22-én és 23-án (22-én állat-, 23-án kirakóvásár). Legnagyobb felhajtás remélhető lóból és szarvasmarhából.

Győrön november 22—24-én. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából (2300) lóból (130).

Ungváron november 23-án.

Bánffy-Hunyadon november 24-én és 25-én. Legnagyobb felhajtás remélhető bivalyból, erdélyi magyarfajta és tarka szarvasmarhából. Házilagos készitésü *faárukban*: villából gereblyéből, cseberből és gabonatartóból.

Csáktornyán november 25-én. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és muraközi faju lovakból.

Nagykőrösön november 25-én és 26-án. Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából (3000), lóból (2000).

Mohácson november 9-én. Legnagyobb felhajtás remélhető sertésből és szarvasmarhából.

Karczagon november 29-én (állat- és kirakodóvásár). Legnagyobb felhajtás remélhető juhból (2—3000), lóból (15000), szarvasmarhából (1200).

Zalaegerszegen november 30-án (kirakodó vásár állatfelhajtással). Legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából (2—2400), lóból (5—600). Hazilagos készitésü *faárukban*: talicskából, falapátból, favillából.

„A góbé a gazdaságban". Humoros gazdasági tárczák. *Második olcsó kiadás.* Ára füzve 1 kor. Utalványon megrendelhető Péterfy Tamás irónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Gazdasági kiállitás. Kisküküllővármegyei G. E. által mult héten rendezett kiállitáson a franczia *Schloesing* a szőlőbetegségek elleni védekező szerek és eszközök, — nagyobb kitüntetés nem állván a jury rendelkezésére — diszoklevéllel lettek kitüntetve. A Schloesing-szerrel ez évben több ezer gazda kitünő eredménynyel kisérletezett a peronoszpora, liszharmat és egyeb szőlő- és kertitermékek betegségei ellen.

Lapunk mai számához csatolva van *Geittner és Rausch* czég prospektusa *nyirógépekről* és különféle gazdasági, valamint háztartasi gépek és czikkekről, melyre különösen felhivjuk olvasóink szives figyelmét.

Parczellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete" üzletmüködési köre kiterjed a parczellázások lebonyolitására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyerészkedést, miért is maga par-

czellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kivánatra elvállalja méltányos munkadij ellenében a parczellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolitását s e czélra megbizottját a helyszinére kiküldi, aki az összes teendők ellátásáról a helyi kivánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parczellázási czélokra az intézet előnyös feltételü kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utcza 2. szám) kivánatra minden felvilágositást megad. Az intézet müködésének előnyei: 1. A lebonyolitás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parczellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárat. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az egyik módozatu kölcsön teljes készpénzzel fizettetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesités. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

NYILTTÉR.*)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

a melynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a **kapásnövényeknek, hereféléknek** és **réteknek**, ugy az **árpának** és **szőlőnek**. Különösen **szegények káliban a homok-** és **tőzegtalajok** és feltétlen szükséges azoknak a kali pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztositja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálisó** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállitási költség miatt legolcsóbban vásárolhatjuk,

A kálitrágyák alkalmazásáról a

Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája

Budapest, VIII., Üllői-ut 38. I. emelet (József-körut sarok) dijtalanul és kötelezettség nélkül nyujt felvilágositást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat dijtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Felhivjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen julius és okt. hónapokban tartatnak meg

Az aukcziókra felküldött és **„Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar"** czimzett gyapjuküldemények MÁV. összes vonalán **tetemes dijkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.**

Bejelentéseket elfogad és mindennemü felvilágositással szolgál

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály—Gyapjuárverések

V. ker., Nádor-utcza 12. sz.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás az őszi vetési munkálatokra, valamint a már bevetett földekre nagyon kedvezőtlen, amennyiben a várva-várt eső még mindig késik, ellenben e helyett hirtelen annyira lehült a levegő, hogy helyenként kisebb havazások is voltak. A répaszedés folyamatban van.

Baja. Tegnap havazott, az éjjel fagy volt, kárt ugyan nem tehetett, de a vetéssel még nagyon elmaradtak.

Debreczen. Az őszi buzavetés a tartós szárazság miatt késleltetve van, a kikelt és a száraz időjárás miatt különben is gyenge vetésben a bagolypille sok kárt okoz. Tengeritermés közepesen felüli volt, a törés befejezve van. A bortermés minőségileg is a legjobb. Október 19-én borult, hüvös idő volt havazással.

Győr. A szárazság még mindig tart és megakadályozza a szükséges mezei munkákat. Egy jó kiadós eső a legközelebbi időben nagyon kellene, mert csak ez esetben van kilátás rá, hogy az őszi vetéseket befejezhetjük.

Kassa. Vasárnap óta egész téli idő van itt és a vidéken, tegnap és ma havazik, keddtől szerdára erős fagy volt, káposzta, répa, kerti vetemények mind elfagytak.

Léva. Az időjárás két nap óta hideg havas; a gazdasági munkálatokra nem alkalmas, mert a vetést hátráltatja. Még sok czukor- és takarmányrépa van a földben, annak betakaritása jó időt kiván, eső nagyon, de nagyon kivánatos volna.

Losonez. Két napja havazik, az elvetett őszi még kevés.

Miskolez. Egész a mult szombatig szép őszi napok voltak, hanem vasárnap és hétfőn nagyon szeles volt. Kedd és szerdán pedig éjjel és nappal szünet nélkül havazott, 4—5 cm.-nyi hó is volt védett helyen. A legutóbbi jó időkig a föld csak száradt, széltől kiszikkadt s ezért kevés ember tudott a kemény rögben szántani.

Nagybeeskerek. Majdnem egész héten száraz, enyhe időjárás volt, a legutóbbi két napon egyszerre hidegebb idő állt be és tegnap gyergén, de egész nap havazott. A folytonos szárazság következtében a gabonavetés nagyon megakadt.

Nagykanizsa. Hideg állt be, téles idő van, csekély csőzés is volt, de nem elegendő, hogy a szántást és vetést kellően be lehessen fejezni.

Nagyszeben. Folyó hó 13-ától esős, hüvös idő jár, a havasok már hóval vannak fedve. A mezei munkák nagyobb része be van fejezve. A vetések szépen kelnek.

N.-Szentmihály. Az éjjel meglehetős esőnk érkezett, most is permetezik, ami által az időszerü munkálatok előnyösebben végezhetők. Az éjszakák hüvösek. A tengeriszár behordásával készen vagyunk. A vetések hiányosan keltek, de most már remélni lehet, hogy hamarosan javulni fognak.

N.-Várad. F. hó 19-én hideg eső esett, 19-én és 20-án éjjel fagyott és havazott. Általában hüvös, borult idő van.

Nyitra. Az időjárás hétfő óta hideg, téli. Hétfőn esett, ma pedig havazott. A hétfői eső semmit sem használt, mert csak a port verte el s igy a vetési munkálatok nehezen lehetnek e hó végéig befejezve. A kilátások a jövő évi gabonatermésre igen rosszak.

Pancsova. A buzavetés a szárazság daczára javában folyik, tegnapelőtt volt ugyan némi eső, de ez még nagyon kevés. Kártól egyelőre nem kell tartani, miután egerek nincsenek.

Sopron. Az őszi vetési munkálatok a tartós szárazság folytán és a beállott nagy fagyok miatt szünetelnek. Éjjelenként fagy. A szüretelés a kedvezőtlen időjárás folytán is már csak lassan halad.

Szatmár. Hétfőn, azaz 19-én a derült enyhe időjárást egyszerre hideg szeles váltotta fel s egész nap és egész éjjel havazott, tegnap az idő nem változott s ma reggelre erős fagy volt s délelőtt 10 órakor ujra kezdett a hó szállongani. Minthogy a hidegben a hó nem olvad, ha az időjárás nem változik, temérdek kárt fog okozni, mert a répák nagyrésze a földben s a szőlők háromnegyedrésze még tőkén van.

Szolnok. Időjárás hideg, havazás; gazdasági munkálat szántás és vetés.

Temesvár. Az időjárás a vegetáczióra kedvezőre fordult, amennyiben tegnap jó esőnk volt. Ma havazott, miáltal a hőmérséklet alább szállott.

Verseez. A bevetett rozs és őszi árpa szépen kelt ki és jól fejlődik. A buzavetés nagyban halad. A szántás meglehetős, de a föld nagyon göröngyös, ugy, hogy vetőgépek nehezen alkalmazhatók.

Zalaegerszeg. Az időjárás hüvös, borult. A napokban esett eső régi hiányt pótolt. A szüretelések még egyre folynak. Az eredmények ugy mennyiségileg, mint minőségileg kiválók.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* gabonaosztályának tudósitása a *„Köztelek"* részére.)

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1908. október 23.

Az őszi határidők lebonyolitása az utolsó stádiumban váratlan jelenségeket hoz felszinre, alkalmas felmondási anyag hiányában az októberi buza 25 koronás árat ért el. Ellentétben ezzel a tavaszra szállitandó 60 fillérrel maradt el és 24·40 K. mellett jegyeztetik.

Készáru husz fillérrel drágult, épp igy rozs is, melynél 19·50 K. a legmagasabb árérték Budapest paritásban.

Árpa szilárd takarmányáru 16·10 K.-ig kelt el.

Tengeri ó-áruban nem került forgalomba, uj egészséges áru 14 korona mellett talál vevőkre.

Zab változatlan, jobb árakat csupán elsőrendüekért fizetnek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 25 K. 20 f. felső, 100 mm. 90 k. 25 K. 10 f., 400 mm. 80 k. 25 K. 05 f., 00 mm. 80 k. 25 K. — f., 600 mm. 80 k. 24 K. 95 f., 400 mm. 79·5 k. 25 K. — f., 500 mm. 79 k. 25 K. 20 f., 1300 mm. 79 k. 24 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 24 K. 80 f., 100 mm. 78·5 k. 24 K. 50 f. felső, 1500 mm. 78 k. 24 K. 50 f., 300 mm. 78 k. 24 K. 70 f., 200 mm. 78 k. 24 K. — f. hibás, 100 mm 77 k. 22 K. — f. felső dohos üszkös, 300 mm. 76 k 24 K. 30 f

Pestvidéki: 125 mm. 78·5 k. 24 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 60 f., 300 mm. 76·5 k. 24 K. 50 f., 100 mm. 76·5 k. 24 K. — f., 300 mm. 75 k. 23 K. — f.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 79 k. 24 K. 60 f., 300 mm. 78 k. 24 K. 40 f., 200 mm. 78 k. 24 K. 60 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 20 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 05 f. hibás, 100 mm. 76·5 k. 24 K. — f.

Bácskai: 100 mm. 80 k. 25 K. 05 f., 4000 mm. 77·3 k. 24 K. 65 f., 100 mm. 76·9 k. 24 K. 10 f.

Rozs: 400 mm. 19 K. 60 f., 400 mm. 19 K. 55 f., 400 mm. 19 K. 50 f., 100 mm. 19 K. 50 f., 300 mm. 19 K. 45 f., kpf., 400 mm. 19 K. 45 f., 1550 mm. 19 K. 30 f., 350 mm. 19 K. 45 f. kpf.

Árpa: 200 mm. 19 K. 95 f. kpf.

Zab: 200 mm. 17 K. 20 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	25·— K.
„ 1909. áprilisra	24·40 „
Rozs októberre	20·— „
„ 1909. áprilisra	20·44 „
Zab októberre	16·50 „
„ 1909. áprilisra	17·05 „
Tengeri 1909. májusra	15·10 „

Vetőmagvak.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek" részére.)

Lucernamag irányzata változatlanul csendes. A külföldi megbizások hiánya a vételkedvet csökkenti ugyan, azonban a kinálat is tartózkodó. A cséplést a száraz időjárás folytán már legnagyobbrészt befejezték s igy az áru zöme már piaczra került.

Lóheremag. Kész árut még mindig alig kinálnak s igy az üzlet nem fejlődhetett ki. Külföldön továbbra is lanyha irányzatot követ s főleg Franciaország ajánlatai rendkivül olcsók, ugy, hogy daczára a 8 korona vámnak és magas szállitási dijnak, mégis több tétel talált már nálunk is elhelyezésre, ugyszintén Ausztriában is.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag nagyarankás	100—110
„ arankamentesitésre alkalmas	124—134
Luczernamag szép sárga szinü	124—130
„ kereskedelmi áru	106—120
Biborheremag	38— 40
Csomós ebir	150—170
Muharmag	17— 18
Vörös köles	14— 15
Fehér köles	20— 22
Mák	40— 41
Baltaczim mag	40— 42

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom állandóan élénk és jó vételkedv mellett az árak szilárdan a legutóbbi jegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomitott szesz adózva nagyban 181—182 K., adózatlanul 62—63 K.

Élesztőszesz adózva 180—180·50 korona, adózatlanul 61—61·50 K. azonnali és október—deczemberi szállitásra.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 50·50—52 K. jegyeztetik.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kinálat gyér volt és minthogy a vételkedv állandóan élénk, ugy a kinált tételek 56·50—57 K. keltek el, uj termelési időszakban szállitva.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59—60 K.

Bécsi jegyzés 61·40—62·— K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban koronákban
Kontingens nyersszesz	59·—— 60.—
Finomitott szesz adózva	181·——182·—
„ „ adózatlan	62·—— 63.—
Élesztőszesz adózva	180·——180·50
„ adózatlan	61·—— 61·50
Nyersszesz adózva	179·——179·50
Denaturált szesz	50·50— 51·50

(Az adózott szesz a 20 korona pótadóval együtt értendő.)

Az üzlet alapirányzata változatlan szilárd és egyelőre olcsóbb áraktól tartani nem kell.

Magyar vidéki piaczok árjegyzései.

1908. október 22-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya sárga	Burgonya rózsa	Vaj I.	Vaj II.	Tojás	Húsárak: Vágott hus kilogramm fillérekben: marhahus I.	marhahus II.	borjuhus I.	borjuhus II.	sertéshus I.	sertéshus II.	birkahus	Élősuly mm. koronákban: marhahus I.	marhahus II.	borjuhus I.	borjuhus II.	sertéshus I.	sertéshus II.
	100 kilogrammonként korona értékben									100 db														
Arad	23·40	17·80	14·60	14·60	12·40	6·—	6·50	320	—	5·50	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70
Baja	23·40	18·60	15·20	14·80	12·40	6·—	6·—	260	200	5·—	116	108	120	112	112	104	88	52	48	76	70	96	90
Balassa-Gyarmat	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	23·—	17·—	15·—	16·—	12·—	7·—	8·—	400	280	6·60	128	120	160	120	168	160	88	70	60	86	72	104	96
Eszék	23·—	18·40	—·—	15·—	14·60	12·—	14·—	260	220	7·—	136	104	140	128	140	128	104	60	44	64	54	104	90
Győr	23·90	19·80	16·40	17·—	15·60	8·—	6·—	260	240	8·—	156	144	160	140	144	136	80	76	68	94	84	108	—
Kaposvár	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassa	22·—	18·60	16·50	15·—	16·—	4·—	4·80	300	—	6·—	136	120	140	130	140	130	90	62	58	80	78	78	74
Léva	22·40	19·—	16·80	16·20	16·—	6·—	6·—	280	220	6·—	120	112	144	120	140	130	96	70	62	72	64	100	92
Losoncz	22·40	18·20	16·80	16·—	18·50	5·50	6·50	200	160	7·—	112	104	144	133	136	—	64	72	58	90	80	120	110
Miskolcz	23·50	17·30	14·—	14·60	12·40	5·—	6·—	300	—	8·—	88	—	160	—	140	—	60	60	56	110	—	106	—
Nagybecskerek	23·40	19·—	14·20	14·80	12·20	9·60	9·20	304	200	6·50	120	112	144	136	144	136	68	58	54	78	70	90	82
Nagykanizsa	22·60	18·50	16·10	16·—	13·80	7·20	7·60	280	240	5·50	150	128	160	138	150	136	80	80	58	84	74	104	98
Nagyszeben	21·50	18·—	14·50	14·—	17·—	3·50	7·—	320	200	7·—	140	100	100	80	140	120	88	60	50	40	32	92	84
Nagyszentmiklós	22·70	17·—	14·40	14·—	12·40	10·—	10·—	240	200	5·60	104	100	136	—	130	—	80	80	70	85	—	100	—
Nagyvárad	22·—	17·20	14·60	14·60	11·50	8·—	8·—	320	200	7·—	104	96	180	140	152	144	80	80	56	—	—	124	120
Nyiregyháza	21·80	19·60	14·80	16·—	13·50	6·—	6·20	200	—	7·50	136	120	136	120	144	136	96	65	58	70	60	124	116
Nyitra	22·—	18·80	16·40	16·—	15·—	8·—	7·—	280	200	5·—	136	120	168	144	136	104	112	72	64	80	72	104	96
Pancsova	23·—	—·—	14·60	15·20	12·40	9·—	10·—	280	260	6·—	120	112	160	140	140	128	68	64	52	88	84	92	88
Pápa	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	22·—	17·50	15·20	14·20	13·60	5·—	5·30	270	230	7·50	120	112	136	128	144	104	96	—	—	84	80	92	88
Sopron	23·70	19·60	17·20	—·—	17·20	8·—	8·—	300	240	9·—	160	120	220	140	210	164	—	82	62	94	84	110	86
Szatmár	21·—	17·60	14·40	13·—	15·—	5·20	5·40	230	220	6·—	120	112	144	136	128	120	—	—	—	—	—	—	—
Szombathely	23·40	19·60	17·—	17·20	—·—	6·—	5·—	360	260	7·60	140	120	160	140	146	130	—	66	60	70	62	100	80
Szolnok	23·—	—·—	14·—	14·80	16·80	—·—	6·—	220	200	6·50	98	—	140	—	148	—	120	56	—	62	—	100	—
Temesvár	23·20	18·—	14·60	14·50	12·80	4·80	6·—	—	—	5·—	120	—	180	—	152	—	—	90	—	100	—	92	—
Uj-Arad	23·—	17·70	14·50	14·50	12·30	5·50	6·—	300	—	5·—	104	96	144	120	136	120	104	50	40	60	45	80	65
Versecz	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalaegerszeg	22·80	18·50	17·—	16·—	16·—	7·—	6·—	300	250	7·—	120	104	140	120	140	120	—	54	50	68	60	110	96
Zenta	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—	—	—	—·—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nemzetközi gabonapiacz 1908. október 17-től 1908. október 24-ig.

	Kelet	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicagó	Buenos-Ayres	Odessza
		Effektiv árak									
Buza	Október. 23	24 65	20 39[1]	26·—	25·—	25 96	22 —	20 26	18 44	17 91	20 19
	16	24·40	20·56[1]	26 —	25·—	25·96	21·74	20·24	18·42	18 92	20 50
Rozs	23	19·85	—·—	20·70	21·20	21 24	16·88	—·—	—·—	—·—	16 74
	16	19 70	—·—	20 75	21·20	21·24	16 76	—·—	—·—	— —	16 95
Zab	23	17 15	—·—	18 31	16 90	20 65	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
	16	17·05	—·—	18 40	17 20	20·65	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Tengeri	23	17 80	15·64	18 70	17·50	20 90	—·—	14 68	12 58	12 93	—·—
	16	17·90	15 86	18·70	17·30	20·90	—·—	14 70	12 48	12 93	— —
Árpa	23	16·20	—·—	20 60	20 50	25 34	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
	16	16 —	—·—	20 60	20 50	25·34	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—

Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicagó
	Határidős árak				
Okt.	24 32	20·27[2]	—·—	22 34[1a]	18 44
Nov.	24·40[3]	19·83[2b]	24 16[3]	22·10	19 08[2]
Okt.	23·70	20 29[3]	23·96	22 30[1a]	18 42
Nov.	24 02[3]	19 63[2b]	23·84[2]	22·—	19 02[2]
Okt.	19 48	—·—	20 44	16 76[1a]	—·—
Nov.	20·46[3]	—·—	20·90[2]	16 66	—·—
Okt.	19 30	—·—	—·—	16 76[1a]	—·—
Nov.	19 93[3]	—·—	20 68[2]	16·58	— —
Okt.	—·—	—·—	19 38	—·—	—·—
Nov.	17·10[3]	—·—	19 58[2]	—·—	—·—
Okt.	16 38	—·—	19·32	—·—	—·—
Nov.	16 90[3]	—·—	19 64[2]	—·—	—·—
Okt.	—·—	15·10[2]	18 78	—·—	12 58
Nov.	15·16[4]	14 85[2a]	17·50[2]	—·—	—·—
Okt.	14·86[4]	15·34[2]	18·52	—·—	12 48
Nov.	—·—	15 02[2a]	17·76[2]	—·—	—·—

Jegyzet: [1]) Red winter II.
[1a]) nov.—feb. [2]) decz. [2a]) január.
[2b]) márcz. [3]) ápr. [4]) május.

Fennáll 1873. óta
Istálló, Magtár
és mindennemű
Gazdasági
épületfödémet
a legolcsóbb
Tűzbiztos
és örökké tartó
Vasbetonból
építeünk.
Tervet, költségvetést ingyen készít:
RELLA N. és unokaöcscse
Budapest, IX., Ráday-utca 25.
Telefon 69—77.
Üveggel bélelt vasbetétes szemestárdák és tartályok, vasbetétes pincék.

Gazdasági áruszükségleti czikkek.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* áruosztályának jelentése a „*Köztelek*“ részére.)

Zsiradékok Az üzlet az utolsó jelentési időszakban lényegesen megváltozott. Az előző hetek szilárd irányzatát sokkal nyugodtabb hangulat követte, s az árak, az élénkebb kinálat, s a vevők tartózkodása következtében, visszamentek.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb, kocsirakományok vételénél, nehéz minőségü	119—120 K.
Könnyebb minőségü	116—117 „
I. r. perzselt (parasztt) szalonna	119—120 „
I. r. pestvárosi disznózsir, nagy hordókban 100 kg.-ként minden levonás nélkül.	144—145 „

Chilisalétrom.

Az irányzat változatlan, üzletek csak szórványosan jönnek létre. Az árak a következők:

1908.	folyó év okt. szállításra	9·10	márka
	„ „ nov. szállításra	9·15	„
	„ „ decz. szállításra	9·25	„
1909.	jövő évi jan. szállításra	9·32½	„
	„ „ febr.—márcz. száll.	9·47½	„
	„ „ márcz. szállításra	9·52½	„
	„ „ ápr szállításra	9·47½	„
	„ „ máj. szállításra	9·32½	„
1910.	február—márcz. szállításra	9·70	„

Luiza gőzmalom r.-t jelentése a „*Köztelek*“ részére. Budapest, 1908. október 22-én. Netto-árak 50 kg.-kint Budapesten, elegysuly tiszta sulyként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	18·50	18·10	17·70	17·30	16·90	16·50	15·90	14·90

7½	7¾	8	Korpa:	F.	G.
12·90	10·90	8·10	Ár korona:	6·20	6·20

Rozslisztárak:

0	0/I	I	WR	II	II/b	III	IV
K.: 16·20	15·80	15·40	15·10	14·70	13·60	12·90	9·30

KK
6·70

Liszt, őrlemény és abraktakarmányok.

(A *Magyar Mezőgazdák Szövetkezete* erőtakarmány-osztályának jelentése a „*Köztelek*“ részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysuly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	36·40	35·60	34·80	24·—	33·40	32·60	31·60	29·20

7½	7¾	8
26·—	20·40	15·60

Rozslisztárak:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	32·60	31·80	31·—	30·40	—·—	28·—	26·—

A többi abraktakarmányczikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Finom korpa 1908. okt száll.	11·30—11·40
Goromba „ „ „	11·50—11·60
Finom korpa 1908 okt.—decz. szállításra	11·40—11·50
Goromba „ „ „ „	11·50—11·60
Finom korpa 1909. jan.—május száll.	11·90—12·—
Goromba „ 1909. „ „ „	11·90—12·—
Rozskorpa	11·80—11·90
Árpadara és árpadercze	13·50—13·60
Malomkonkoly	13·20—13·30
Budapesti gyári repczepogácsa	14·50—14·70
Derby melassze ab Hatvan v. Pozsony	11·40—11·50
Szárított moslék zsák nélkül	13·50—13·70
Malátacsira „ „	13·90—14·10
Szárított répaszelet „ „ ab állomások	13·50—13·70
Szörplé 48—50% czukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	9·50—9·60

Élelmiczikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete jelentése 1908. október 23-án.

Hirtelen, minden átmenet nélkül jött a hideg ugyszólván a nyárból léptünk közvetlenül a télbe. Ez meglepetést okozott azoknak, kik egyes czikkekben még nem fedezték téli szükségletüket; különösen áll ez a burgonyára, hagymára, mindenki szükségletét még az esetleges erősebb fagyok beálita előtt fedezni, mi az árak szilárdulását idézte elő. Fokozóbb a kereslet vágott baromfifélékben, libában kacsában, melyek felküldését ajánljuk. Füstölt árukban is megfelelő érdeklődés mutatkozik. A szőlőszezon már a végét járja. Kereslet nincsen. Vaj változatlan. Vad állandóan kedvezően elhelyezhető. ajánljuk nyul, szarvas mind gyakoribb felküldését. Tojás igen szilárd, a hőzataluk semmivel egyenlők, mig a kereslet élénk.

Mai árak:

Husnemüek: vidéki marhahus hátulja 1·20—1·40 K., eleje — 96—1·08 K., vidéki borju bőrben, hosszan mérve, sulylevonás nélkül 1·08—1·20 K., helybeli borjuhus 1·20—1·28 K., sertéshus szalonnával 1·24—1·30 K., lehuzott sertés 1·16—1·28 K., szalonna friss 1·24—1·28 K., szalonna sózott 1·16—1·20 K., szalonna füstölt 1·36—1·48 K., olvasztani való 1·32—1·36 K., háj 1·40—1·44 K., sertészsir 1·44—1·50 K. kg.-ként. Füstölthus (vidéki) kg.-ja 1·60—1·80 K., hazai sonka 1·80—2·— K., szalámi magyar 3·20—4·— K., szalámi nyári 1·20—1·40 K., bárány párja —·——·— K.-ig.

Vad: őz 1·80—2·— K., szarvas 0·70—0·80 K., vaddisznó 80—1·— K. kg.-ként egészben, nyul nagy 2·80—3·— K., nyul süldő 1·80—2·— K., fogoly 0·80—1·20 K., fáczán 3·——3·20 K., erdei szalonka 0·——0·— K., dámvad 0·80—0·90 K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötegje 0·—0·—K.

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1·40—2·— K., sütni való 2·——2·60 K., liba fiatal 5·——7·— K., kacsa sovány 2·80—3·60 K., kacsa hizott 5·——6·— K., lud hizott 10·——14·— K., tyuk 3·20—4·— K., pulyka 5·——6·— K., élő sovány liba ——— K. páronként. Vágott szépen tisztitott baromfi, hizott lud 1·30—1·40 K., hizott rucza 1·40—1·50 K., hizott pulyka 1·30—1·50 K., levestyuk 1·30—1·50 K., pulyka sovány 0·——0·— K. kg.-ként. Poulard 1·80—2·— K., gyöngytyuk —·——·— K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (czentrifugált) I. 2·——2·20 K., II. 1·80—2·— F., főzővaj (köpült) 1·40—1·70 K., tehénturó 10—20 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállithatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 5·60—6·40 K., rózsa 5·——6·— K., fehér 4·40—4·80 K., kifli 8·—12·— K., sárgarépa 100 db 8—10 K., petrezselyem 8—12 K., vörösbagyma makói 17·——18·— K., vörösbagyma közönséges hazai 8·——10·— K., fokhagyma 30—40 K., káposzta 5—6 K. 100 fej. Burgonya, uj 0·——0·— K. Kalarábé 0·——0·— K. 100 db, spárga solo 0·——0·— K., közép 0·—0·— K., levesspárga 0·——0·— K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0·——0·— K., kifejtett 0·——0·— K., zöldborsó, hüvelyes 0·——0·— K., kifejtett 0·——0·— K., paradicsom 16—20 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0·——0·— K., eczetbe 1·20—2·— K., savanyitani 2·——2·10 K. 100 db-ként Paraj 0·——·— K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő madelaina 26—30 fillér, érett chasselas ——— fillér kg.-ként. Alma: elsőrendü áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbálint, batul stb.) 0·20—0·30, másodrendü —·14—·18, harmadrendü apró áru 06—12 K., körte elsőrendü 0·40—0·80 K., másodrendü 30—40 K. q.-ként. Dió I. 36—40, II. 28—34 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye ——— K., kantalup ——— K., turkesztan ——— K. 100 kg.-ként. Veres szilva —— K., ringló ——— K. 100 kg.-ként.

Vegyesáruk: Bor és szeszes italokat minőség szerint különféle árakon értékesitünk. Méz 94—1·0 fill. kg.-ként. (A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesitési ügyben is ad felvilágositást.) Gyümölcsiz 0·——0·— fillér kg.-ként. Gomba száritott 2·50—3·— K., szappan ——— fill., lencse (erdélyi) ——— K., bab apró ——— K., nagyszemü ——— K., lencse ——— K. 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 98—100 K., erdélyi apróbb áru 97—98 K. eredeti ládánként (1440 db).

Budapesti lóvásár.

1908 október 22.

Fölhajtatott:		Árak drb.-kint korona
Jobb minőségü hátasló	— drb	———
Könnyü kocsiló (jukker)	50 „	230—300
Nehéz „ (hintós)	10 „	380—500
Igás kocsiló (nyugati ver)	40 „	———
Ponny	— „	———
Fuvaroslovak	200 „	150—275
Parasztlovak	300 „	40—200
Alárendelt minőség	69 „	20—80
Összesen	669 drb	
Eladatlan maradt	289 drb	

Irányzat: közép. Székesfőv. lóvágóhidra vett 49 db, 60 K.-tól 104 K.-ig.

Budapesti juhvásár.

1908 október 19.

Felhajtatott:

Magyarországból	3517 drb juh — drb kecske
Szerbiából	— „ bárány — „ kecske
Összesen	3517 drb juh — drb kecske

Arak

(kilogrammonként élősulyban, korona értékben).

		per kgr.	páronként
Hizott ürü	drb	42—48 fill.	37—46 kor.
Feljavitott juhok	„	34—38 „	27—32 „
Kiverő juhok (anya)	„	30—44 „	15—35 „
Kisorolt kosok	„	——— „	24—40 „
Bárányok	„	——— „	——— „
Kecskék	„	——— „	——— „
Durva szőrü	„	34—42 „	24—30 „

Irányzat: lanyha volt, az árak 2—4 fillérrel emelkedtek kg.-ként,

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1908 október 22

Fölhozatott:		Árak (kilogrammonként élő sulyban fillérekben.) I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju	277 drb	92—100	80—90
„ rugott „	— „	———	———
Ausztriából élő borju	— „	———	———
Galicziából rugott borju	— „	———	———
Magyarországból élő bárány	— „	———	———
„ leszürt „	— „	———	———
Összesen:	277 drb		

Eladatlan maradt 15 db élő borju, — db rugott borju.

Irányzat: az árak változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

1908 október 22.

Fölhajtás összege:

Uj felhajtás	2697 drb
Mult vásárról visszamaradt	199 „
Veszteglőből szerb	— „
Összeg	2896 drb
Eladatlan maradt	77 „

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	1394 drb
Magyar tarka	1327 „
Magyar bivaly	— „
Horvátorsz. marhák	50 „
Boszniai marhák	125 „
Összeg	2896 „

Minőség szerint:

Elsőrendü hizott	96 drb
Másodrendü „	2342 „
Alárendelt minőség	265 „
Növendékmarha	60 „
Bivaly	133 „
Összeg	2896 drb

Nem szerint:

Bika	338 drb
Ökör	1880 „
Tehén	678 „
Növendék-bivaly	— „
Összeg	2896 drb

Arak

(100 kilogr.-kint élősulyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1908. október 8.	I. rendü	II. rendü	III. rendü
Magyar hizott ökör	72—82	60—70	48—58
Tarka hizott ökör	76—88	64—74	50—62
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	64—80	58—68	48—58
Bika	56—70	40—54	—
Növendékmarha	—	40—60	—
Bivaly	—	32—42	—

Irányzat: lanyha, az árak változatlanok.

Budapest ferenczvárosi zárt sertésvásár.

1908 október 22.

Heti felhajtás összege	Érkezett waggon	Érkezett összesen darab	Sertésközvágóhidra elszállittatott	Eladatlanul maradt
október 16-tól október 22-ig	185	7536	6755	781

Nap	Napi árak fillérben: Öreg nehéz páronként 280—350	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220—300 kg.	Könnyü 220 kg.	Husos fajta
1) okt. 16.	98—102	—	—	—	—
okt. 22.	96—98	103—104	—	—	—
2) okt. 16.	—	115—126	116—128	14—128	—
okt. 22.	—	120—127	18—125	22—128	—

1) Az árak élősulyban levonás nélkül értendők.

2) Az árak élősulyban páronként 45 kg. élősuly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: közepes. Az árak változatlanok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizlaló telepének jelentése a „*Köztelek*“ részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nehéz	(páronkint 400 kg. felül	———	fillérig
Öreg közép	„ 300—400 „	———	„
Fiatal nehéz	„ 320 kg. feletti suly	121—122	„
„ közép	„ 250—300 kg.	122—123	„
Fiatal könnyü	„ 250 kg.-ig	123—125	fillérig
„ „	„ 251—300 kg.-ig	———	„
Szerbiai nehéz	„ 260 kg. feletti	———	„
„ közép	„ 240—260 kg.	———	„
„ könnyü	„ 240 kg. terjedő sulyban	——	„

Árak élősulyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: változatlan.

Soványsertés-árak.

(Bredeth tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszinház-utcza 23., a „Köztelek" részére.)

1908 október 21

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60—100	120—116
„ „	100—120	116—116
„ „	120—160	116 112
„ „	160—200	112—108
Sertésvészen át nem ment ...	60—100	70— 80
„ „ „ ...	100—120	80— 90
„ „ „ ...	120—160	90— 96
„ „ „ ...	160—200	96—100

Irányzat: lanyha.

Bécsi szurómarhavásár.

1908 október 22.

Fölhozatal:		Árak (kilogrammonként fillérekben tiezta sulyban I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju	— drb	—	—
„ leölt „	279 „	24—140	106 120
Ausztriából élő borju	90 „	—	—
„ leölt „	4389 „	124—140	103—120
Magyarországból leölt bárány	— „	18—36	K. párja
Ausztriából leölt „	97 „	18—36	K. párja
Magyarországból leölt sertés	— „	108—124	zsirsert.
Ausztriából „ „	1382 „	106—128	hussert.
Magyarországból leölt juh	150 „	64—92	—
Ausztriából „ „	649 „	64 92	—

Összesen: 7036 drb

Irányzat: szilárd, prima borju 6—8 fillér, összes többi minőség 8—12 fillérrel drágább. Többi változatlan.

Bécsi juhvásár.

1908. október 22

Fölhajtás	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	4009	Angol husos ürük	—
Galicziából	—	Elsőr. hiz ürü	44—53
Osztrák tartományokból	—	Gyapjas	—
Összesen	4009	Középm. hizott ürü	36—42
		Nyirott juh	—

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősulyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: lanyha, mult heti árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

1908. október 20

Fölhajtás: Minőség szerint:	drb	Származás szerint:	drb
Hussertés	8069	Magyarországból husos	2500
Zsirsertés	10163	Magyarországból zsirfajta	9419
Összesen	18232	Galicziából	6249
		Osztr. tartományokból	64
		Olaszországból	—
Eladatlan maradt	3300	Összesen	18232

Árak: (kilogrammonként élősulyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendü magyar zsirsertés	104—106 kiv. 107
Középsertés	93—103
Öreg sertés	94—100
Könnyü és szedett sertés	90— 98
Süldő (lengyel, erdélyi)	80—112 kiv. 116

Irányzat: igen lanyha, zsirsertés 6—7 fillérrel, hussertés 6—10 fillérrel olcsóbb.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 október 21-én.

A betegség neme	Fertőzve volt		Mult heti állapot		Mult évi állapot	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	255	285	260	295	280	311
Veszettség	318	335	313	327	125	126
Takonykór	47	48	46	47	37	37
Száj- és körömfájás	24	217	20	174	291	2486
Juhhimlő	51	83	50	83	36	175
Ivarsz. hóly. kiütés	18	55	16	53	18	47
Tenyészbénaság	—	—	—	—	—	—
Rühkór	113	212	123	201	162	320
Sertésorbánc	447	1518	469	1694	421	1398
Bivalyvész	15	43	17	53	15	21
Sertésvész	880	3925	921	4139	1117	4777

Ausztriában 1908. év október hó 14-én fertőzve volt: veszettséggel 26 k 29 u, takonykórral 8 k 8 u, rag. száj- és körömfájással 29 k 549 u, sertésvésszel 132 k 291 u.

Németországban 1908. év szept. 30-án fertőzve volt: takonykórral 34 k 45 u, rag. száj- és körömfájással 46 k 107 u, sertésv. 1196 k 1539 u, rag. tüdőlobbal 5 k 5 u.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Okt.	28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Herczeg Borbála és társa	225108
Okt.	29.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gábor Anna	68730
Okt.	29.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gr. Niczky Ladányi Miklósné	122447
Okt.	30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gönczi Pál	67826
Okt.	31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Mahr Ignácz Ferencz	117392
Okt.	31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Spitzer Jakab	102 09
Nov.	2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Hegyesi Miksa	397474
Nov.	3.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Nikora József	92653
Nov.	5.	Gyulafehérvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Özv. Totoján Györgyné	58598
Nov.	5.	Sz.-németi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Baka Zsuzsanna	57550
Nov.	6.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kármán Lajos	211546
Nov.	10.	Nagyváradi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Knapp Lajos	133978
Nov.	13.	Zombori kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dr. Kronits István	79029
Nov.	14.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Liptay Jánosné	199252
Nov.	16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kulcsár Béláné	91586
Nov.	19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Pollák Manó	189688
Decz.	3.	Topolyai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Kriszháber Adolf	57396
Decz.	22.	Dévai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Lázár Ádám	74815
Decz.	22.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Tabak Pál	63022
Decz.	28.	Zombori kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dr. Kronits István	132096

Szerkesztői üzenetek.

J. testv., *Szamosdob. Borsos-györi bérgazdaság.* Tyukjait valószinüleg a baromfi-kolera pusztitja, bár mi azt itt leirásából határozottan meg nem állapithatjuk. Tessék tehát a betegséget az állami állatorvossal biztosan megállapittatni és akkor majd adhatunk tanácsot a gyógykezelésről. Ha csakugyan baromfi-kolera pusztit, ugy figyelmébe ajánljuk a lapunk jövő szombati számában megjelenő „A baromfi-kolera elleni védekezésről" czimü czikket, mely e betegség ellen biztos szérumot ismertet.

H. J., *Budapest.* Előttünk teljesen ismeretlen terményeknek mi reklámot nem csinálhatunk. Tessék a kérdéses növényi élelmiszer nevét, készitési módját, tápláló hatását és értékesitésének lehetőségét egy szakczikkben ismertetni. Ha ez ismertetés biztos adatokon alapul, ugy azt készséggel közöljük és akkor esetleg vállalkozó is akadhat annak nagybani termelésére és értékesitésére. Titokzatosság homályába burkolódzó előadása alapján azonban aligha fogja bárki is pénzét az ilyen kétes vállalkozásra koczkáztatni.

G. S., *Pa-Szenttamás.* A czukorrépaszedő munkások szerződtetésére vonatkozó kérdésével tessék a megyéjebeli gazdasági egyesülethez fordulni, mert mi nem ismerhetjük a helyi munkásviszonyokat. E kérdésével azonban erősen megkésett, mert a munkások szerződtetéséről már legalább is szeptember hó elején kellett volna gondoskodnia. — A levágott leveles czukorrépafejből, szecskázva és törekkel keverve, az ökrökkel naponkint és darabonkint 10—15 kg.-ot bátran etethet, de amellett szénát is kell adagolnia. — Ugyanazt szecskázva és törekkel keverve bevermelés utján raktározhatja el téli takarmányul, legalább is két méter fenékszélességü gödrökbe. A gödör esetleg 2 méterre vagy annál többre is mélyithető, ha a felfakadó talajviztől nincs mit tartania. Minél tágasabb a gödör, annál csekélyebb a veszteség. — A zsombolyázást nem ajánljuk, mert a szecskázott takarmányból bajos dolog megfelelő nagyságu kazlakat készitени. A bevermelési eljárásról Cselkó István „Takarmányozástana" ád részletes felvilágositást. Megrendelhető a „Pátria" r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám alatt). Ára 10 korona.

H. A. OMGE. tag. A dolog természete hozza magával, hogy kérdéseire nem a levélszekrényben, hanem itt kell válaszolnunk.

1. Hogy az átvett szalmanemüeket mennyiség szerinti mértékben avagy érték szerinti mennyiségben kell-e megtéritenie, arról a szerződésnek okvetlenül intézkedni kell. Minthogy ennek szószerinti szövegét nem közölte, mi ebben véleményt nem mondhatunk.

2. Ez üzemtani kérdés, amelyre más helyütt kap választ.

3. Ha a haszonbérbeadó a javitások megtételét egyenesen megtagadta, a tatarozási átalány fejében fölvett összeget visszatériteni köteles, mert ellenérték nélkül nincsen szolgáltatási kötelezettség és ha valaki a szolgáltatást elfogadja, az ellenszolgáltatást joggal nem tagadhatja meg s ha mégis megtagadja a nyert szolgáltatást visszatériteni tartozik.

4. Hat hó elmultával mindennemü vételi szavatosság megszünik. Előrehaladott gümőkórnál föl kell tenni azt, hogy a néhány héttel vagy hónappal az elhullás előtt történt átvétel alkalmával a baj már az állatokban megvolt és ez a körülmény közönséges eladásoknál a fent emlitett 6 hónapi határidőn belül megállapitja az eladó szavatosságát szon általánosan követett jogelv alapján, hogy a rejtett hibákért az el dót felelősség terheli. Nézetünk szerint ez az általános jogelv birtokátvételek alkalmával olyan esetekre, midőn a vevő az egész élő instrukcziót általában átveszi alkalmazást nem nyerhet, mert ilyenkor a vétel árát nem az egyes állatok, hanem az egész állomány, ugy amint van, képezi. Ilyen dologösszességek átruházásánál az egyes darabok hibáiért az átadót felelősség nem terheli. A mi nézetünk szerint tehát az elhullott ökrök vételárát akkor sem követelheti vissza, ha az elhullás az átvételtől számitott hat hónapon belül történt.

5. Külön gazdasági kérdés az, hogy a nyulszapuka elvetése okozott-e kárt és mennyit. Föltéve, hogy gazdasági szempontból ön csakugyan károsodott, jogi tekintetben a dolog ugy áll, hogy ön kárának megtérítését csakis a haszonbérbeadótól követelheti, mert önnek az felelős és a vevők csak a töle nyert engedély alapján cselekedtek.

6. Erre a kérdésre mindaddig nem válaszolhatunk, mig nem tudjuk, hogy milyen mérvü haszonvételtől esett ön el azáltal, hogy az erdő vágásában megakadályozták.

7. A mütrágya fejében külön kártérités nem követelhet, mert haszonbéri szerződése évről-évre ujulván meg, a mütrágya alkalmazása idején tudnia kellett, hogy annak hasznát esetleg csak egy év tartamára veheti.

Sz. F.

W. D. *Csenger.* A Kőszegi-fele mótoros talajmivelőt lapunk egyik közelebbi számában mutatjuk be munkaközben történt felvételek után képben és leirásban. Másik kérdésére rovatvezetőnk fog válaszolni.

R. Zs. *Dombród.* A sertés szereti a tököt s 100 kg. élősulyra mintegy 8—10 kg.-ot tud naponta enni. Miután nyersen épp oly jól emészti mint főzve, nagyjában fölaprózva tessék a tököt a süldőnek adni.

Cs. J.

T. I. Önnek félévi felmondáshoz van jogos igénye, tehát a január 1-ére szóló felmondással megelégedni nem tartozik s további 1/4 évi járandóságait joggal követelheti. Ezen jogától meg nem fosztja önt az, hogy szándékában volt a szolgálatot esetleg ugyancsak január 1-én elhagyni. Ez a puszta szándék egyáltalán nem változtat a kölcsönös jogokon és kötelezettségeken. Bizonyitványának a kiszolgáltatását is jogosan követelheti még a biróság előtt is, sőt kártérités igényelhet, ha a bizonyitvány hiánya okából ujabb alkalmazáshoz nem juthat.

Sz. F.

P. V. *Dályok.* A sertés nem nagyon érzékeny a konkoly mérgező hatása iránt, ami abból vehető ki, hogy szemes eleségnek 60%-a tiszta konkolydara lehet. Ez a hasas koczákról is áll s csak a szoptató koczáknak nem ajánlatos sok konkolyt adni, mert ez a gyommag ugy változtatja meg a tejet, hogy a malaczok betegeskednek tőle, sőt el is pusztulnak. Eszerint tehát a konkolyt csak darálltatni kell, de más előkészitésnek nem szükséges alávetni.

Cs. J.

RAJNAVIDÉKI MOTORGYÁR

SCHEBEN & KRUDEWIG K. F. HENNEF.

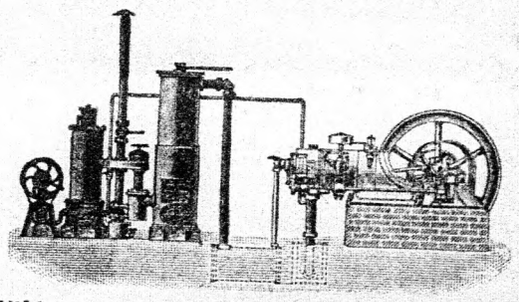

Világhirü **„OTTO"**

rendszerü motorok koksz, antracit v. faszéntüzelésre.

Szivógáztelepek.

Barnaszén tüzelésü telepek.

Nyersolajmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzeme.

Tanulságos árjegyzékkel és **minden levélbeni megkeresésre szakszerü** felvilágositással dijmentesen szolgál a magyarországi vezérképviselő:

KELLNER ANTAL, Budapest, Váczi-ut 2.

1022

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósitás Url Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszinház-utcza 22., a „Köztelek" részére.)

1908 október 21

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	80—100	120—116
„ „	100—120	116—116
„ „	120—160	116 112
„ „	160—200	112—108
Sertésvészen át nem ment ...	80—100	70— 80
„ „ „ ...	100—120	80— 90
„ „ „ ...	120—160	90— 96
„ „ „ ...	160—200	96— 100

Irányzat: lanyha.

Bécsi szurómarhavásár.

1908 október 22.

Fölhozatal:		Árak (kilogrammonként fillérekben tiszta sulyban I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borju	— drb	— —	— —
„ leölt „	279 „	24—140	106 120
Ausztriából élő borju	90 „	— —	— —
„ leölt „	4389 „	124—140	103—120
Magyarországból leölt bárány	— „	18—36	K. párja
Ausztriából leölt „	97 „	18—36	K. párja
Magyarországból leölt sertés	— „	108—124	zsirsert.
Ausztriából „ „	1382 „	108—128	hussert.
Magyarországból leölt juh	150 „	84—92	— —
Ausztriából „ „	649 „	84 92	— —
Összesen:	7036 drb		

Irányzat: szilárd, prima borju 6—8 fillér, összes többi minőség 8—12 fillérrel drágább. Többi változatlan.

Bécsi juhvásár.

1908. október 22

Fölhajtás	drb	Árak:	fillér
Magyarországból ...	4009	Angol husos ürük	—
Galicziából	—	Elsőr. hiz ürü ...	44—53
Osztrák tartomá-		Gyapjas	—
nyokból	—	Középm. hizott ürü	36—42
Összesen ...	4009	Nyirott juh	—

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősulyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: lanyha, mult heti árak változatlanok.

Bécsi sertésvásár.

1908. október 20

Fölhajtás:	drb	Származás szerint:	drb
Minőség szerint:		Magyarországból husos	2500
Hussertés	8069	Magyarországból zsirfajta	9419
Zsirsertés	10163	Galicziából	6249
Összesen ...	18232	Osztr. tartományokból	64
		Olaszországból	—
Eladatlan maradt ...	3300	Összesen ...	18232

Árak: (kilogrammonként élősulyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendü magyar zsirsertés	104—106 kiv. 107
Középsertés	93—103
Öreg sertés	94—100
Könnyü és szedett sertés	90— 98
Süldő (lengyel, erdélyi)	80—112 kiv. 116

Irányzat: igen lanyha, zsirsertés 6—7 fillérrel, hussertés 6—10 fillérrel olcsóbb.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 október 21-én.

A betegség neme	Fertőzve volt		Mult heti állapot		Mult évi állapot	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	253	285	260	295	280	311
Veszettség	318	335	313	327	125	126
Takonykór	47	48	46	47	37	37
Száj- és körömfájás	24	217	20	174	291	2486
Juhhimlő	51	83	50	83	36	175
Ivarsz. hóly. kiütés	18	55	16	53	18	47
Tenyészbénaság ...	—	—	—	—	—	—
Rühkór	113	212	123	201	162	320
Sertésorbáncz ...	447	1518	469	1694	421	1398
Bivalyvész	15	43	17	53	15	21
Sertésvész	880	3925	921	4139	1117	4777

Ausztriában 1908. év október hó 14-én fertőzve volt: veszettséggel 26 k 29 u, takonykórral 8 k 8 u, rag. száj- és körömfájással 29 k 549 u, sertésvésszel 132 k 291 u.

Németországban 1908. év szept. 30-án fertőzve volt: takonykórral 34 k 45 u, rag. száj- és körömfájással 46 k 107 u, sertésv. 1196 k 1539 u, rag. tüdőlobbal 5 k 5 u.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Okt.	28.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Herczeg Borbála és társa	225808
Okt.	29.	Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gábor Anna	68730
Okt.	29.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gr. Niczky Ladányi Miklósné	122447
Okt.	30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Gönczi Pál	67826
Okt.	31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Mahr Ignácz Ferencz	117392
Okt.	31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Spitzer Jakab	102 09
Nov.	2.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Hegyesi Miksa	397474
Nov.	3.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Nikora József	92653
Nov.	5.	Gyulafehérvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Özv. Totoján Györgyné	58598
Nov.	5.	Sz.-németi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Baka Zsuzsanna	57550
Nov.	6.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kármán Lajos	211546
Nov.	10.	Nagyváradi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Knapp Lajos	133978
Nov.	13.	Zombori kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dr. Kronits István	79029
Nov.	14.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Liptay Jánosné	199252
Nov.	16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Kulcsár Béláné	91586
Nov.	19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Pollák Manó	189688
Decz.	3.	Topolyai kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Kriszháber Adolf	57396
Decz.	22.	Dévai kir. tvszék	a tkvi hatóság	Lázár Ádám	74815
Decz.	22.	Kaposvári kir. tvszék	a tkvi hatóság	Tabak Pál	63022
Decz.	28.	Zombori kir. tvszék	a tkvi hatóság	Dr. Kronits István	132096

Szerkesztői üzenetek.

J. testv., *Szamosdob. Borsos-györi bérgazdaság.* Tyukjait valószinüleg a baromfi-kolera pusztitja, bár mi azt itt leirásából határozottan meg nem állapithatjuk. Tessék tehát a betegséget az állami állatorvossal biztosan megállapittatni és akkor majd adhatunk tanácsot a gyógykezelésről. Ha csakugyan baromfi-kolera pusztit, ugy figyelmébe ajánljuk a lapunk jövő szombati számában megjelenő, „A baromfi-kolera elleni védekezésről" czimü czikket, mely e betegség ellen biztos szérumot ismertet.

H. J., *Budapest.* Előttünk teljesen ismeretlen terményeknek mi reklámot nem csinálhatunk. Tessék a kérdéses növényi élelmiszer nevét, készitési módját, tápláló hatását és értékesitésének lehetőségét egy szakczikkben ismertetni. Ha ez ismertetés biztos adatokon alapul, ugy azt készséggel közöljük és akkor esetleg vállalkozó is akadhat annak nagybani termelésére és értékesitésére. Titokzatosság homályába burkolódzó előadása alapján azonban aligha fogja bárki is pénzét az ilyen kétes vállalkozásra koczáztatni.

G. S., *Pa-Szenttamás.* A czukorrépaszedő munkások szerződtetésére vonatkozó kérdésével tessék a megyéjebeli gazdasági egyesülethez fordulni, mert mi nem ismerhetjük a helyi munkásviszonyokat. E kérdésével azonban erősen megkésett, mert a munkások szerződtetéséről már legalább is szeptember hó elején kellett volna gondoskodnia. — A levágott leveles czukorrépafejből, szecskázva és törekkel keverve, az ökrökkel naponkint és darabonkint 10—15 kg.-ot bátran etethet, de amellett szénát is kell adagolnia. — Ugyanazt szecskázva és törekkel keverve bevermelés utján raktározhatja el téli takarmányul, legalább is két méter fenékszélességü gödrökbe. A gödör esetleg 2 méterre vagy annál többre is mélyithető, ha a felfakadó talajviztől nincs mit tartania. Minél tágasabb a gödör, annál csekélyebb a veszteség. — A zsombolyázást nem ajánljuk, mert a szecskázott takarmányból bajos dolog megfelelő nagyságu kazlakat készitení. A bevermelési eljárásról Cselkó István „Takarmányozástana" ád részletes felvilágositást. Megrendelhető a „Pátria" r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám alatt). Ára 10 korona.

H. A. OMGE. tag. A dolog természete hozza magával, hogy kérdéseire nem a levélszekrényben, hanem itt kell válaszolnunk.

1. Hogy az átvett szalmanemüeket mennyiség szerinti mértékben avagy érték szerinti mennyiségben kell-e megtéritenie, arról a szerződésnek okvetlenül intézkedni kell. Minthogy ennek szószerinti szövegét nem közölte, mi ebben véleményt nem mondhatunk.

2. Ez üzemtani kérdés, amelyre más helyütt kap választ.

3. Ha a haszonbérbeadó a javitások megtételét egyenesen megtagadta, a tatarozási átalány fejében fölvett összeget visszatéríteni köteles, mert ellenérték nélkül nincsen szolgáltatási kötelezettség és ha valaki a szolgáltatást elfogadja, az ellenszolgáltatást joggal nem tagadhatja meg s ha mégis megtagadja a nyert szolgáltatást visszatériteni tartozik.

4. Hat hó elmultával mindennemü vételi szavatosság megszünik. Előrehaladott gümőkórnál föl kell tenni azt, hogy a néhány héttel vagy hónappal az elhullás előtt történt átvétel alkalmával a baj már az állatokban megvolt és ez a körülmény közönséges eladásoknál a fent emlitett 6 hónapi határidőn belül megállapitja az eladó szavatosságát azon általánosan követett jogelv alapján, hogy a rejtett hibákért az el dót felelősség terheli. Nézetünk szerint ez az általános jogelv birtokátvételek alkalmával olyan esetekre, midőn a vevő az egész élő instrukcziót általában átveszi alkalmazást nem nyerhet, mert ilyenkor a vétel árát nem az egyes állatok, hanem az egész állomány, ugy amint van, képezi. Ilyen dologösszességek átruházásánál az egyes darabok hibáiért az átadót felelősség nem terheli. A mi nézetünk szerint tehát az elhullott ökrök vételárát akkor sem követelheti vissza, ha az elhullás az átvételtől számitott hat hónapon belül történt.

5. Külön gazdasági kérdés az, hogy a nyulszapuka elvetése okozott-e kárt és mennyit. Föltéve, hogy gazdasági szempontból ön csakugyan károsodott, jogi tekintetben a dolog ugy áll, hogy ön kárának megtérítését csakis a haszonbérbeadótól követelheti, mert önnek az felelős és a vevők csak a töle nyert engedély alapján cselekedtek.

6. Erre a kérdésre mindaddig nem válaszolhatunk, amig nem tudjuk, hogy milyen mérvü haszonvételtől esett ön el azáltal, hogy az erdő vágásában megakadályozták.

7. A mütrágya fejében külön kártérítést nem követelhet, mert haszonbéri szerződése évről-évre ujulván meg, a mütrágya alkalmazása idején tudnia kellett, hogy annak hasznát esetleg csak egy év tartamára veheti.

Sz. F.

W. D. *Csenger.* A Kőszegi-féle mótoros talajmivelőt lapunk egyik közelebbi számában mutatjuk be munkaközben történt felvételek után képben és leirásban. Másik kérdésére rovatvezetőnk fog válaszolni.

R. Zs. *Dombród.* A sertés szereti a tököt s 100 kg. élősulyra mintegy 8—10 kg.-ot tud naponta enni. Miután nyersen épp oly jól emészti mint főzve, nagyjában fölaprózva tessék a tököt a süldőknek adni.

Cs. J.

T. I. Önnek félévi felmondáshoz van jogos igénye, tehát a január 1-ére szóló felmondással megelégedni nem tartozik s további 1/4 évi járandóságait joggal követelheti. Ezen jogától meg nem fosztja önt az, hogy szándékában volt a szolgálatot esetleg ugyancsak január 1-én elhagyni. Ez a puszta szándék egyáltalán nem változtat a kölcsönös jogokon és kötelezettségeken. Bizonyitványának a kiszolgálta'ását is jogosan követelheti még a biróság előtt is, sőt kártérítést igényelhet, ha a bizonyitvány hiánya okából ujabb alkalmazáshoz nem juthat.

Sz. F.

P. V. *Dályok.* A sertés nem nagyon érzékeny a konkoly mérgező hatása iránt, ami abból vehető ki, hogy szemes eleségnek 60% a tiszta konkolydara lehet. Ez a hasas koczákról is áll s csak a szoptató koczákuak nem ajánlatos sok konkolyt adni, mert ez a gyommag ugy változtatja meg a tejet, hogy a malaczok betegeskednek tőle, sőt el is pusztulnak. Eszerint tehát a konkolyt csak daráltatni kell, de más előkészitésnek nem szükséges alávetni.

Cs. J.

RAJNAVIDÉKI MOTORGYÁR

SCHEBEN & KRUDEWIG K. F. HENNEF.

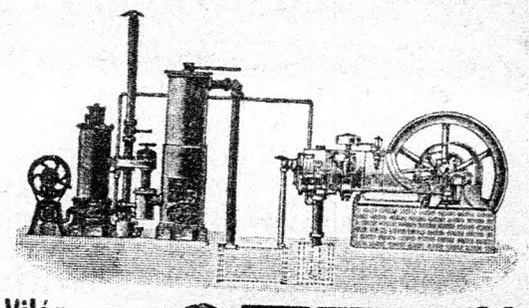

Világhirü **„OTTO"**

rendszerü motorok kóksz, antracit v. faszéntüzelésre.

Szivógáztelepek.

Barnaszén tüzelésü telepek.

Nyersolajmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzeme.

Tanulságos árjegyzékkel és **minden levélbeni megkeresésre szakszerü** felvilágositással dijmentesen szolgál a magyarországi vezérképviselő:

KELLNER ANTAL, Budapest, Váczi-ut 2.

1022

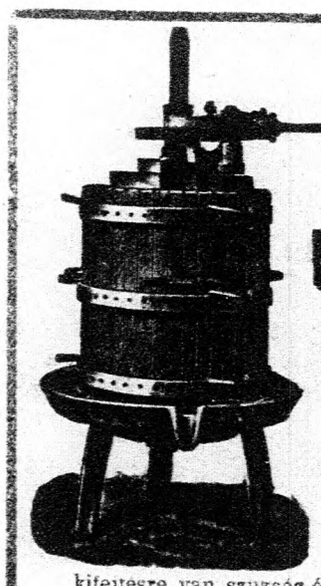

Borsajtolók, szőlőzúzók és gyümölcsdarálók ▾▾▾▾

utányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók:

UMRATH ÉS TSA

mezőgazd. gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Borsajtóinkat

a szakemberek által legjobbnak elismert **eredeti franczia Mabille rendszerben** gyártjuk, melynek előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erőkifejtésre van szükség és amellett **kettős működésük** folytán (az emeltyürudnak ugy előrenyomása, mint visszahuzásánál működnek) többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetü borprések.

Szőlőzúzókat bogyózó készülékkel v. anélkül szállitunk

A megrendeléseket kérjük idejekorán eszközölni.

Most jelent meg!

Andrássovich Géza:

Házinyultenyésztés és értékesités

harmadik, tetemesen bővitett kiadása.

Számos művészi képpel és egy műmelléklettel.

Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 f.

Megrendelhető a „Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

VIRÁG és FARAGÓ

Vasipari és gazdasági-cikkek gyártelepe.

BUDAPEST, VII. Ilka utca 11.

TELEFON: 87-22. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET TELEFON: 87-22.

Homlokzatok és belső helyiségek meszelésére

BAZALTFESTÉK

a legjobb és a legtökéletesebb, kimeritő ajánlatot és mintát szivesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA

festékgyára

Budapest, VII., Őrnagy-utcza 4.

Szénát, buza-, rozs-, árpa- és zabszalmát, valamint töreket és pelyvát

préselt állapotban legjutányosabban szállit bármely állomásra

Drechsler Alajos széna-szalma-nagykereskedő **Érsekujvár.**

Telefonszám 23. 1004 **Interurbán.**

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és czementből mindenki szakismeret nélkül előállithat homoktéglákat, czement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagcsövezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felette egyszerü gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kivánatra ingyen küldjük 262-es számu árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasitást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesitésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTADT bei Leipzig 6477

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében — HOMOK — ARANY — 270 munkás 95 szabadalom stb.

LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javitott szerkezettel, csövek rázből, lánez czinezett aczélből. Gummi könnyen kicserélhető

mélységre alkalmas — Minden

Nagy munkaképesség, könnyü járás

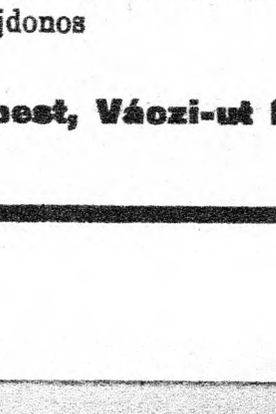

„HUNGARIA" szivattyu-láncokat.

„HUNGARIA" szivattyu-láncokat.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 133/a. SZ.

Telefon: Sürgönycim: Lánczkutgyár Budapest Távbeszélő.

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE

szabadalmazott **TENGERISZÁRTÉPŐGÉP**

az egyedüli és utolérhetlen szerkezet, mely a **tengeriszárat** legtökéletesebben tépi szét és igy a **zsombolyázáshoz** előkésziti takarmányozási czélokra.

!!! **Szaktekintélyü gazdák** által **minden gazdaságban nélkülözhetlen gépnek** kijelentve. !!!

1908. évi tökéletesitett kivitelben gyártja a szabadalom tulajdonos

„NICHOLSON" gépgyár részvénytársaság Budapest, Váczi-ut 17.

Ismertetés, árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kedvező bérlet.

2000 m. hold legelső minőségü szántóföld Pozsony megyében, czukorgyár közvetlen közelében, 4 km.-nyi távolságban a vágvölgyi vasut gyorsvonati állomásától, országut mellett **kedvező feltételekkel azonnal átadó.** Szives ajánlatok **„Lucrativ" Nagyszombat, poste restante** kéretnek. 1058

EREDETI „HAUPTNER"

LÓ- és MARHA-NYIRÓGÉPEK

76 koronától kezdve.

Főraktár:

GEITTNER és RAUSCH

czégnél Budapest, Andrássy-ut 8.

Állattenyésztési, ápolási eszközök, gépek és kellékek nagy raktára. Szíveskedjék árjegyzéket kérni.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LD

Budapest, Váczi-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és igy nevezett szer **1859.** év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóviz és kitünő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősiti és frissé teszi a lovat, rendkivüli nagy munkára képesiti, kiegyenliti a megerőltetéseket és megóvja az idő előtti kihasználástól. 414

Arak: egy fél üveg K **2.**—, egy egész üveg K **4.**—, tizenkét egész üveg K **40.**—

Vizzel lesz higitva, ennélfogva nagyon kiadós.

Egyedüli készitő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

FONTOS UJDONSÁG!

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadás ban megjelent

Szőlőmüvelés és Borgazdaság

Harmadik bővitett és teljesen átdolgozott kiadás.

Irta: **SZILÁRD GYULA**

a gróf Esterházy-féle osákvári földmives-iskola tanára

Ára vászonkötésben 10 korona.

Szőlőmüvelési és borgazdasági irodalmunk mindezideig nélkülözött oly könyvet, mely gyakorlatias irányu és kellő terjedelmü ahhoz, hogy a nagy- és középszőlőbirtokos minden tekintetben jó hasznát vehesse. Ezt a hiányt akarta pótolni könyvkiadó-vállalatunk, midőn fenti munka megirását oly szakemberre bizta, ki egyrészt évek óta országszerte előnyösen ismert nagyobb szőlő- és pinczegazdaságnak élén áll, másrészt az e téren elért irodalmi sikerei is közismertek. — Hisszük, hogy igen jó szolgálatot teszünk hazánk szőlőbirtokosainak azzal, hogy ezt a könyvet — mely minden a gyakorlatban jól bevált ujitásra kiterjeszkedik — közrebocsájtjuk. A könyv 310 oldal terjedelmü és a szöveget 157 sikerült ábra illusztrálja. Gazdag tartalmát illetőleg némi tájékoztatást nyujt az alábbi jegyzék.

TARTALOMJEGYZÉK:

I. rész. Szőlőmüvelés.

I. Fejezet. A szőlő leirása, fajtái. (Amerikai alanyfajták. Hybridek.)
II. „ A szőlő táplálkozása, növekedése, szaporodása.
III. „ A termőföld. (Mésztartalom. Futóhomok. Szénkéneggel való gyérités.)
IV. „ A szőlő szaporitása. (Sima- és gyökvessző. Bujtás. Döntés. Fás-oltás. Zöld-oltás. Zöldre-fásoltás.)
V. „ Szőlőtelepités. (Terület. Fajták. Beosztás. Talajelőkészités. Ültetés. Apolás.)
VI. „ Metszés. (Tőkeképzés. Csapos-, szálvesszős-, karikás- és lugasmüvelés. Válogatás. Zöldhajtások kezelése.
VII. „ Trágyázás. (A legkülönbözőbb trágyafélék ismertetése. Mesterséges trágyafélék alkalmazásának kimerítő tárgyalása.)
VIII. „ Folyómunkák a szőlőben. (Fogatos szőlőmüvelés. Csemegeszőlőszállitás, eltartás.)
IX. „ A szőlő károsodása, ellenségei, betegségei. (Elemi csapások. Peronospora. Fogatos permetezés stb. Állati ellenségek és az ellenük való védekezés.)
X. „ Szénkénegezés és elárasztás.
XI. „ Homokszőlők.
XII. „ Oltványszőlők. (Oltványkészités előhajtatással. Telepités zöld oltványokkal. Gondozás. Pótlás.)

II. rész. Borgazdaság és pálinkafőzés.

I. Fejezet. A szüret. (Modern zuzók, bogyózók, sajtók. Lenyálkázás.)
II. „ Erjedés. (Mesterséges borerjesztő. Fehér és vörös borok erjesztése.)
III. „ Pincze, edények, eszközök. (Erjesztőpincze. Borpincze. Hordók, kádak stb. Fejtőgépek és eszközök.
IV. „ Ujborok kezelése. (Ujbor fejtése a legujabb és leghelyesbb elvek szerint. Utóerjesztés stb.)
V. „ Óborok kezelése. (A bor érése. Kénezés. Aterjesztés. Házasitás. Derités. Pasztőrözés. Szürés. Palaczkozás. Borszállitás.)
VI „ Borbetegségek és hibák. (Eczetesedés, borvirág stb. Barnatörés és ennek ellenszerei.)
VI „ A must és bor javitása. (Mustvizsgálat. Czukor és savtartalom. A bor szesztartalma. Czukrozás, szeszezés, savtalanitás.)
VIII. „ Pálinkafőzés. (Törköly-, söprü-, gyümölcspálinka és cognacfőzés. Szeszfőző-készülékek. Szeszfőzési adó. Pálinka kezelése.)

III. rész. Függelék.

A szőlő- és pinczegazdát közelről érdeklő állami intézmények, törvények és rendeletek: Szől. és bor. felügyelőségek. Tanfolyamok, iskolák stb. Adókedvezmények. Hegyközségek. Felujitási kölcsön. Boritaladó. Műbor törvény. Az uj osztrák bortörvény főbb pontjai. Szőlővessző-üzleti szokások

Megrendelhető a "Pátria" részv.-társ. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Kölcsön és vétel uj és egyszer használt **kartellen kivüli**

magbabona-burgonya-lisztes-gyapju- **ZSÁK** behordási kazal-repcze-rostaalj-waggon- **PONYVA**

„HUNGARIA“ kettős, kézi, favéges, vagy manilla-aratógép kévekötözők.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok.

NAGEL ADOLF
ZSÁK- és PONYVAGYÁR, KÖLCSÖNINTÉZET.
Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST,
Arany-János-utcza 10.
Sürgönyczim:
NAGELA BUDAPEST
Vidéki telefon: 35—92.

Mindennemü takarmánykészitő gépeket

többek közt „Tornado“ kukoriczaszártépőgépeket, hengeres darálógépeket, szecskavágókat, répavágókat, morzsolókat, takarmányfüllesztőket stb. Mindennemü tejgazdasági felszereléseket.

Teljes takarmánykamraberendezéseket járgány-, mótor- és gőzhajtásra.

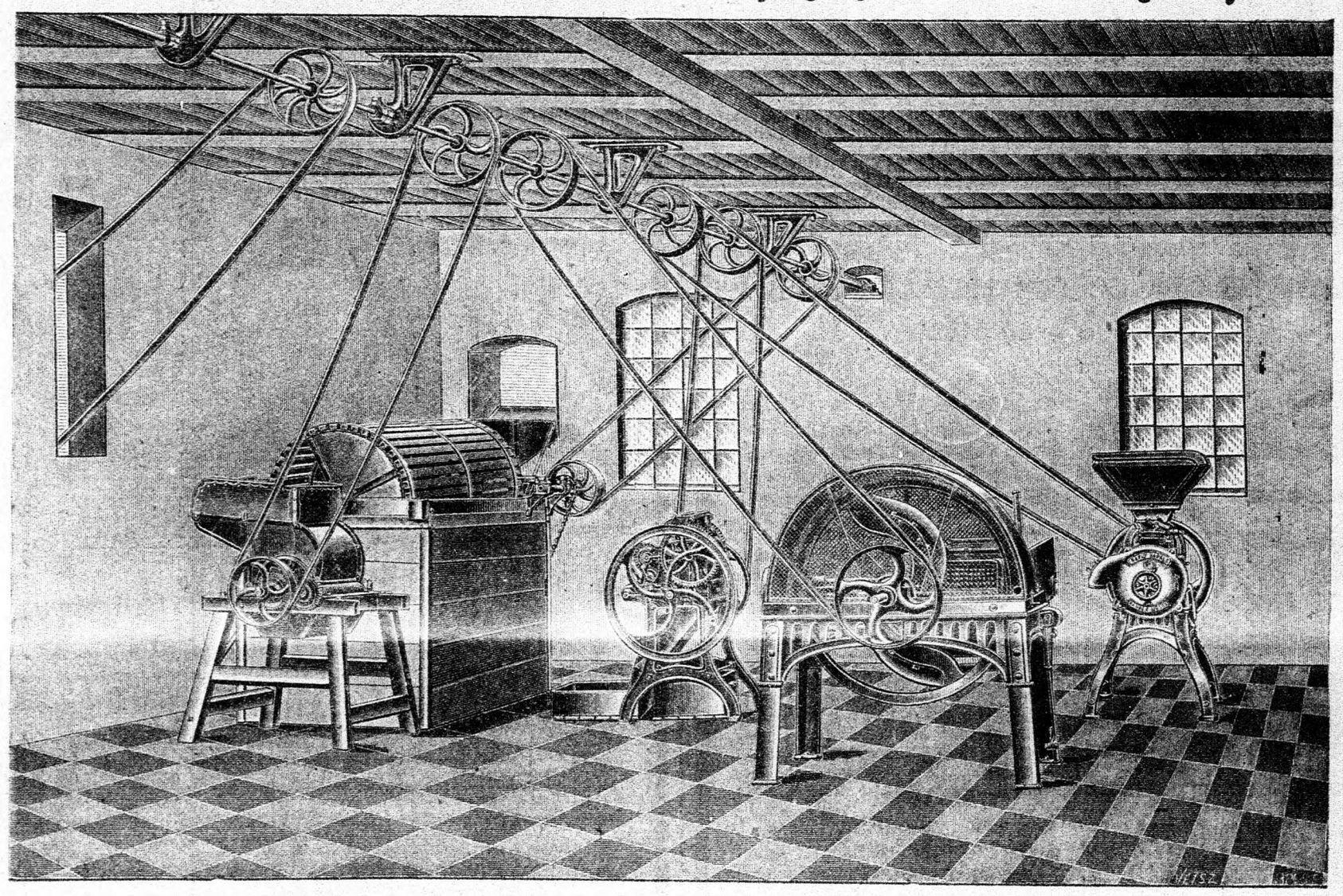

Sok évi tapasztalatok révén elsőrendü kivitelben szállit

„Kühne“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. :: Mosonban

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váczi-körut 57|a.
Fiókraktárak: Debreczen, Piacz-u. 28., Temesvár, Uri-u. 8.

Eladó gyümölcsfa,

magas, félmagas és törpék nagyban tenyésztendő, hiteles fajokból 60—50—40 fillér. Franczia óriás **őszibaraczk** 40 faj á 40 fillér 100 dbonként 10% engedménynyel. **Gyümölcsvadoncok**, körte, alma, szent Julien, sajmegy szemzés alá valók, 2—5 m/m, ezre 15 kor., kézben öltásra 6—10 m/m ezre 20 kor., átültetett 8—15 m/m száza 3 kor. Óriás és folytontermő **málnák** száza 5 kor. **Ákácz** sorfáknak száza 30 kor., ákáczcsemete 180—200 cm. magas, dus gyökérzettel száza 20 kor., iskolázásra ezre 10 kor., gyengébbek 5 korona. **Élősövénynek** „Maclura" ezre 14 kor. **Gleditschia** I. rendü ezre 8 kor., II. rendü 5 korona, viszonteladóknak megfelelő engedmény. **Novothny Miklós faiskolája Rákóczifalva, vasut Szolnok vagy Martfü.** 987

Kastélyok, gazdasági épületek villanyvilágitása

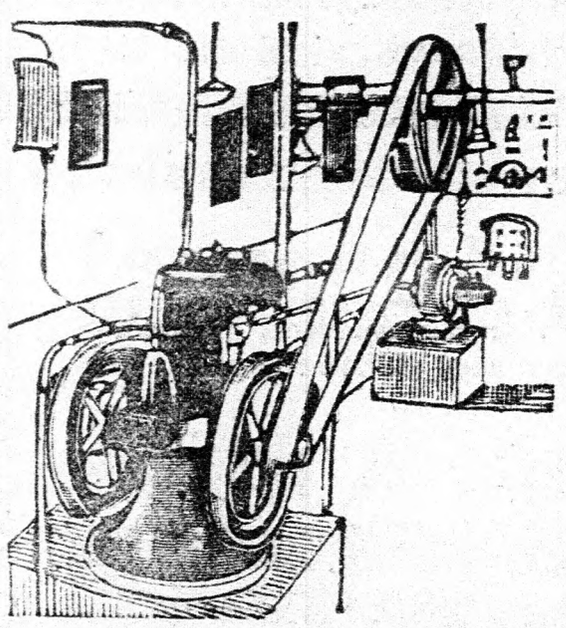

saját rendszerü önálló gépteleppel.

A telep egyidejüleg szivattyut és gazdasági gépeket is elhajt, tehát a világitáson kivül a vizellátást és takarmánykészitést is végzi.

Referencziák:

Mélt. ifj. gróf Csáky Gyula ur, Szendrő.
Nagys. lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd ur, Szödrákos.
Nagys. Bezerédy Andor ur, Ménfő.
Nagyságos Segesváry Ödön ur, Domony.
Nagys. rójtöki Bauer Antal ur, Bódé.
Nagys. Nadányi Miklós ur, Feketegyörös.
Nagys. Nadányi Pál ur, Pusztakovácsi.
Nagyságos Szomjas Gusztáv ur, Kisfásföldház.
Nagym. bányavölgyi Tost Gyula ur, Göd.
Mélt. Fáy Halász Gida ur, Alag stb.

Utolsó rendelések:

Nagym. gróf Tisza István ur, Geszt.
Mélt. gróf Dessewffy Miklós ur, Venczellő.
Mélt. gróf Bethlen Aladár ur, Élesd.

Prospektussal és árajánlattal szolgál :: :: ::

Signer F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat,
Budapest, V., Kálmán-utcza 9. 866 **Telefon 63—01.**

Legjobb összeköttetés!

Kérjen ajánlatot!

PÉNZ

Legelőnyösebb törlesztéses kötvény- és váltókölcsönök házakra és földbirtokokra, személyi és tárczahitel. Földbirtokok, erdők adásvétele, bérlete, parczellázása. Mindennemü pénzügyi lebonyolitás, gyorsan és biztos eredménynyel.

SZÉN

Elsőrendü porosz, karwini, ostrau i darabos, koczkaszén, légszesz és bányakoksz, brikett, kétszermosott kovácsszén, salgótarjáni, petrozsényi és több kitünő minőségü belföldi szén waggonszámra, 1-3 évi kötésre. Mindig a minőségnek megfelelő legjutányosabb árban. Pontos szállitásért garantia vállaltatik.

MÉSZ

Csakis fával égetett biharmegyei elsőrendü, fehér darabos mész kereskedőknek, épitési mész épitészeknek waggonszámra és évi kötésre. Évi termelés Élesd, Mezőtelegd, Rév-Csucsa állomásokon 1000 waggon, mindenkor pontos, azonnali szállitásra.

MŰTRÁGYA

Superfosfát, Thomassalak, csontliszt, gipsztrágya. Száritott fäkal és száritott sertéstrágya kedvező árban. Használati utasitás és részletes ajánlat dijmentesen.

KLÁR ANDOR bank és áruüzlet Debreczen, Miklós-u. 23.

Helyközi és megyei telefon: 445. Táviratczim: KLÁR ANDOR.

Kérjen ajánlatot!

Legjobb összeköttetés!

218

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hasspalota)
(Azelőtt: Ferenez József-tér.)

Ajáni gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Tejkannák, tejgazdasági eszközök

legjutányosabban beszerezhetők

GEITTNER és RAUSCH

CÉGNÉL

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Sodronyfonatos-sirkeritéseket

sodrony-kerítéseket

gyárt- és szállit:

kertek, szőlők, gyümölcsösök, baromfisók, baromfiudvarok, vadaskertek, tácánosok, nyaralók, parkok, tennispályák, gyártelepek, emlékművek lakóházak, stb.-hez

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-út 48/11 sz.

Kovácsolt vaskerettel ellátott erős, tartós sodronyfonattal készitett kerítések számos mintarajzát tartalmazó II. számu képesárjegyzék kivánatra dijmentesen küldetik. — Részletes (dijmentes) költségvetés készitéséhez szükségesek a méretek és az árjegyzéki mintarajz számának megjelölése mellett lehetőleg egyszerü alaprajz is.

Továbbá ajánlja kizárólagosan szabadalmazott **Hungária sodronyfonatát,** mint a legcélszerübb és legolcsóbb **kerítési anyagot,** mely előnyeinél fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve **rendkivüli fontos és világszabadalommal védett találmány előnyei: Olcsóság! czélszerüség és könnyü kezelés.**

Horganyozott vassodronyból készül, (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,

Készletben: 1, 1½ és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 3 méter magasságban 1·2, 1·4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség:	1	1·2	1·4	1·6	1·8	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**30**	**40**	**50**	**60**	**70**	**80**	**94**	**112**	**132**	fillér.

Körülbelül 3×5 centiméter (hosszukás) lyukbőséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1½ méter magasságban pedig 1, 1·2, 1·4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség	1	1·2	1·4	1·6	1·8	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**48**	**58**	**78**	**88**	**98**	**108**	**128**	**148**	**168**	fillér.

Körülbelül 1·5×5 cm. lyukbőséggel:

Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint **82 fillér.**

Körülbelül 10×10 cm. lyukbőséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyerősség:	2	2·2	2·5	2·8	mm.
Ár □-méterenkint:	**42**	**47**	**57**	**67**	fillér.

Csomagolásért, föladásért és kezelési költségekért számitatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott **tüskéssodrony** ára (6 cm. tüsketávolsággal) méterenként **6 fillér,** melynek alkalmazásával a kerités tetszés szerint megmagasitható.

Számos elismerőlevél áll rendelkezésre!

Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

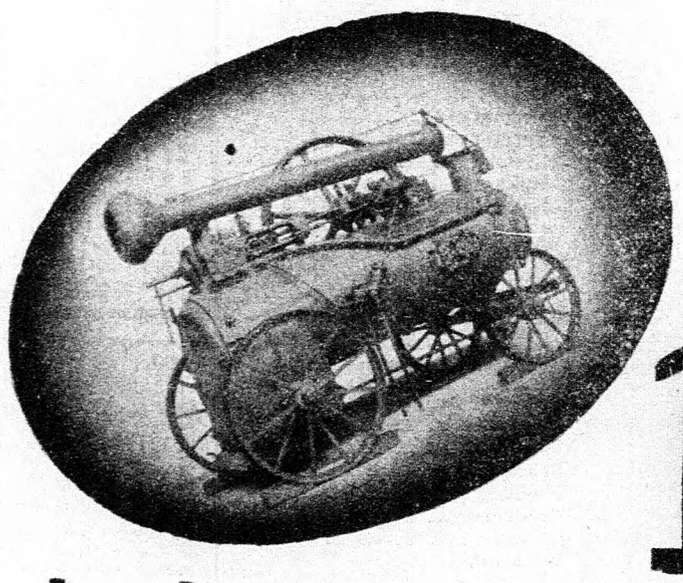

10

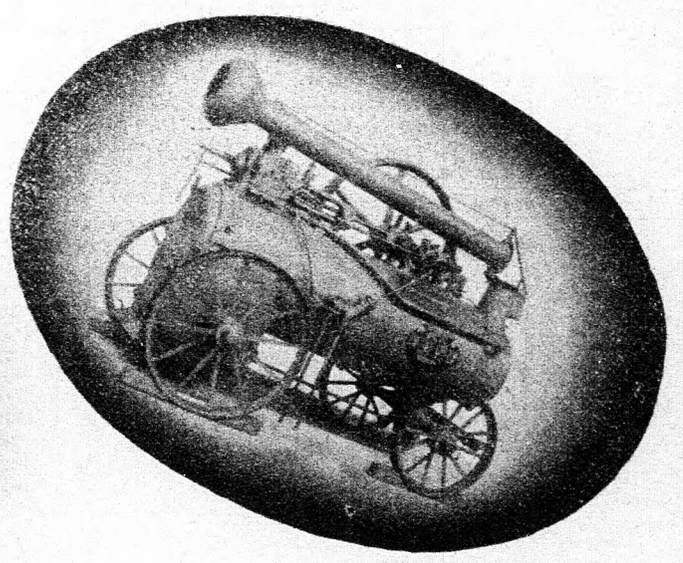

légkörnyomásra vannak berendezve a Magyar Kir. Államvasutak gépgyárának *lokomobiljai.*

Az uj szerkezetü lokomobilok az elavult szerkezetü gyártmányokkal szemben

20% tüzelőanyagot

takaritanak meg.

Az állami gépgyár uj szerkezetü lokomobiljai

könnyüek, nagy erőkifejtésüek és gazdaságos üzemüek.

Tulszárnyalnak minden más gyártmányt.

Az elavult gépszerkezetek kicserélése ajánlatos, a beszerzési ár bőven térül meg az olcsóbb üzemköltség által

Sziveskedjék árajánlatot kérni.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége,

Budapest, V., Váczi-körut 32.

Magyar királyi államvasutak.

Közvetlen vonatösszeköttetések

Érvényes 1908 október 1-től.

Budapest és a magyar királyi államvasutak, valamint az azon túl fekvő csatlakozó vasutak főbb állomásai között.

Budapest—Fiume—Venezia—Milano—Genova—Nice (Nizza)—Cannes—Marseille.

4 10	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	12 15	
11 34	érk.	Zágrab m. á. v.	ind.	4 48	
5 05	„	**Fiume**	ind.	10 40	
5 21	ind.	**Fiume**	érk.	10 01	
7 20	érk.	St. Peter in Krain	ind.	8 30	
8 00	ind.	St. Peter in Krain	érk.	8 17	
9 25	érk.	**Triest**	ind.	6 35	
*2 15	érk.	**Venezia**	ind.	8 25	
4 15	„	Verona	ind.	10 20	
7 20	„	Milano	ind.	7 45	
12 05	„	Genova	ind.	2 50	
5 18	„	S. Remo	ind.	9 00	
6 50	„	**Nice** (Nizza)	ind.	5 15	
7 48	„	Cannes	ind.	2 47	
11 29	érk.	**Marseille**	ind.	7 30	

Párisi idő

* Cormonson át. § Portogruaron át.

Budapest—Fiume (hajóval)—Venezia—Milano—Genova—Nice (Nizza)—Cannes—Marseille.

7 00	4 10	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	7 50	9 35
2 17	11 34	érk.	Zágráb	ind.	12 24	2 18
7 59	5 05	„	**Fiume**	ind.	6 00	7 55
1 815 hajó- 2 600 val	3 700 3 500	ind.	**Fiume**	érk.	3 500 hajó- 3 700 val	2 600 1 800
8 00	11 05	érk.	**Venezia**	ind.		
9 52	1 43	ind.	**Venezia**	érk.	4 23	6 45
12 30	6 05	érk.	Verona	ind.	2 21	4 30
5 10	9 55	„	Milano	ind.	11 20	1 05
10 31	1 51	„	Genova	ind.	6 50	8 15
12 50	4 25	„	S. Remo	ind.	10 00	3 00
1 43	5 33	„	**Nice** (Nizza)	ind.	6 30	10 55
5 38	10 39	„	Cannes	ind.	5 14	9 58
		érk.	**Marseille**	ind.	12 50	6 10

Párisi idő

[1] Kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton. [2] Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap. [3] Hétfőn.

Budapest—Fiume—Venezia—Firenze—Roma—Napoli—Palermo.

4 10	10 45	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	12 15
11 34	9 55	érk.	Zágráb	ind.	4 48
5 05	6 52	„	**Fiume**	ind.	10 40
5 21	8 01	ind.	**Fiume**	érk.	10 01
7 20	10 02	érk.	St. Peter in Krain	ind.	8 30
8 00	4 02	ind.	St. Peter in Krain	ind.	8 17
9 25	6 15	érk.	Triest Südb.	ind.	6 35
1 215	2 945	érk.	**Venezia**	ind.	2 225
3 58	10 38	„	Padova	ind.	1 07
6 40	1 02	„	Bologna	ind.	10 30
11 22	4 55	„	Firenze	ind.	6 10
7 45	10 50	„	**Roma**	ind.	10 50
1 25	6 50	„	**Napoli**	ind.	3 05
2 53	—	érk.	**Palermo**	ind.	6 40

[1] Cormonson át. [2] Portogruaron át.

Budapest—Fiume (hajóval)—Venezia—Firenze—Roma—Napoli—Palermo.

7 00	4 10	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	7 50	9 35
2 17	11 34	érk.	Zágráb	ind.	12 24	2 18
7 59	5 05	„	**Fiume**	ind.	6 00	7 55
1 815 hajó- 2 600 val	3 700 3 500	ind.	**Fiume**	érk.	3 5 0 hajó- 3 700 val	2 600 1 800
10 00	10 45	érk.	**Venezia**	ind.		
10 43	11 32	ind.	**Venezia**	érk.	5 10	1 45
1 45	2 5	„	Padova	ind.	4 23	1 07
4 55	6 38	„	Bologna	ind.	2 05	10 30
10 50	1 10	„	Firenze	ind.	9 00	6 10
6 50	6 35	„	**Roma**	ind.	2 00	10 50
	2 53	„	**Napoli**	ind.	8 40	3 05
		érk.	**Palermo**	ind.	12 00	6 40

[1] Kedden, szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton. [2] Szerdán, csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap. [3] Hétfőn.

Budapes —Fiume (hajóval)—Ancona—Roma—Napoli—Palermo.

7 00	4 10	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	7 50	9 35
2 17	11 34	érk.	Zágráb	ind.	12 24	2 18
7 59	5 05	„	**Fiume**	ind.	6 00	7 55
1 815 hajó- 2 600 val	7 30 3 530	ind.	**Fiume**	érk.	4 500 hajó- 4 700 val	5 600 6 630 2 830
		érk.	**Ancona**	ind.		
7 00 / 2 30	7 35 / —	ind.	**Ancona**	érk.	5 40 / —	6 40 / 12 00	8 02 / —
—	11 30 / 7 38	érk.	**Roma**	ind.	10 20 / —	— / 5 30	— / 5 14
—	7 38 / —	érk.	**Napoli**	ind.	— / 5 30	— / 6 40	— / 9 30
—	— / 2 53	érk.	**Palermo**	ind.	— / 6 40	—	

[1] Hétfőn, pénteken. [2] Kedden, szombaton. [3] Szerdán, csütörtökön. [4] Szerdán. [5] Vasárnap.

Budapest—Zágráb—Bród—Sarajevo—Mostar—Gravosa—Zelenika.

7 00	8 20	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	8 15	9 35
2 17	8 57	érk.	Zágráb	ind.	7 20	2 18
6 07	3 05	„	**Brod**	ind.	12 48	10 25
6 26	4 00	„	Bosznabrod	ind.	11 56	10 06
7 05	5 10	ind.	Bosznabrod	érk.	11 06	9 10
5 30	4 15	érk.	**Sarajevo**	ind.	12 15	11 00
12 16	4 40	érk.	**Mostar**	ind.		3 40
5 38	11 25	érk.	Uskoplje	ind.	—	10 27
6 28	12 24	érk.	**Gravosa** (Raguza)	ind.	—	9 35
5 49	—	ind.	Uskoplje	érk.	—	10 18
9 00	—	érk.	**Zelenika**	ind.	—	7 00

Budapest—Belgrad—Sofia—Konstantinápoly.

7 10	7 45	3 20	1 11 20	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	1 05	6 55	10 00	4 10 55
2 14	7 33	10 38	2 5 40	érk.	**Belgrad**	ind.	5 41	7 25	1 57	3 4 17
2 58	8 12	11 15	2 5 50	ind.	**Belgrad**	érk.	4 45	6 44	1 13	3 4 07
5 41	7 40	11 58	2 3 48	érk.	**Sofia** †	ind.	5 48	9 50	11 31	3 8 15
9 54	2 04	—	—	érk.	Varna †	ind.	—	—	7 30	2 05
10 10	—	—	—	„	Burgas †	ind.	—	—	6 50	—
—	—	5 02	2 8 38	érk.	Philippopol †	ind.	11 25	—	—	3 3 48
—	—	10 04	3 1 49	érk.	Adrinápoly †	ind.	5 52	—	—	2 11 23
—	—	7 47	3 10 17	érk.	**Konstant nápoly** †	ind.	7 53	—	—	2 3 14

Keleti expressvonat

[1] Indul Budapest nyugoti pályaudvarról kedden, csütörtökön és vasárnap. [2] Hétfőn, szerdán és pénteken. [3] Kedden, csütörtökön és szombaton. [4] Érkezik Budapest nyugoti pályaudvarra kedden, csütörtökön és szombaton. † Keleteurópai idő.

Budapest—Orsova—Verciorova—Bukarest—Constanza—Konstantinápoly.

9 40	2 40	8 05	10 15	5 11 30*	ind.	**Budapest** nyugati p. u.	érk.	5 1 50*	7 15	1 30	6 35
2 51	8 22	5 26	4 4 31*	érk.	Temesvár	ind.	6 8 01*	9 45	7 50	1 17	
7 18	1 00	1 42	4 8 54*	„	Orsova	ind.	6 3 15*	1 48	2 55	8 16	
7 35	1 20	2 39	4 9 07*	„	**Verciorova**	ind.	6 2 45*	1 250	2 18	7 46	
9 15	3 02	4 50	4 10 17*	ind.	**Verciorova**	érk.	6 3 36*	1 285	2 58	8 26	
12 19	5 53	8 53	4 12 57*	érk.	Craiova	ind.	6 12 59*	8 11	11 52	5 06	
9 30	11 50	5 40	4 5 40*	érk.	**Bukarest**	ind.	6 8 15*	1 140	5 55	10 25	
7 25	4 30	7 25	4 5 50*	ind.	**Bukarest**	érk.	6 7 50*	9 35	1 05	9 35	
1 55	10 10	1 45	4 10 02*	ind.	Constanza rakp.	ind.	6 3 25*	2 45	5 30	2 45	
—	4 11 30	—	1 11 30*	érk.	**Konstantinápoly**	érk.	7 10 00*	—	7 10 00	—	
—	2 11 30	—	2 11 30*			ind.	8 10 00*	—	8 10 00	—	

Keleteurópai idő

[1] Hajóval csütörtök, vasárnap. [2] Hajóval péntek, hétfő. [3] Szerda, szombat. [4] Csütörtök, vasárnap. [5] Hétfő, csütörtök. [6] Vasárnap, szerda. [7] Hajóval vasárnap, szerda. [8] Hajóval kedd, szombat. * Keleti és ostendei expressvonat.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár—Predeal—Bukarest.

8 20	9 15	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	7 50	6 40	
3 48	2 11	érk.	Nagyvárad	ind.	2 39	11 14	
8 27	5 53	„	**Kolozsvár**	ind.	11 10	6 49	
7 12	2 09	„	**Brassó**	ind.	2 45	7 30	
1 11	3 31	„	**Predeal**	ind.	1 12	3 32	
Kelet- 3 19	5 31	ind.	**Predeal**	érk.	12 14	2 57	Kelet-
európai 3 57	6 04	érk.	Sinaia	ind.	11 30	1 47	európai
idő 8 05	9 20	érk.	**Bukarest**	ind.	8 00	9 15	idő

Budapest—Arad—Predeal—Bukarest.

8 00	12 20	2 00	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	12 25	1 15	7 25
3 29	9 00	6 54	érk.	**Arad**	ind.	5 09	8 18	11 25
11 25	8 21	11 37	„	Tövis	ind.	8 40	3 33	3 55
7 12	2 09	4 52	„	**Brassó**	ind.	2 45	10 26	7 30
1 11	3 31	1 6 11	„	**Predeal**	ind.	1 12	1 9 12	3 32
3 19	5 31	1 7 51	ind.	**Predeal**	érk.	12 14	1 9 28	2 57
3 57	6 04	1 8 23	érk.	Sinaia	ind.	11 30	1 8 44	1 47
8 05	9 20	1 11 20	érk.	**Bukarest**	ind.	8 00	1 5 25	9 15

keleteurópai idő

[1] November 15-ig.

Budapest—Miskolcz—Lawoczne—Lemberg—Odessa—Kiew—(Moszkva).

7 35	2 15	9 40	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	6 35	1 00	9 55
10 50	5 38	3 11	érk.	**Miskolcz**	ind.	1 11	9 41	6 30
2 10	10 24	10 08	„	Bátyu	ind.	5 25	4 45	3 04
5 38	2 28	4 41	„	**Lawoczne**	ind.	1 249	1 224	1 202
6 15	2 58	6 15	ind.	**Lawoczne**	érk.	1 152	1 140	1 152
8 15	4 55	8 15	érk.	Stryj	ind.	9 40	9 20	9 40
11 00	7 29	11 00	érk.	**Lemberg**	ind.	7 30	6 2	7 30
—	9 25	—	érk.	**Odessa**	ind.	11 57	8 46	11 57
—	8 15	—	érk.	**Kiew**	ind.	9 15	9 35	9 15
—	11 00	—	érk.	**Moszkva**	ind.	9 10	6 50	9 10

Szentpétervári idő

Budapest—Miskolcz—Kassa—Poprád-Felka—Oderberg—Breslau—Berlin—Hamburg.

6 50	8 10	8 45	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	8 15	8 45	10 20
10 10	12 43	1 50	érk.	**Miskolcz**	ind.	2 56	3 36	6 57
11 44	3 39	4 54	„	**Kassa**	ind.	12 00	12 25	5 21
2 25	7 15	8 15	„	**Poprád-Felka**	ind.	5 42	8 32	3 05
8 35	3 02	5 03	„	**Oderberg**	ind.	1 18	1 15	9 55
9 06	3 20	6 10	ind.	**Oderberg**	érk.	9 40	12 55	9 40
11 46	5 56	10 35	érk.	Breslau	ind.	6 10	10 05	6 10
5 25	11 16	5 26	„	**Berlin** (Friedrichstr.)	ind.	11 32	4 39	11 32
9 50	4 52	9 17	érk.	**Hamburg**	ind.	4 43	12 32	4 43

Budapest—Ruttka—Oderberg—Breslau—Berlin—Hamburg.

9 15	3 30	5 55	11 10	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	5 10	9 50	12 45	9 15
11 22	4 44	7 38	1 38	érk.	Hatvan	ind.	2 00	7 59	11 33	8 03
8 05	10 30	4 25	11 47	„	**Ruttka**	ind.	3 52	11 24	5 48	2 43
12 14	3 2	9 25	5 03	érk.	**Oderberg**	ind.	1 18	5 48	*1 15	9 55
3 29		9 58	6 10	ind.	**Oderberg**	érk.	9 40	4 58	12 55	9 40
5 56		2 16	10 35	érk.	Breslau	ind.	6 10	2 15	10 05	6 10
11 16		8 49	5 26	„	**Berlin** (Friedrichstr.)	ind.	11 32	8 34	4 39	11 32
4 52		5 29	9 50	érk.	**Hamburg**	ind.	4 43	11 36	12 32	4 43

Budapest—Zsolna—Oderberg—Breslau—Berlin—Hamburg.

7 00	9 20	6 50	9 20	ind.	**Budapest** nyugati p. u.	érk.	6 35	9 30	5 55	9 45
9 50	1 59	9 16	1 4	érk.	Galánta	ind.	2 09	7 05	1 19	6 58
1 33	8 30	12 24	7 16	„	**Zsolna**	ind.	9 15	3 46	7 18	3 20
5 03	12 14	3 02	12 03	„	**Oderberg**	ind.	5 40	1 15	3 40	9 55
6 10	3 29		12 29	ind.	**Oderberg**	érk.	4 58	12 55		9 40
10 35	5 56		3 10	érk.	Breslau	ind.	2 15	10 05		6 10
5 26	11 16		8 49	„	**Berlin** (Friedrichstr.)	ind.	8 34	4 39		11 32
9 50	4 52		5 29	„	**Hamburg**	ind.	11 36	12 32		4 43

Budapest keleti p. u.—Wien—Prag—Karlsbad—Marienbad—Franzensbad.

7 30	12 30	2 05	10 30	ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	6 25	1 30	9 10
2 10	5 59	5 45	5 01	érk.	**Bruck—Királyhida**	ind.	11 58	9 53	1 27
2 24	6 15	5 52	5 13	ind.	**Bruck—Királyhida**	érk.	11 21	9 46	1 13
3 53	7 50	6 40	6 32	érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	9 55	8 50	11 55
5 50	9 25		7 00	ind	**Wien** St. E. G.	érk.	9 45	7 10	9 12
6 55	5 24		2 49	érk.	**Prag**	ind.	7 58	11 15	7 35
11 15	11 15		7 50	érk.	**Karlsbad**	ind.	11 52	5 28	10 32
5 25	5 25		10 36	érk.	**Marienbad**	ind.	8 45	12 54	7 00
12 45	12 45		9 17	érk.	**Franzensbad**	ind.	9 34	4 06	8 38

Budapest nyugati p. u.—Wien—Prag—Karlsbad—Marienbad—Franzensbad.

9 20	2 30	5 05	10 00	ind.	**Budapest** nyugati p. u.	érk.	7 45	1 40	5 55
4 00	5 53	8 27	4 45	érk.	**Marchegg**	ind.	12 40	10 10	11 03
4 20	5 57	8 33	5 00	ind.	**Marchegg**	érk.	12 12	10 05	10 34
5 39	6 55	Csatlakozás	6 20	érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	10 55	9 05	9 15
5 50	9 25	Stadlau	7 00	ind.	**Wien** St. E. G.	érk.	9 45	7 10	
6 55	5 24		2 49	érk.	**Prag**	ind.	7 58	11 15	
11 15	11 15		7 52	érk.	**Karlsbad**	ind.	11 52	5 28	
5 25	5 25		10 35	érk.	**Marienbad**	ind.	8 45	12 54	
12 45	12 45		9 17	érk.	**Franzensbad**	ind.	9 34	4 06	

Budapest—Wien—Innsbruck—Zürich—Basel—Paris.

205	1030		ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	130	
545	501		érk.	**Bruck—Királyhida**	ind.	953	
552	513		ind.	**Bruck—Királyhida**	érk.	946	
640	632		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	850	
230	1000		ind.	**Budapest** nyugoti p. u.	érk.	140	745
553	445		érk.	**Marchegg**	ind.	1010	1240
557	500		ind.	**Marchegg**	érk.	1005	1212
655	620		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	905	1055
705	650		ind.	**Wien** St. E. G.	érk.	835	1034
735	725		érk.	**Wien** Westbanhof	ind.	805	1005
800	1000		ind.	**Wien** Westbanhof	érk.	630	715
710	*1005		érk.	**Innsbruck**	érk.	640	*710
1102	240		„	Feldkirch	érk.	243	322
1132	345		„	**Buchs**	ind.	208	1136
209	630		érk.	**Zürich** Hauptbahnhof	ind.	1115	825
428	908		érk.	Luzern	ind.	915	610
615	935		„	Bern	ind.	650	505
1110	1155		„	Lausanne	ind.	225	223
850	113		érk.	**Genève**	ind.	100	1250
223	725		ind.	**Zürich** Hauptbahnhof	érk.	1038	752
412	908		érk.	**Basel**	ind.	850	605
1135	545		érk.	**Paris** Est. (Párisi idő)	ind.	1016	845

Budapest—Wien—Salzburg—München—Stuttgart—Strassburg—Paris—London.

	205	1030		ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	130	
	545	501		érk.	**Bruck—Királyhida**	ind.	953	
	552	513		ind.	**Bruck—Királyhida**	érk.	946	
	640	632		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	850	
100	230	1000		ind.	**Budapest** nyugati p. u.	érk.	745 140	1105
550	553	445		érk.	**Marchegg**	ind.	1240 1010	749
559	557	500		ind.	**Marchegg**	érk.	1212 1005	744
700	655	620		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	1055 905	649
725	705	650		ind.	**Wien** St. E. G.	érk.	1034 835	641
800	735	725		érk.	**Wien** Westbanhof	ind.	1005 805	610
855	830	1000		ind.	**Wien** Westbanhof	érk.	715 730	550
1205	1153	121		érk.	Linz	ind.	330 355	256
228	245	410		„	**Salzburg**	ind.	105 120	1251
282	325	440		ind.	**Salzburg**	érk.	1236 1246	1246
530	630	750		érk.	**München**	ind.	940 1009	1025
922	1135	126		„	**Stuttgart**	ind.	327 455	644
1102	130	334		érk.	**Karlsruhe**	ind.	102 231	508
1137	207	410		érk.	Bad-Oos	ind.	1215 135	435
1149	220	445		érk.	Baden-Baden	ind.	1200 123	423
1107	134	340		ind.	**Karlsruhe**	érk.	1247 201	503
1231	301	509		érk.	**Strassburg**	ind.	1105 1228	348
730	1121	1215		érk.	**Páris** (Párisi idő)	ind.	1220 143	720
504	—	1045		érk.	**London** (Calais-n át)	ind.	900 *220	1100

Kel. expr. — Keleti expressvonat

* Folkestone-n át.

Budapest—Wien—Passau—Nürnberg—Cöln—Liége—Bruxelles—Ostende—London.

—	205	1030		ind.	**Budapest** keleti p. u.	érk.	—	130	—
—	545	501		érk.	**Bruck—Királyhida**	ind.	—	953	—
—	552	513		ind.	**Bruck—Királyhida**	érk.	—	946	—
—	640	632		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	—	850	—
100	230	1000		ind.	**Budapest** nyugati p. u.	érk.	745	140	1105
550	553	445		érk.	**Marchegg**	ind.	1240	1010	749
559	557	500		ind.	**Marchegg**	érk.	1212	1005	744
700	655	620		érk.	**Wien** St. E. G.	ind.	1055	905	649
725	705	650		ind.	**Wien** St. E. G.	érk.	1034	835	641
800	735	725		érk.	**Wien** Westbanhof	ind	1005	805	610
1045	830	730		ind.	**Wien** Westbanhof	érk.	920	730	525
340	217	150		érk.	**Passau**	ind.	341	155	1226
401	246	218		ind.	**Passau**	érk.	310	125	1207
557	436	403		érk.	Regensburg	ind.	124	1148	1019
820	645	600		„	**Nürnberg**	ind.	1142	949	810
1022	856	805		„	Würzburg	ind.	949	720	601
1150	1057	1021		„	Aschaffenburg	ind.	735	513	434
1245	1159	1125		„	Frankfurt a/M.	ind.	615	437	388
1421	2430	1541		„	**Cöln**	ind.	1150	1225	1260
540	714	731		„	Aachen	ind.	1010	1050	1045
602	800	827		„	**Liége**	ind.	659	800	811
750	943	1023		„	**Bruxelles**	ind.	500	613	637
952	—	112		„	**Ostende** (Quai)	ind.	—	343	446
512	—	1000		érk.	**London** (Doveren át)	ind.	—	900	900

Ostendei exprs vonat

[1] Coblenzen át. [2] Niederlahnsteinon át. [3] Nyugateurópai idő.

Közvetlen vonatösszekottetések

Fiume—Triest, valamint az olasz csatlakozó vasutak főbb állomásai között.

521		1250	801		ind. **Fiume**	érk	1202	255	1001 1249
720		305	1002		érk. St. Peter in Krain	ind.	1015	115	830 1105
800	820	335	402		ind. St. Peter in Krain	érk.	951	1246	817 1031
859	947	452	534		érk. Nabresina	ind.	828	1058	707 907
907	956	500	544		ind. Nabresina	érk.	824	1031	659 859
925	1025	535	615		érk. **Triest** Südb.	ind.	755	e955	635 830
912	1002	500	622		ind. Nabresina	érk	816	1042	616 748
951	1028	532	641		érk. Monfalcone	ind.	750	1008	550 823
—	—	747	648		ind. Monfalcone	érk.	—	949	*537 —
—	—	813	718		érk. Cervignano	ind.	—	924	506 —
—	—	908	819		érk Portogruaro	ind.	—	805	344 —
—	—	1035	945		érk. **Venezia**	ind	—	615	225 —
932	1029	541	—		ind. Monfalcone	érk.	749	1005	— 721
1023	1136	645	—		érk. Cormons	ind.	650	850	— 612
215	215	1045	—		érk. **Venezia**	ind.	1140	*510	— 210
*200		1105	*925		ind. Venezia	érk.	645	423	1215
721		605	805		érk. **Mila o**	ind.	105	1120	745
1205		955	645		érk. **Genova**	ind.	815	650	250
321		*1045	1000		ind. Venezia	érk.	940	510	145
745		1110	1050		érk. **Roma**	ind.	900	500	1050
125		655	650		érk. **Napoli**	ind.	1220	1000	305

* Csatlakozás Mestren.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalatában az alábbi hézagpótló szakkönyv jelent meg:

SZARVASMARHATENYÉSZTES

Hazai állattenyésztésünk közgazdaságilag legfontosabb ága a szarvasmarhatenyésztés, mert az ország marhaállománya nagyobb tőkét képvisel, mint a mekkorát a ló, juh és sertés együttvéve alkotnak. Ez a körülmény nagyon érezhetővé teszi azt a hiányt, mely szakirodalmunkban éppen a szarvasmarhatenyésztést illetőleg észlelhető, a mennyiben a hazai nyelvünkön már évtizedek előtt megjelent egyetlen egy nagyobbszabású szarvasmarhatenyésztési munka, nevezetesen Tormay Béla „A szarvasmarha és annak tenyésztése“ című könyve nemcsak hogy részben már elavult, de befejezetlen is, mert csak a szarvasmarha természetrajzával, külemtanával s fajtáival foglalkozik. Az **Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadóvállalata** tehát mulhatatlan kötelességének tartotta egy olyan szarvasmarhatenyésztési munka kiadásáról gondoskodni, mely nemcsak teljessége által elégitse ki az olvasót, hanem még a legujabb ismereteket felölelő tartalmánál fogva nélkülözhetlen kézikönyvévé is váljék.

Cselkó szarvasmarhatenyésztése öt főfejezetre oszlik. Az első a legszükségesebb természetrajzi adatokat tartalmazza; a második a szarvasmarha külemtanát tárgyalja; a harmadik s egyuttal legterjedelmesebb főfejezet a szarvasmarhafajtákkal foglalkozik, de nem abban a modorban, melyet Tormay s a német szakirók követnek, mert szerzőnk szigoruan ragaszkodik az országonkénti ismertetéshez olyképpen, hogy minden egyes szarvasmarhatenyésztési szempontból fontosabb állam gazdasági viszonyainak rövid ecsetelése után előbb a fajtákat irja le, a reánk nézve fontosakat részletesebben mint a többit s azután azokat az intézkedéseket sorolja fel, melyeket az illető ország szarvasmarhatenyésztésének fejlesztése érdekében követ, evvel hü képét adva az illető ország szarvasmarhatenyésztése mai állapotának. Ilyen tárgyalásban részesül Svájcz, Ausztria, Magyarország, Horvát- és Szlavonország, Hollandia, Németország, Dánia, Franczia ország, Nagy-Britannia stb., szóval majdnem valamennyi európai állam szarvasmarhatenyésztése, sőt az észak-amerikai Egyesült-Államoké is. A negyedik főfejezet a szarvasmarha tulajdonképpeni tenyésztésével foglalkozik; megbeszéli az átörökösitést, a változékonyságot, a tenyésztendő fajta kijelölését, a tenyészanyag megválasztását, a párositást, veszteséget, ellést stb. Végre az ötödik főfejezet a szarvasmarha takarmányozásának van szánva, de szerző itt is eltér a külföldi irók szokásától, amennyiben könyve nem tartalmaz oly dolgokat, melyek az általános takarmányozástan körébe valók, hanem tisztán csak azt, a mi szigoruan véve a szarvasmarhára vonatkozik. Nevezetesen a bevezetést a szarvasmarha fönntartó szükségletének tárgyalása képezi s ugyanitt a keményitőérték is nyer gyakorlatias magyarázatot, azután áttér a borju fölnevelésére, a fejőstehén, jármosökör s hizómarha takarmányozására, mit a borjuhizlalással befejezve, függelékkép végre még a takarmányok összetételére vonatkozó szükségesebb adatokat közli. Az egész könyv minden szószaporitás nélkül ugy van megirva, hogy nemcsak a képzett, de az egyszerübb gazda is könnyen megérti s ezért reméljük, hogy hasznos dolgot végeztünk avval, hogy olyan szarvasmarhatenyésztési munkát adtunk ki, mely nem az elméletet, hanem a nagy gyakorlatot van hivatva szolgálni.

FONTOS UJDONSÁG

IRTA:

CSELKÓ ISTVÁN

A MAGYARÓVÁRI MAGYAR KIR LYI GAZDASÁGI AKADÉMIA TANÁRA.

A KÖNYV ÁRA FÜZVE 7 K., TARTÓS VÁSZONKÖTÉSBEN 8 KORONA.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

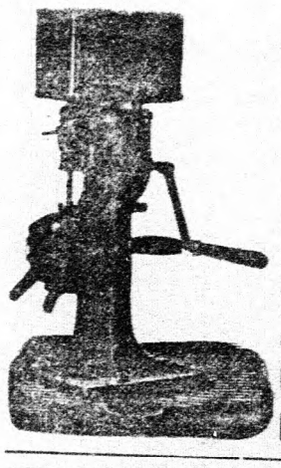

Eredeti „Melotte" tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejfölözőgépei!

Játszi könnyü kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb lefölözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztitható. Nincs javitás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 50—600 l. kézihajtásra. **Magyarországi képviselő**

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.

Gazdák Biztositó Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSITÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapitványok a kormány hozzájárulásával	1.070.340·— kor.
Tartalékok	764,760·16 „
Összesen:	3.735,104·16 kor.
1901. évi felesleg	90,340·— kor.
1902. „ „	59,782·30 „
1903. „ „	109.331·78 „
1904. „ „	72,438·23 „
1905. „ „	61,730·60 „
1906. „ „	89,242·65 „

Biztositásokat elfogad tüz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztositott tagok dijarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tüz- mint a jégkár ellen biztositva volt tagok 4%-os dijvisszatérités kaptak. — Az 1902. évi üzlet felesleges közgyülési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztositottak 4%-os dijvisszatérités kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztositottak 2—2%-os dijvisszatéritésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztositottak, kik 5—10 évre adták fel biztositásukat 5% engedményben részeltettek.

Biztositási ajánlatok benyujthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készségesen szolgál.

Az igazgatóság.

!Már megjelent!

A NÉP BARÁTJA NAPTÁR

Bolti ára 50 fillér.

1909-IK ÉVFOLYAMA

a tavalyinál gazdagabb és sokkal változatosabb tartalommal.

TIZENKÉT DARABOT 5 KORONÁÉRT KÜLDÜNK.

Sziveskedjék megrendelni és cseléasége között szét osztani.

"PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése,

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tüzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozditását a gyakorlati szaktanácsadás utján.

Kidolgozza az okszerü gazdasági berendezés alapjául szolgáló **üzemtervet.** Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését. Tanácsot** ád a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállal** a a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy **állandó ellenőrzését.** Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyvelését időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmezőségi számitásokat elkészit. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál,** valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsosai szolgál** és **vitás ügyekben** a választott szakbirósági tisztséget elvállalja. Birtok és minden nemü mezőgazdasági **értekbecsléseket végeztet.** A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** törzskönyvileg **nyilvántartja.**

Gazdatiszteket és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet keresőket nyilvántart.**

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszatérítését kieszközli. Adóelengedések ügyében utbaigazitással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály ily irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesitő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

543 m. hold Zalában, vasutállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetéssel, cementárugyártással, iparvágány s mérleggel, urilakkal. Bármikor átvehető. Esetleg bérbeadó. Tulajdonos: Zathureszky, Türje. 2

197 m. hold pilisicsabai vonalon, fővárostól 39 km.-re, község között, orvos, gyógyitár Nyergesujfalu, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertéstenyészettel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás üveges, zárt verandával. 3

200 m. hold sik fekvésü I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gépületekkel. 5

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, uri lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 4

100 kat. hold körülI. o. bácskai föld, 15 percznyire vasutállomástól, jó utakkal, a Ferencz-csatornától 8 perczre, urilak és gyümölcsössel. 6

800 m. hold Szatmár megyében, vasutállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves uttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8

606 kat. hold Ermelléken, vasuttól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedélylyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 9

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésü birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukoricza-góréval, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségü föld, az egész ***primaalma kiosztásu kerti talaj,*** ugy a legintenzivebb müvelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyiti a birtokon levő nagyobb összegü, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön. 10

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsvonattal ½ óra, vasutállomástól müuton 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal. 60 m. h. erdőilletőséggel. 12

586 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 l. 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasutállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 1½ h. szőlő, 20 h. legelő, 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivehető. 14

884 hold szőlőnek való, egyenes felületü, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültettetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsössel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számu kitünő köből épült épületekkel. 10 szobás kastélylyal, szeszgyár és finomitó. Jó munkásviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizácziós teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 16

290 hold Szilágy megyében, vasutállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedélylyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17

200 hold, vasutállomástól 2 km. Szőlőmivelésre különösen alkalmas. 2 holdas parczellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75.000 K. 1

813 m. h. Borsod megyében vasutállomástól 6½, épülő vasuttól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőséggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedélylyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona. 20

2400 m. hold sik fekvésü dunántuli birtok, 1600 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasuti vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 21

101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24

184 hold Pest megyében vasutállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal és kellő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25

139 m. hold Pest megyében vasutállomástól ¾ órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48.000 koronáért. 26

460 hold fővárostól 25 km.-re, teljes felszereléssel, tehenészettel, modern lakóházzal, kellő gazdasági épületekkel.

Birtokvétel:

megvételre kerestetik:

200 m. hold birtok 30—40 km.-nyire a fővárostól. 455

400—800 m. holdas jó minőségü birtok, jó ut mentén, vasuttól nem távol, családnak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisebb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400—1000 h. birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulnyomóan erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok.

2—300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 567

200 holdas birtok uri lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3950

10—15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 3982

2000 hold elsőrendü talaju birtok, czukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélylyal és parkkal, Bécstől legfeljebb 6 órányira. 9

800—1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakházzal. 5215

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 456

250—300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizácziós kölcsönnel. 5216

3—400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasuttól legfeljebb 1½ órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12/a

800—1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukczióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen 12

500—1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasutállomás közelében. 79

23

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasuttól, országut mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

Birtokbérlet kerestetik:

180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termelésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800—1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

2—3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán tul vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenészet üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

1000—1500 m. hold lehetőleg síkfekvésü, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésü vasutállomás közelében levő.

Ezeken kivül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepitésére alkalmas birtokokat és bérlőszövetkezetek alakitásánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnél.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTALYA.

Felhivás a gazdákhoz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlő urakat, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottra szüksége van, felkérjük, hogy a náluk üresedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályát mielőbb értesiteni szi eskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minősitésü állást kereső gazd tiszteket és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen dijmentesen.

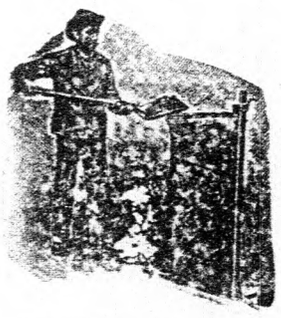

Tessék prospektust kérni!

Szenzációs találmány a mekanika terén ::: „TRIUMF“ zsáktartó gép. A **„TRIUMF“ egy napszámost pótol**, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegtakarítást tesz lehetővé. Ára **15 kor.** A **„TRIUMF“** kizárólag **Hellmann H. W.** berlini gépgyárában készül és megrendelhető a **magyarországi vezérképviseletnél: SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet körut 7. szám.** 986

Lópokrócz-előnyárajánlat. Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyságra és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönség állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két db próbamegrendelést is bérmentve szállítunk I. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszu, 155 cm. széles, ára 4.60 frt. — 2 sz. legjobb minőségü, 170 cm. hosszu, 135 cm. széles, ára 3·50 frt. — 3. sz. jó minőségü 165 cm. hosszu, 130 cm. széles, ára 3 frt; különösen erős sörházlakarók 220 cm. hosszu, 155 cm. széles, daként 5 frt minden kivánt szárnyalatban.** Rendeleseket annak gondos eszközlése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállitásra is — eszközölni. Kiváló tisztelettel

Táviratczim: Pokrócztelep Somogyszil. 953

„Sohr“ Magyar Lópokrócz Szétküldési Telepe, Somogyszil 92. szam.

CLIMAX ÉS ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari czélokra.

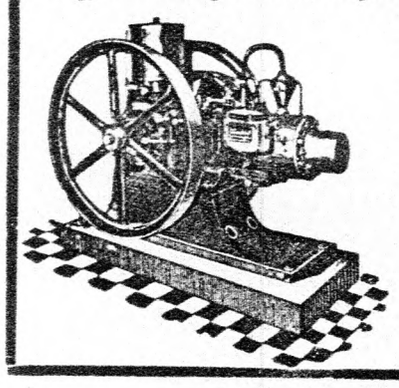

Nincs robbanási veszély, se pénzügyőri ellenőrzés.

Elsőrangu referenciák.

BACHRICH ÉS TARSA

MOTORGYÁR 304

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

Betanitott

igásökrök, tehenek, üszők, tenyészbikák

állandóan kaphatók gróf TELEKI ARVÉD fehér magyar gulyéjából, drassói uradalomban, posta, vasut, távirda: KONCZA.

963

Magyar levelezés. **JELENTÉS.** Magyar levelezés.

A n. é. gyapjutermelők b. tudomására hozni van szerencsém, hogy 1860 óta fennálló

gyapjubizományi üzletemet

gyárosaimmal való szakadatlan és szorosabb összeköttetés czéljából Bécsbe helyeztem át s

WERMER F. WIEN, III/2., Löwengasse 36. (Telefon).

czégem alatt folytatom, mint eddig, ezentul is, gyapjut csakis közvetlen gyárosoknak való eladás által legelőnyösebben, az uradalmon átvéve és fizetve értékesithetem.

Magyar levelezés. 920 Állandó képviselet Budapesten.

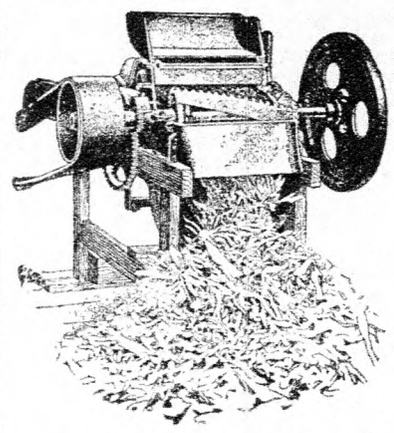

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váczi-körut 52.

Ajánlja mérsékelt árakon legjobbnak elismert amerikai **OHIO kukoriczaszártépőgépeit melyek szecskavágásra is kitünően alkalmasak, továbbá REFORM takarmányfüllesztő, répavágó, burg nyaosztalyozó és szalmakötélfonó gépeit és fedett biztonsági járganyait.**

SACK RUDOLF elismert legkitünőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépeknek **kizárólagos képviselete**

SEBES ÉS ANTAL

BUDAPEST, VI., DÁVID-U. 16. SZ.

Ajánljuk eredeti RENAUER-féle motorjainkat és szabadalmazott függőleges köves daráinkat. ::: Teljes takarmánykamra-berendezések.

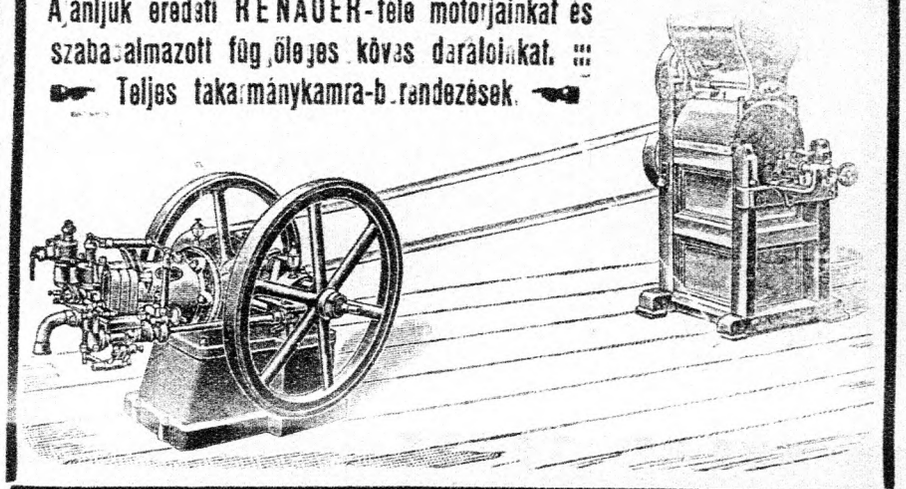

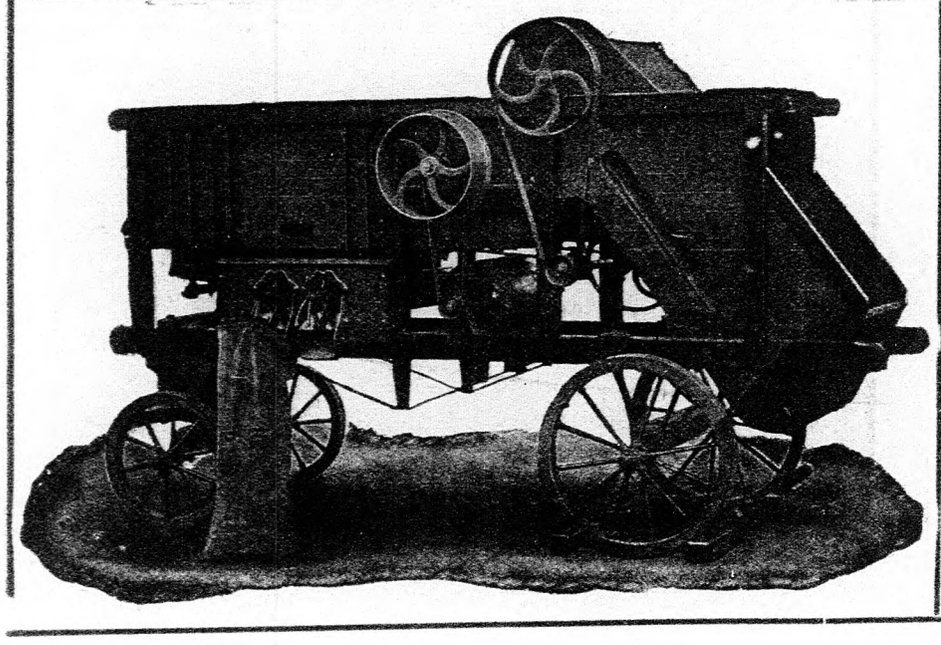

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Budapest, VI., Váczi-körut 57. szám.

Magyar Gépgyári művek r.-t. Kispesten.

Ajánlja legujabb **„Casali“ kukoriczamorzsolóit**

gőzhajtásra. Az I. számu napi munkaképessége 6—10 waggon, a II. számu napi munkaképessége 10—15 waggon kukoricza. Ezen „Casali“ kukoriczamorzsolók nagy munkaképesség, kifogástalan munka, könnyü kezelhetőség és csekély hajtószükséglet által tünnek ki.

Terjedelmes árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Gőzeke acetylen-lámpák

Éjjeli szántásoknál **gőzekékre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló- **acetylen-lámpák.**

Bárdi József automobil r.-t. Budapest, VI., Mozsár-utcza 9. Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 16—28. Sürgönyczim: Pneumatic. Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendü tenyészetből, deczemberi tenyészképes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

A ki földet

bérbe adni vagy **bérbe venni, eladni** vagy **venni akar,** forduljon bizalommal a

Földbérleti és parczellázó bank részvénytársasághoz

Temesvár—Belváros, Losonczi-tér, (Wimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepitések és parczellázások keresztülvitelével** és e czélból **megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kisgazdáknak a tulajdonos közremüködése nélkül eladja.

Mindennemü szóbeli vagy irásbeli felvilágositással dijmentesen szolgál.

308

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok **erősitésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására** a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmulja a hasonló czélra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségü kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánménesben, katonai, polgári, és versenyistállókban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és füszerüzlefekben vagy közvetlenül a készitő:

BRÁZAY KÁLMÁN czégnél, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszolgálás és bérmentes szállitással **24** korona.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR.

Iroda, raktár és gyártelep: **BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.**

Alfa-Laval Separatorok (tejfölöző gépek) **kézi- és erőhajtásra.**

Ujdonság!

1908 évi mintáju separatoraink a jelenkor legtökéletesebb fölözőgépei. Nagy munkabirásuak, élesen fölöznek, bámulatos könnyen járnak. Kérjen prospektust.

Tejszállitó kannák,
Fejőedények,
Tejhütők,
Elömelegitők és pasztörizáló készülékek,
Vajköpülő és vajgyártó gépek,
A sajtgyártás eszközei,
Tejvizsgáló készülékek,
Mindennemü **tejgazdasági eszközök és gépek** legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és ujjáalakitása.

770 első dij, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve.

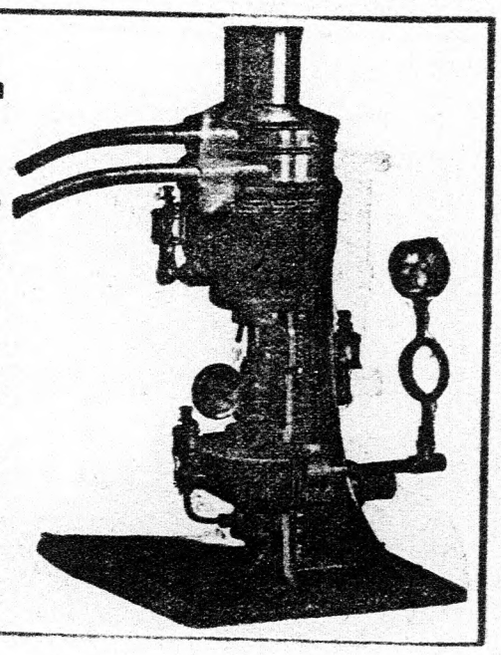

Eladásra kerül nagy mennyiségben **sima és gyökeres** **Ripária Portális és Rupestris Monticola alanyvessző**

ugyszintén ily alanyokon készült **első osztályu gyökeres fásoltvány** a legkitünőbb **bor- és csemegeszőlő** fajokban. Továbbá eladunk többféle fajban egyéves **gyökeres hazai szőlővesszőt.** Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza. (Balaton-vidék.)

1055

77369/1908. szám.

VERSENYTÁRGYALÁS

ipari termékek, anyag, eszköz és szerszámnemüek szállitására.

A mezőhegyesi, kisbéri, bábolnai és fogarasi ménesintézetek a gödöllői m. kir. koronauradalom, a kolozstordai m. kir. ménesgazdaság és a palánkai m. kir. csikótelep 1909. évi szükségletének biztositása végett az alább jelzett áruk szállitására Budapesten a földmivelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében 1908. évi novemher hó 16-án d. e. 10 órakor zárt irásbeli nyilvános versenytárgyalás fog tartatni, amelyre az ajánlatok legkésőbb 1908. évi november 13-án d. e. 10 óráig nyujtandók be.

A szállitandó áruk a következők: **portland- és románcement, kőszén, vas- es aczélanyagok, gőzeke, sodronykötél, gazdasági kézieszközök, fémanyagáruk, üvegáruk, kidolgozott bőranyag, len- és kenderáru, juta- és pamutszövetáru, posztó és nemezszövetáru, festő és mázolóanyagok, kenoolajok és zsiradékok, vegyipari készitmények, adómentes motorbenzin, kénsav, gyógyszeráruk, ruggyantaáruk papirnemüek és irodai szerek.**

A versenytárgyalás főbb feltételei:

1. Csakis azon ajánlatok vétetnek figyelembe, amelyek a hivatalosan megállapitott ajánlati minták szerint vannak megirva és az 1903. évi 90121. szám alatt kiadott általános és részletes versenytárgyalási feltételeknek, valamint az ajánlati mintalapokon foglalt megjegyzéseknek mindenben megfelelnek.

2. Az ajánlatokhoz az abban szállitásra elvállalt áruk értékének 5%-val egyenlő bánatpénz, illetve az ennek letételét igazoló adóhivatali vagy állampénztári nyugta csatolandó.

3. Az ajánlatok akár bérmentes postaszállitás utján, akár személyes átadás vagy beküldés utján (földmiv. miniszterium, félemelet 29. ajtószám, segédhivatali főigazgató) nyujtandók be.

Minden egyes árucsoporthoz tartozó ajánlat külön-külön borítékban a fenti czim és az árucsoport megjelölésével ellátva nyujtandó be.

4. Az ajánlatok benyujtásának határidejéül kitüzött 1908. évi november hó 13-án d. e. 10 órán (tehát a versenytárgyalás idejét három nappal megelőző időn) tul beérkező, valamint pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az általános és részletes versenytárgyalási feltételeket, valamint az ezeknek megfelelő ajánlati mintalapokat a gazdasági főigazgatósághoz (földmiv. miniszterium, III. em., 121. ajtószám) díjmentesen adja ki, kivánat a az ajánlatot tenni szándékozóknak portókötelesen meg is küldi.

Budapest, 1908. évi október hó 10-én.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Olasz kendermag-eladás.

A vukovári **gróf Eltz** hitbizományi uradalomban eladandó **magasnövésü olasz kendermag másodévi utántermése, 85% csiraképességgel,** mm.-ként **70 koronáért, 10 q felüli vételnél 65 korona** ab vasut- vagy hajóállomás **Vukovár** (Szerém m.).

Ugyanitt **magasnövésü bácskai kendermag** is kapható métermázsánként **50 koronájával.**

1019 Az uradalmi felügyelőség Vukováron.

GAZDASÁGI KÖNYVVITELI NYOMTATVÁNYOKAT RAKTÁRON TART, LEVÉLPAPIROKAT BORITÉKOKAT ÉS EGYÉB

NYOMDAI MUNKÁKAT

JUTÁNYOSAN ÉS CSINOS KIVITELBEN KÉSZIT :: ::

"PÁTRIA"

IROD. VÁLL. ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST, IX.,

ÜLLŐI-UT 25. SZ. (KÖZTELEK).

ÁRJEGYZÉKKEL VALAMINT KÖLTSÉGVETÉSSEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLUNK.

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váczi-ut 40—46.

Malomépitészet, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

minden rendszerü cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

Minden magvesztességet kizár. 984

20.000 darabnál több kifogástalan üzemben.

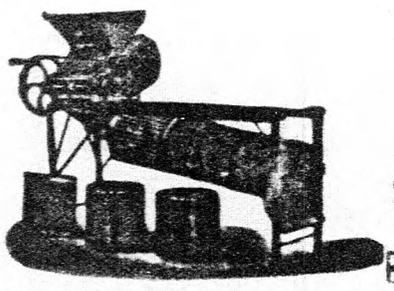

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona József-u 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

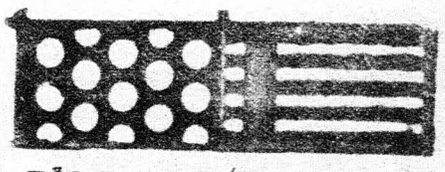

TŐREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőzcséplő gépek számára.

DEHNE Fr. gőzekegyára, HALBERSTADTBAN. Magyarországi képviselete TIMÁR EDE czégnél, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 28.

Ajánlja **compound szabadalmazott legujabb 20-as gőzeke-készleteit**, azonnali szállitás mellett.

A Dehne Fr. **gőzeke-készletei,** melyek az eddigiek között felülmulhatatlan előnyökkel birnak, Németországban legnagyobb előszeretettel vásárolják,

94310—1/B-1. sz.

Termelt fenyőhaszonfa-eladás.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe tartozó fenyőházai, maluszinai és oszadai erdőgondnokságban az 1908—1912. evek alatt a kir. kincstár részéről termelendő és a rakodókra szállitandó, a maluzsinai és likavai erdőgondnokság bizonyos részeiben pedig a folyó évben termelt s a rakodókra szállitandó fenyőhaszonfaanyag **Liptóújvárt, 1908. évi november hó 30-án** a főerdőhivatal hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor a következő méretszerü megosztással és csoportositás mellett fog **nyilvános versenytárgyalás** útján eladatni, m. p.

A. **Szóbeli árverésen.**

I. csoport. A maluzsinai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő, a rakparton szállitva átadandó, mintegy 22 000 ürm. vegyes méretü haszonfa.

Kikiáltási ár: a 25 %m és azon aluli középátm. fánál köbm.-ként 12·80 kor.
a 26 %m és azon felüli középátm. fánál köbm.-ként 16·60 kor.

Bánatpénz: 7000 korona.

B. **Irásbeli verseny útján.**

II. csoport. A maluzsinai erdőgondnokságban a f. évben termelt és az erdei rakparton átadandó mintegy 4000 m³ 26 %m és ennél vastagabb méretü haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 16·40 korona. — Bánatpénz: 7000 korona.

III. csoport. A maluzsinai erdőgondnokságban a f. évben termelt és az erdei rakhelyen átadandó mintegy 1500 m³ 25 %m és ennél vékonyabb méretü haszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 12·90 korona. — Bánatpénz: 2000 korona.

IV. csoport. A fenyőházai villamos fürész, villamos áram és iparvasut használatának bérletével a fenyőházai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő s a rakodókra szállitandó mintegy 54000 m³ 26 %m és ezen felüli középvastagságú fenyőhaszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 17·20 korona. — Bánatpénz: 20000 korona.

V. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő s a rakodókra szállitandó mintegy 17000 m³ 25 %m és ezen aluli középvastagsági fenyőhaszonfa. — Kikiáltási ár köbméterenként 14·50 korona. — Bánatpénz: 5000 kor.

VI. csoport. Az oszadai fürész használatával az oszadai erdőgondnokságban 5 év alatt a kincstár által kitermelendő és az erdei rakpartokra leszállitva átadandó mintegy 31000 m³ 26 %m és azon felüli középvastagságú fenyőhaszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 16·10 korona. — Bánatpénz: 10000 korona.

VII. csoport. Az oszadai erdőgondnokságban 5 év alatt termelendő és az erdei rakpartokon leszállitva átadandó mintegy 21000 m³ 25 %m és azon aluli középvastagságú fenyőhaszonfa.

Kikiáltási ár köbméterenként 14.30 korona. — Bánatpénz: 6000 korona.

VIII. csoport. A likavai erdőgondnokságban a f. évben termelt és a Vág partján átadandó mintegy 3000 m³ vegyes méretü haszonfa.

Kikiáltási ár: a 25 %m és azon aluli k.-vastagságú fánál köbm.-ként 14·50 kor.
a 26 %m és azon felüli k.-vastagságú fánál köbm.-ként 17·20 kor.

Bánatpénz: 5000 korona.

Bővebb felvilágositással a liptóújvári m. kir. főerdőhivatal szolgál, ahol az általános árverési és szerződési feltételek is megtekinthetők. Ezek a feltételek úgy a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utcza 16.), valamint a liptóújvári m. kir. főerdőhivatalban legkesőbb 1908. évi november hó 2-ik napjától kezdve átvehetők.

Kelt Budapest, 1908. évi szeptember hó 24-én.

1049 **M. kir. földmivelésügyi miniszterium.**

Süldősertések eladása.

Az egri főkáptalan uradalmi kormányzósága mintegy

1121 drb 11 hónapos, hizásra alkalmas vegyes herélt süldőt

elad, melyek a következő gazdaságokban vannak elhelyezve:

352 drb Bödönháton, vasuti állomás Szentmargita,
416 „ Margitaerdőn, „ „ „
353 „ Folyáson, „ „ Folyás.

Ajánlatok Egerben alulirott kormányzósághoz **Telekesi-utcza 3. sz. f. évi november hó 3-áig déli 12 óráig** beadhatók.

Százaléklevonás nem engedélyeztetik.

A kormányzóság fentartja magának a jogot a beadott ajánlatok között szabadon választhatni, vagy esetleg az eladást szóbeli egyezség utján is eszközölhetni.

Eger, 1908 október hó 20-án.

1056 **Egri főkáptalan jószágkormányzósága.**

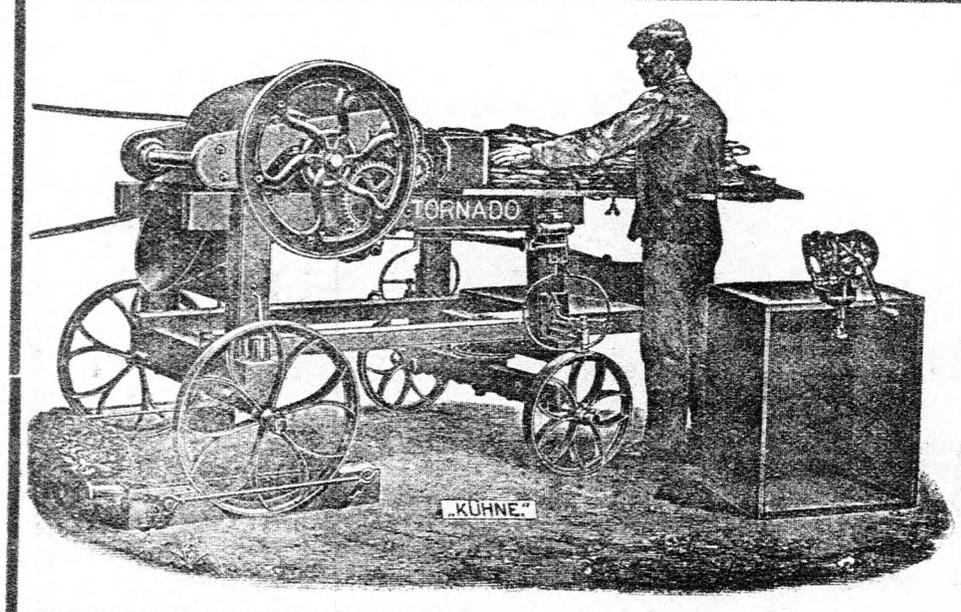

Az őszi idényre

mindennemü talajmivelőeszközöket:

„Bippart" altalajekéket

„Tornado" kukoriczaszártépőgépeket

és egyéb takarmánykészitőgépeket

„Mosoni Drill" sorvetőgépeket,

borsajtókat stb. szállit:

„KÜHNE" mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váczi-körut 57|a.

ACETYLEN-LÁMPÁK

ÁLLANDÓ KIÁLLITÁS.

BÁRDI JÓZSEF R.-T.

BUDAPEST, VI., LISZT FERENCZ-TÉR 15. SZ.

TELEFON 116-34. Főüzlet: MOZSÁR-UTCZA 9. SZ. TELEFON 16-28.

Ujdonságok! Speczialitások!

KOCSI-, RUD-, KEZI-, ASZTALI-, KERTI-,
UDVARI-, ISTALLÓ-

ACETYLEN-LÁMPAK

Érvényes 1908. október 1-től.

A m. kir. államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1908. október 1-től.

Budapest ny. p. u.—Párkány-Nána.

Állomások		Sz. v. 148 I.-III.	Sz. v 122 I.-III.	Sz. v. 152 I.-III.	Sz. v 150 I.-III.	Gy. v. 1404 I.-II.	Sz. v. 154 I.-III.	Sz. v. 116 I.-III.	Sz. v 156 I.-III.	Sz. v 158 I.-III.	Sz. v. 160 I.-III.	Sz. v. 128 I.-III.	Sz. v. 162 I.-III.	Sz. v. 126 I.-III.	Sz. v 164 I.-III.	Sz. v. 120 I.-III.	Sz. v. 166 I.-III.	Sz. v. 130 I.-III.	Sz. v. 124a I.-III.	Sz. v. 168 I.-III.	Sz. v. 124 I.-III.	Gy. v. 1406 I.-II.	Sz. v. 170 I.-II	+ Sz. v. 132 I.-III.	Sz. v. 172 I.-III.	Sz. v. 1408 I.-III.	✪ Sz. v. 118 I.-III.	Sz. v. 172a I.-III.	Sz. v. 140 I.-III.
Budapest ny. p. u.	ind.	5^{35}	5^{46}	6^{00}	6^{40}	7^{00}	6^{00}	9^{25}	9^{35}	11^{25}	12^{15}	12^{25}	1^{10}	2^{10}	2^{15}	2^{35}	4^{10}	4^{25}	6^{00}	6^{15}	6^{25}	6^{50}	7^{15}	8^{10}	8^{45}	9^{25}	f10^{00}	10^{30}	11^{10}
Rákospalota-Ujpest	„	5^{51}	5^{57}	6^{18}	7^{01}	|	8^{18}	f9^{33}	9^{53}	11^{43}	12^{34}	f12^{41}	1^{26}	|	2^{31}	f2^{47}	4^{26}	f4^{42}	6^{16}	6^{31}	f6^{37}	|	7^{32}	8^{24}	9^{02}	9^{35}	f10^{15}	10^{47}	11^{35}
Dunakeszi-Alag	„	érk.	6^{08}	6^{28}	érk.	|	8^{29}	9^{43}	érk.	érk.	érk.	12^{58}	1^{36}	|	érk.	2^{57}	érk.	4^{42}	6^{2}	érk.	6^{47}	|	7^{42}	8^{34}	9^{13}	9^{46}	f10^{28}	érk.	11^{55}
Göd	„	—	6^{17}	6^{39}	—	|	érk.	9^{53}	—	—	—	1^{06}	érk.	|	—	3^{06}	—	4^{51}	6^{3}	—	6^{58}	|	7^{52}	8^{44}	érk.	9^{58}	f10^{41}	—	11^{44}
Vácz	„	—	8^{37}	érk.	—	7^{34}	—	10^{12}	—	—	—	1^{24}	—	2^{4}	—	3^{24}	—	5^{11}	6^{5}	—	7^{26}	|	—	9^{04}	—	10^{15}	f10^{58}	—	12^{02}
Nagymaros-Visegrád	„	—	7^{02}	—	—	7^{50}	—	10^{30}	—	—	—	1^{5}	—	3^{04}	—	3^{5}	—	5^{3}	7^{19}	—	7^{51}	|	—	—	—	10^{39}	11^{22}	—	12^{26}
Nagymaros	„	—	7^{10}	—	—	|	—	10^{43}	—	—	—	1^{5}	—	3^{18}	—	4^{02}	—	5^{4}	7^{22}	—	7^{58}	|	—	—	—	10^{49}	11^{30}	—	12^{29}
Esztergom-csavargőzös*	„	—	7^{8}	—	—	8^{10}	—	11^{1}	—	—	—	érk.	—	3^{48}	—	4^{38}	—	érk.	—	—	8^{30}	|	—	—	—	—	—	—	érk.
Párkány-Nána	érk.	—	7^{50}	—	—	8^{20}	—	11^{25}	—	—	—	—	—	3^{54}	—	4^{52}	—	—	—	—	8^{45}	7^{57}	—	—	—	11^{28}	12^{09}	—	—

Párkány-Nána—Budapest ny. p. u.

Állomások		Sz. v. 145 I.-III.	Sz. v. 139 I.-III	Sz. v 147 I.-III	Sz. v. 140 I.-III.	T. v. Sz sz. 217 I-III.	Sz. v. 149 I-III.	✪ Sz. v 117 I.-III.	Sz. v. 151 I.-III.	Sz. v. 131 I.-III	Sz. v. 153 I.-III.	Gy. v. 1403 I.-II.	Sz. v. 155 I.-III.	Sz. v. 119 I.-III	Sz. v. 157 I.-III.	Sz. v 159 I-III	Sz. v. 133 I.-III.	Gy v 103 I-II	Sz. v 161 I.-III	Sz. v. 163 I.-III	Sz. v. 127 I.-III.	T. v Sz. sz. 215 I.-III	Sz. v. 165 I.-III.	✪ Sz. v 115 I.-III	Sz. v 167 I.-III.	Sz. v. 169 I.-III.	Sz. v. 125 I.-III	Gy. v. 1405 I.-II.	Sz. v 171 I.-III	+ Sz. v. 129 I.-III.	Sz. v. 171a I.-III.
Párkány-Nána	ind.	—	—	—	4^{25}	4^{53}	—	5^{28}	—	6^{08}	—	8^{22}	—	8^{29}	—	—	—	12^{55}	—	—	—	3^{12}	—	3^{39}	—	—	6^{25}	8^{27}	—	—	—
Esztergom-csavarg.	„	—	—	—	*4^{39}	5^{06}	—	|	—	6^{14}	—	|	—	8^{43}	—	—	—	|	—	—	—	3^{26}	—	3^{54}	—	—	6^{40}	|	—	—	—
Nagymaros	„	—	4^{37}	—	5^{10}	5^{42}	—	6^{16}	—	6^{56}	—	|	—	9^{16}	—	—	11^{50}	|	—	—	2^{40}	4^{02}	—	4^{2}	—	—	7^{18}	|	—	—	—
Nagymaros-Visegrád	„	—	4^{38}	—	5^{15}	5^{48}	—	6^{21}	—	7^{0}	—	*8^{40}	—	9^{24}	—	—	11^{56}	|	—	—	2^{45}	4^{08}	—	4^{32}	—	—	7^{44}	8^{56}	—	—	—
Vácz	„	—	5^{05}	—	5^{42}	6^{14}	—	6^{51}	—	7^{2}	—	9^{01}	—	9^{5}	—	—	12^{25}	1^{11}	—	—	3^{1}	4^{32}	—	4^{9}	—	—	7^{54}	9^{18}	—	—	—
Göd	„	—	5^{25}	—	5^{59}	6^{31}	—	7^{07}	7^{13}	7^{42}	—	|	—	10^{1}	—	—	12^{48}	|	—	—	3^{34}	4^{51}	—	5^{21}	—	—	8^{15}	|	—	9^{54}	—
Dunakeszi-Alag	„	4^{5}	5^{37}	—	6^{10}	6^{42}	—	7^{18}	7^{28}	|	8^{47}	|	—	10^{3}	—	—	1^{06}	|	—	1^{5}	—	3^{45}	5^{02}	—	5^{3}	—	8^{0}	8^{26}	|	9^{38}	10^{12}	—
Rákospalota-Ujpest	„	5^{07}	5^{47}	5^{59}	1 6^{22}	6^{52}	7^{14}	1 7^{31}	7^{40}	8^{0}	8^{54}	|	10^{0}	10^{4}	1 1^{48}	1 2^{3}	1 1^{1}	2^{0}	2^{14}	3^{7}	5^{15}	5^{29}	5^{42}	6^{14}	8^{19}	1 8^{37}	|	9^{49}	10^{33}	11^{04}
Budapest ny. p. u.	érk.	5^{25}	6^{00}	6^{15}	6^{35}	7^{05}	7^{20}	7^{45}	7^{55}	8^{10}	9^{10}	9^{30}	10^{20}	10^{3}	1 2^{05}	1 2^{5}	1 2^{5}	1^{40}	2^{25}	3^{0}	4^{10}	5^{30}	5^{3}	5^{5}	7^{0}	8^{35}	8^{50}	9^{45}	10^{05}	10^{45}	11^{20}

* (Korácspatak).

Megjegyzések: + = Csak október és április hónapokban közlekedik.

✪ = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

☞ »Nagymaros-Visegrád« és »Esztergomi csavargőzös« megállóhelyeken a Dunán való átkelést, a hajózás tartama alatt, csavargőzösök közvetítik. ☜

Budapest keleti p. u.—Bicske.

Állomások		Sz. v. 28 I-III.	Gy. v. 1002 I-II.	Gy. v 1302 I—II.	Sz. v. 10 I-III.	Sz. v 1008 I-III	Gy. v. 2 I—II	Sz. v. 20 I—III.	Sz. v 8 I—III	Gy. v 1304 I—II	Gy. v. 4 I—II.	Sz. v. 22 I—III.	Gy. v. 1902 I—II	V. v. 1022 I—III.	Gy. v. 1004 I—II.	Sz. v. 18 I—III.	Gy. v. 6 I—III.	✪ Sz. v 16a I—III.	Sz. v. 16 I—III.	Sz. v. 1912 I—III.	Sz. v. 24 I—III.	Gy. v. 906 I-II.	Sz. v. 1306 I—III.	✪ Sz. v 12 I—III.	Sz. v. 1010 I—III.
Budapest keleti p. u.	ind.	6^{25}	7^{00}	7^{25}	7^{30}	8^{20}	9^{20}	11^{55}	12^{30}	1^{40}	2^{05}	2^{25}	2^{55}	3^{25}	4^{10}	4^{50}	5^{15}	6^{55}	7^{10}	7^{50}	8^{20}	9^{01}	9^{25}	9^{46}	10^{30}	10^{45}
Budapest-Kelenföld	érk.	6^{47}	7^{17}	7^{41}	7^{50}	8^{40}	9^{36}	12^{16}	12^{47}	1^{56}	2^{21}	2^{46}	3^{14}	3^{54}	4^{28}	4^{50}	5^{31}	6^{54}	7^{18}	7^{32}	8^{15}	8^{41}	9^{18}	9^{46}	10^{52}	11^{05}
Budapest-Kelenföld	ind.	—	—	7^{42}	7^{52}	—	9^{37}	12^{17}	12^{50}	1^{57}	2^{22}	2^{47}	—	—	—	4^{52}	5^{32}	7^{17}	7^{34}	—	8^{42}	—	9^{54}	10^{58}	—
Bicske	érk.	—	—	8^{21}	8^{32}	—	×10^{16}	1^{23}	1^{35}	2^{36}	|	3^{54}	—	—|	—	5^{53}	6^{11}	8^{18}	8^{35}	—	9^{49}	—	10^{58}	11^{59}	—

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások		Sz. v. 17 I—III.	✪ Sz. v. 11 I—III.	Sz. v. 1911 I—III.	Sz. v. 1307 I—III.	Gy. v. 1003 I—II.	Sz. v. 19 I—III.	Sz. v. 1007 I—III.	Sz. v. 13 I—III.	Gy. v. 5 I—III	Sz. v. 27 I—III.	Gy. v 1005 I—II.	Sz. v. 7 I—III.	Gy. v. I—II.	Gy. v. 1901 I—II.	Gy. v 1301 I—II	Sz. v 21 I—III.	Sz. v. 15 I—III.	Gy. v. 3 I—II.	Sz. v. 1009 I—III.	Sz. v. 23 I—III.	Sz. v. 9 I—III.	Gy. v 1001 I—II.	Gy. v. 1303 I—II.
Bicske	ind.	4^{44}	1 5^{08}	—	5^{51}	—	6^{37}	—	7^{43}	9^{24}	—	—	11^{40}	|	—	1^{16}	2^{50}	5^{03}	6^{09}	—	7^{12}	1 7^{28}	—	9^{14}
Budapest—Kelenföld	érk.	5^{45}	6^{08}	—	6^{52}	—	7^{38}	—	8^{51}	9^{59}	—	—	12^{31}	1^{14}	—	1^{54}	3^{51}	6^{08}	6^{47}	—	8^{13}	8^{30}	—	9^{52}
Budapest—Kelenföld	ind.	5^{49}	6^{05}	6^{33}	7^{02}	7^{35}	7^{40}	8^{15}	8^{55}	10^{00}	10^{11}	11^{58}	12^{32}	1^{15}	1^{24}	1^{55}	3^{53}	6^{11}	6^{4}	7^{49}	8^{14}	8^{45}	9^{19}	9^{52}
Budapest keleti p. u.	érk.	6^{10}	6^{25}	6^{55}	7^{25}	7^{50}	8^{00}	9^{05}	9^{20}	10^{15}	10^{35}	12^{15}	12^{50}	1^{30}	1^{40}	2^{10}	4^{15}	6^{35}	7^{05}	8^{15}	8^{35}	9^{10}	9^{35}	10^{10}

Megjegyzések: ■ = Vasár- és ünnepnap előtti köznapon közlekedik.

✪ = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

Budapest k. p. u.—Hatvan.

Állomások	■ Tvszsz 352 II—III	Gy. v. 1502 I—II.	Gy. v. 302 I—II.	Gy. v. 402 I—II.	Sz. v. 320 I—III	Sz. v. 1508 I—III.	Sz. v. 408 I—III.	Sz. v. 306 I—III.	Sz. v. 310 I—III.	Sz. v. 322 I—III	Gy. v. 1504 I—II.	Gy. v 404 I—II.	Sz. v. 312 I—III.	Gy. v 304 I—II.	Sz. v. 324 I—III.	Sz. v. 326 I—III	Sz. v. 308 I—III.	Sz. v. 332 I—III.	Sz. v. 314 I—III.	Sz. v. 334 II—III.	Sz. v. 316 I—III	Sz. v. 328 I III.	Sz. v. 1510 I—III	Sz. v. 406 I—III.	V. v. 333 I—III.
Bpest k. p. u.	ind.	|	6^{50}	7^{05}	7^{35}	7^{40}	8^{10}	8^{30}	9^{15}	12^{30}	1^{25}	1^{50}	2^{15}	2^{30}	3^{30}	3^{10}	5^{20}	5^{55}	6^{25}	6^{40}	*7^{00}	7^{40}	8^{15}	8^{45}	9^{40}	11^{10}
Péczel	ind.	|	|	|	|	8^{24}	|	9^{12}	1^{04}	1^{14}	2^{21}	|	|	3^{15}	|	4^{37}	6^{07}	|	7^{11}	7^{25}	7^{52}	8^{26}	9^{02}	f9^{18}	10^{27}	12^{04}
Gödöllő	érk.	|	7^{33}	|	|	8^{49}	9^{00}	9^{35}	10^{30}	1^{37}	2^{47}	2^{33}	2^{58}	3^{38}	4^{10}	5^{05}	6^{35}	|	érk.	7^{48}	*Ind.	8^{50}	9^{30}	9^{41}	10^{58}	12^{58}
Gödöllő	ind.	|	7^{34}	|	|	—	9^{01}	9^{36}	10^{32}	1^{38}	—	2^{34}	2^{59}	3^{39}	4^{11}	—	—	f6^{48}	—	7^{49}	Bpest-	8^{51}	—	9^{42}	10^{54}	12^{34}
Hatvan	érk.	7^{29}	8^{06}	8^{17}	8^{50}	—	9^{49}	10^{21}	11^{22}	2^{32}	—	3^{05}	3^{30}	4^{31}	4^{44}	—	—	7^{38}	—	8^{42}	Józsefvárostól	9^{44}	—	10^{31}	11^{40}	13^{33}

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások		V. v. 339 I—III.	Sz. v. 309 I—III.	Sz. v. 319 I—III.	Sz. v. 405 I—III.	Sz. v. 319a I—III	Sz. v. 311 I—III.	Sz. v. 1509 I—III.	Sz. v. 313 I—III.	Sz. v. 307 I—III	Sz. v. 321 I—III.	Gy. v. 301 I—II.	Gy. v. 401 I—II.	Gy. v. 1501 I—II.	Sz. v. 315 I—III.	Sz. v. 323 I—III.	Sz. v. 325 I—III.	Sz. v. 305 I—III	Sz. v. 407 I—III.	Sz. v. 333 II—III.	Sz. v. 1507 I—III.	Sz. v. 335 II—III.	Gy. v. 303 I—II.	Gy. v. 403 I—II.	Gy. v. 1503 I—II.	Sz. v. 327 I-III.
Hatvan	ind.	2^{35}	3^{24}	**Érk. Bpest-	4^{33}	—	5^{47}	6^{13}	6^{45}	7^{59}	—	11^{33}	11^{48}	12^{37}	1^{05}	—	—	5^{00}	6^{12}	—	6^{52}	—	8^{03}	8^{41}	9^{06}	—
Gödöllő	érk.	3^{50}	4^{26}	Józsefvárosba	1 5^{23}	—	6^{47}	7^{09}	7^{39}	8^{48}	—	11^{08}	×11^{23}	×1 1^{5}	2^{04}	—	—	|	7^{07}	—	7^{50}	—	×1 8^{38}	|	×1 9^{42}	—
Gödöllő	ind.	3^{51}	4^{27}	4^{48}	|	6^{22}	6^{48}	7^{11}	7^{40}	8^{49}	11^{03}	|	|	|	1^{06}	3^{43}	5^{48}	1 6^{05}	7^{08}	—	7^{51}	—	|	|	|	9^{50}
Péczel	ind.	4^{19}	4^{48}	5^{13}	1 5^{54}	6^{47}	7^{09}	7^{32}	8^{13}	9^{19}	11^{28}	|	|	|	2^{27}	4^{08}	6^{13}	1 6^{30}	7^{29}	7^{45}	1 8^{12}	8^{21}	|	|	|	10^{14}
Bpest k. p. u.	érk.	5^{10}	5^{30}	**5^{55}	6^{35}	7^{30}	7^{40}	8^{15}	8^{45}	9^{50}	12^{10}	12^{45}	1^{00}	1^{55}	3^{10}	4^{50}	6^{55}	7^{10}	8^{00}	8^{30}	8^{45}	9^{05}	9^{15}	9^{55}	10^{20}	10^{55}

Megjegyzések: ■ Aszódról indul 6^{19}. Csak minden kedden és pénteken közlekedik.

Budapest k. p. u.—Szolnok.

Állomások	Gy. v. 604 I.—II.	Sz. v. 606 I—III.	✪ Sz. v. 506 I.—III.	Sz. v. 1708 I—III.	Sz. v. 610 I—III.	Gy. v. 602 I—II.	Gy. v. 504 I.—II.	Sz. v. 510 I.—III.	Sz. v. 508 I.—III.	✪ Sz. v. 1706 I.—III.	Sz. v. 514 I—III.	Gy. v. 502 I.—II.	Sz. v. 606 I.—III.
Budapest k. p. u. indul	7^{20}	8^{00}	8^{20}	9^{00}	12^{20}	2^{00}	2^{25}	2^{40}	5^{30}	7^{05}	8^{25}	9^{15}	9^{30}
Nagy-Káta indul	8^{30}	9^{41}	10^{10}	10^{57}	2^{21}	3^{13}	|	4^{58}	7^{54}	9^{05}	10^{10}	10^{23}	11^{28}
Ujszász érkezik	8^{59}	10^{24}	10^{54}	11^{36}	3^{10}	|	3^{58}	5^{47}	8^{39}	9^{50}	11^{06}	10^{53}	12^{09}
Ujszász indul	8^{59}	10^{27}	10^{57}	11^{40}	3^{12}	f3^{34}	3^{59}	5^{52}	8^{40}	9^{51}	11^{08}	10^{54}	12^{11}
Szolnok érkezik	9^{16}	10^{50}	11^{21}	12^{00}	3^{49}	3^{51}	4^{16}	6^{20}	9^{02}	10^{18}	11^{30}	11^{12}	12^{33}

Szolnok—Budapest k. p. u.

Állomások	⊙ Sz. v. 513 I—III.	T. v. sz. sz 645 I.—III.	Sz. v. 1707 I—III.	✪ Sz. v. 607 I—III.	Sz. v 507 I—III.	Gy. v 501 I—II.	Sz. v. 509 I.—III.	Sz. v. 609 I—III.	Gy. v. 601 I—II.	Gy. v 503 I.-II.	Sz. v. 505 I.—III.	✪ Sz. v. 605 I.—III	Sz. v. 1705 I—III.	Gy. v. 603 I.—II.
Szolnok indul	* Tápió-	12^{34}	2^{24}	3^{05}	3^{44}	5^{38}	4^{25}	9^{21}	11^{19}	11^{58}	3^{40}	4^{15}	4^{46}	7^{32}
Ujszász érkezik	szecsőrő	1^{08}	2^{47}	3^{27}	4^{16}	5^{57}	4^{50}	9^{44}	11^{35}	11^{55}	4^{11}	4^{38}	5^{08}	7^{49}
Ujszász indul	indul	1^{14}	2^{48}	3^{28}	4^{12}	5^{58}	4^{52}	9^{49}	11^{37}	11^{56}	4^{14}	4^{43}	5^{13}	7^{50}
Nagy-Káta indul	* 3^{00}	2^{44}	3^{45}	4^{21}	5^{11}	6^{34}	6^{00}	10^{51}	|	12^{30}	5^{04}	5^{43}	6^{16}	8^{26}
Budapest k. p. u. érkezik	4^{30}	5^{00}	5^{45}	6^{15}	7^{20}	7^{50}	8^{30}	12^{25}	1^{16}	1^{40}	6^{40}	7^{25}	8^{20}	9^{40}

Megjegyzések: ✪ = Ezen személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

⊙ = Csak vasár- és ünnepnapot követő köznapon, továbbá minden kedden és pénteken közlekedik.

Eladó birtokok:

Abauj-Torna megye 640 magy. hold gazdaság, felszereléssel 232,000 korona.
Bihar megye 1000 magyar hold gazdaság 460,000 korona.
Borsod megye 1000 magyar hold gazdaság, felszereléssel 400,000 korona.
Csanád megye 900 magyar hold gazdaság 680,000 korona.
Esztergom megye 1600 magyar hold gazdaság, felszereléssel 1.000,000 korona.
Fejér megye 3800 magyar hold gazdaság 1.900,000 korona.
Gömör megye 680 magyar hold gazdaság 350,000 korona.
Györ megye 560 magyar hold gazdaság 335,000 korona.
Heves megye 1000 magyar hold gazdaság 760,000 korona.
Hont megye 850 magyar hold gazdaság 350,000 korona.
Komárom megye 1500 m. hold gazdaság 1.200,000 korona.
Nógrád megye 1000 magyar hold gazdaság, felszereléssel 400,000 korona.
Pest megye 900 magyar hold gazdaság 465,000 korona.
Szabolcs megye 1400 magy. hold gazdaság 640,000 korona.
Szilágy megye 1340 magy. hold gazdaság 760,000 korona.
Trencsén megye 2600 magyar hold gazdaság, felszereléssel 1.000,000 korona.
Ugocsa megye 1000 magyar hold gazdaság 640,000 korona.
Vas megye 600 m. hold gazdaság, felszereléssel 245,000 kor.
Veszprem megye 1800 magyar hold gazdaság, felszereléssel 760 000 korona.
Zala megye 1800 magyar hold gazdaság 1.100,000 korona.

BEYER KÁROLY Budapest,

V., Báthory-utcza 5. sz.

Telefon 12—85. 272 Telefon 12—85.

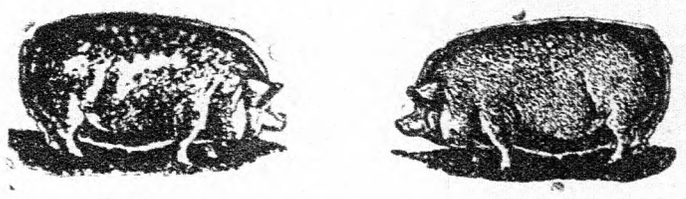

Sertéseladások és vételek

közvetitésére ajánlkozik

URL REZSŐ

sertésbizományos

Budapest, VIII., Népszinház-utcza 22.

Telefon 97—05 interurbán.

1032

Prompt és szolid kiszolgálás.

Hazai gyártmány!

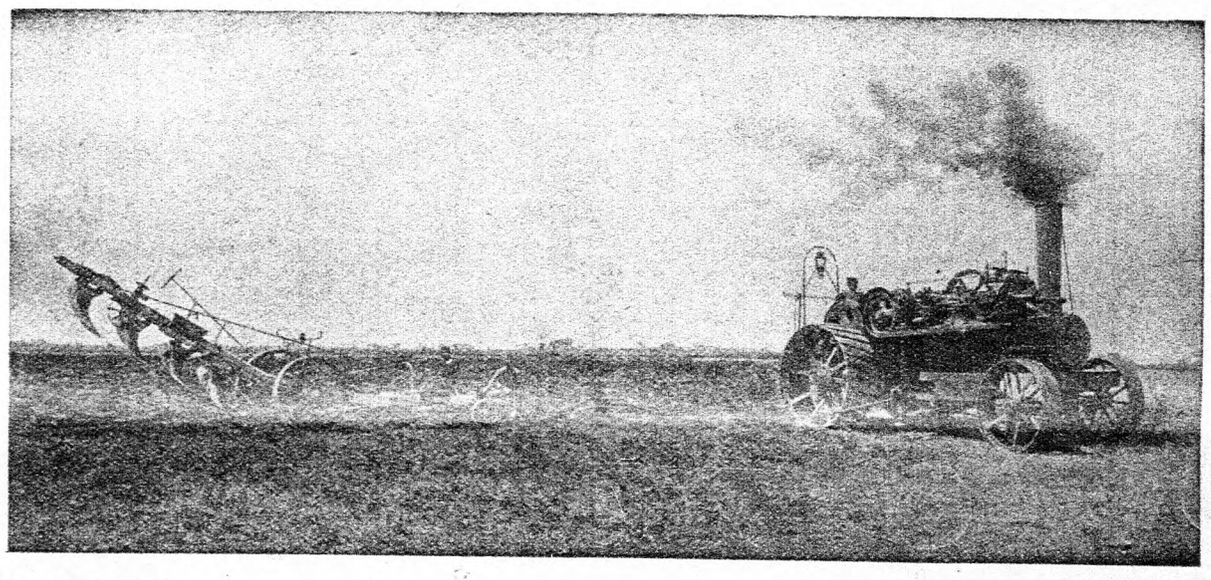

Hazai gyártmány!

KÉTGÉPRENDSZERŰ

GŐZEKÉK

legtökéletesebb rendszer szerint.

Munkateljesitmény és a felhasznált anyag jósága tekinteteben a legmesszebbmenö jótállást vállalunk.

Gőzeke-alkatrészeket állandóan raktáron tartunk.

ÁRAJÁNLATTAL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSEL SZIVESEN SZOLGÁLUNK.

Benzinmotorok és lokomobilok.
Szivógázmotorok.

GANZ ÉS TÁRSA

VASÖNTŐ ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

Budapest, X., Kőbányai-ut 31.

A magy. kir. államvasutak téli menetrendje

Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről.

A keleti pályaudvarról

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	Délelőtt
28	6	25	szv.	Nagy-Kanizsa, Trieszt
1502	6	50	gyv.	Kassa, Csorba
1002	7	00	»	Fiume Torino, Róma, Pécs, Vinkovce
302	7	05	»	Ruttka, Pop.-Felka
906	7	10	»	Belgrád
604	7	20	»	Gyulafehérvár, Nagyszeben, Tövis, Brassó, Máramarossziget
1802	7	25	»	Fehring, Graz, Triest
10	7	30	szv.	Wien, Graz, Sopron
402	7	35	gyv.	Lemberg, Máramarossziget
220	7	40	szv.	Gödöllő
903	7	45	»	Belgrád, Bród
906	8	00	»	Arad, Brassó
1508	8	10	»	Kassa, Csorba
1008	8	20	»	Zágráb, Fiume
506	8	20	»	Pécs, Brod Kolozsvár, Brassó
408	8	30	»	Munkács, Máramarossziget
1708	8	00	»	Máramarossziget, Stanislau
306	9	15	»	Ruttka, Berlin
2	9	29	gyv.	Wien, Sopron
944	11	15	tvszsz.	Kiskőrös
20	11	55	szv.	Bicske
Délután				
610	12	20	szv.	Arad, Tövis
8	12	30	»	Szombathely, Wien
310	12	40	»	Hatvan
322	1	35	»	Gödöllő
1304	1	40	gyv.	Fehring, Graz, Nagy-Kanizsa
1504	1	50	»	Kassa, Poprád-Felka
912	1	55	szv.	Szabadka, B.-Brod
802 [1]	2	00	gyv.	Arad, Bukarest [1]
4	2	05	»	Wien, Páris,
404	2	15	»	Kassa, Lemberg,
504	2	25	»	Kolozsvár, Tövis, Szatmár-Németi
22	2	25	szv.	Bicske
312	2	30	»	Hatvan, Szerencs
510	2	40	»	Szolnok
1902	2	55	gyv.	Eszék, B.-brod, Gyékényes
904	3	20	»	B.-brod, Belgrád, Konstantinápoly
1092	3	25	vv.	Paks
304	3	30	gyv.	Ruttka, Berlin
324	3	50	szv.	Gödöllő
1004	4	10	gyv.	Zágráb, Fiume, Róma, Nizza, Napoli
18	4	30	szv.	Komárom
6	5	15	gyv.	Győr, Sopron
326	5	20	szv.	Gödöllő
508	5	40	»	Kolozsvár, Brassó
308	5	55	»	Ruttka, Berlin
332	6	25	»	Pécel
916	6	30	»	Kiskőrös
314	6	40	»	Hatvan
164 [2]	6	55	»	Bicske
1706	7	05	»	Máramarossziget Stanislau
16	7	10	»	Győr, Triest
316	7	40	»	Hatvan
1912	7	50	»	Pécs, Bród
328	8	15	»	Gödöllő
24	8	20	»	Bicske
514	8	25	»	Szolnok
1510	8	45	»	Kassa, Csorba
1006	9	00	gyv.	Fiume, Nizza
502	9	15	»	Bukarest Stanislau
1306	9	25	szv.	Fehring, Graz, Triest
808	9	30	»	Arad, Brassó
406	9	40	»	Lemberg, Kassa, Máramarossziget
910	10	10	»	Belgrád, Eszék, Sarajevo
12	10	30	»	Wien, Paris
1010	10	45	»	Fiume, Napoli
338	11	10	vv.	Ruttka, Berlin, Szerencs

[1]) Bezárólag november 15-ig Bukarestig, azontul csak Brassóig közlekedik.
[2]) Csak vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.

A nyugati pályaudvarról

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	Délelőtt
102	1	[illegible]	[illegible]	Wien, Páris, Ostende, London
148	5	35	exprv	Bukarest
122	5	45	szv.	Rákospalota-Ujpest
712a	5	50	»	Párkány-Nána
152	6	00	»	Szeged, Szolnok
4107	6	10	»	Göd
6502	6	40	»	Esztergom
150	6	45	»	Lajosmizse Kecskemét
1404	7	00	gyv.	Rákospalota-Ujpest
104	7	55	»	Zsolna, Berlin
154	8	00	szv.	Wien
712	8	30	»	Dunakeszi-Alag
116	9	20	»	Karlsbad, Bodenbach, Prága
156	9	35	»	Wien, Berlin
718	9	40	gyv.	Rákospalota-Ujpest
508	11	15	szv.	Bukarest, Báziás
118	11	25	»	Lajosmizse Kecskemét
Délután				
6701	12	05	szv.	Rákospalota-Ujpest
4104	12	10	»	Czegléd, Szolnok
160	12	15	»	Esztergom
124	12	25	»	Rákospalota-Ujpest
162	1	10	»	Nagymaros
4114 [1])	1	50	»	Dunakeszi-Alag
164	2	10	»	Pilisecsaba
154	2	15	»	Párkány-Nána
4106	2	20	»	Rákospalota-Ujpest
108	2	30	gyv.	Esztergom
120	2	35	szv.	Wien, Páris
704	2	40	gyv.	Galánta
720	2	45	szv.	Bukarest, Báziás
6504	2	50	»	Czegléd
166	4	10	»	Lajosmizse Kecskemét
130	4	20	»	Rákospalota-Ujpest
716	4	30	»	Nagymaros
108	5	05	gyv.	Szeged
1704a	6	00	szv.	Wien
168	6	15	»	Nagy-Maros
124	6	25	»	Rákospal.-Ujpest
722	6	30	»	Párkány-Nána
4118	6	40	»	Czegléd
1406	6	50	gyv.	Esztergom
722a	6	55	szv.	Berlin, Pozsony
170	7	15	»	Czegléd, Szolnok
710a	7	35	»	Dunakeszi-Alag
506	7	40	»	Czegléd
710	8	05	»	Lajosmizse
132 [2])	8	10	»	Bukarest, Báziás
110	8	30	»	Vácz
172	8	45	»	Esztergom
408	9	20	»	Dunakeszi-Alag
118	10	00	»	Zsolna, Berlin
706	10	15	gyv.	Wien, Páris, Szeged, Báziás, Bukarest
172a	10	30	szv.	Rákospalota-Ujpest
714	10	55	»	Kiskunfélegyháza
140	11	10	»	Nagymaros
902 [3])	11	20	keleti exprv	Belgrád, Konstantinápoly
702 [4])	11	30	k. ost. exprv	Bukarest, Konstantinápoly

[1]) Vasár- és ünnepnapokon bezár. november 15-ig közlekedik.
[2]) Csak október és április hónapokban közlekedik.
[3]) Minden kedden, csütörtökön és vasárnapon közlekedik.
[4]) Minden szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarra

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	Délelőtt
513 [1])	4	40	szv.	Kiskőrös Máriaradna
645	5	00	tszsz.	Arad, Nagyvárad Debreczen
339	5	10	vv.	Berlin, Ruttka
309	5	30	szv.	Hatvan
1707	5	45	»	Máramarossziget, Stanislau
909	6	00	»	Belgrád, Bosna-Brod
607	6	05	»	Brassó, Arad
17	6	10	»	Komárom
11	6	25	»	Gyékényes Wien, Triest
405	6	35	»	Lemberg, Kassa, Máramarossziget
1911	6	55	szv.	Pakz, Brod, Eszék
913	7	10	»	Kiskőrös
507	7	20	»	Brassó, Kolozsvár
1307	7	25	»	Graz, Fehring
319a	7	30	»	Gödöllő
311	7	40	»	Hatvan
901	7	50	gyv.	Bukarest, Brassó
1003	7	50	»	Roma, Fiume
19	8	00	szv.	Bicske
1509	8	15	»	Csorba, Kassa
509	8	30	»	Szolnok
313	8	45	»	Hatvan
1007	9	05	»	Fiume, Brod, Pécs
13	9	20	»	Győr, Székes-fehérvár
911	9	40	»	Szabadka
507	9	50	»	Berlin, Ruttka
5	10	15	gyv.	Sopron, Győr
27	10	35	szv.	Triest, Nagy-Kanizsa
Délután				
321	12	10	szv.	Gödöllő
1005	12	15	gyv.	Napoli, Nizza, Róma, Fiume
609	12	25	szv.	Tövis, Arad, Püspökladány
301	12	45	gyv.	Berlin, Ruttka
7	12	50	szv.	Wien, Sopron Szombathely
401	1	00	gyv.	Lemberg, Lawoczne
903	1	05	»	Konstantinápoly, Bród
601 [2])	1	15	»	Bukarest, [2]) Arad
1	1	30	»	London, Páris, Wien
503	1	40	»	Tövis, Kolozsvár Szatmár-Németi
1901	1	40	»	Gyékényes, Eszék, Pécs, Brod
1501	1	55	»	Bártfa, Kassa
1301	2	10	»	Graz, Fehring
315	3	10	szv.	Szerencs, Hatvan
21	4	15	»	Bicske
323	4	50	»	Gödöllő
15	6	55	»	Győr
505	6	40	»	Brassó, Kolozsvár
907	6	55	»	Belgrád, Bród
325	6	55	»	Gödöllő
3	7	05	gyv.	Wien, Graz
305	7	10	szv.	Ruttka, Szerencs
605	7	25	»	Brassó, Arad
407	8	00	»	Munkács Máramarossziget
1009	8	15	»	Fiume, Bród, Pécs
1705	8	20	»	Stanislau Máramarossziget
333	8	30	»	Pécel
23	8	35	»	Bicske,
1507	8	45	»	Csorba, Kassa
335	9	05	»	Pécel
9	9	10	»	Wien, Graz, Triest
303	9	15	gyv.	Berlin, Rutka
1001	9	35	»	Róma, Fiume, Vinkovce, Pécs
603	9	40	»	Nagyszeben, Brassó Kolozsvár Stanislau
403	9	55	»	Lemberg, Munkács Máramaros ziget
905	10	00	»	Belgrád,
1303	10	10	»	Graz, Fehring,
1503	10	20	»	Csorba, Kassa
327	10	55	szv.	Gödöllő

[1]) Csak vasár- és ünnepnapot követő köznapon, továbbá minden kedden és pénteken közlekedik.
[2]) Bezárólag november 15-ig Bukarestről, azontul csak Brassótól közlekedik.

A nyugati pályaudvarra

Vonat-szám	Óra	Perc	Vonat neme	Délelőtt
701 [1])	12	50	k. ost. exprv	Konstantinápoly Bukarest
145	5	25	szv.	Dunakeszi-Alag
721	5	30	»	Czegléd
721a	5	45	»	»
4101	5	50	»	Esztergom
139	6	00	»	Nagymaros
6505	6	10	»	Lajosmizse
147	6	15	»	Rákospalota-Ujpest
6701	6	20	»	Szolnok, Czegléd
1407	6	35	»	Berlin, Zsolna
217	7	05	tvszsz.	Párkány-Nána
709	7	15	szv.	Bukarest, Báziás
709 a	7	25	»	Czegléd
149	7	30	»	Rákospalota-Ujpest
4103	7	40	»	Esztergom
117	7	45	»	Paris, Wien
6501	7	50	»	Kecskemét, Lajosmizse
151	7	55	»	Göd
131	8	10	»	Párkány-Nána
713	8	20	»	Kiskunfélegyháza
153	9	10	»	Dunakeszi-Alag
705	9	20	gyv.	Szeged,
1403	9	30	»	Berlin, Zsolna, Pozsony
4105	9	55	szv.	Esztergom
155	10	20	»	Rákospalota-Ujpest
715	10	40	»	Szeged,
119	10	55	»	Galánta
Délután				
157	12	05	szv.	Rákospalota-Ujpest
159	12	55	»	Nagymaros
133	1	25	»	Bukarest, Báziás
703	1	30	gyv.	Paris, Wien
103	1	40	»	Dunakeszi-Alag
161	2	25	szv.	Rákospalota-Ujpest
163	3	00	»	Kecskemét, Lajosmizse
6507	3	20	»	Szolnok, Czegléd
6703	4	05	»	Nagymaros
127	4	10	»	Esztergom
4107	5	00	»	Érsekujvár
215	5	30	tvszsz	Rákospalota-Ujpest
165	5	38	szv.	Wien, Berlin
115	5	55	»	Bukarest, Báziás
707	6	35	gyv.	Rákospalota-Ujpest
167	7	00	szv.	Wien
105	7	10	gyv.	Temesvár, Báziás
711	7	35	szv.	Pilisecsaba
4111 [2])	8	10	»	Dunakeszi-Alag
169	8	35	»	Párkány-Nána
125	8	50	»	Wien
107	9	05	gyv.	Esztergom
4109	9	25	szv.	Kecskemét, Lajosmizse
1405	9	45	gyv.	Berlin, Zsolna
171	10	05	szv.	Dunakeszi-Alag
129 [3])	10	45	»	Vácz
723	10	50	»	Szeged, Szolnok
901 [4])	10	55	keleti exprv	Konstantinápoly Belgrád
101	11	05	k. ost. exprv	London, Ostende, Páris, Wien
171a	11	20	szv.	Rákospalota-Ujpest

[1]) Érkezik minden hétfőn és csütörtökön.
[2]) Vasár- és ünnepnapokon bezár. november 15-ig közlekedik.
[3]) Csak október és április hónapokban közlekedik.
[4]) Érkezik minden kedden, csütörtökön és szombaton.

A vonatok indulása és érkezése Budapest—Józsefvárosra.

Indulás					Érkezés				
334	7	00	szv.	Pécsel	319	5	55	szv.	Gödöllő

A vonatok indulása és érkezése Buda—Császárfürdő kitérő.

Indulás					Érkezés				
4002	6	0	szv.	Esztergom	4001	5	53	szv.	Esztergom
4004	12	03	»	Esztergom	4003	7	48	»	Esztergom
4014 [1])	1	35	»	Pilisecsaba	4005	10	04	»	Esztergom
4006	2	11	»	Esztergom	4007	5	17	»	Esztergom
4008	6	30	»	Esztergom	4011 [2])	8	21	»	Pilisecsaba
4010	8	22	»	Esztergom	4009	9	31	»	Esztergom

PATKANY- és EGÉRIRTÓ-BACZILLUS „RATIN“

az egyedüli biztos irtószer, mely fertőző betegséget plántál az illető állatfaj között. **A magyar királyi állami bakterologiai intézet** véleménye szerint is más állatra ártalmatlan.

Prospektust ingyen küld

„RATIN“ bakterologiai laboratorium vezérképviselője :: ::

Haan Béla Budapest, Rottenbiller-utcza 38/A.

Legjobb szlavón kocsányos és kocsánytalan

TÖLGYMAKKOT,

magas csiraképes-égü tülevelü-, lombfa- és gyümölcsmagvakat, valamint erdősitési czélra több millió erőteljes, dus gyökérzetü tölgy, kőris, lucz, erdei, fekete, jegenyefenyő, ákácz stb. csemetét,

VADETETÉSRE

vadgesztenyét és csicsókát (vagon-rakományokban is) ajánl

Faragó Béla cs. és kir. udv. szállító **Zalaegerszegen**

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

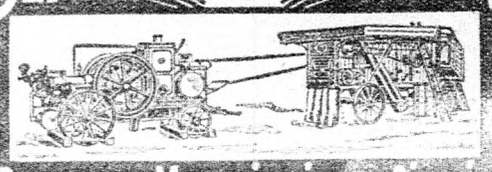

BUDAPESTI MALOMÉPITÉSZET ÉS GÉPGYÁR PODVINECZ ÉS HEISLER

Budapest, Gyár: VI. Váczi-ut 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN és BÉRMENTVE

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.

Telefon 37—35. Telefon 37—35.

Parczellázások teljes (müszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolitása, **birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvizlevezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátitások keresztülvitele**, mindennemü :: mérnöki munkálatok. 6114

MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESITŐ SZÖVETKEZETE BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utcza 4.

Nagy köpinyei:

BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

husféléket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENNEMŰ ÉLELMICZIKKET. Kerékbárértékesitő osztály. :: Égetett szénsavpalack értékesitése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Előzetes értékesitési ügyben díjtalanul nyujt tudakozódást. 1 :

Bérlevelek

(Szegődségi levelek) az uj cseléd-törvény alapján összeállitva.

Darabja 5 fillér.

Szegődségi könyvecskék

Darabja 10 fillér.

Szegődségi főkönyv

25 ives 2 kor. 50 fill. 50 ives 4 kor. 100 ives 7 kor.

Kaphatók a "PÁTRIA" irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GANZ ÉS TÁRSA Ganz-féle villamossági r.-t.

vasöntöde és gépgyár r.-t. II., Lövőház-utcza

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánykamrák üzemére. Szivógázmotorok anthracit-, koksz- vagy faszéntüzelésre. :: **Földgázmotortelepek.** Ármentesitő és öntöző szivattyutelepek. :: **Kötélvontatásu**

GŐZEKÉK

ELECTROMOS világitó és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó áramra. :: Kolibri ivlámpák reklámczélokra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglevő berendezések átalakitása.

ELECTROMOS üzemü szivattyuk, tejgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. :: Electromos kis- és nagy-vasutak. :: Bányavasutak. :: 6181

Árjegyzékkel és költségszámitásokkal szivesen szolgálunk.

ÖKÖRPATKÓK

czélszerüek, tartósak és olcsók.

„HANN“ jegygyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen **jegyre,** mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

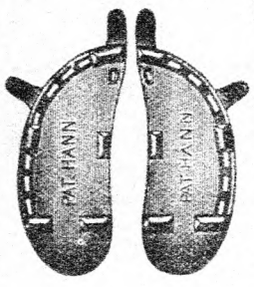

Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátaslovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és csülökszegek,

csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. GÖLSEN N. Ö.

Aszokhordók minden méretben czégjelzéssel, vagy a nélkül **szállitásra** és **raktári hordók,** lyukfuró és becsavaró készülékekkel.

Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.

Tenyészbika-árverési hirdetmény.

A kolozs-tordai m. kir. áll. ménesgazdaság tisztavérü magyar erdélyi-fajta tenyészetéből származó **12 drb fiatal tenyészbika,** Tordán az állami gazdaság majorjaban folyó évi november hó 4 én d. e. 10 órakor nyilvános szóbeli árverés utján készpénzfizetés ellenében eladásra bocsájtatik.

Az állatok pontos leirása a kolozs-tordai m. kir. áll. ménesgazdaság intézősége által (Kolozspuszta, u. p. és távirdaállomás X. P. Kolozs) az érdeklődőknek megküldetik.

Budapest, 1908. évi október hó.

1050 **M. kir. földmivelésügyi miniszter.**

Gazdák figyelmébe! Most jelent meg:

A pinczegazdaság mellék-termékeinek értékesitése

Irta: **SZILÁRD GYULA** a gróf Esterházy-féle csákvári fölmivesiskola tanara

Tartalma: Pálinka- és cognacfőzés. A törköly és venyige mint takarmány. A borsöprü értékesitése. Borkőnyerés törkölyből és borsöprüből. Kék szőlő festőanyagának kivonása. Szőlőmagolaj-nyerés. Csersavoldat készités szőlőmagból. Eczetkészités.

1 korona 60 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a **"PÁTRIA" részv.-társ. gazdasági szakkönyvkereskédése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

880/1908.

Faeladási hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 1908. évi 29688. I/A—3. szám alatt kelt engedélye alapján a fehértemplom—ujm oldovai m. kir. járási erdőgondnokság irodájában, Fehértemplomban folyó évi **október hó 30-án** d. e. 10 órakor nyilvános irásbeli versenytárgyalás utján eladásra kerülnek — tövön az erdőben — a volt 14. sz. szerb-bánáti magyar határőrezredből alakult vagyonközség tulajdonát képező erdőkben a jóváhagyott üzemterv szerint az 1908/9., 1909/10., 1910/1., 1911/2., 1912/3. években kihasználásra előirt következő becsles szerinti faanyagok.

1. A. ü. o. II. vs. Najdás, „Radims a reka" 7 tag. 3. oszt. 130.0 kat. holdon: tölgy haszonfa 30 cm.-ig 704 tm³, tölgy haszonfa 30 cm.-en felül 2045 tm³, elegy tölgy tüzifa 4015 ürm³, elegy bükk tüzifa 1286 ürm³ 41,515 korona 50 fillér kikiáltási árral.

2. B. ü. o. I. vs. Szerb—Pozsezsena „Valea mica" 5. tag 9. oszt., továbbá a Rom—Pozsezsena „Valea mica" 6. tag 7. oszt és 6. tag 8. oszt., összesen 245.6 kat. holdon: tölgy haszonfa 30 cm.-ig 4489 tm³. tölgy haszonfa 30 cm.-en felül 3167 tm³, elegy tölgy tüzifa 11,862 ürm³, elegy bükk tüzifa 4520 ürm³ 118.573 korona 95 fillér kikiáltási árral.

3. B. ü. o. II. vs. Rom—Pozsezsena „Valea Anei" 2. tag 1., 2., 14., 15 oszt. és Macsevics „Srednik" 4. tag 1. oszt., össz. 190.8 kat. holdon: tölgy haszonfa 30 cm.-ig 2038 tm³, tölgy haszonfa 30 cm.-en felül 2972 tm³, elegy tölgy tüzifa 6358 ürm³, elegy bükk tüzifa 8979 ürm³ 87,454 kor. 96 filler kikiáltási árral.

4. D. ü. o. Sikevicza „Gramenska" 6. tag, 7., 8. 9. és 10. oszt., összesen 412.9 kat. holdon az előbbi tövön álló fatömeg s a „Gramenska" 6. tag 6. oszt. 83.5 kat. holdon az előszortan levő kijegyzett 144 drb tölgy- és 3628 drb bükktörzs, mindössze: tölgy haszonfa 30 cm.-ig 8213 tm³, tölgy haszonfa 30 cm.-en felül 4791 tm³, elegy tölgy tüzifa 11.187 ürm³, elegy bükk tüzifa 35,234 ürm³ 155,478 korona 85 fillér kikiáltási árral.

5. F. ü. o. Berzaszka „Koz a" 7. tag 19. oszt. és Szvinicza „Jue" 1. tag 8. oszt., összesen 265.6 kat. holdon: tölgy haszonfa 30 cm.-ig 4276 tm³, tölgy haszonfa 30 cm.-en felül 2160 tm³, elegy tölgy tüzifa 11.317 ürm³, elegy bükk tüzifa 2992 ürm³ 52.895 korona 87 fillér kikiáltási árral.

A zárt irásbeli ajánlatok legkésőbben a tárgyalás megkezdéséig, vagyis 1908. év október hó 30-án d. e. 10 óráig adandók be a fehértemplom—ujmoldovai m. kir. jár. erdőgondnokságnál, később beérkező és a feltételeknek meg nem felelő, valamint távirati avagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az egy koronás bélyeggel ellátott zárt irásbeli ajánlatokban, melyek a jelen hirdetmény minden egyes tételére külön-külön teendők, a felajánlott vételár számokban és betükkel világosan kiirandó, azonfelül az ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a részletes árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül alá veti.

A zárt irásbeli ajánlatokhoz a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A részletes árverési és szerződési feltételek a fehértemplom—ujmoldovai m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

1908. évi szeptember hóban.

1041 **Fehértemplom—ujmoldovai m. kir. járási erdőgondnokság.**

Főtiszti vagy önálló gazdatiszti állást keres

kitünő referenciákkal rendelkező, **szerény igényü,** akadémiát végzett **uradalmi felügyelő,** ki belterjesen kezelt és a kettős gazdasági könyvvitel mellett tejgazdaságot, czukorrépatermelést, szeszgyártást, gőzeke-üzemet, hizlalást, nagyszabásu állattenyésztést stb. felkaroló **grófi uradalomban 27 év óta müködik.** Idő előtti nyugdijaztatását változott viszonyok miatt **saját elhatározásából** kérelmezte. Megvesztegethetlen jellemü, magyar és német nyelvet szóban és irásban, szláv nyelvet szóban biró, róm. kath. vallásu, magyar honpolgár. Szives megkeresések **„Feltétlenül megbizható 1045"** alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1045

Nemesi birtok

Délmagyarországon 3200 kat. hold, emeletes kastély, szép parkkal, mellék- és gazdasági épületekkel, felszereléssel eladó. — Czim a kiadóhivatalban. 1046

MÁTRAI FEIK ÉS TÁRSA

BUDAPEST. Központi iroda: VI., TERÉZ-KÖRUT 33. szám

Gyár: **II., Zsigmond-tér 7.** Sürgönycim: **Mátfeik Budapest.**

Szabadalmazott „RAPID" lánczos kutszivattyu gyára.

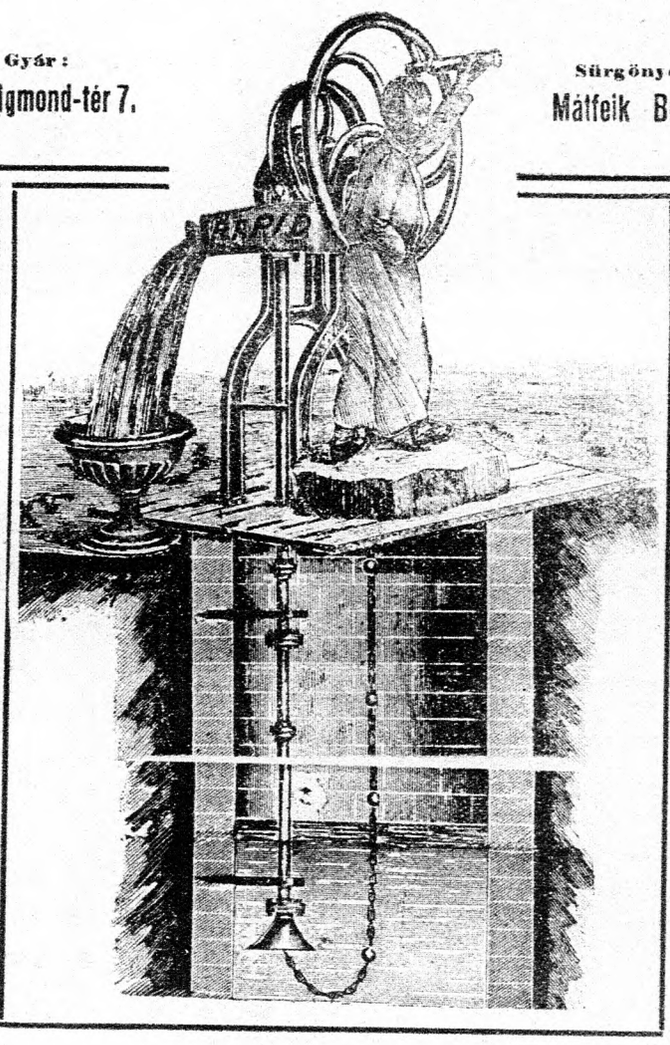

6000 darab használatban. :::: Számos kitüntetés.

Takarmánykamrák és szivattyuk hajtására
a legjobb és legolcsóbb gép
a **REKORD BENZINMOTOR**
2, 3, 4 és 5½ lóerő nagyságban.
Árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál
Fehér Miklos Gépgyár R.-T. Budapest, Váczi-ut 80.

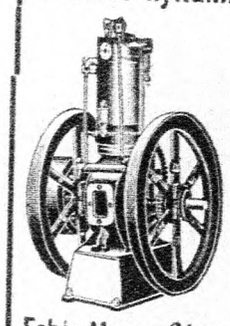

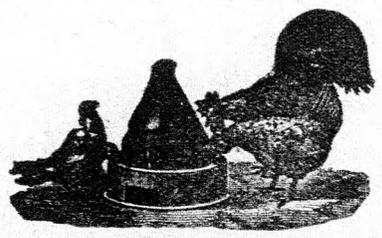

A baromfi-tenyésztés
összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.
Állandóan ujdonságok. 748
Kérje a 177. számu ingyen katalogust.
KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

„RAPID"
kézi műtrágyaszóró-készülék.

szabályozható szóró-kanállal.

41715. számu szabadalom.

Ezen **mütrágyaszóró-készüléket** Fischl V. gazd. intéző ur szakszerü kisérletezés után találta fel. **A régi szokásos kézi szórással** szemben **előnye**, hogy a **munkás kezét és ruháját nem** támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az **olcsó ár**, egyszerü kezelés s hogy **1 ember naponkint 7—8 holdat** vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A beállitható szórókanál által az elszórandó mennyiség pontosan szabályozható.
Ára Budapesten darabonkén
60 korona.
Bővebb felvilágositással szivesen szolgálok 685
Weisz Jakab
a szabadkai mütrágyagyár képviselője
V., Lipót-körut 7. szám.

A kisszántói uradalom parczellázása folytán a báró Königswarter-féle kiállitásokon többször első dijjal kitüntetett
mangalicza sertésállomány,
mely áll **160 darab 2—3 éves hasas tenyészkocza sertés, 30 darab másfél-éves tenyészkan sertésből, eladó.**
Ugyanott iskolázott kiváló szép növésü 180—220 cm. magas
luczfenyők
kaphatók. Ára helyben földtömbbel kiásva 100 darabnál à 1 kor., 1000 darabnál à —.90 kor. 2000 darabon felül 10 százalék árengedmény csomagolás és vasuti állomáshoz szállitással darabonként 20 fillérrel több. 973
Kisszántói uradalom
u. p. Bors, Bihar megye.

Arany érem Budapest, 1902. Alapittatott 1876.
UNZEITIG FERENCZ
csász. és kir. udv. szállitó
különlegességi gyára teljes növényházak épitésére és melegvizfütések berendezésére.
BUDAPEST = WIEN,
VIII., Gyöngyvuk-u. 7. XIII/2. Reinlgasse 32-34.
Terv- és költségvetést dijtalanul készitek. Helyszini megbeszélés nem lesz felszámitva. 758

Száritott répaszeletet melasszát és műtrágyát
jutányos feltételek mellett szállit: 105
Sebők Emil és Társa
Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

ELADÓ
4 db választott muraközi nóri méncsikó.
1 cséplőgarnitura.
1 nagy járgány.
1 marhamérleg és
1 lóherevetőgép.
Bányavári gazdaság.
Posta és vasut Muraszerdahely.
1014

SZIVÓ GÁZ BENZIN MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.
BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK
= EGYED = ÁRUSITÓ ABELES EMIL BUDAPEST V., VÁCI-UT 14.
TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL
Videki képviselők kerestetnek. 982
Famegmunkáló gépek, gyári és malomberendezések.

LEGJOBBAN BEVALT
legolcsóbb hajtóerő gazdaságok és iparosok részere

BERNHARDT-féle Petrolin-lokomobilok és motorok,
felével olcsóbban dolgoznak, mint a gőzgépek és nem kell vizsgázott gépész, engedélymentesen felállithatók, teljesen üzembiztos, nem csinálnak sem füstöt, sem kormot sem szagot. Szivógázberendezések 5—100 lóerőig. A jelenkor legolcsóbb hajtóereje!
G. Bernhardt's Söhne motor és gépgyárától,
Wien, XII., Schönbrunnerstrasse 173/5.
Vezérképviselő: RÓNAI GYULA és TÁRSA
Budapest, VII., Barcsay-utcza 11. 942
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Megvételre keresek
betöltött 3 évnél nem fiatalabb és 5 évnél nem idősebb, 172 cm. magas, fekete szinü, hibátlan
félvér muraközi csődörcsikót.
Ár és hely megjelölésével ajánlatot kér
Dr. K. Tompa Arthur gazdasága Kraszna-Horvát, Szilágy m.
1012

Gőzeke bérszántást
keres gőzeketulajdonos Sopronvármegyében. Szives megkeresést kér **W. J. 1581.** jel alatt **Mosse Rudolfhoz,** Budapest, V., Nádor-utcza 11. 1021

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet l. fajtiszta anyagra.
NAGYENYED-re Alsófehér m.
Gyümölcsfák
disz- és keritésnövények stb. Nemes szilvacsemetékben nagy készlet.
Szőlőoltványok:
európai, amerikai sim- és gyökeres vesszők
Arjegyzéket ingyen küld:
FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Pályázati hirdetmény.

Az **Esterházy herczegi hitbizomány** javaihoz tartozó s **Gálos, Boldo asszony, Alsóilmicz, Bánfalu, Tétény és Valla** községek határaiban Mosony vármegye területén fekvő és mintegy **9800 katasztrális holdat tevő boldogasszonyi uradalom** négy nagyobb és pedig **2794, 2250, 2097** és **2436 kat. holdra** elosztott és egy kisebb, apró bérletekre szánt **249 kat. holdas bércsoportban ezen elosztások szerint külön-külön vagy ezen bércsoportok összevonásával, esetleg egyben is a jövő, vagyis 1909. évi november hó elsejétől kezdődőleg legalább tizenkét évre bérbeadó.**

Ajánlatok kellő referenciákkal, melyek az illető ajánlatot tevő eddigi müködésére, vagyoni viszonyaira és személyi állapotára vonatkozzanak, a hitbizományi javak kormányzóságához Kismartonba (Sopron vármegye) **folyó év végéig adandók be.**

A bérbeadó birtokokra vonatkozó bővebb adatokra nézve ugyancsak a kormányzóság ad fölvilágositást, hol a hivatalos órák (9—12 és 2—6) alatt **folyó évi október hó 15-től kezdve a bérleti föltételek is megtekinthetők.**

Kismarton, 1908. évi október hó 1-én.

Nagy Albert
kormányzó.
1009

PARKALAKITASHOZ legolcsóbban ajánlok:
50.000 DARAB
DISZBOKROT
1½—3 méter magas, **20.000 DARAB**
DISZFENYŐT
(Conifera) ½—3 méter magas. **Svéd sövény-rózsa** (Rosa rubiginosa) **magonczot, párositáshoz alkalmas gyüm lcsvadonczokat.**
Kivánatra előnyajánlattal szolgál
FARA Ó BÉLA
cs. és kir. udvari szállító
:: **ZALAEGERSZEGEN.** ::
1006

Az orvosok százai tanusitják, hogy **REUMA, CSUZ, KÖSZVÉNY, ISHIAS ellen** a legjobb gyógymód a **HOFÜRDŐK** használata. Ily hőfürdőket otthon bármely szobában készithetünk a
:: :: ::
„Sanitas" szoba-, gőz- és hőlégfürdő-készülékkel
megtakaritván a költséges nyári fürdőzést. :: :: ::

A „SANITAS" hatásánál, kényelmes volta, valamint tartósságánál fogva az ideálja minden ilynemü fürdőkészülékeknek. **Kapható havi részletfizetésre, vala int 8 napi próbahasználatra is.**
Ezernyi elismerő és köszönőlevelet tartalmazó ismertető könyvemet k résre ingyen és f rmantve megküldöm.
FÖRSTNER ALADÁR „SANITAS" szobagőzfürdők gyára Budap st, VII., Alsó-Erdősor 30/A.
A legrégibb és legnagyobb magyar czég e szakmában. Névre ügyeljünk! Sok az utánzat.
1018

Amerikai ultimozdonyaival erdő-, mező-, bánya- és gyártermékek nagyban való fuvarozását
vállalja szakavatott erdőmérnök. Részletes ajánlatok **„Gőz utimozdony"** jelige alatt **Blockner J.** hirdető irodába, Budapest, IV., Sütő-utcza 6. kéretnek. 1039

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!
UJDONSÁG! UJDONSÁG!
ÁLLATEGÉSZSÉGTAN
Állattenyésztő és állattartó gazdák használatára
Irta: MONOSTORY KÁROLY
okl. állatorvos, a magy. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára
223 ábrával **A mü ára 7 korona**
Szerző e művét az állattenyésztő és állattartó intelligens gazdaközönség számára irta. A 391 lapra terjedő könyv öt részre oszlik. Az első rész az általános alapvető fogalmakat tartalmazza. A második részben a részletes állategészségtani adatok czimén a betegségektől való védekezésről **általában**, majd azokról **részletesen** emlékezik meg. A harmadik és negyedik részben az állatok káros rossz szokásairól, azok elleni védekezésről tárgyal, végül a fertőző betegségeket és azok ellen való védekezéseket ismerteti. A „Függelék" az állatok adásvételénél felmerülő pereskedésekről nyujt tájékoztatást.
Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fapermetezők
legmodernebb kivitelben
Krása Rudolfnál, Wien
VII., Kirchengasse 29.
Kérje a 177. számu specziális árjegyzéket.
1031

Kocsigyártás
Budapesti kováos- és koosigyártó - Ipartestület védnöksége alatt álló
Kocsi Árucsarnok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

:: Birtok eladás. ::
Bereg megye déli részén, Csonkapapi községhez tartozó **1800 magyar holdas,** teljesen sik, buzatermő, szikmentes talaju, **úrilakkal és 2 majorral ellátott birtok,** akár egészben, akár nagyobb részletekben **eladó** vagy **haszonbérbe** kiadó. Közelebbi felvilágositást ad **Geréby Pál** földbirtokos, **Debreczenben.**
965

Beállitani való fiatal marha 50—60 drb 1½—2½ évesek, egy évre, takarmányozási di ellenében
takarmányozásra elfogadtatik.
Azonnali ajánlatot kér **Gutsverwaltung der Domäne Koria,** posta **Virovitica,** Slavonia.
1040

100 waggon friss répaszelet
egy sopronmegyei uradalom részére vételre **kerestetik.** Szives ajánlatok az ár, berakó állomás és szállitási feltételek megjelölésével „W. O. 1999." jel alatt Mosse Rudolf, Budapest, V., Nádor utcza 11. sz. kéretnek.
1036

1900. évi párisi világkiállításon „Grand Prix". II
KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javitására s a tejelés fokozására.
1 doboz ára K 1·40, ½ doboz 70 fillér.
KWIZDA-féle korneuburgi ma hatáppor
Csakis ezen védjegygyel valódi.
Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára, Budapest, VI., Király u. 12. és Andrassy-ut 26.

Mezőgazdasági :: kereskedelemtan.
Irta: **KROLOPP HUGÓ.**
Ezen mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mü hivatva van arra, hogy a gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesitési módjaival megismertesse. :: ::
Bolti ára 10 korona.
Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Gőzekék,
gőz útihengerek és uti mozdonyok
cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohómüvek társaság vasmüveiből.
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácscsal készséggel szolgálunk.
Szives megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerke Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy:
az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviseletéhez.
Mayer Pál főherczegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utcza 16—18** kéretnek.
8287

UJ!! Legolcsóbb gőztalajmüvelés!

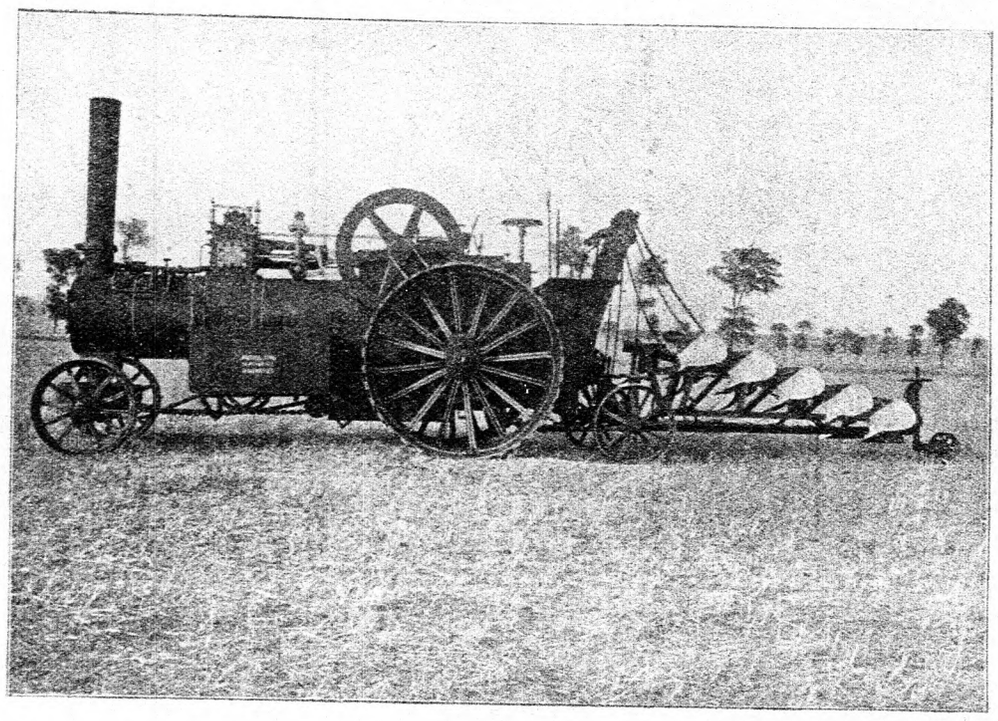

„NICHOLSON“
GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
BUDAPEST, VI. KER.,
VÁCZI-UT 17. SZÁM.

Ajánlja szabadalmazott, váltva forgatható, egy mozgonyrendszerü

„gőzekéit“

tiz hüvelyk mélységü szántáshoz és altalajlazitásra.

Csekély üzemköltség, egyszerü kezeléssel müködő tartós szerkezet.
:: Árajánlattal és ismertetéssel készséggel szolgálunk. ::

AZ ÁSVÁNYI FÉLE SZABADALMAZOTT TENGERISZÁRTÉPŐGÉP

az **egyedüli** szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a **legtökéletesebben feltépi** és nem vágja dugószerü darabokra, mint az amerikai rendszerü gépek. **Az egyedüli gép,** melylyel **takarmányrépa répafejek levéllel, egyidejüleg a tengeriszárral** a legtökéletesebben **felaprithatók** és igy egyszerre besavanyithatók. Ezen **kettős müvelet semmiféle más géppel** nem **végezhető** mint az **„Ásványi“-féle tengeriszártépőgéppel.** 1908. évi tökéletesitett kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

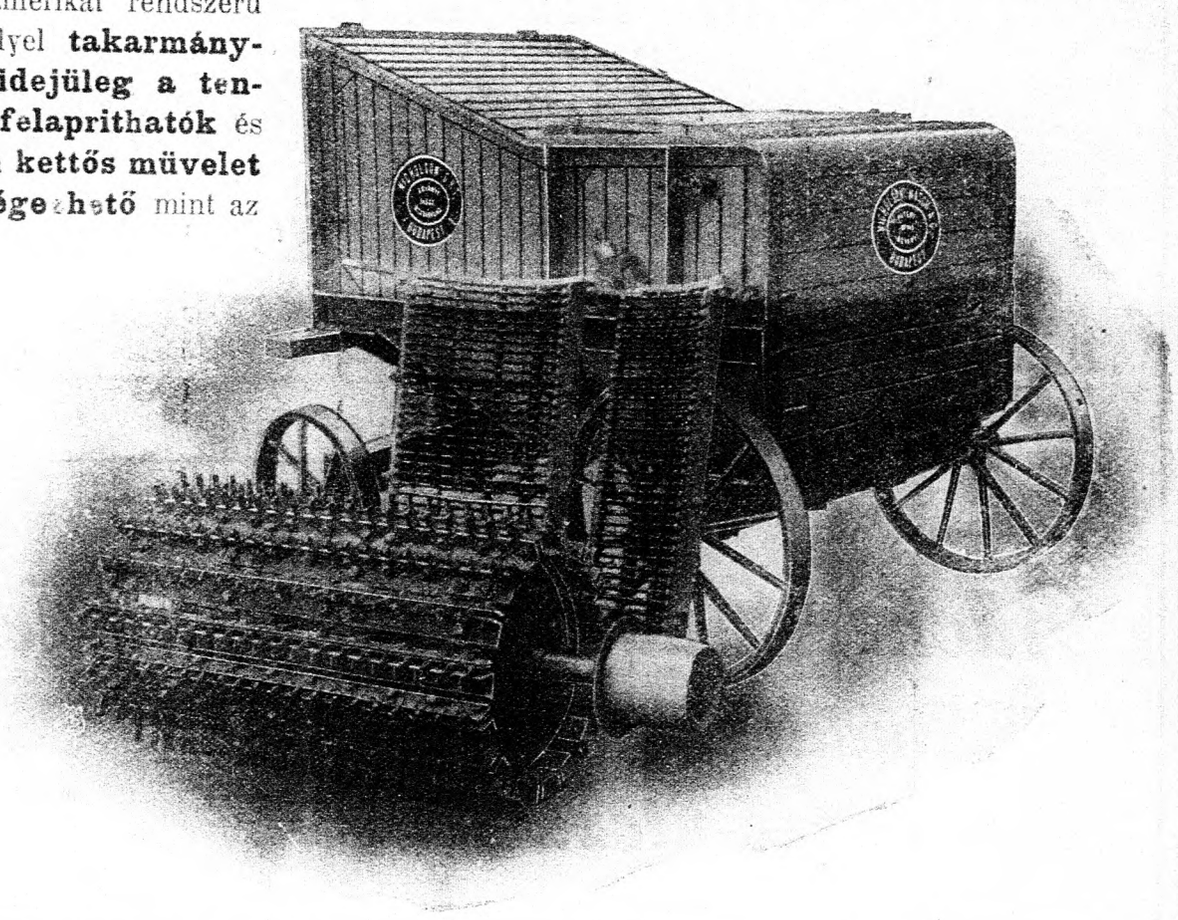

„NICHOLSON“
GÉPGYÁR R.-TÁRS.
BUDAPEST, VI.,
VÁCZI-UT 17. SZ.

Árjegyzék és ismertetés ingyen és bérmentve, :::

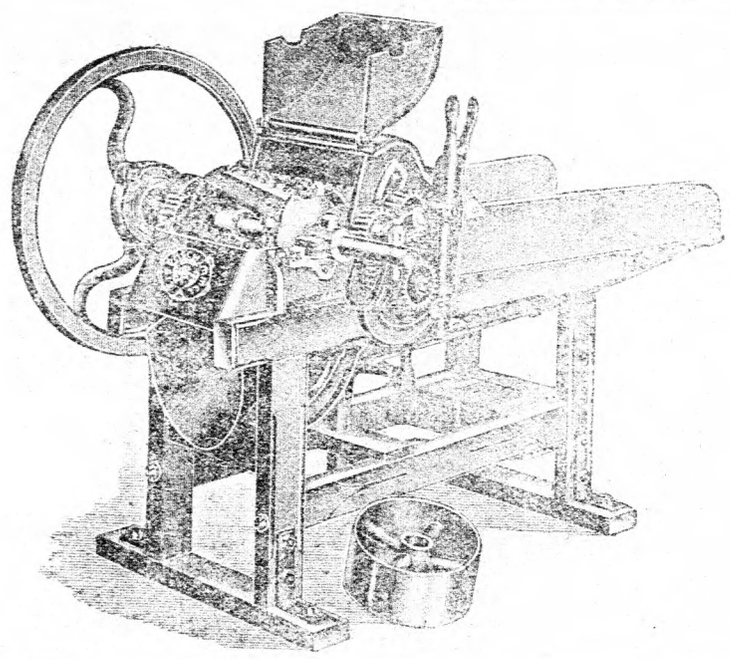

Amerikai rendszerü shredderek
Kukoriczaszártépőgépek
Kézi- és erőhajtásu szecskavágók
Répavágók és répazuzók
Kukoriczamorzsolók és
daráló-malmok
Járgányok és közlőmüvek
Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendü kivitelben, utolérhetetlen munkateljesitéssel, olcsó versenyárakon

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz czégnél

Budapest, VI,
Nagymező-utcza 68.

Vezérképviselő:
Szücs Zsigmond.

Szunyogh örökösei érsemlyéni gazdaságában birtokeladás miatt különfele

jószág-állomány

(ökör, korostehenek, heverő, gulyabeli) **disz ók**, különböző **gazdasági felszerelés, gépek, szekerek, takarmánynemuek** stb. **eladók.** Értekezhetni **Budapest, Damjanich-utcza 19. I. em. 7.** v. **Érsemlyénben** 5204

Vegyesek

Teleltetésre elfogad tehereket s növendékeket a városhodászi gazdaság Megkeresések Rupprecht Lajos Városhod sz. Vas m. per Szombathely intézendők. 5200

Szabadalmaztatott törekrosta gyártáshoz, mely már forgalomban van, társat keresek, esetleg eladnám. Bencsik Pál T.-Alpár. 5170

Gazdász és bankbecslő

legjobb referenciákkal biró, ajánlkozik a t. birtokvevőknek és eladóknak mint szakszerű becslő, tanácsadó és üzemtervező. Megbizottjaim részére az ország többféle helyén kisebb és nagyobb birtokbérleteket és eladó birtokokat keresek. Szives megbizást kér

Szántó Henrik, Budapest, IX., Üllői-ut 91. 5144

FAKULT BŐRKABÁTOK

sötét szinekre tartósan festetnek 4559

HALTENBERGER BÉLA

ruhafestőgyárában, Kassa.

ALAPITTATOTT 1810.

Eladás

Kastély (Biharmegyében) gyönyörüen berendezve, két melléképülettel, parkkal, hozzá egy 7000 koronát jövedelmező szőlő-el eladó. Czim megtudható Mo se Rudolfnál, Budapest, Nádor-utcza 11. 789

Vadászfegyver. **Ritka alkalmi vétel. Több kitünő, finom vadász-fegyver potom áron** eladó. Közlik Toplevers-kursus Lancaster 20 fr. Előlrekvő lakatszerkezetü modern Hammerles 35 frt. Grenerz-áru Bücksflinte 40 frt. Snelleres Manlicher, Drilling, Winchester, **válogatott, szép fa készitményü Hammerles, teli- és kivetős is** (ejjektoros); **nagyon** vadászfegyver, különféle **ismétlő** és több más **jó puskák igen olcsón** eladó Radó A. Egyetemtér 5. Ugyszintén néhány Hammerles-revolver ugyanitt fényképezőgépek féláron kaphatók 4736

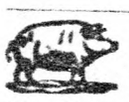

A sertés javitása és hizlalása. Irta Ruffy Pál. 2-ik kiadás. Ára 2 kor. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Compound stabil gőzgép 80 HP, hozzávaló 10 légkő nyomásu vizcsöves kazánnal jutányosan eladó. Heisler Sándor Budapest, VI., Felsőerdősor-utcza 12. 5063

Akácfa, kültetésre alkalmas, erős, kb. 3 m. magas, ezre 220 K, 100 db 25 K; továbbá **szőlővesszők,** európai sima, u. m.: Ezerjó, Olasz Rizling, Szlankamenka és Aramont, igen erősek, szépen beéretek ezre 6 korona. Kivánatra minta küldetik. A legfinomabb csemegefaj szőlővesszők is kaphatók. Előjegyezhető: Dr. Salgó József gazdaságánál, Turkeve. 5124

Burgonya, 150 q válogatott rózsaburgonya eladó Janssen Pál gazdaságában Füleken. Ugyanott tisztavérü „Elektorál Negretti" (anya 120, üru 115, tokolyó-üru 240 db) juhok is eladatnak. 5122

Szénát, szalmát bármely állomásra szállitva elad Deutsch Mor, Budapest, VIII., Luther-utcza 1/B. 4957

Gyümölcsfa-eladás. Legjobb, nemesitett fajaiu és körtefa, erőteljes, dus gyökérzetü, 3—4 éves darabja 60 fill. 2—3 éves darabja 50 fill.; Tökön vasuti állomásra szállitva. 100 darabon felüli vételnél 10% engedmény. Megrendelhető: **osepeiszigeti kertészetnél,** Hermina-major, u. p. **Tökön.** 999

Bognárfa- és szőlőkaró-eladás. Nagy mennyiségü, igen szép növésü, érett akáczfából termelt különböző hosszu és vastagsagi méretü rönkökben lévő akáczfák, melyek kiválóan kocsiszerszámfákra, tetőfákra, kerítési oszlopokra stb. alkalmasak; továbbá több 100 ezer drb hasitott és gömbölyü 5—6 hüvelyk hosszu akácz szőlőkaró telje en elkészitve. Normális árakért kaphatók vagonrakományokban Löwy Károly szőlőbirtokosnál Pilinyben, posta Endrefalva. 5202

Eladó takarmány Körülbelül 120 métermázsa elsőrendü széna 8 koronával és körülbelül 20 métermázsa lóhere és bükköny 9 koronával eladó. Átveheto özv. Hrabéczy Jenőnénél Felső-Szalókon u. p. Alsó-Szalók (Sáros megye) vasuti állomás Hétnárs 14 km. távolságra. 5201

Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyt szabályozó 1900. XXVII. t.-cz magyarazata. Irta Vanisó Gyula dr. 3 korona előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a „Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Eladó jutányos áron használt, jókarban levő 1 db kévekötőarató-, 1 db marokrakóaratógép és 3 db fükaszá ógép. Buchwald Odön gazdasága Lunka, Pa-Körösujfalu 5203

Eladó a turkevei gazdasági népiskolánál nagy mennyiségü erdei és gyümölcsfa oltványok, gazdasági és diszfák, darabonkint 60—50—40—30 és 20 fillérért. Nagyobb rendelésnél árengedmény. Ugyanecsak eladó fajtiszta, fehér orpington, fehér pulyka, angora nyul, galambokból: galléros pávafarku, pourzli és török galamb továbbá arankamentes liczernamag. Megrendelések Bedő Mihály állami gazdasági szaktanitó czimére küldendők. 5173

1800 holdas, három major, kitünő buzater ő, szántó, kaszáló, erdőből, kastélylyal, halastóval, szarvasvadászattal, élő- és holt-felszereléssel, vetéssel eladó Rekettye Pál intézőnél Zalaborsán. 5172

A juhtenyésztés mult és jelen irányairól. Irta: Dr. Rodiczky Jenő. 3·20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Eladó Bácskában egy **1417 holdas 1000 □ birtok** prima fekete **szantoföld.** 114 hold kaszáló van benne. Kitünő gazdasági épületek- és úri lakkal. Bővebbet **Grosz Bernatnál Felső-Szentivan** via Bács-Bokod. 5174

Friss torma kapható állandóan a tőketerebesi uradalomban, kilónkint 42 fillérrel. Egy 5 kg.-os postacsomag bérmentes küldéssel 2 kor. 60 fill. Rendelések a „Tőketerebesi Uradalom"-hoz Tőketerebes, (Zemplén megye) intézendők. 4099

Talajismeret. Irta Cserháti Sándor. 4·20 K előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

898 hold erdei birtok

értékes faállománnyal 450.000 koronáért eladó. Csak komoly reflektánsnak közelebbit

Österreicher Bernátnál Nagykanizsa. 9641

Préselt

buzaszalmát és zabszalmát

szállit elsőrendü minőségben és legolcsobban

Ehrenreich Béla

Bajmok (Bácska). 6808

A gyapju minősitése.

Számos ábrával és egy a magyar és külföldi gyapju-typusok összetételét feltüntető grafikonnal. Irta: Kovács Imre. Kiadta az OMGE. könyvkiadó vállalata. 3 korona 70 fillér előleges beküldése ellenében bérmentve szállitja a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Száritott répaszeletet október-november-decemberi szállitásra, valamint **chilisalétromot** tavaszi szállitásra ajánl:

DUKES és HERZOG

Galgócz — Budapest, V., VÁCZI KÖRUT 74.

Telefon sz. 88—09. 739

Maier Rikárd és Félix

kincstári szállitók

Wien, II., Kaiserjosefstr. 30.

vesznek és eladnak minden állomásról bármily mennyiségü

szénát, szalmát, burgonyát.

Préselés saját és legmodernebb gőzprésekkel. — A legnagyobb szolgáltatóképességü czég 426

Most jelent meg!

Az 1908. XXVIII. t.-cz., a

SZESZADÓROL

valamint a szeszтermeléssel együttesen kapcsolatban levő sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyszintén a szeszkontingens megállapitásáról és felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal. :: ::

Ára 4 korona.

Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker. Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Prima, száraz << tengeri-moslék

száraz répaszelet

foszforsavas takarmánycsontmesz 40—42%, különféle olajpogácsa jutányosan kapható: 343

Neubauer Adolf

gyári meghatalmazottnál

Győr.

Világkiállitási érdemjelek 18 államban.

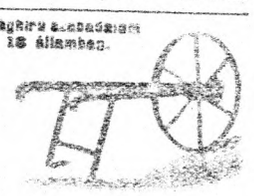

Stádel-Torkos földmérő-taliga

kapható

Stádel gépgyárban, Győrött.

Szénát Szalmát

muhart, zabosbükkönyt bármily mennyiségben

veszek és eladok.

780

Felpréseléshez modern gőz- és lópréseimet bocsátom eladó rendelkezésére.

SCHREIER BÉLA

takarmánynagykereskedő

Budapest, VII., Népszinház-utcza 22. Telefon 20—52.

Gazdák figyelmébe!!

50% olcsóbb

mint bármely más világitóanyag a

m. kir. szab. 2321. 900, A. 905.

pyroleum világitása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyulékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerőlevél nálam betekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. — Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve. 1407

Degen Jakab

Budapest, IX. ker., Közraktár-utcza 23.

Szanát, szalmát

és mindennemü **szálas takarmányt eladunk és veszünk,** bármily nagy mennyiségben.

Szilasi és Társa

takarmánynagykereskedők

Budapest, Rock-Szilárd-u. 3.

Telefon 69—64. 4902

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót

szál-nyeréshez, valamint kaszált és **géppel csépelt lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.**

Hol kalapjaink nem kaphatók, kérje be ingyen és bérmentve legujabban megjelent nagy képes árjegyzékünket. 1020

Josef Pichler & Söhne

cs. és kir. udvari kalapgyárosok

Graz, III., Körösistrasse 7.

Kölcsön és vétel uj és egyszer használt kartellen kivüli mag-, gabona-, burgonya-, lisztes-, gyapju-

zsák

behordási, kazal-, repcze-, rostaalj-, waggon-

ponyva

„HUNGÁRIA" kettős, kézi, favéges, vagy manilla-aratógép kévekötőzők. Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokróczok.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet.

Vétel, eladás és cserélés.

BUDAPEST, Arany-János-utcza 10.

Sürgönyczim: **NAGELA BUDAPEST.**

Vidéki telefon: 35—92.

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS motorgyárában

Budapest, VI., Gyár-utcza 28. sz.,

a leghirnevesebb ***benzinlocomobili cséplőkészletek*** kaphatók

Teljes jótállás kitünő cséplészért

Ezen motorokat minden gazda hatósági engedély nélkül maga kezelheti szalmafödeles házak között is.

Kállai Lajos motorcséplőkészletei kitünő sikerrel működnek az ország minden részében

többek között: báró Kemény József urnái Maros-Németi, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnái Nagyenyed stb. Olcsó árak részletre. Árjegyzék ingyen.

Lovak kehessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) **biztos eredménynyel gyógyitható.**

Számtalan elismerés bizonyitja. Felvilágositást **dijmentesen** küld Ripp Ervin Drezda-A. 785

Vétel

Keresek megvételre jo karban lévő őrlőszekereket. Blau Mor, Rimaszécs. 5171

Tejvétel. Uraságí tej vételre kerestetik. Ajánlatok kerettnek „Kaucziós" jelige alatt ezen laphoz küldetni. 5094

Szavatolt valódi hatsoros árpát

nagyobb mennyiségben **veszek.** Mintázott ajánlatok **„Gazda"** jelige alatt a legvégső sor megjelölésével a **„Köztelek"** kiadóhivatalába kéretnek. 5123

Lenmagot

minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vasárol** 775

KRAUSZ HUGÓ

termenykiviteli üzlete

Budapest, V. Szabadság-tér 6.

Csakis árakkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe

Bérlet

Egy 1524 holdas dunántuli birtok, város, vasut és czukorgyár közelében azonnal bérbeadó. Felvilágositást nyujt Kovács Antal Békás, u. p. Mezőlak, Veszprém megye. 5121

Bérbeadó 450 magyar hold birtok Zalamegyében, 6 km. a vasúttól. Január 1-én átvehető, vetés s takarmánnyal együtt. Czim a kiadóhivatalban. 51

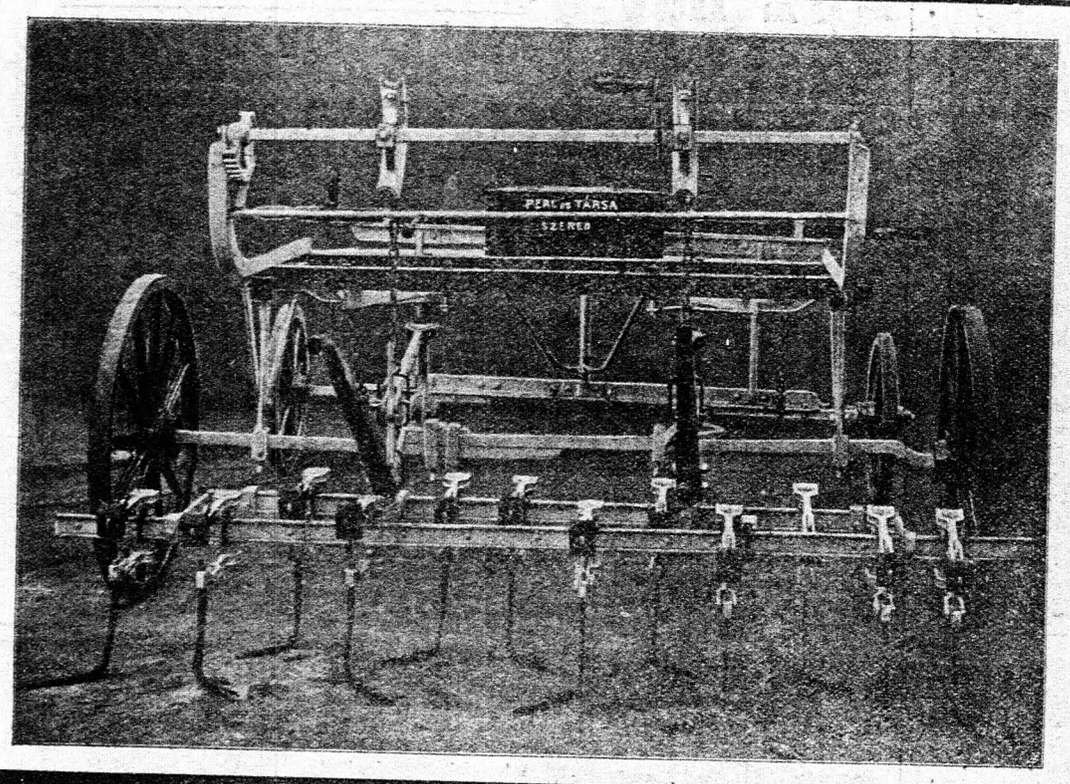

Elismert legjobb 4, 5 és 6-soros

KAPÁLÓGÉPEK,

többsoros fogatos répa-, burgonya- és vadrepcze-

PERMETEZŐK.

Gőzeke-gyürüshengerek

::: és boronák. :::

:: Számtalan elismerőlevél.

PERL ÉS TÁRSA

gépgyár, vas- és fémöntőde, Szered (Pozsony megye).

Árjegyzékkel és jutányos árakkal készséggel szolgálunk.

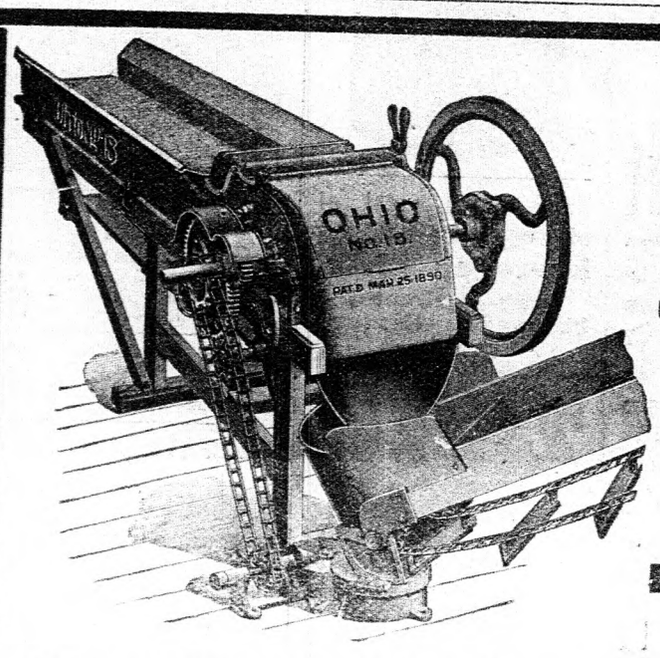

„OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó- és szalmaszecskázógép

a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

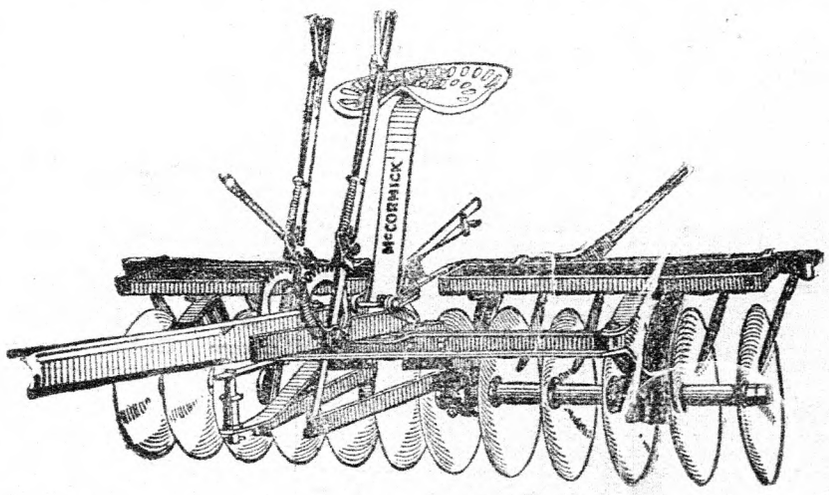

Mc CORMICK tárcsásborona

tarlóhántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

Mc CORMICK Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.

Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utcza 12. szám.

J. E. KNECHT, igazgató.

Vizsgázott lokomobil-, stabil- és dinamó gépész, 32 éves, kovács, lakatos és esztergályos, nagy gyakorlattal, gépeszi állást keres. Szentgáli József Budapest, Nefelejts-utcza 24. I. em. 18. 5184

Földmivesiskolát végzett, nőtlen, 6 évi gyakorlattal biró, erélyes, a gazdaság minden ágában jártas, fiatal ember, felmondhatlan állásban, lehetőleg önálló állást keres. Szives megkereséseket közvetlt rokona, W. S. Budapest, VIII., Pál-utcza 6. III 37. 5180

Gépész-kovács állandó segéddel és inassal állást keres január 1-ére. Bővebb felvilágositás „Gépészkovács" Székesfehérvár Sár-utcza 28. 5185

Uradalmi kertész, nős, gyermektelen, körültekintő, szorgalmas, németül, tótul is beszél, több évi gyakorlattal s tapasztalattal bir a táj-, virág-, gyümölcs-, zöldség- és szőlőkertészetekben; okszerű méhész és baromfi-tenyésztő, állást keres. Címe a kiadóban. 5187

Gazdatiszti állást keres azonnali v. későbbi belépésre 14 évi gyakorlattal biró, 31 éves, kiscsaládu, erélyes, szorgalmas, megbizható, a gazdaság önálló vezetésében szakképzett, kaucióképes, okleveles gazdatiszt. Beszél magyarul, románul, szerbül, horvátul. Szives megkeresések „Megbizható 5186" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5186

Gazdatiszti állást keres egy 30 éves, nős, kiscsaládú, református vallású egyén. Földmivelési iskolát és Kassán gyakorlati vizsgát tett. Gyakorlati évekből czukorgyári gazdaságban 11/2 évet töltött. Jelenleg 1200 k. h. birtokot önállóan kezel. Birtokon tehenészet és juhászat. Állása felmondatlan. Megkereséseket kér „Gazdatiszt" jeligére Kerfsz Károly Pásztó. 5182

Főgépész állást keresek nagyobb gazdaságban. Gazdasági gépek, ugymint gőzcséplők, szántógépek, aratógépek, szeszgyári munkálatokat telefonhálózat, szivattyus kutak, gőzmalmok időszakban tartását teljes szakképzettséggel végzem. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5181

Állást keres 30 éves, róm. kath. nős, kaszthelyi gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett okl. gazdász, 18 évi gyakorlattal, amelyből 7½ évig mint főtiszt működött 10.600 holdas bérleten, amelyen szeszgyár, gőzmalom, nagyobbi hízlalások, tejtermelés, ló, sertés és juhtenyésztés, czukorrépa-termelés stb. üzetett. Szóval a gazdaság minden ágában tökéletesen jártas. Állását azonnal elfoglalhatja, esetleges bemutatkozásra saját költségén kész odautazni. Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbit „Tapasztalt gazda" czimen. 5183

Ispánt vagy segédtiszti állást keres ujévre, esetleg előbbi belépéssel is földmivesiskolát végzett 31 éves, ev. ref. vallású, 10 évi praxissal s jó bizonyitványokkal rendelkező egyén, jártas a gazdaság összes ágazataiban, beszél magyarul és tótul. Szives megkeresések Bertalan Ferencz Szentendre. Pest megye Intézendők. 5177

37 éves okleveles **állatorvos** és gazdasági tanintézetet végzett gazda, ki az állattenyésztés és teigazdaság terén kiváló jártasággal, valamint az összes gazdasági teendőkben megfelelő gyakorlattal bir, nagyobb uradalomban megfelelő állást keres. Nagyobb gazdaság perczentális vezetését is elvállalja. Czim a kiadóhivatalban. 5176

Állást keres január 1-re keszthelyi gazdasági tanintézet 2 éven át mint vendéghallgató végzett, 22 évi gyakorlattal, róm. kath. vallásu, nőtlen, tiszt, beszél magyarul, tótul és keveset románul. Jelenleg is gróf Teleki Árvéd ur drassói uradalmában mint ispán van alkalmazva. Szabó Géza Drassó, u. p. Koncza. 5179

Hosszabb gyakorlattal biró, 30 éves, izr. gazdatiszt, ispáni vagy kulcsári állást keres január 1-ei belépésre. Balla, Budapest, Teréz-körút 19., butorszállító üzletben. 5190

Gazdasági akadémiát végzett, szeszgyárral kapcsolt gazdaságban nevelkedett fiatal ember akár rögtöni belépésre, ellenőri v. hasonló állást keres. Czim: Vidor Lajos okl. gazdász Puszta-Kerény, Szempcz. 5196

Jászberényi földmivesiskolát jeles sikerrel végzett, kevés gyakorlattal biró, róm. kath., nőtlen ifju megfelelő állást keres. Czim: Iványi János M.-Szentgyörgy, u. p. M.-Vásárhely. 5191

Gazdatiszt 33 éves, jó megjelenésű, felmondatlan állásban, nőtlen, izraelita fiatal ember, 10 évi kitünő gyakorlattal, oly állást keres, hol megnősülhetne. Protekcziós szülők leányát állás elnyerése után azonnal nőül venné. Ajánlatok P. F. Nyir-Vaja kéretnek. 5189

Földmivesiskolát végzett, 30 éves ev. ref. vallásu, nős, családos, szerény igényü, szorgalmas ispáni állást keres bármikori belépésre. Czim: Schmiery Dezső, Csokaly, u. p. Székelyhid 5192

Mérlegképes számtartó, 28 éves, nőtlen, felső keresk. érettségivel és 8 évi kitünő gyakorlattal január esetleg április 1-ére oly állást keres, hol a külső gazdasági teendők mellett a legprecizebb kettőskönyvvitelt is maga végezné, esetleg ilyen nem létében azt bevezetné. Szives megkereséseket „Állandó 5018" jeligén a kiadóhivatal továbbit. 5193

Kezelőtiszti vagy számtartói állást keres egy földmivesiskolát jó sikerrel végzett és gazdatiszti gyakorlati vizsgát tett, 33 éves gazdatiszt, ki 14 évi hü gyakorlatát 3 intenziven kezelt uradalomban szerezte. Hajlandó %-os kezelésre is állást foglalni. Megkeresések „Megbizható 5194" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5194

Intelligens családból való, 3 gimnáziumot, földmivesiskolát végzett, 25 éves, hadmentes, róm. kath. fiatal ember, 4 évi nagyobb belterjesen kezelt gazdaságban szerzett gyakorlattal mint segédtiszt vagy középgazdaságban mint kezelő alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5197

Szerény igényü, szorgalmas, nőtlen fiatalember, ki földmives-iskolát jeles sikerrel végzett és négy évi gyakorlata van nagyobb gazdaságokból, az összes gazdasági növények, dohány- és czukorrépatermelésben, ménes, tehenészet és tejgazdaság kezelésében, valamint az egyszerü és kettős könyvvezetésben teljesen jártas, ispáni, segédtiszti vagy nagyobb gazdaságban kulcsárf állást keres január 1-ei belépésre. Szives megkeresést „Gazds" jeligére e lap kiadóhivatalába kér. 5195

Gépészkovács jó bizonyitványokkal rendelkezik, újévre való belépésre állást keres gazdaságba. Tóth Kálmán Torda-Aranyos megye, u. p. Gerend-Hadrév. 5205

Földmivesiskolát végzett, két gimnáziummal, kétévi gyakorlattal, magyar és románul is beszélő, szép irással, 20 éves, katonaságtól anyja révén hadmentes, gazdaságban született, hol édes atyja is főtiszt volt, bármikori belépéssel állást keres. Megkereséseket kér Fekete Árpád Aigyógy, Hunyad m. 5102

Állatok

Sovány és hizott sertéseket
legjobban értékesit és beszerez —
BAUER B. GYULA
sertésbizományos
Bpest, VIII., Rákóczi-ut 73.
TELEFON 79—41.
Minden felvilágositás díjtalanul készséggel adatik.

Eladó 5 darab vészen átment 1¾ éves pepinér mangalicza kan. Darabja 120 korona. — Egy darab 2¼ éves Yorkshire hágóképes kan 140 korona. — 35 drb 4 hónapos tejen és tengerin hizott angol malacz. — Két drb 3¼ éves szimenthali berni bika. Keresek 200 méter mezei vasutat kocsikkal. Kralovánszky Kálmán Seprős, Aradmegye. 5140

2 fekete, 15½ arab félvér 4—5 éves, hibátlan, elegáns kocsiló, ugyancsak tavalyi ménes feloszlatásából visszamaradt és idei 7 db csikó mind Saglavy-Jedran a. tv. törzsméntől. néhány anyakancza, valamint személyes használatra szolgáló több Kölberkocsi teljes karban, lótartás beszüntetése miatt eladó Maár Zoltánnál Alattyánon. 5086

25 drb felbugatott, igen szép, 1½ éves fehérszőrü mangoliczagőbe eladó. Dobrin Richárd Somogyszentmiklós, Nagykanizsa mellett. 5168

Herfe'endy Ferencz őméltóságának **tesenczetomaji** gazdaságában eladó: **nori-ardenni** keresztezésü 4 éves, 16 markos sötétpej fedező mén 1200 korona, — több tiszta **berni bika** 600—800 korona, — **badacsonyi** hegyvidéki **óborok** Rizling 50 korona, Muskotály 80 korona, — eredeti **Hanna vető-árpa** 20 korona hektolliterenként. Rédey Andor, gazdatiszt. 5169

3 hónapos, szálkás és simaszőrü keresztezésből származott foxterrier-ek eladók. Megkeresések intézőséghez Tisza-Radvány, posta és állomás Cséffa (Bihar megye) czimzendők. 5076

80 darab 1 és fél éves magyar fajta **ökörborja** eladó az esztári gazdaságban. Bővebbet Móricz Pál, Esztár, u. p. Pocsaj. 5118

ÖKÖRELADÁS.
Néhai Nagy Miklós utódánál, Nagy Dénes birtokosnál, mindig fiatal prima erdélyi jármosökör és 2 éves ökörborju kapható,
Levélczim:
NAGY DÉNES birtokos,
TORDA. 1017

Legelsőrendü eredeti bonyhádi teheneket
hasasokat vagy borjasokat és **tenyészbikákat** bármely időben, bármely mennyiségben coulánsul és legolcsóbb árakon szállit:
Kohn Samu és József
tenyész- és haszonállatkereskedők, **Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60.**
Telefon 91—25.
Fiók: Ujpest, Árpád-út 99.

Importált irlandi
női hátasló,
165 cm. magas, 9 éves, fekete herélt, eladó. Dr. WITTCHEN LAJOS ügyvéd Budapest, IV. ker., Veres-Pálné-utcza 34. 1038

Weisz Lajos
lókereskedő és lóbizományos
Nagykanizsa.
Vesz és **elad** 1/2, 1, 2, 3 éves
CSIKÓKAT
és jól behajtott 4998
LOVAKAT.

Eladó ügetők,
4 drb és pedig 2 drb pej és szürke kancza, 3¾ évesek, 2¾ évesek, apjuk Falkland. Rekord 1 p. 23 mp. Amerikából importált ügető, számos versenynyertes ivadéka van. Ezen ügetők ugy versenyzésre, mint tenyésztésre kiválóan alkalmasak. Áruk darabjának 500—1000 frtig. Megtekinthetők Chernel György gazdaságában Tömörd, Vas m. Szombathely mellett. 5116

Muraközi hidegvérü (nori) igás tenyészlovak és választott csikók
vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kivánatra szivesen küldöm. **Elsőrendü referencziák rendelkezésre állnak!**
Czimem:
idősb Heinrich Mór
lóvásárló ügynöksége
Csáktornya (Muraköz)
Sürgönyczim:
Heinrich Senior, Csáktornya. 5730

Elsőrendü fajjellegü vöröstarka ökör és üszőborjukat
1—2—3 éves korban, továbbá hizlalásra v. járomba való **tarka ökröket**, ugyszintén hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállitására vállalkozunk 269
Spitzer és Weller
„ **Kis-Czell** „

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor és Társai
megbizásokat elfogadnak
jármos ökrök, tinók,
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetitik.
Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utcza 2-ik szám.
Telefon 311. 434

Szentiamási gazdaságban (Pestmegye), vasuti állomás: **Kunszentmiklós-Tass**, levél- és sürgönyczim: Kunszentmiklós, jutányos áron eladó legelsőrendü **hasas és szopós-borjas bonyhádi tájfajta tehenek és tarka jármos-ökrök.**
Az idei tenyészállat-kiállitáson teheneink elsőállami dijjal lettek kitünő tetve.
Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állomáson saját kocsink áll rendelkezésre. 588

Elsőrendü
Bonyhádi faj
vörösiarka
ökör- és üszőborjukat
1—2—3 éves korban, továbbá **hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket,** ugyszintén **hasas** vagy **friss fejős teheneket** a **legjutányosabb árban** egyezség szerint bármily mennyiség szállitására vállalkozik
Nelzer Antal, Dombovár
Tolna megye.

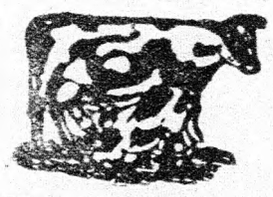

Bonyhádi
friss fejős-tehenek és **tenyész-bikák** jutányos áron kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istállók Kispesten, Üllői-ut 24.
Telefon: Kispest 1.
Levél- és sürgönyczim:
Flaschner Sándor
4743 tehénkereskedő
Bpest, Ferencz-körut 40.

Igen szép, válogatott vörös-tarka simmenthali jellegü 1—2—3 éves
növendék-ökör és üszőborjakat
ugyszintén legprimább lekötni való és
jármosökreit
legjutányosabb árakon **ajánlanak:**
Klein Testvérek
kereskedők
CZELLDÖMÖLK.
Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak. 882

Bizlalásra
való és mindenféle fajta
jármos ökröket,
valamint szép 1—3 éves
vöröstarka növendék ökörborjakat
bármely mennyiségben és szerződéses szállitás mellett **eladásra** ajánlanak 856
Récsey és Dukász
szarvasmarha-kereskedők
NAGYKANIZSA.

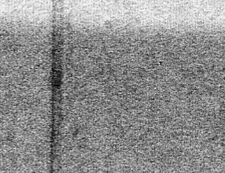

Elsőrendü eredeti
bonyhádi teheneket
hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kulánsárakon szállit
BAUER MÓR
tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST.
Iroda: VI., Fe. sőerdősor-u. 1.
Istálló Ujpest, Károlyi-u. 11.
Telefon 93—95.

A toponári bérgazdaságban bérlet lejárta folytán folyó hó 25-én és a következő napokon jármosökrök, lovak, gazdasági gépek és eszközök, továbbá kocsik, szekerek, és juhászati felszerelések stb. szabadkézből eladásra kerülnek. (Vasuti állomás Toponár vagy Kaposvár.) 5139

Elsőrendü magyarfaju erdélyi jármosökrök,
ugyszintén 1 éves magyarfaju erdélyi ökörborjuk
minden időben nagy választékban kaphatók
ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvárt
Szolnok-Doboka megye. 317

Vöröstarka tinó és üsző
teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben **kapható olcsó áron.** Később, ugyszintén **jármos és beállitási ökrök** szállitására vállalkozom.
Kitünő friss fejős tehenek
előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők **kötelezettség nélkül.** Vevő tetszése szerint választhat. 4735
Henrik Ignácz fia
Szalónak (Vas m.).

JOHN FOWLER & Co.

John Fowler & Co. czégnek **ujonnan szerkesztett eszközei tömegteljesitésre** egészen sekély mivelésnél, mint **tarlóhantás** és **vetőszántás**, eszközök **sekélyszántásra egyidejü altalajporhanyitással.** Külön eszközök **répaemelésre** és **hanttörésre**; rigólekék **szölö- és komlóültetvények, faiskolák** és **erdötelepités** számára, valamint **sok másféle eszköz.**

John Fowler & Co. czégnek **eredeti gözekekészletei** az országnak **több száz kiváló és vezetö gazdaságában** 38 év óta a legjobb eredménynyel vannak használatban. **John Fowlernek kétgéprendszere** sodronykötélátvitellel az **egyetlen,** amely **ugy a nedves, mint a nagyon száraz években** egyaránt **teljesen megállja a helyét** és amelynél **csalódások és veszteségek ki vannak zárva.**

John Fowler & Co. czégnek **eredeti gözekekészletei gyakorlatilag kipróbált** szerkezetük és a **legjobb anyaguk** következtében az üzemben **igen tartósak és olcsók.**

John Fowler & Co. czég kész olyan gazdákat, kik a gépüzemü talajmivelés iránt érdeklödnek, **szakértök** által **a czég költségére felkerestetni,** hogy az érdeklödökkel **azok kivánságait megbeszéljék,** valamint a **helyi viszonyokat megvizsgálják** és aszerint **adjanak tanácsot, miáltal** a **megrendelöknek a legjobb siker biztosittatik.**

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST-KELENFÖLD.

Hirdetési ár 25 szóig 1 korona, ezen felüli minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként :: A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK

Hirdetési ár 25 szóig 1 korona, ezen felüli minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként :: A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a **munkaadó birtokos vagy bérlő czíménck kitételével közlünk.**

KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra szükséges levélbélyeget vagy leveleszőlapot küldenek.

Földbirtokosok figyelmébe!

Díjmentes állásközvetítés!

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) felhívja a t. ***birtokos*** és ***bérlő*** urak figyelmét

állást közvetítő osztályára,

hol gazdatisztek a legkülönbözőbb állásokra elő vannak jegyezve.

Az állásközvetítés ***teljesen díjmentes.*** **Megkeresés esetén az egyesület igazgatósága a betöltendő állásra megfelelő gazdatisztet ajánl s a tulajdonosnak az illetők bizonyítványmásolatait és eddigi működésükre vonatkozó adatokat megküldi.**

Tisztelettel ***felkéri*** a t. ***birtokos*** és ***bérlő urakat,*** hogy **gazdatiszti állások betöltése esetén *alulírott egyesület állásközvetítő osztályát igénybe venni szíveskedjenek.***

A M. Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete elnöksége.

Betöltendő állás

Br. Springer Gusztáv Öméltósága vágvölgyi uradalmában nőtlen segédtiszti állás betöltendő. Csak oly egyének pályázhatnak, kik magyar honpolgárok, magyar gazdasági tanintézet végeztek, a tót és német nyelvet legalább némileg birják. Ajánlatok Pálmai Emil jószágigazgató Bucsány, Nyitra megye czímre küldendők. 5078

Malomfelügyelőt keresek vidéki gőzmalomba olaj- és kásakészítéssel, bemázsálás és annak elkönyvelésére, 5—600 korona kauczióval. Özv. Szőllőssy Imréné gőzmalomtulajdonos, Földes, Hajdu megye. 5084

Bellusi bérgazdaságomba keresek ügyes, megbízható kovácsot, ki a gépészvizsgával is rendelkezik, lehetőleg konvencziót. Fizetés megállapodás szerint. Bizonyítványmásolatok nem küldetnek vissza. Schlesinger Bodog. 5110

Ispán (segédtiszt) január 1-jei belépésre kerestetik, izr. vallású, nős, kiscsaládu, ki ily minőségben nagyobb gazdaságban már hosszabb ideig alkalmazva volt, katonai kötelezettségének eleget tett, jó bizonyítványokkal, jó írással bír, belső gazdaságban, könyvvezetésben jártas, sajátkezűleg lemásolt bizonyítványait, melyek vissza nem küldetnek, küldje Klein Aladár Karácsond (Heves m.) czímre. 5111

Gépészkovács azonnali belépésre kerestetik 1500 holdas uradalomba. Megkivántatik az inas tartása és nagyobb uradalmakból gyakorlat. Különös suly fektettetik a lóvasalásra. Ujévi belépésre egy bognár és egy béresgazda kerestetik. Bizonyítványmásolatokkal felszerelt kérvények — melyek vissza nem küldetnek — özv. Wiegner Fülöpné, Pa-Tornyoslöb, u. p. Üllő, Pest m. küldendők. 5114

Január hó 1-re, esetleg előbbeni belépésre kerestetik az egyszerű könyvelésben, magyar és német levelezésben jártas, valamint a tót nyelvet szóban bíró, nőtlen, magyar illetőségü gazdasági **írnok**. Fizetés 600 K, ellátás, fütés, világitás, butorozott szoba. Ajánlatok **herczeg Hohenlohe gazdasági felügyelőségének** küldendők **Morva-Szt.-János**, Pozsony m. 5113

Özv. gróf Pálffy Pálné kókai gazdaságában a gazdasági segédi állás betöltendő. Pályázhatnak akadémiát vagy tanintézetet végzett nőtlen fiatal emberek javadalmazás, élelmezés, lakás, fütés és világitáson kivül évi 500 K. Az első szolgálati évben mindkét részről 3 havi felmondás. Okmánymásolatokkal felszerelt kérvények, melyek vissza nem küldetnek, dr. Prenoszil Iván kir. tanácsos, jószágkormányzó czímére a gazdasági intézőséghez Kóka, Pest m. nyujtandók be. 5136

Keresek gazdatisztet, ki a kettős könyvvitelben is jártas. Csak kinek már állandó helye volt, küldje ajánlatát fizetésigények megjelölésével: Dobrin Richárd Nagyfakos puszta, posta Somogyszentmiklós, Nagykanizsa mellett. 5167

Kertész, ki a szőllőmüvelésben is jártas, azonnal, esetleg január 1-ére felvétetik. Bizonyitványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, Kishorgosi Bérgazdaság Horgos czímzendők. 5178

Majorgazda és **tehenesgazda**, Fejérmegyében újévre állást nyerhetnek. Ajánlatokat kér Mélyvölgyi gazdaság u. p. Nagyperkáta (Fejérmegye). 5166

Gazdát keresek 800 holdas gazdaságomba 1909 január 1-ére. Hosszabb gyakorlattal biró, ki azonkivül becsületes, erélyes és józan életü, az állattenyésztés minden ágában és a tehenészetben jártas, szorgalmas, mozgékony, állat-vásárlásokhoz ért, küldje ajánlatát Domahidy Pál Domahida, (Szatmármegye) czímre. 5165

Kulcsári állás tej-gazdasági képzettséggel és **tanya-gazdai** állás betöltendők ujesztendőre. Javadalmazás 480 kor. és konvenczió. Csakis értelmes, erélyes, fáradhatlan, megbizható egyének, kik románul is beszélnek, küldjék be sajátkezű pályázatukat. Lapusnyaki uradalom, posta: Hunyaddobra. 5164

Gazdasági irnoki állás töltendő be a szerencsi czukorgyár monoki béruradalmában. A törvényszabta minősitést igazoló okmányok másolatával felszerelt kérvények a „Magyar Czukoripar-Részvénytársaság"-hoz Budapest, Nádor utcza 18. intézendők. Az állás azonnal elfoglalandó. 5188

Önálló intézőt keresek körülbelül 4000 hold terjedelmü, mezőgazdasági szeszgyárral felszerelt, intenziven kezelt gazdaságom részére. Csak is olyan urak pályázatára reflektálok, akik egyrészt megbizhatóságukat, másrészt a gazdaság önálló vezetésére való képességüket igazoló legjobb bizonyitványok és ajánlatokkal rendelkeznek. Irásbeli ajánlatok a királykúti uradalom központi irodájához Budapest, IV., Váczi-utcza 4. intézendők. Ugyanitt egy becsületes, józan, ügyes kovács-gépész is felfogadtatik. 5163

Szakképzett gégészkovács azonnali belépésre, esetle ujévre, 1000 K évi fizetéssel, szabad lakással és fütőanyaggal fölvétetik. Pályázók küldjék bizonyitványaik másolatát a Hungária-szőlőtelep kezelőségének Nagykátán. 5161

Mérlegképes gazdasági könyvelő [illegible] Szerény igényü, nős fiatal pályázók kéretnek bizonyitvány-másolataik beküldésére. Csikvándi Ernő, Ágosta pa. u. p. Lepsény. 5159

Kulcsár, földmivesiskolát végzett, megbizható, gyakorlattal biró, nőtlen egyén november hó 1-i belépésre kerestetik. Fizetés havi 40 korona készpénzfizetés és ellátás. Ajánlatok „Szandai gazdaság", u. p. Szolnok czimzendők. 5160

Január hó 1-ei belépésre kerestetik nőtlen, hosszabb praksszissal biró, magyar és német levelezésben és kettős könyvelésben tökéletesen jártas, mérlegképes **számvevő,** aki az irodai teendőkön kivül a tehenészetet, magtárt és majort ellenőrizni köteles. Fizetés évi 1000 korona és teljes ellátás. Bizonyitványmásolatokkal felszerelt ajánlatok, melyek vissza nem küldetnek, kéretnek a Jakabszállási uradalom tiszttartóságához Sárosd. 5 62

100 holdas gazdaságomba ispánt keresek, ki hosszabb időt töltött belterjesebben kezelt gazdaságban. Fizetés 1000 korona készpénz és megfelelő természetbeni járandóságok, szep lakás és kert. Bizonyitványmásolatokat kérek, melyeket vissza nem küldök, Honig Albert Bonyhád, Tolna m. 5198

Nőtlen, erélyes potosispán keresteték november 1-én való belépésre. Ajánlatok küldendők bizonyitványmásolatokkal, személyesen jelentkező előnyben részesül. Intézőség Kenyérmező. Esztergommegye. 5199

Ispán, erélyes és gyakorlott, szolnokdoboka megyei gazdaságban azonnal felvétetik. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Hirsch Kálmán apanagyfalusi gazdaságába Apanagyfalu, Szolnok-Doboka m. kéretnek. 5206

Állást keresők

Intéző, kezelőtiszti állást keres január hó 1-re, esetleg korábbani betöltésre 39 éves, izr. vallású, nős, családtalan, intenziv gazdaságokból 14 évről kitünő bizonyitványokkal rendelkező, gyakorlati vizsgát tett önálló gazdatiszt. Jártas a gazdaság összes ágaiban és irodai teendőkben. Szives megkeresések „S. 4828" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5109

Majoros gazda január 1-ére állást keres. Jó bizonyitványokkal rendelkezik és a tehenészethez is alaposan ért; tiszta, józanéletü, családos. 40 éves egyén, ki a sárvári tejgazdasági tanfolyamot végezte. Szives megkeresések „józan, becsületes és szorgalmas" alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek, hol a czim is megtudható. 5158

Mükertész, ki a kertészet összes ágait érti, jó bizonyitványokkal rendelkezik, több nyelvet beszél, Európa legnagyobb mü- és kereskedelmi kertészeteiben müködött, szőlőmivelés, gyümölcsfa, konyhakert, díszkert és délkeleti növényeknek bánásmódját kitünően érti, megfelelő állást keres. Szives megkeresést kér mükertész, Kispest, Dugonits-utcza 5. 5015

Egy középkoru, franczia származásu kertész, aki a kertészet minden ágában jártas és a szőlőültetést vagy kezelést is tökéletesen érti, okt. 1-re állást keres, nős, gyermektelen, beszél franczia, magyar, német, tót és oláh nyelveken; a legkitünőbb bizonyitványokkal rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban **„Kertész 4824"** jelige alatt 4824

Jobb segédtiszti állást keres debreczeni gazdasági tanintézetet végzett, gyakorlattal biró fiatal ember oly helyen, hol szorgalma folytán 1—2 év alatt előmenetele lenne. Czim a kiadóhivatalban 5106

Bé esgazda, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva és azelőtt saját birtokán gazdálkodott, a gazdaság minden ágában jártas, 34 éves, [illegible] jelige alatt a kiadóhivatalban.

20 évi gyakorlattal rendelkező, szakvizsgázott, nős gazdatiszt állást keres, legutóbb 6000 holdas főuri uradalom intézője volt 8 évig, mely helyet parczellázás folytán hagyta el, jelenleg egy elsőrendü intenziven kezelt nagyobb bérlet intézője. Uj állását 1909. évi január 1-ére, esetleg előbb is betölthetí, perczentes kezelésre is hajlandó, hol **8—10% kamatozást** biztositt, több hazai nyelvet beszél. Szives megkeresést „Intenziv gazda 5071 czimen a kiadóhivatalba kér. 5071

Földmives és tejgazdasági szakiskolát végzett, 25 éves egyén, 4 évi gyakorlattal, jártas az összes növény-, czukorrépatermelés, szarvasmarhahizlalás és irodai teendőkben. Azonnali belépésre segédtiszti állást keres. Molnár segédtiszt, Bárdibükk, Somogy m. 5098

Gazdatiszti állást keres. A külső mezei gazdálkodás, nemkülönben a mezőgazdasági adminisztratív ügyek minden ágában kivá ó jártassággal biró, okleveles, róm. kath. vallású gazdatisztazonnali belépéssel mint intéző vagy számvevő, szerény feltételek alatt állást keres. **Ajánlatok „R. S. 4823" jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek** 4823

Január 1-ei belépésre irnoki állást keres gazdasági tanintézetet végzett, gyakorlattal biró, szorgalmas fiatal ember. Czim: Irnok, Terezovác. 5126

33 éves, kiscsaládu, szakvégzett gazdász, szőlész, jártas a mezőgazdaság, szőlészet, könyvvezetés, állattenyésztés összes ágaiban, gazdatiszti vagy szőlőkezelői állást keres november hó 1-re. Kárász Pál gazdatiszt, Nógrádbecske. 5096

Mükertész, intelligens, gyakorlatilag és elméletileg képzett, a kertészet minden ágában jártas, a méhészet és szőlészetben is gyakorlott, állást keres lehetőleg oly helyen, ahol — özvegy lévén — később megnősülhetne. Szives megkeresések Thiman Rudolf Budapest, VI., Eötvös-u 49. 1. em. 10. kéretnek. 5065

Földmivesiskolát végzett, 26 éves, nős, róm. kath. vallású, kiscsaládu, 5 év óta egy 500 holdas birtokot önállóan kezel, január 1-re vagy megegyezés esetén előbbi belépésre megfelelő alkalmazást keres. Szives megkeresésket kér Pénzes Miklós Tóalmás, Pest m. 5125

Majorgazda, béresgazda, megbizható, tapasztalt, józan, erélyes, állást keres azonnali belépésre, hosszabb gyakorlattal, 44 éves, nős, keresztény, földmivesiskolát végzett, kitünő herélő; beszél magyarul és horvátul. Szives megkeresések „Megbizható" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5104

Uradalmi főtiszt, gazdasági akadémiát végzett, 36 éves, keresztény, ki jelenleg is Magyarország észak-nyugati részén egy nagy uradalomban van hasonminőségben alkalmazva, 16 évi kitünő gyakorlattal, bizonyitványokkal, a tulajdonos családvizsonyaiban beállott változás miatt állását óhajtja változtatni. A gazdaság minden ágában, valamint a szeszgyártásban is tökéletesen jártas. **Perczentuális fizetést is elfogad.** Szives megkeresést **„Uradalmi főtisz 4510"** jel alatt a kiadóhivatalba kér. 45

Földmivesiskolát kitünően végzett, 32 éves, keresztyén egyén, kiscsaládu, szerény igényü, mindenben teljesen megbizható, 6 évi gyakorlattal, a gazdaság összes ágaiban jártas, a birtok eladása végett ujévre (vagy előbb) megfelelő állást keres. Szives megkeresésseket kér Szücs K. Kalotaszentkirály, via Bánffy-Hunyad. 5134

Kezelő gazdatiszti állást keres bármikori belépésre egy 30 éves, izr. vallású, nős, gyermekte en, gazdatiszti vizsgát tett egyén, ki gyermekkora óta nagyobb uradalmakban szerezte gyakorlatait. K. N. Dunapentelle, poste restante. 5107

Gépész, minden nemü gazdasági gépekben nagy gyakorlattal bir, jelenleg egy jóhirü nagyobb uradalomban hosszu idő óta van, hol villanyt, stabilt, szántó-, cséplő- stb. gépeket karban tart és kezel. A birtok parczellázása miatt nagyobb uradalomban vagy vállalatnál uj évre állást keres. Szives megkeresés S. J. uradalom Kiszánió, posta Bors. 5128

Intézői állást keres bármikori belépésre 28 éves nős, családtalan, keresztyén, akadémiát végzett, belterjes gazdaságokban szerzett 8 évi gyakorlattal, a gazdasági számvitelben jártas, német nyelvet is biró, szerény igényü egyén. Kivánatra saját költségén eredeti okmányokkal bárhol megjelenik. Czime a kiadóhivatalban megtudható. 5135

Segédtiszti állást keres jól kezelt nagyobb uradalomban azonnali belépésre, az idén akadémiát végzett, katonaviselt, róm. kath., 23 éves egyén. Szives megkeresések „Gyakornok 1905" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5145

Ispáni állást keres 37 éves, róm kath. vallású, kiscsaládu, erélyes, fáradságot nem ismerő, 10 évi praxissal, a gazdaság minden ágában jártas, január hó 1-jei belépésre. Czim a kiadóhivatalban D. B. jelige alatt. 5146

Önálló gazdatiszti állást keres 42 éves, izr. tiszt, szakvizsgától felmentett, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, beszél magyarul, németül és tótul, azonnali vagy későbbi belépésre. Ajánlatnk **Agilis gazdász** e lap kiadóhivatalába. 5144

Január 1-ére egy 34 éves, róm. kath, kiscsaládu, szerény igényü, 11 évi gyakorlattal botosispáni, kulcsári vagy ehhez hasonló állást keres. Szives megkeresést kér S. N. jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 5147

Kezelő-gazdatiszti alkalmazást keres ujévtől, felsőbb gazdasági tanintézetet végzett, 28 évi magán- és szolgálati gyakorlattal, 15.000 korona óvadékkal rendelkező egyén, ki az ojtványszőlő kezelésében is jártas. Czim a kiadóhivatalban. 5148

Intéző vagy ispáni állást keresek, bármikori belépésre, 38 éves, keresztény, belterjes gazdaságok, czukorrépatermelés, tehenészet körül teljesen otthonos, szakvizsgázott gazdatiszt vagyok. E. H. gazdatiszt Érsekujvár, Béka-utcza, Takács-féle ház. 5150

Gazdálkodói állást keres azonnali belépésre egy, a hadkötelezettségnek eleget tett, fáradságot nem ismerő, a mezőgazdaság minden ágában elméletileg és gyakorlatilag képzett, igen erélyes és teljesen megbizható, praktikus fiatal paraszt-gazda. Igényeit érdemes és működése után kivánja. Szives megkereséseket kér Kalmár Pál Szeged, Kisfaludy-u. 35. 5153

Ispáni állást keres január 1-ére szerény igényü, földmivesiskolát végzett gazdász, 35 éves, nős, családtalan, a gazdaság összes teendőiben, tehenészet és tejkezelésben is teljes jártassággal bir. Neje a gazdasszonnyi teendőket elvállalja. Czime: Nyiri Sándor, u. p. Sülysáp, Pa-Oszlár. 5149

Gazdasági munkásokat (Privigye vidékről) szerezhetek nagyobb uradalmak számára. Szerződéskötés november 15-től ujévig. E. H. gazdatiszt Érsekujvár, Béka-utcza Takács-féle ház. 5151

Önálló intézői állást keres, azonnali, esetleg későbbi belépéssel, egy hosszu gyakorlattal biró, róm. kath. vallásu, családos, 47 éves okleveles gazda, ki egy grófi uradalomban 20 évig egyfolytában mint gazdatiszt szolgált. Jártas a gazdaság minden ágában, ugy az irodai teendőkben is. Ötvenezer koronáig kauczióképes, esetleg ezen összeg erejéig bérlőtársnak is ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 5152

Tehenesgazdai állást keres tejgazdasági iskolát végzett egyén 1909 januar 1-re, esetleg azonnali belépésre is. 10 évi gyakorlata van e szakmában. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 5151

Az ország egyik leghiresebb czukorgyári uradalmában felmondatlan állásban működő, gyakorlati vizsgát tett gazdatiszt, 34 éves, nős, kiscsaládu, izr. vallásu, 16 éves gyakorlattal, jártas az összes gazdasági teendőkben, nagyobb uradalomban önálló kezelőtiszti állást keres. Szives ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit. 5156

Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett fiatalember több évi praksszissal, ki a gazdaság minden ágában teljesen jártas, a tejgazdasághoz, állattenyésztéshez, hizlaláshoz, répatermeléshez alaposan ért, nagyobb uradalomban mint segédtiszt alkalmazva volt és mint önálló kezelő is működött, olyan önálló inté ői állást keres, hol mint nős ember tisztességes megélhetést találna. Ajánlatok „T. R." alatti Sikray hirdetési irodájába Váczi-körut 33 kéretnek. 5159

Intéző, gazdatiszti és stabilgépkezelő szakvizsgát tett, gazdasági, tejgazdasági, szeszfőzői iskolát végzett, szőlészeti tanfolyamot hallgatott, 41 éves, nős, gyermektelen, ugy kötött, mint homokos birtokon jó sikerrel gazdálkodott, telepitésig 2 állami birtokot kezelt s jelenleg 3 birtokot szintén önállóan kezel Pestvidéken, Erdélyben is alkalmaztatott, könyvvezetés, pénztár és a gazdaság összes ágai kezelését érti, birtokkezelői állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5157

A „KIS HIRDETÉSEK" folytatása a 2307. és 2305. oldalon van.

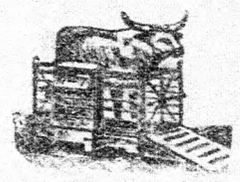

Ajánlom az országban kitünőnek elismert

marha-mérlegeket

Erős vaskorláttal 1500 kgr. horderőre a legerősebb szerkezettel.

Szekér-hid mérlegeket

szekerek és állatok mérlegelésére 4000 vagy 3000 kg. horderőre, a **legerősebb kivitelben;**

Raktári mérlegeket

pontos **kivitelben, minden mérleg törv. hitelesitve, 2 évi jókezbantartás mellett. Javitások czéljából szerelőt azonnal küldök.**

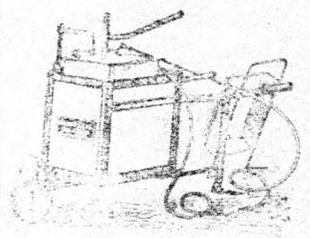

Amer. rendszerü **legjobb és legkönnyebben kezelhető**

meszelő- és fertőtlenitő-gépek

tehénistállók és házfalak

meszelésére, sertés- és baromfiólak fertőtlenitésére, háztetők karbolineumozása, gyümölcsfák különféle oldattal való permetezésére.

Árjegyzékkel, bővebb leirással és elsőrendü referencziákkal szolgálok.

DÉNES MANÓ

Hidmérleg- és marhamérleg-gyáros.

:: **Alapitva 1889. évben** ::

Iroda és raktár:

VII., Dohány-utcza 92.

Gyártelep:

Gizella-ut 53—55. sz.

Budapest.

Telefon és táviratcim 88—30

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épúgy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzszántási vállalkozó **BUDAPEST-KELENFÖLD.**

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint ***erdélyi alkusz*** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem ***jármos és beállitani való ökrökben,*** ugyszintén ***1—2éves ökör-tinókban*** és mindenféle sulyu sovány ***sertésekben*** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretségemnél fogva ugy vásárokra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetithetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sárgány és levélczim: ***Vermes Lipót, Kolozsvár***

Lenkórót rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz, bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Érsekujvár.

Megkeresések kizárólag fenti czimhez intézendők. 820

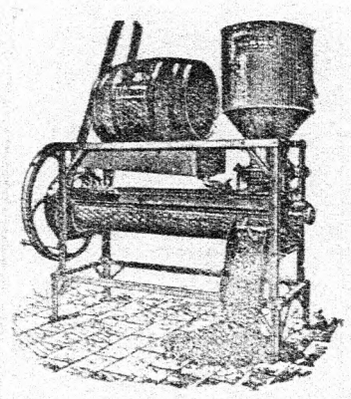

Az egyedül megbizható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állit elő!

Ajánljuk szabadalmazott automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő

Agrikultura melasz erőtakarmányt készitő gépeinket

kézi- vagy hajtóerőre berendezve!

3—4 waggon áru előállitásánál a gép ára megtérül.

AGRIKULTURA MEZŐGAZDÁKAT ELLÁTÓ R.-TÁRSASÁG iroda és mintatelepe Budapesten, V., Zoltán-utca 12.

Melasz, szárított répaszelet, korpafélék, „Agrikultura" org trágya, enyvtelen csontliszt stb. árusitása.

Sürgönyczim: OXYGEN. **Telefon: 98—43**

Gőzeke-sodronykötél

legjobb angol aczélsodronyból, legelőnyösebben beszerezhető a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nál Szegeden

Számos nagy uradalom elismerő nyilatkozata bizonyitja a kötelek kitünő minőségét.

Mindennemü **GAZDASÁGI KÖTÉLÁRUK, KENDERZSÁKOK** stb. stb. legelőnyösebb beszerzési forrása.

918

Minden-nemü zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző intézet. Waggontakaró-ponyvák** natra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagyárban, **Budapest, Nádor-u. 31—33.** szerezhetők be. A **Fischer**-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vizhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 évóta fennálló **Fischer**-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállitója. Pontos bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

915

Budapest utczáiról összegyüjtött **lóhulladék,** dusan fekáliákkal compostirozva, :: :: valamint egyébb minőségü

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalu trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat es nitrogént. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: Részletes felvilágositással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31—79. **Telefon: 31—79.**

REICHEL és HEISZLER Vegyipari Gépgyár Részvénytársaság

rézáru-, gőzkazángyár és fémöntöde, Budapest, X. ker., Noszlopy-utcza 1. szám.

Magyarország legrégibb speciális gyára mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdék, finomitók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legujabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb kihasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakitása, egyes gépek és készülékek szállitása, átalakitása és javitása, hiányok kipuhatolása és pótlása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések dijtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitünő rendszerü pálinkafőző-üstök. — Számos kiállitási érem, diszoklevél.

"Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám. — Az Első Magyar Papir-Ipar r.-t. papirosán.

Minden gazda tudja,

hogy a rendszeres és alapos nyírás egyik főtényezője birtokának fejlődésének. A test anyagcsereje előmozdíttatik, az étvágy fokozódik s az állat erőmunkára gyakrabban kerül. A lovas munkaképessége nagyobbodik, közérzetének élénkebb s a tehenek bebizonyíthatólag több tejet adnak. E nyírógépekkel a nyírás **játszva** oly alapossággal elvégezhető, mint ahogy kézzel még megközelítőleg sem lehet.

Minden gyakorlatlan egyén könnyű szerrel egy lovat vagy szarvasmarhát körülbelül 10—12 perez alatt a legtökéletesebben megnyírhat.

A Hauptner-nyirógépek emellett rendkivüli munkaképességükkel, tartósságuk, egyszerü szerkezetük s könnyü kezelhetőségükkel tünnek ki a többi gyártmányu nyirógépek fölött. Más silányabb reklámáruval össze nem téveszthető.

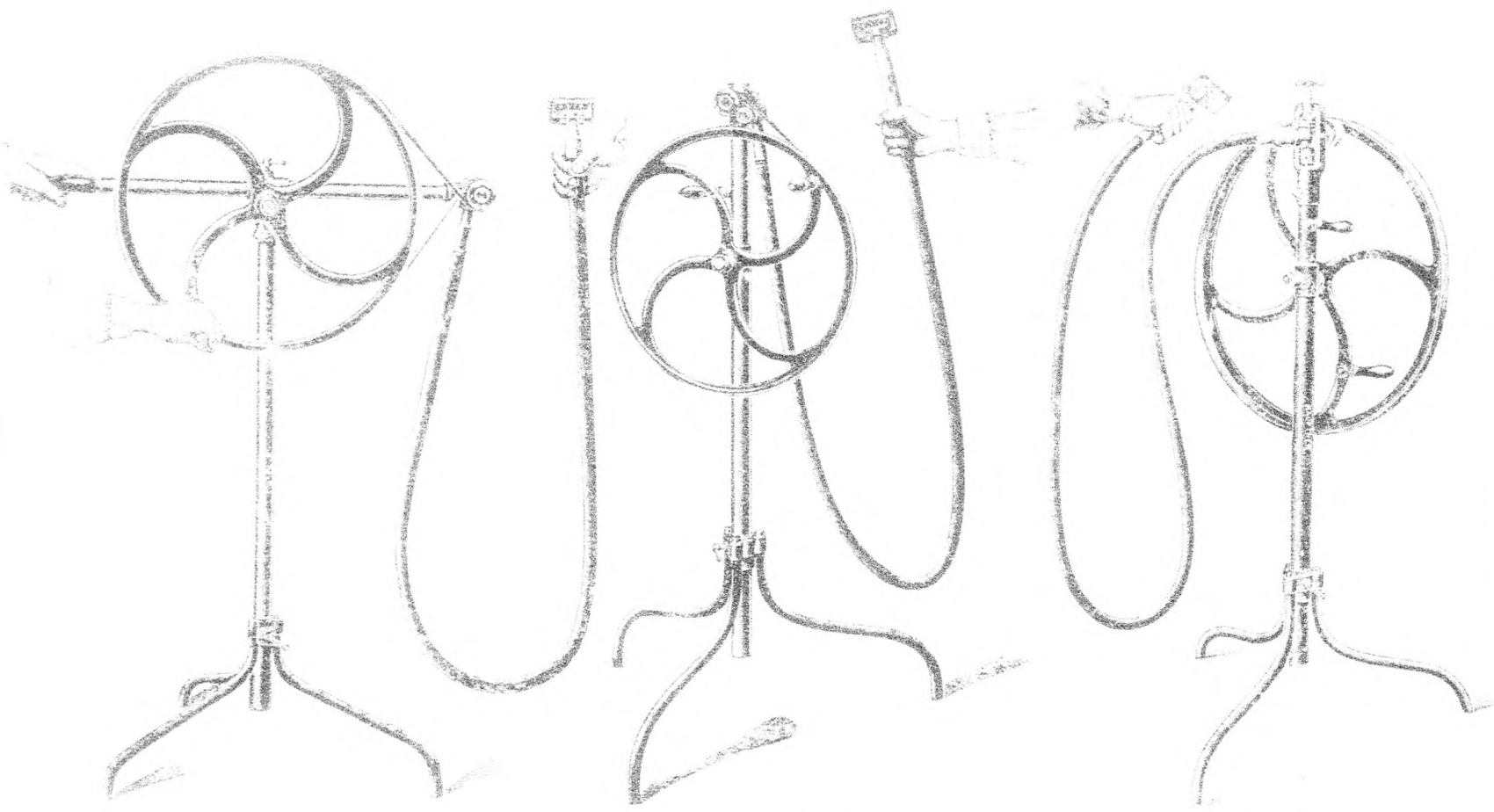

8500. sz. 8540. sz. 8550. sz.

8500. sz. Dörzshajtásu, zajtalan működésü. Szára szabályozható ábrával, összehangolt bárommabbal, 62 cm. átm. lendkerekkel s 2 m. bőrszíjjal, 2 m. hosszu spiráltengelyvel, bőrtömlős fogaskerekházzal, tengelytartóval s precziziós fogantyuval, összes szerkezettel, 2 nyirodóval . . . K 107·

8540. sz. Dörzshajtásu, zajtalan működésü. Szára szabályozható ábrával, összehangolt bárommabbal, 62 cm. átm. lendkerekkel s 2 m. bőrszíjjal, 2 m. hosszu spiráltengelyvel, bőrtömlős fogaskerekházzal, tengelytartóval s precziziós fogantyuval, összes szerkezettel, 2 nyirodóval . . . K 132·

8550. sz. Dörzshajtásu, zajtalan működésü. Szára szabályozható ábrával, összehangolt bárommabbal, 62 cm. átm. lendkerekkel s 2 m. bőrszíjjal, 2 m. hosszu spiráltengelyvel, bőrtömlős spiráltengelyvel. Kiválóan gyorsanjáró, erősen szerkesztett, nagy üzemképes ágyi gép. Tengelytartó s precziziós fogantyuval, összes szerkezettel, 2 nyirodóval . . . K 168·

E nyirógépek rendesen ló- és szarvasmarhanyirásra szolgáló nyirodollóval szállittatnak. Juhnyirásra kérjük a megrendelésnél külön felemliteni.

Árak budapesti raktárunkból ládába csomagolva készpénzfizetés mellett értelődnek. ☞ Kimerítő használati utasitást minden géphez csatolunk.

GEITTNER ÉS RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8/K.

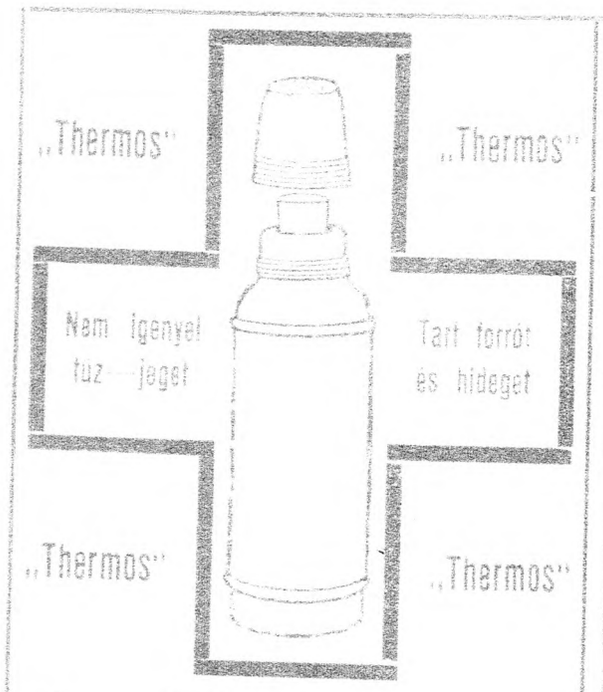

A „Thermos"

palaczkok nélkülözhetetlenek vadászatokon, kirándulásokon, turisták, gyaloglók, gazdák, betegek, gyermekek stb.-nek, mivel a belé-öntött

hideget meleget hidegen, melegen

jég, tüz, vegyiszerek s minden előkészület nélkül sokáig ugyanazon hőfokon tartják.

„Record" palaczkok áru japano-burkolatban nikkel kupakkal ½ l. K **12·**—, 1 l. K **21.**— mas kivitelben külön árlap szerint.

Főraktár Geittner és Rausch

czégnél, Budapest, VI., Andrássy-ut 8|K.

Játszi könnyü

:: **házi gőz-mosógéppel.**

Kérjen T. árjegyzéket.

Geittner es Rausch

Budapest, VI., Andrássy-ut 8 K.

Állatjelzésekre legczélszerübbek

Geittner es Rausch Budapest, VI., Andrassy-ut 8 K.

Nagy méreg

Tehénfaroktartó-

val a tehén farkát a lábához odarögzítjük így azután

ÉLVEZET

lesz a fejés s a tehén nyugodtsága folytán több tejet is ad.

Pillanat alatt fel- és lekapcsolható.

Minden tehénre illik

K 2·20. K 2·80

Geittner és Rausch

Budapest, VI., Andrássy-ut 8 K.

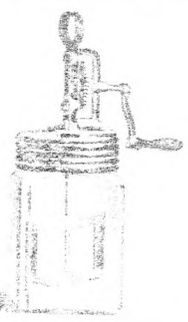

Fontos!!

Geittner és Rauschnál

Budapest, VI., Andrássy-ut 8 K.

Grof Teleki-féle **keltetőgép**

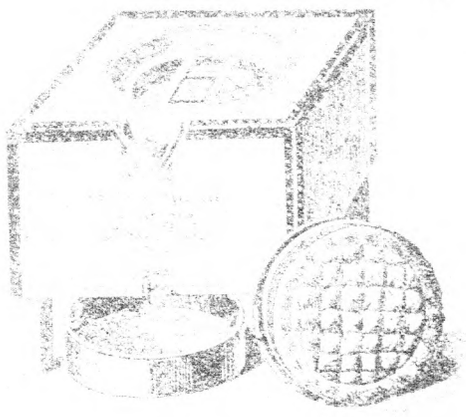

Geittner és Rausch Budapest, VI., Andrássy-ut 8 K.

Egyetlenegy

gazda ne mulassza el állatállományához tartozó összes szerezni a VASS-féle

vakaróivet.

Gyors fejlődés, egészséges, járványmentes állomány!

1 sz. sertéseknek K 5.—

3 sz. nagy állatoknak K 10.—

Felvilágosítással készséggel szolgál

Geittner és Rausch Budapest, VI., Andrássy-ut 8 K.

